Anne B. Ragde

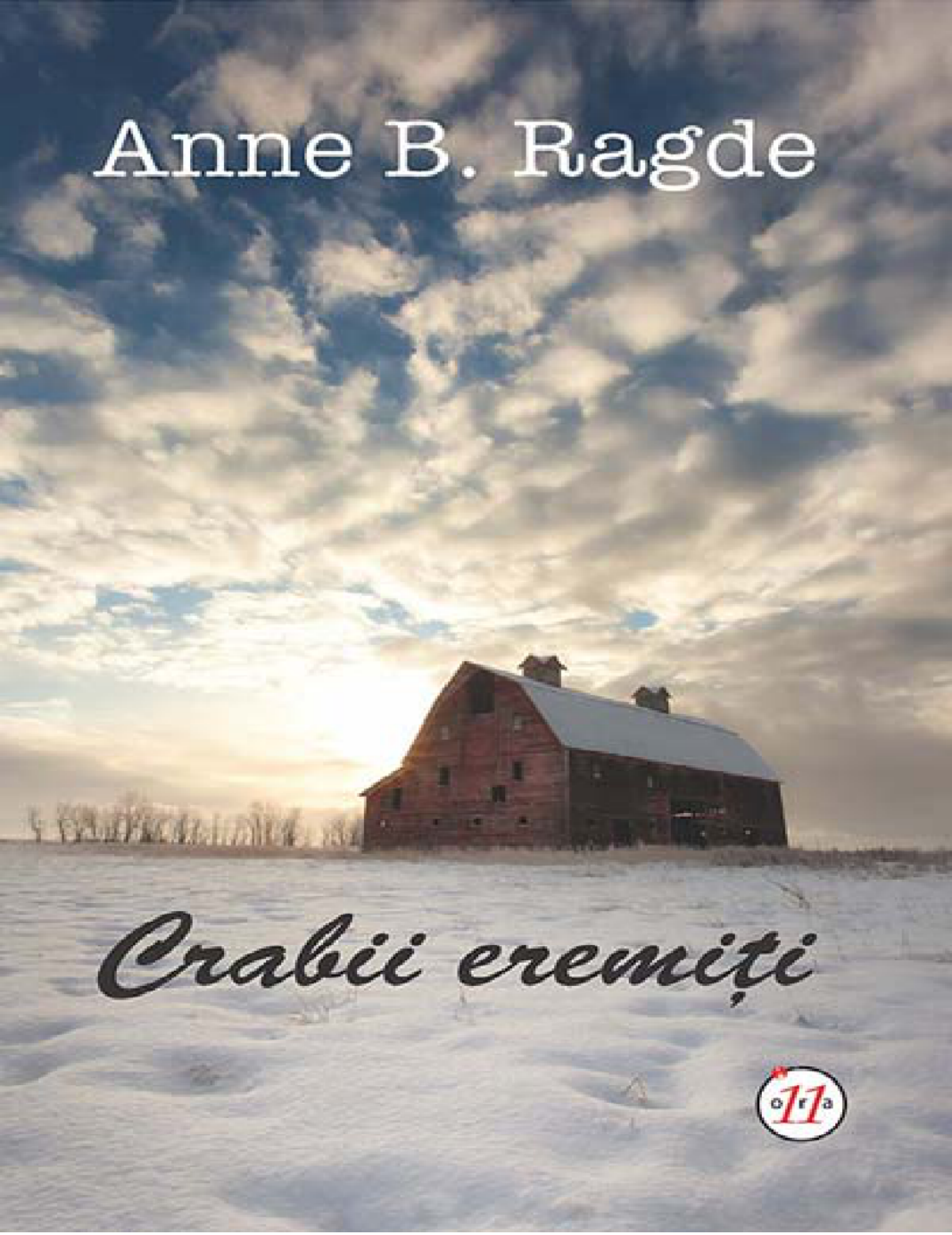

Crabii eremiți

ora 11

Anne B. Ragde

Crabii eremiți

Traducere din norvegiană de
Raluca Iani

UNIVERS
2016

Colecția **Ora 11**

Traducere apărută cu sprijinul acordat de NORLA
(Norwegian Literature Abroad)
Oslo

ANNE BIRKEFELDT RAGDE
EREMITTKREPSENE

© 2005, Forlaget Oktober A/S.

© Editura UNIVERS , 2016, pentru prezenta traducere

www.edituraunivers.ro

Redactor: Irinel Antoniu
Tehnoredactor: Constantin Niță
Credit foto: Julie Lubick, Shutterstock.com

ISBN ePUB: 978-606-771-012-0
ISBN Print: 978-606-8543-88-8

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

CRABII EREMIȚI

Nu obișnuia să se scoale așa de devreme. Rămase întinsă în pat în dormitorul întunecat, cu ochii deschiși, ascultând zgomotele din casă. Mai întâi sunetul ceasului deșteptător, care se opri imediat, probabil că el stătea întins în pat și îl aștepta să sune. Ea știa că era șase și jumătate. Apoi se făcu liniște un minut până când auzi ușa lui deschizându-se încet, apoi închizându-se la fel de încet și aceleași sunete ușoare venind dinspre baie. El știa că avea oameni străini în casă și nu voia să facă zgomot. Pentru că îi considera străini, nu-i așa? Străini care, de fapt, nu locuiau aici, care veneau și îl deranjau și se amestecau în treburile lui. Îi deranjau anii de rutină banală și de siguranță.

Ea nu-l cunoștea, deși era tatăl ei. Nu știa cine este el, de fapt. Cum arăta când era mic, cum arăta în tinerețe sau când era de vârsta ei. La fermă nu exista nici un album cu fotografii. Era ca o poveste la care ea nu participase niciodată până acum și deodată se trezise în mijlocul ei. Dar astăzi trebuia să plece și să se reconecteze la propria ei poveste. La asta se gândea când stătea întinsă în pat, se gândea că trebuia să plece înainte să apuce să-l cunoască. Îl știa doar ca fermier de porci, cel care se bucura să se ducă la porci, a cărui voce se înviora și cânta când vorbea despre ciudățeniile scroafelor și de năzdrăvăniile purceilor, despre numărul mare pe purcei fătați și despre curbe de creștere. La porci îl vedea ea, la porci, unde se simțea el bine, unde stătea îmbrăcat în salopeta lui murdară și se apleca să scarpine după urechi o scroafă de două sute cincizeci de kilograme, cu un zâmbet larg și privirea luminoasă și blândă.

Îl auzi cum urina drept în mijlocul vasului de WC, el nu putea altfel, deși avea oaspeți care dormeau, mai mulți ca oricând. Stătu să audă și ultimele picături, îl auzi și cum trăgea apa. După aceea nu se auzi apa curgând în chiuvetă, doar ușa care se deschise și se închise din nou, înainte ca el să coboare încet scara spre bucătărie. Acolo îl auzi punând apă în cafetieră, probabil peste zațul de ieri seară, apoi se făcu liniște.

Și în această liniște ea încercă din toate puterile să-și aducă aminte apartamentul ei din Oslo, tablourile de pe pereți, cărțile din bibliotecă, sticluța cu săruri de baie albastre de pe chiuvetă, aspiratorul din debaraua îngustă de pe culoar, robotul telefonic care lumina intermitent când venea ea de la serviciu, coșul cu rufe murdare, grămada de ziare vechi din spatele ușii de la intrare, cutia veche de tablă de care ea se îngrijea să fie totdeauna plină cu pesmeți,

tăblița de plută de pe perete în care erau înfipte bilete de cinema rupte și poze cu câini și stăpânii lor. Încerca să vizualizeze totul. Reuși și se bucură. Și totuși, nu-l cunoștea. Nu cunoștea persoana de la care urma să plece. Îi cunoștea pe porcii lui mai bine decât pe el.

Se auziră zgomotul ușii de la intrare și pașii lui pe verandă, ea își căută telefonul celular bâjbâind cu degetele pe noptieră, apăsă o tastă, era ora șapte fără zece. Mai întâi așteptă să audă ușa de la porci trântindu-se după el și apoi sări din pat în camera înghețată, își luă hainele și se duse la baie să se îmbrace. Se strecură pe vârful picioarelor la fel ca el. Doar că se strecură iute ca fulgerul, nu în felul lui de om bătrân. La baie se simțea un pic mirosul lui. Încăperea era rece, singura sursă de căldură fiind un calorifer mic și ruginit montat deasupra oglinzii. Se examină în oglindă în timp ce se spăla pe mâini, nu se încumetă să facă duș, voia să ajungă acasă, unde nu trebuia să stea în picioare în cada alunecoasă cu ochii pe plăcile de formica cu marginile umflate de umezeală, pentru ca apoi să se șteargă cu un prosop subțiat de uzat ce era. Diseară urma să stea în cabina ei bună de duș, în baia cu podeaua de gresie încălzită de cabluri electrice.

Ieși pe culoar din nou și ascultă cu atenție înainte să apese cu grijă clanța de la ușa lui.

Camera era puțin mai mare decât cea pe care o ocupa ea, de fapt era fosta cameră a lui Erlend.

Aprinse lumina, el nu o vedea, fereastra nu dădea spre curte, ci spre fiord, la fel ca a ei. Pereți vopsiți în vernil cu zeci de ani în urmă. Podeaua, pe vremuri vopsită gri, era uzată până la fibrele lemnului, în formă de semicerc în fața ușii și în fața patului, acolo unde tălpile lui călcau când se culca și când se scula din pat. Geamurile erau acoperite de flori de gheață, de un alb strălucitor, pe fundalul întunecat al dimineții de iarnă, formând cercuri și modele bine conturate.

Doar florile de gheață erau frumoase în acea cameră.

Nici un tablou pe pereți. Un pat, o noptieră, un preș, un bufet lipit de un perete. Se duse la bufet și deschise ușile. Era gol. Stătea acolo doar ca o mobilă lipită de perete. Doar în sertarul de sus erau niște fețe de masă croșetate, îngrămădite una peste alta, având exact același model, dar de bumbac lucios de culori diferite. I se făcu frig, probabil că el nu închisese fereastra decât când se sculase. Plapuma era dată deoparte și se vedea cearșaful murdar, mai ales la picioare, cu scame de lână ici și colo, poate că se culcase cu ciorapii de lână în picioare. Ce căuta ea aici, de fapt? Că doar nu aici îl putea cunoaște. Asta era camera lui de odihnă, aici el nu era nimeni; cineva când se odihnește și doarme este nimeni. Dar câte nopți stătuse el acolo în întuneric gândindu-se? Se gândise oare la ea? Îi fusese dor de ea? Regreta oare că nu știa nimic despre *ea*?

Mirosea greu și îmbâcsit în cameră, mirosea a corp omenesc, a

cocină de porci și a pereți reci.

Era și un dulap. Un dulap în perete și greu de văzut imediat, mânerele erau minuscule. Câteva cămăși de flanel cu gulerul și manșetele destrămate, o pereche de pantaloni la fundul dulapului, un raft cu șosete și chiloți, nu mai mult de trei-patru din fiecare, o cravată împachetată în plastic. O ridică și zări o felicitare de Crăciun decolorată. Era de la abatorul Eidsmo și o puse înapoi, cu grijă, în același loc.

Se opri să asculte. Bineînțeles că el nu se întorcea, de ce să se întoarcă, era ocupat la porci, în timp ce ea se învârtea prin camera lui fără să știe măcar ce căuta. Fiecare privire aruncată în jur îi dezvăluia tristețea. Dezolarea. Acasă la ea avea un pat lat de un metru și douăzeci de centimetri cu o saltea groasă. Tatăl ei avea un pat care nu putea fi mai lat de optzeci de centimetri și dormea pe o saltea de burete. În mijlocul patului se făcuse o adâncitură, iar cearșaful era mototolit în acel loc. Tăblia de la cap și cea de la picioare erau din lemn de tec lăcuit, tăblia de la cap era mai deschisă la culoare la mijloc, acolo unde de ani de zile el își sprijinea capul înainte să stingă lampa de pe noptieră. Și astăzi ea urma să plece, la cinci sute de kilometri depărtare, în timp ce el chiar în acea seară urma să se culce din nou în acest pat. Aici avea el să se culce din nou seară de seară, să-și pună ceasul să sune și să încerce să adoarmă, în spatele florilor sale de gheață.

Deschise sertarul de la noptieră. Văzu fotografia unui purcel. Era o broșură jubiliară de la Asociația crescătorilor de porci din Norvegia. O ridică. Dedesubt erau douăzeci de bancnote de o mie de coroane. Aha, aici îi ținea. Sub bancnote era o carte pe care o ridică, ținând-o cu grijă. *Raportul Kinsey. Comportamentul sexual al femeii.* Rămase nemișcată cu cartea în mână. *Raportul Kinsey*. Își amintea vag ceva de la un program la radio despre acest Kinsey care, cu mult timp în urmă, intervievase femei și bărbați din America despre obiceiurile lor sexuale. Se pare că făcuse vâlvă în Statele Unite. Cartea era uzată de atâta citit, colțurile erau întoarse.

Vru să o răsfoiască cu degetul mare, dar degetul se opri în coperta de carton de la spate. Deschise cartea și văzu ștampila „Biblioteca populară din Trondheim“. La spatele cărții era un mic buzunar cu o fișă galbenă de împrumut, veche, așa cum își amintea ea de cărțile de la bibliotecă din copilăria ei. O scoase din copertă. Cartea ar fi trebuit returnată cel mai târziu la data de 10 noiembrie 1969.

Puse repede cartea la loc sub bancnote. *Raportul Kinsey* și o saltea de burete lată de optzeci de centimetri. Ieși din cameră și închise ușa.

— Am să fac un pic de ordine după tine acum. Înainte să pleci.

Torunn nu-l auzise pe tatăl ei venind în curte în spatele ei, zăpada proaspătă înăbușea sunetele.

— Nu-i așa că e plăcut să stai la fereastră la bucătărie și să te uiți la ele? spusese ea. Și păsările nu vin dacă tăvița de mâncare e goală.

— Noi obișnuim să legăm o sfoară în jurul unei bucăți de slănină veche pe care o atârnăm. Dar nu prea au mai avut de mâncare în ultima vreme. De obicei... mama se ocupa de asta.

Tocmai fusese la magazin și făcuse ultimele cumpărături înainte ca ea, Erlend și Krumme să plece, ea la Oslo, Erlend și Krumme la ei acasă, la Copenhaga. Voia să fie mâncare bună în casă, mâncare pe care tatăl ei nu se îndemna să o cumpere el însuși. Erlend îi spusese că plătește el cumpărăturile. *Carte blanche*, îi șoptise la ureche când ea plecase cu mașina până la magazinul COOP din Spongdal. Ea se bucurase, nu mai avea bani în contul bancar decât ca să-și acopere facturile pe luna ianuarie, chiar dacă era coproprietara unei clinici pentru animale mici. *Unchiul* Erlend, se gândi, era ciudat să descoperi că ai un unchi doar cu trei ani mai mare decât tine. Fratele mai mic al tatălui ei, Erlend, plecase de la fermă în urmă cu douăzeci de ani, hotărât să se afirme, și nu ar fi crezut niciodată că va veni înapoi după atâta timp să sărbătorească aici Crăciunul, cu atât mai puțin împreună cu un partener bărbat. Și tocmai Erlend, fiul rătăcitor, reușise probabil cel mai bine dintre cei trei frați. Erlend era fericit, iubea și era iubit și avea o situație financiară foarte bună. Erlend îi spusese că Krumme era ceea ce în Danemarca se numește *hovedrigi* și lui tare îi plăcea cuvântul ăsta, a mai spus el.

Pe Margido nu-l putea numi unchi, deși el era unchiul ei. Poate că meseria lui îl făcea așa distant, faptul că trebuia să-și stăpânească sentimentele. Să te comporți într-un anume fel față de persoanele îndoliate și în același timp să organizezi înmormântări perfecte, asta îl făcea să fie obișnuit să trăiască singur cu gândurile lui. El știa de mai mulți ani cum stăteau lucrurile la Neshov, știa că multe se bazau pe minciună și că acela pe care ei îl numeau „tată“ nu era tatăl lor, de fapt. Margido știuse asta și nu le spusese nimic nici lui Tor, nici lui Erlend. În loc de asta, se ținuse deoparte, evitase să înfrunte realitatea. Până în ajunul Crăciunului, atunci nu mai avusese încotro.

Ea se gândea la toți în timp ce mergea printre rafturile de la magazinul sătesc, împingând un cărucior și încercând să-și aducă aminte ce era prin frigider. Se gândea și la tăcerea care a urmat. Prima zi de Crăciun și ceea ce ea însăși a simțit ca o încercare crispată de normalizare. Să vorbești despre vreme și temperatura de afară! Atunci și-a dat seama că așa au supraviețuit ei, vorbind numai *pe ocolite*, creându-și propria realitate. Ceea ce nu se pomenea nu exista. Tatăl ei a continuat să-l numească pe bătrân *tată*, iar ea însăși făcea același lucru și îl considera bunicul ei. Și bunicul nu avea nimic împotrivă, simțea că a spus ce avea pe suflet, probabil pentru prima oară în viața lui.

Umpluse coșul de cumpărături cu mâncare și-i venise ideea să umple bine și tăvița de mâncare pentru păsări când și-l închipuise pe taică-său, peste câteva ore, stând singur la masa de bucătărie, uitându-se în curte peste perdeaua albă de nailon.

Cumpărase patru bile cu grăsime pentru păsări, ambalate în plase verzi de plastic, și câteva pungi de semințe ambalate la fel. Acum lega plasele cu grăsime cu sfoară albă și le fixa cu pioneze pe copacul din curte, degetele îi erau deja amorțite de ger. Pe tăvița de mâncare pentru păsări pusese o grămăjoară de firimituri de pâine veche.

— Adu-ți aminte să mai pui niște pâine când se golește, îi spuse. Vrăbiile stau în picioare când mănâncă, doar pițigoiului albastru îi place să se învârtă cu capul în sus și în jos în timp ce-și savurează mâncarea!

Râse ușor, dându-și seama și ea că râsul îi suna fals și gol. Pleca acasă, acasă la Oslo și la serviciul ei, pleca de la această fermă de lângă Trondheim, unde până acum două săptămâni nu ar fi crezut că avea ce să caute. O altă viață, aproape un alt timp. Și peste două zile era ajunul Anului Nou, începea un nou an.

— Ai să suni, nu-i așa? întrebă el cu o voce brusc voalată.

Și ea înțelese că lui nu-i mai păsa de păsările din curte. Fără să trebuiască să se întoarcă, știa că el stătea acolo și dădea cu piciorul în zăpadă, cu unul dintre saboți, cel drept probabil, așa încât zăpada proaspătă se lipea de șosetele gri de lână groasă pe care el le purta totdeauna și în saboți, și în cizmele cu care se ducea la porci.

Înfipse ultima pioneză și brusc făcu o asociație de idei. Dacă bați cuie de cupru în tulpină, copacii mor otrăviți. Poate că era și ceva cupru în pioneze, și atunci ea omora chiar copacul din curtea fermei Neshov, îl omora și pe spiridușul fermei, care locuia sub copacul din curte și ar fi murit și el o dată cu copacul.

— Bineînțeles că am să te sun. Te sun imediat ce ajung acasă, spuse ea, deși știa bine că nu asta voise el să spună.

— Au anunțat vreme proastă. Și tu trebuie să iei avionul, spuse el.

— Totul e-n regulă. Nu-ți face griji.

Plasele cu mâncare pentru păsări atârnau imobile și verzi lângă trunchiul copacului, nu mai avea nimic cu ce să-și ocupe mâinile, era obligată să se întoarcă spre el. El stătea așa cum și-l închipuise ea, curățase un semicerc de zăpadă proaspătă în jurul sabotului drept, stătea cu mâinile în buzunarele pantalonilor de lână în carouri, jacheta tricotată îi atârna largă și șleampătă pe corpul lui slab, un corp care va împlini șaizeci de ani peste patru ani, *tatăl* ei, era greu de crezut.

— Ai mers cu avionul vreodată?

— Da, răspunse el.

El se duse și începu să fărâmițeze mai bine pâinea de pe tăviță,

dădu câteva firimituri în zăpadă, acestea dispărură lăsând găuri minuscule, albăstrui. Coatele lui ascuțite se vedeau prin jacheta lăbărțată în față și scurtă în spate, ochiurile de lână erau uzate la coate și lăsau să se vadă modelul în carouri al cămășii de flanelă de dedesubt. Un pulover, ar putea să-i tricoteze un pulover de lână bun și să insiste ca el să-l poarte în fiecare zi. Dar la ce folosea să insiste până nu mai putea la telefon, din Oslo, se gândi ea, aici la fermă toate lucrurile bune sunt oricum puse bine și păstrate pentru zile care nu vor veni niciodată.

Va fi teribil de singur, doar cu bătrânul din camera de zi să-i țină de urât. Dar avea porcii. Ce bine că-i avea, se gândi ea. Trebuie să-l facă să înțeleagă asta, că ei erau acolo și îl așteptau.

— Am zburat până în nordul Norvegiei când am făcut armata, a spus el.

Se opri din fărâmițat pâinea, își scutură mâinile, le băgă din nou în buzunare și se uită în sus spre cer.

— Am uitat, sigur că trebui să iei avionul, spuse ea.

— Am zburat cu un Hercules. Un avion al naibii de zgomotos. Era cât pe ce să mor înghețat. Zbura așa de încet încât am crezut că ne prăbușim.

Despre asta putea spune și ea ceva, chiar acum, să spună ceva despre faptul că el o concepuse *pe ea* acolo, când era în permisie la Tromsø, cu o fată pe care o chema Cissi, care apoi a făcut drumul lung până la Neshov, gravidă, ca să descopere că femeia care ar fi trebuit să-i fie soacră o trimite înapoi acasă.

— Am cumpărat multă mâncare bună și pentru voi, nu numai pentru păsări, spuse ea.

El rămase tăcut. Stăteau acolo, uitându-se fiecare în altă parte, ea răsuflă adânc, lumina zilei se împrăștia peste munte și peste fiord înspre sud, soarele se ascundea în spatele unei pâcle de ger roz albăstruie. Își dorea să fie în mașină acum, cu lucrurile ei în portbagaj, în drum spre Værnes[2], Gardemoen[3] și Stovner[4].

— Păcat că pleci. Ianuarie este totdeauna lung și urât. Anul ăsta, luna ianuarie o să mi se pară și mai lungă.

— Și altora li se pare la fel. Nimănui nu-i place luna ianuarie.

— Facturi și bilanțul anual și tot circul. Chiar dacă Erlend și danezul mi-au... Of, să fie nevoie de asta.

Erlend și Krumme îi dăduseră bani, îl convinseseră să accepte, chiar dacă el protestase viguros și începu să se enerveze. Era a treia zi de Crăciun, seara, după înmormântare, Erlend băuse prea multă bere și a spus că vrea să-i lase douăzeci de mii de coroane. Ar fi putut să aștepte până a doua zi, dar Erlend se repezea să vorbească și voia doar să fie drăguț. Krumme a fost cel care a spus ce trebuia, și anume că banii nu erau pentru oamenii de la fermă, ci pentru *fermă*. Tor trebuia

doar să-i gospodărească bine.

— Gândește-te că sunt bani pentru fermă, spuse ea. Exact așa cum a spus Krumme. E bine. Poți să vopsești hambarul la vară, să schimbi ferestrele sparte.

— O să vedem. Banii ăștia or să ajungă mai curând la Trønderkorn și la Røstad.

— Røstad?

— Veterinarul. La el apelez de obicei. Scroafele trebuie inseminate și purceii trebuie castrați. În curând mai trebuie să cumpăr și concentrate pentru animale.

— Ei, lasă, or să-ți ajungă și pentru niște vopsea. Te sun. Abia aștept noua serie de purcei, sunt curioasă câți or să fie. O să-mi fie dor de porcii tăi.

— Vorbești serios?

— Cum să nu.

— Ai destule animale în jurul tău la serviciu.

— Nu-i același lucru, spuse ea. Pisici bolnave, câini și peruși și broaște țestoase. Nu e același lucru ca atunci când o poți scărpina pe Siri după urechi. Am foarte mult respect pentru porci. E cu totul altceva decât cobai și cățelandri zăpăciți.

Nu spusese asta doar ca să-i facă lui plăcere, așa gândea de fapt, îndrăgise scroafele lui mari de prăsilă care cântăreau un sfert de tonă, căldura și atmosfera din crescătorie, contactul cu animalele care dădeau totul și nu cereau în schimb decât mâncare și căldură și îngrijire. Și erau atât de deștepte, fiecare cu ciudățenia ei, cu încăpățânarea și umorul ei. Și purceii nou născuți erau atât de drăguți încât nici nu-ți puteai închipui că într-o clipă se vor face matahale de o sută de kile.

El dădu din cap, zâmbi și trase aer pe nas.

— Cobai, da. N-am văzut niciodată un cobai în carne și oase. Mi se pare ciudat când povestești de animalele de la serviciu. Când te gândești că sunt unii care dau bani să opereze un cobai.

— Îi iubesc. În special copiii. Plâng cu hohote când cobaii sau șobolanii lor albi trebuie eutanasiați.

— *Șobolani!* Poți să-ți închipui că sunt unii care de bunăvoie... Ei bine, înțeleg că puștii... Am reușit și eu să îmblânzesc o veveriță când aveam vreo opt sau zece ani. S-a înecat în groapa cu gunoi de grajd. Pe atunci nu era mare lucru de capul meu. Lumea își operează și câinii. Îmi amintesc că mi-ai povestit de unii care au cheltuit aproape treizeci de mii de coroane cu un câine. S-au dus de mai multe ori până în Suedia ca să-l opereze... Articulația șoldului, nu-i așa?

— Articulația șoldului, da. Suferea de displazie de șold. Altfel ar fi trebuit eutanasiată, și avea doar trei ani.

— Dar și treizeci de mii de coroane! Pe un câine care nu face nici

doi bani!

— Animalele de casă sunt altceva decât animalele domestice. De fapt, ar trebui să-ți iei și tu un câine. Un câine îți poate ține companie. Se ține după tine peste tot și...

— Nici nu mă gândesc. Nu, porcii îmi sunt de ajuns. Îmi ajunge compania lor, spuse el.

— Înțelegi însă ce vreau să spun. Ești prea singur. Doar tu și... tatăl tău.

— El, da.

Își trase nasul și șterse cu mâna o picătură care-i curgea din nas.

— Ați mai vorbit despre asta? întrebă ea. După... ajunul Crăciunului? Tu și cu el?

— Nu.

— Dar ferma o să fie trecută acum pe numele tău, în sfârșit. El are ceva împotrivă?

— Nu.

— Poate, când o să fiți singuri voi doi, o să reușiți să...

— Aici nu e Oslo. Aici nu se vorbește despre asta. Discuția s-a încheiat, spuse el aspru.

— Dar eu am vrut să spun doar...

— Bârrr, o să îngheți dacă stai aici afară, a spus el cu vocea lui obișnuită. Avem timp să luăm o gură de cafea înainte să plecați.

Peste o oră, micuța mașină închiriată era plină ochi. Era un Volkswagen Golf, Krumme îl închiriase la Værnes și trebuia să îl predea tot acolo. Torunn se repezi în camera de zi să-l vadă pe bunic după ce-și pusese pe ea canadiana și cizmele. Voia să dea impresia că acum se grăbeau. Amânase mult momentul să-și ia rămas bun, ca și cum s-ar fi văzut la o cafea ca de obicei. Totuși, Erlend alerga în sus și-n jos între etajul întâi și mașina din curte, cărând tot felul de lucruri pe care voia să le ia în ultima clipă.

Bunicul stătea cu cana de cafea în față, o cană fără farfurioară. Erau firimituri căzute și pe el, și pe masă după ce mâncase o bucată de prăjitură cu migdale pe care ea i-o dăduse. Avea în gură proteza dentară. Televizorul era stins, ea aruncă rapid o privire spre ghivecele de pe pervaz, cu flori pe care le cumpărase Erlend, și știu în aceeași clipă că în două săptămâni vor fi moarte. Ori uscate, ori înecate de prea multă apă. Știa, de asemenea, că va trece mult timp până când el se va bărbieri din nou sau își va schimba lenjeria de corp. Cum or să se descurce? se întrebă. Și eu care plec la treburile mele. Dar următorul gând fu că la fel proceda și Erlend, iar el era de fapt mai apropiat de ei dacă puteai să stabilești o astfel de ierarhie. Erlend era fratele mai mic al tatălui ei, ea era fiica lui, cine ar fi trebuit să aibă conștiința mai încărcată? Însă Margido locuia de partea cealaltă a dealului, el va trebui să aibă acum grijă de familia lui de la Neshov.

Nu va avea încotro, era unul din frați. Întrebarea era cum o va face și dacă Tor îl va lăsa să o facă, după ce Margido se ținuse departe de fermă timp de șapte ani.

— Plecați? întrebă bunicul clănțănind din proteza dentară.

— Da.

Ea se aplecă, își lipi obrazul de el. Înțepa. Mirosea a om bătrân și haine vechi, aer închis, prăjitură cu migdale și cafea. Era prima oară când îl îmbrățișa, el de-abia reuși să-și ridice mâna ca să-i atingă obrazul.

— La revedere, șopti ea. Ce-i putea spune altceva, nu-i putea promite nimic. Ai grijă de tine.

— Vreau la casa de bătrâni, șopti el. Cineva trebuie să se ocupe. Nu știu ce spune Tor, dar eu vreau.

— Atunci trebuie să vorbești cu Margido, spuse ea.

De ce așteptase el până acum să spună asta, se gândi ea, eu nu pot face nimic.

— Vorbește tu la telefon cu Margido și spune-i, zise el.

Ea se uită la fața lui ridată, la ochii lui din spatele ochelarilor, văzu toată viața lui și-i veni să plângă, să plângă ca să-și alunge tristețea provocată de viața irosită a acestui om. Dădu din cap afirmativ, nu-și întoarse privirea și reuși să-și stăpânească lacrimile.

— Am să vorbesc cu Margido, spuse ea în șoaptă. Am să-l sun pe Margido mâine.

Își puse mâna pe obrazul lui neras și o ținu acolo, avu timp să-i vadă ochii strălucitori înainte să se întoarcă și să plece, trecând prin bucătăria goală unde focul în soba plină cu lemne trosnea și duduia, ieșind apoi în curte unde Erlend stătea în mașină, cu capul sprijinit pe tetiera de la bancheta din spate, în timp ce Krumme dădea mâna cu tatăl ei pentru a-și lua rămas bun.

— Mulțumesc, Tor. A fost... bine, spuse Krumme.

Danezul scund și îndesat trebuia să-și dea capul pe spate pentru a-l privi pe crescătorul de porci de la Neshov. Danezul care nu fusese deloc binevenit când intrase cu mașina închiriată în curte, cu câteva zile înainte de Crăciun. Tor se dusese la culcare profund indignat și dezgustat după ce zărise, pentru un moment, mâna lui Erlend pe coapsa lui Krumme pe sub masa din bucătărie.

— Ești binevenit și altă dată, spuse tatăl ei întorcând privirea. Poate la vară. Atunci e frumos aici.

— S-ar putea, spuse Krumme dând din cap de mai multe ori, știind că acele cuvinte veneau de undeva din adânc.

— Ce bine era să fi avut un tub din acelea de carton! strigă Erlend din mașină. O să se șifoneze!

— Ce? întrebă ea.

— Afișul ăsta! L-am luat! Acum mi-am dat seama că vreau să-l iau

cu mine.

— Afișul cu *Aladdin Sane* din camera ta de adolescent? Dar e îngălbenit, a spus ea.

— Asta am zis și eu, interveni Krumme.

— Și totuși o să-l iau. *Gata*, m-am hotărât! Dar o să fie complet...

— Acum plecăm, spuse Krumme. Vrei să stai în față, Torunn?

— Păi, Torunn o să conducă! exclamă Erlend.

— Eu să conduc?

— Tu trebuie să conduci! Doamne Dumnezeule, e un miracol că Krumme a ajuns întreg conducând de la aeroport până în Bynes[5]. Un miracol de Crăciun. Nu conduce și nu e obișnuit să conducă iarna.

— De fapt, am permis de conducere, spuse Krumme. Cred că acum exagerezi un pic.

— Și la ce-ți folosește? spuse Erlend. Să te sui și să cobori din taxi la Copenhaga? Torunn conduce.

— OK, spuse ea. Dar tu trebuie să stai în spate, Erlend, pentru că nu ai carnet de conducere.

Ea nu ezită nici un moment să-și îmbrățișeze tatăl. Se îndepărtă la fel de repede și se așeză în mașină, puse mâna pe cheia care era deja în contact și o răsuci. Erlend se înghesui pe bancheta din spate unde de-abia avea loc din cauza bagajului, se încurcă în afișul rulat care nu avea decât un elastic simplu prins la mijloc și sfârși prin a-l ține desfăcut în fața lui.

Ea lăsă geamul în jos și făcu cu mâna în timp ce manevra mașina să iasă din curte.

— Trebuie să cureți zăpada, tată! Ferma e aproape înzăpezită! La revedere!

El spuse ceva, ea nu auzi ce, dar știa că, imediat după ce plecau ei, el se va sui pe tractor și va începe să dea zăpada. Lui îi plăcea mult să curețe zăpada și astfel nu trebuia să intre în casă imediat.

— Doamne Dumnezeule, mergi odată! spuse Erlend. Hai să plecăm.

Toți trei făceau cu mâna viguros, cu mișcări joase, limitate de lipsa de spațiu din mașină. Torunn claxonă, conduse în jos pe alea de arțari și izbucni în plâns. Plângea în hohote și nu reușea să se potolească. Erlend se aplecă în față și o îmbrățișă, Krumme își puse mâna pe mâna ei care era pe volan. Ea opri la marginea drumului când își dădu seama că nu mai puteau fi văzuți din casă.

Nu se mai oprea din plâns în timp ce ferestrele se abureau, deși încălzirea era dată la maxim. Pentru o vreme nimeni nu scoase o vorbă, ei doar o îmbrățișau și o mângâiau pe cap. Ea găsi un șervețel vechi mototolit în buzunarul jachetei și își suflă nasul, dar începu din nou să plângă la fel de tare.

— Poate ar trebui să conduc eu, spuse Krumme.

Ea dădu din cap că nu și își suflă nasul încă o dată.

— Îmi revin imediat, spuse. Doar că... E aproape imposibil să-mi imaginez cum bărbații ăștia doi o să se...

Erlend o întrerupse.

— Nimeni n-ar fi putut face mai mult decât tine. Ai reușit să mă faci până și pe *mine* să vin... Doamne, Torunn, ai fost formidabilă. Să sari așa în ajutor, deși tu n-ai mai călcat pe la fermă până acum. Hai să mergem. Vreau să ajung acasă să sărbătoresc Anul Nou. S-a terminat acum.

Nu, se gândi Torunn, aici greșești, abia acum începe.

1 În daneză în text – putred de bogat (n. tr.).
2 Aeroportul orașului Trondheim (n.tr.).
3 Aeroport internațional lângă Oslo (n. tr.).
4 Cartier din Oslo (n. tr.).
5 Cam 10 kilometri (n. tr.).

Tor nu va uita niciodată că Margido alesese cel mai frumos sicriu. Bineînțeles că l-a cumpărat la preț de fabrică, și totuși. Numai faptul că a făcut asta. Le-a arătat tuturor celor care au venit la biserică că acolo era un om care fusese important și iubit.

După ce plecă Torunn, el rămase în picioare lângă tractor gândindu-se din nou. Ar fi trebuit să se gândească la orice altceva acum, nu la faptul că Torunn se va găsi peste câteva ore la cinci sute de kilometri depărtare. La sicriul costisitor din lemn de culoarea mahonului, cu mânere de fier forjat, la asta prefera să se gândească. Să fi știut mama ce cheltuială s-a făcut la moartea ei! Ar fi refuzat vehement, își spuse Tor și nu se putu abține să zâmbească ușor gândindu-se ce uluită ar fi fost mama. Un sicriu scump numai ca să ajungă în pământ și să putrezească, nu, erau sigur alte lucruri pe care să dai bani, ar fi spus ea.

Ar fi fost frumos ca Margido să fi venit aseară să bea o cafea împreună, el știa când Torunn, Erlend și danezul urmau să plece. Dar Margido era ciudat. Le spusese la revedere la telefon cu o zi înainte. Cu toate acestea, Tor îi va fi întotdeauna recunoscător pentru cât de frumos a aranjat înmormântarea. Chiar dacă Margido se ocupa de înmormântări zi de zi, era altceva când era vorba de propria lui mamă. Broșura frumoasă care îi aștepta la biserică, cu o fotografie a fermei pe prima pagină. Era neobișnuit, dar se potrivea. Nu aveau nici o altă fotografie a mamei decât o poză veche de pașaport de când era tânără. Margido avea multe alte imagini din care să aleagă, mici desene cu natură și flori, cam așa ceva, dar când a prins de veste că societatea istorică din Bynes făcuse fotografii cu toate fermele din zona Spongdal și Rye pentru o viitoare carte, a făcut rost de o copie a fotografiei cu ferma Neshov.

Să stai în biserică pe banca din față și să te uiți la poza cu clădirile fermei era o mare consolare. Ferma *era* mama din atât de multe puncte de vedere. Fotografia era făcută într-o zi de vară când zidul casei strălucea în soare și, de-a lungul aleii cu arțari, tufișurile verzi erau pline de flori roșii-purpurii de degețel. Impunător. De-a dreptul impunător. Nimeni nu s-ar fi gândit că aceste ziduri aveau nevoie să fie zugrăvite, lumina însăși le aducea o notă de prospețime.

După înmormântare, Tor luase câteva din broșurile rămase. Rămăseseră surprinzător de puține. O să fie bine să se uite la ele mai târziu, bine, dar și trist, să citească versurile din psalmii pe care îi cântaseră, „Frumos este Pământul, minunat este cerul Domnului“, să

vadă numele ei deasupra datelor. Era ciudat să citească numele ei, ea era doar Mama pentru el, nu Anna. „Primul cântec pe care l-am auzit a fost cântecul de leagăn al mamei…“ Era frumos din partea lui Margido să aleagă acel cântec, când te gândești că a făcut asta, în ciuda celor întâmplate. Și nici nu a fost ceva obișnuit. Tor nu-și prea amintea de momentul când l-au cântat, el nu fusese în stare să cânte, dar nu va uita niciodată cum imnul s-a înălțat în incinta bisericii, în timp ce florile acopereau sicriul impunător. Când te gândești câtă lume a venit! Oameni pe care nu-i mai văzuse de ani de zile. Și au stat la rând să prezinte condoleanțe după aceea, fiecare mână pe care a strâns-o l-a mișcat, l-a făcut să înțeleagă că, deși toți erau prinși cu treburile lor la ferme și aveau problemele lor, atunci când se întâmpla ceva, se uneau și erau *o singură* comunitate. De-acum înainte va fi și el mai atent, să afle care dintre cei bătrâni a murit, își va pune costumul cel bun și se va duce la biserică. Un ultim omagiu se numea asta și nu costa nimic, decât să te duci și să stai acolo, să cânți și apoi să prezinți condoleanțe. O să reușească și el asta, la fel ca alți oameni.

Se sui în tractor, se așeză pe scaun, porni motorul și începu să curețe zăpada. Mai întâi în curte, apoi pe alee până la șosea. Curăță zăpada îndelung și temeinic, trebuia să arate bine. Se supăra mereu când vedea drumuri de fermă care erau iarna aproape jumătate față de cum erau vara. Lenea! Și, în timp ce curăța zăpada, se gândea la zilele ce aveau să vină. Înainte ca mama să se îmbolnăvească, Crăciunul și ultima săptămâna a anului nu ridicau nici o problemă, trebuia, ca întotdeauna, să se ocupe de porci. Acum avea multe altele pe cap. Dar trebuia să se concentreze și să facă așa cum plănuise. Să ia purceii de la Mari și Mira pentru ca ele să intre din nou în călduri, să le însemineze, să facă totul la timp, recensământul porcilor se făcea la 1 ianuarie, după aceea Sara trebuia trimisă la abator. Trebuia să-și vadă de munca lui la porci, și nu de toate celelalte, nu avea putere pentru toate. Bătrânul din camera de zi, cu firmituri de prăjitură cu migdale în poală, era fratele lui mai mare. Nu avea nici un rost să se gândească la asta, nu putea să conceapă așa ceva. Căci atunci veneau și gânduri urâte despre mama și bunicul Tallak și nu voia să le lase să vină. În aceste zile de după Crăciun, îi veneau în minte, în secvențe scurte, chiar înainte să adoarmă, imagini ale mamei din tinerețe, împreună cu bunicul Tallak care râdea. În timp ce își vedeau de ale lor. Și produceau urmași pentru fermă, pentru că moștenitorul nu era în stare. Atunci Tor alunga aceste imagini, închidea ochii și îi cerea somnului să vină instantaneu. Voia să-și vadă de treburile de zi cu zi, iar pe bătrânul din camera de zi nu avea putere să-l considere altfel decât o făcuse întotdeauna. Era tatăl lui, în singura viziune posibilă a lumii. Așa hotărâse el și așa va fi. Și Torunn care credea că vor *discuta* despre asta! Fată de la oraș. Ce știa ea?

Îi spusese să facă duș mai des și să-și pună haine curate. Ușor de zis. Totuși, avea dreptate; el nu folosise niciodată mașina de spălat, nu avea idee la ce foloseau toate butoanele acelea și nici unde se punea detergentul. Mama se ocupa de treburile acestea. În cele din urmă Erlend îi arătase cum funcționa mașina de spălat, pur și simplu l-a târât până la spălătorie și chiar a scris pe dosul unei felicitări de Crăciun de la Asociația Națională pentru Bolile de Inimă și Plămâni pe care butoane să apese pentru a spăla prosoape, așternuturi de pat și lenjerie de corp și pe care butoane să apese când spăla pantaloni, pulovere, cămăși și șosete. Erlend i-a explicat că și hainele pe care le folosea la porci trebuiau spălate separat, pentru că mirosul nu ieșea la spălat și impregna și alte rufe. Erlend îl pisa întotdeauna cu mirosul de la porci pe care îl considera respingător, deși mirosul venea de la animalele de pe urma cărora trăia. De altfel, Tor nici nu-și amintea de când nu mai fuseseră spălate hainele de lucru, ce rost avea, se murdăreau imediat. Hainele de lucru trebuiau să nu fie rupte și să fie uscate, era de ajuns. Nici mama nu făcuse caz de asta, că doar nu le vedea niciodată, rămâneau atârnate afară, la porci. Atâta timp cât nu intra niciodată cu ele în casă, ea nu avea nimic de spus. Singurii care le vedeau erau porcii și lor nu le păsa că salopeta de lucru era murdară. Totuși, ar putea să se intereseze la Trønderkorn dacă era posibil să primească o salopetă nouă.

El s-a descurcat bine și când mama zăcea bolnavă, a făcut ordine la bucătărie, a făcut de mâncare și i-a dus-o la pat. Până în ziua în care ea s-a internat în spital și el a trebuit să îi anunțe pe frați și pe Torunn. Of, de ce a trebuit ea să moară, ea care fusese atât de sănătoasă până atunci. Optzeci de ani, dar sănătoasă tun și deodată a făcut comoție cerebrală. Un mic cheag de sânge poate fi de ajuns, a spus doctorul. Apoi inima i-a slăbit și a făcut apă la plămâni. Simți că îi dau lacrimile și își trase nasul cu putere. Zgomotul motorului acoperea totul, putea să plângă în hohote și să urle, știa asta, dar nu voia să o facă. Îi ajunsese. Ei plecaseră, acum el putea să se adâncească în rutina lui cotidiană, să facă ceea ce avea de făcut. Și cele douăzeci de mii de coroane pe care le-a primit îi vor fi de folos, aproape că nu-i venea să creadă. Douăzeci de bancnote de o mie, proaspăt scoase de la Fokusbank din Heimdal. Erlend și danezul au fost generoși. De fapt, se pare că danezul câștigă cel mai bine, a făcut bine că la plecare le-a spus că sunt bineveniți și altă dată. Bineînțeles că Erlend era liber să facă ce voia, ca întotdeauna, dar Tor a vorbit el însuși cu danezul. A dat mâna cu el și i-a spus. Nu voia nici să se gândească la ce probabil că făceau ei, reușise să nu se gândească la asta timp de mai multe zile.

Probabil că Margido vorbise cu ei, pentru că nu s-au mai mângâiat pe coapse. Dar când se duceau la culcare noaptea... În fiecare seară se gândise un pic la asta și își închipuise cele mai nebunești scene, dar

apoi și-a zis că dormeau și ei, astfel de oameni aveau și ei nevoie să doarmă noaptea ca toată lumea. Și danezul gătea bine. Și mânca cu poftă, gras și rotund cum era. El a spus că în Danemarca oamenii nu mănâncă pentru a trăi, ci trăiesc pentru a mânca. În cazul acesta, el era un bun exemplu.

Danezul și Erlend trăiau împreună de doisprezece ani. Era greu să-și închipuie doi bărbați care își împărțeau masa și patul ca soț și soție. De mirare și de neînțeles, dar Torunn avea dreptate când îi spusese ieri, pe când erau la porci, că Erlend avea neapărată nevoie de cineva ca să-l țină în frâu.

Când termină treaba și coborî de pe tractor, fiordul Kors se zărea în întunericul iernii și valuri înspumate veneau spre țărm. Nu mai ningea, dar bătea vântul. Vor avea un zbor dificil, își spuse el. O să urmărească buletinul meteo pentru Oslo. Stovner nu era menționat în mod special, doar Gardermoen. Văzuse el ceva la televizor despre Stovner, niște găști de tineri pakistanezi care se împușcau din mașini în viteză. Și blocurile de locuințe, niște case monstruoase, cu molizi care creșteau în jardinierele ce semănau cu niște tuburi de beton retezate.

Torunn. Fiica lui în salopetă de lucru printre porci, entuziastă și fericită, cu găleți de concentrate în mână pe care le răsturna în fața gurilor flămânde. Puse mâinile pe capota tractorului și lăsă căldura motorului să pătrundă prin pielea palmelor. Torunn *Breiseth*. Nu Neshov. Pentru că mama ei nu a avut dreptul să vină aici și să fie soția lui la vremea aceea. I se rupea inima când se gândea la toți anii și la posibilitățile irosite. Ridică privirea spre peretele hambarului. Aici era locul lui. Torunn plecase. Acolo unde locuia ea, tinerii pakistanezi se împușcau unii pe alții. Își aminti deodată ce-i povestise ea despre un cățel pe care l-au băgat într-un sac legat la gură și l-au folosit ca minge de fotbal. Chiar dacă era un pui de pitbull. Era un animal. Era o mare diferență între a face așa ceva și a folosi treizeci de mii de coroane pentru a implanta șolduri artificiale unui câine. Dar ei îi plăcea să locuiască acolo. Puțin cam departe de centru, spunea ea, dar aproape de serviciu și de pădure, unde făcea plimbări lungi cu câinii de care se ocupa.

Terapie comportamentală. Ai zice că era vorba de oameni. Dar nici măcar o dată în cursul anilor în care ținuse legătura cu ea prin telefon el nu făcuse vreo remarcă negativă în legătură cu meseria *ei*, doar râsese de stăpânii de câini ultrasensibili și de veterinarii ce ezitau să recomande eutanasia animalelor care nu avea rost să mai fie ținute în viață. Ea nu era medic veterinar, dar devenise coproprietara acestei clinici pentru animale mici, pentru că se ocupa de câinii care nu aveau un comportament corespunzător.

El niciodată nu a spus nimic despre *asta*. Chiar dacă el ar fi procedat

mai rapid. O javră de câine care nu făcea ce i se spunea nu trebuia decât s-o duci în spatele hambarului și să-i dai în cap cu coada toporului.

Acum o să se ducă din nou la javrele ei, deși se descurcase atât de bine cu porcii lui. Putea mai bine să lucreze ca suplinitor, da, cu siguranță. Suplinitori pricepuți nu creșteau în copaci. Se pricepea la animale, *le vedea*, exact ca și el. Le vedea demnitatea și individualitatea. Înțelegea nevoile lor și își dădea seama cât mult depindeau de oamenii care răspundeau de ele și trăiau de pe urma lor. În fine, a trăi e un fel de a spune. El ar numi asta mai degrabă a supraviețui.

Intră în casă, își lăsă haina la cuier și își scuturâ saboții de zăpadă. Trebuia să mănânce ceva înainte să se ducă la porci. Tatăl lui deschisese televizorul în camera de zi și se uita la reluarea unui documentar vechi despre viața animalelor de pe platoul Hardanger. Deschise frigiderul și examină rafturile pline ochi. Vai de mine, fu primul lui gând, n-o să reușim să mâncăm tot înainte de data de expirare. Dar, când se uită cu mai multă atenție, văzu că multe erau conserve care nici nu trebuia să stea în frigider. Își aminti că-i spusese lui Torunn că el se ducea direct la frigider, și nu la cămară, când voia să-și facă ceva de mâncare. Deci ea nu uitase. Luă o cutie cu mazăre, carne și slănină, o deschise cu greutate și o răsturnă într-o cratiță. Cu pâine, pâine proaspătă de la magazin. Și în cutia de pâine mai era încă o pâine de casă, pusă să se dezghețe, ea se gândise și la asta înainte să plece. Pâinea de magazin era umflată, dar pâinea integrală făcută în casă de mama era *mâncare* ca lumea. Oare câte mai erau în congelator, poate cinci sau șase, trebuia să le consume cu grijă. Cine economisește pentru ziua de mâine face rezerve pentru șoareci, spunea Erlend. Uneori spunea prostii.

— Fac ceva de mâncare, spuse prin ușa întredeschisă.

Tatăl se uită la el. Acum rămăseseră aici doar ei doi. Tor îi întâlni privirea pentru un moment. Acolo era fratele lui... Nu, nu avea rost să se gândească la asta. Amestecă energic în cratiță, câteva boabe de mazăre săriră pe bufetul de bucătărie.

— Fac de mâncare pentru amândoi, spuse Tor.

Tor puse cratița și farfuriile pe masa din plăci de formica, după ce mai întâi strânse fața de masă roșie de Crăciun, o împături frumos și o puse bine. Se făcuse prea întuneric ca păsările să mai vină la tăvița cu mâncare. Cu toate acestea, amândoi stăteau și mâncau cu ochii la fereastră, spre hambar și spre pomul din curte, uitându-se doar din când în când la mâncare și la lingură.

— E bună, spuse tatăl.

— Vrei un șervețel?

— Nu, spuse el și își scoase cu grijă batista din buzunarul de la

pantaloni, se șterse cu ea la gură și pe bărbie înainte să-și sufle nasul, dacă tot o avea în mână.

Șervețelele stăteau într-o cutie cu motive de Crăciun pusă pe pervazul ferestrei, erau împachetate strâns, de trei culori diferite, roșii, verzi, iar la mijloc albe. Șervețele de zi cu zi, spusese Erlend. Înainte ca mama să se îmbolnăvească și să vină toți, ei foloseau hârtie igienică dacă era nevoie, era la fel de bună dacă nu aveai prea multe pretenții. Acum șervețelele groase de Crăciun strângeau praf jos, în bufetul din sufrageria care stătea încuiată, un sul de hârtie absorbantă stătea pe bufetul de bucătărie, iar hârtia igienică era la toaletă.

— De alea n-o să ne prea folosim, spuse Tor și arătă înspre șervețele. N-o să mai cumpărăm altele. Numai dezordine, hârtie peste tot. Lume de la oraș.

— Da, spuse tatăl.

Tor simți ușurarea în spatele acestui singur cuvânt. Erau de acord. Despre șervețele trebuiau să vorbească, și nu despre alte lucruri.

Ea telefonă chiar înainte ca el să se ducă la porci. Nu reuși să ajungă la telefonul din birou, trebui să răspundă la bucătărie, iar tatăl era în camera de zi și putea auzi.

Tocmai intrase pe ușă acasă, spuse ea.

Acasă.

— Bine. Și noi am luat o masă bună. Îți mulțumim, Torunn. Ai făcut prea mult.

N-ar trebui să se gândească la asta, ea voia ca ei să mănânce bine. Ea nici nu și-a dat seama de critica implicită, ca și cum ei nu ar fi mâncat bine înainte ca ea, Erlend și danezul să le invadeze bucătăria.

— Cum a fost zborul? întrebă el și își drese vocea.

A fost un zbor cam turbulent, da, și o doamnă care stătea în spatele ei a vărsat. Mirosea groaznic, spuse ea și râse.

— Avionul lui Erlend și al danezului a plecat o dată cu al tău?

Nu, zborul direct spre Copenhaga pleca o jumătate de oră mai târziu. Toate avioanele au plecat la timp.

— Acum poți să te relaxezi.

În seara aceasta se putea odihni, dar și mâine, și în ultima zi a anului trebuia să se ducă la serviciu, rămăseseră multe de făcut, în plus urmau să organizeze un nou curs de dresură la mijlocul lunii ianuarie, nici vorbă să stea pe canapea și să-și ia liber. Avea un ton voios, se auzeau și alte sunete din cameră, clinchet de pahare și zgomot de pași.

— Ai musafiri?

Era prietena ei, Margrete, care locuia vizavi pe același etaj și care tocmai intra pe ușă cu cafea, cozonac și coniac, înainte ca ea să apuce să-și scoată paltonul, spuse Torunn și râse din nou.

— Bine că nu ești singură. Eu mă duc acum la porci. Astă-seară am

să iau purceii de la Mari și de la Mira.

Ea îi spuse că ar fi dorit să fie și ea acolo, dar că oricum îi va povesti prietenei ei Margrete ce circ o să fie.

Se înțeleseră să vorbească la telefon, fără să precizeze când, ea îi ură noroc cu îngrijitul purceilor, apoi închiseră telefonul.

După ce-și puse salopeta de lucru și cizmele, el luă din cui salopeta pe care o purtase Torunn, o lipi de obraz și o mirosi îndelung, apoi o atârnă la loc și închise ușa la crescătorie, învăluit în căldura și sunetele animalelor. Rămase în picioare cu brațele atârnând și se sprijini de ușa pe care tocmai o închisese. Porcii întoarseră capul spre el, în așteptare, în timp ce grohăiau, respirau și așteptau. Aici înăuntru totul era neschimbat. Acolo afară era altceva. Și deodată simți cât era de obosit. Obosit să stea treaz, obosit să gândească. Brusc își dădu seama că nu era în stare să se ocupe de îngrijitul purceilor în acea seară. Când scroafele erau luate din țarcurile unde fătaseră și erau mutate împreună cu ceilalți porci, se făcea o gălăgie infernală. Nu numai că erau agitate că li se luau purceii, dar trebuiau și să stabilească o nouă ordine ierarhică între ele. Se înghionteau și se încăierau, uneori cu o furie care îți tăia răsuflarea. De aceea el obișnuia să pună scroafele împreună la sfârșitul zilei, când oricum erau obosite. Așa că stinse lumina, sperând să fie totul bine, și stătu să asculte în spatele ușii. Dormi neliniștit toată noaptea. Răni ușoare își făceau ele aproape întotdeauna, dar dacă era vorba de răni serioase, trebuia să îl cheme pe Røstad. Nu, va aștepta până mâine, nici nu se punea problema, nu mai avea putere. Poate că era pe cale să se îmbolnăvească, asta mai lipsea, singur la datorie cu ferma de porci.

Aduse un sac gol de furaje și intră în țarcul scroafei pe care el o numea Siri. Ea îl strivise pe unul din purcei chiar înainte de Crăciun, ceea ce nu mai făcuse până atunci, și el nu putea să o ierte. Totuși, scoase din buzunar o coajă de pâine cumpărată și i-o dădu, ea o mestecă și plescăi de plăcere, ca și cum era cel mai fin pateu de gâscă. Căpățâna ei mare tremura în timp ce mânca, el se așeză, lipsit de vlagă, pe sacul de furaje din fața ei. Purceii, care în curând împlineau două săptămâni, dormeau într-o grămadă rozalie sub lampa de infraroșii în țarcul de fătat din colț. Vedea după mamelele scroafei Siri că tocmai alăptase, era și ea obosită și stătea întinsă. Siri rareori se agita după mâncare înainte să o aibă în fața râtului. Mânca atunci ca o nebună, dar nu se înghesuia și nu guița ca celelalte scroafe, care toate credeau că ele vor primi primele de mâncare. Auzi din țarcurile învecinate că animalelor nu le plăcea ritmul lui de astăzi, se ghicea o anumită dezamăgire în grohăiturile și guițăturile lor pentru că el se așezase pe jos fără nici un motiv.

— Tot noi doi, Siri. Numai noi doi. Din nou.

Ea își băgă botul în buzunarele lui și începu să adulmece cu râtul ei

imens și umed pe care se lipiseră paie sfărâmate, iar mușteleveneau și plecau ca la ele acasă.

— Sacul e gol acum.

El își sprijini capul pe bara de metal și închise ochii, ar fi vrut să fie doar pentru o clipă un purcel mic și sătul. Să stea lipit de frații și surorile lui și să doarmă la căldură. Să nu știe, să fie lipsit de griji. Începu să plângă fără să-și dea seama. Acum nu mai avea rost să-și rețină lacrimile, ele puteau curge în voie, ușa crescătoriei de porci era bine închisă.

La aeroportul Kastrup[6] avioanele semănau cu niște ființe luminoase care aterizau, ca apoi să decoleze imediat. De-abia ateriza un avion că următorul și decola, puteai crede că era vorba de același avion. *Touch and go*. Erlend stătea în picioarele goale pe terasa de pe acoperiș care domina Piața Grøbrødretorv și se bucura de la înălțime de panorama orașului Copenhaga, în direcția Amager[7] și a aeroportului Kastrup. Era ajunul Anului Nou, tocmai terminase de pregătit mâncarea și acum urma să se aranjeze înainte de sosirea musafirilor. Îi avertizase că va fi o masă „simplă“, având în vedere că el și Krumme tocmai se întorseseră din Norvegia. De aceea, când s-au sculat de dimineață devreme, Krumme a crezut că vor cumpăra doar gustări, puțină brânză și fructe. Trebui însă să-și schimbe părerea.

Erlend se trezise, de fapt, în timpul nopții și se hotărâse să facă cinste. Eu sunt fiul rătăcitor și m-am întors în Copenhaga. Și, fiindcă nimeni nu avea timp să taie vițelul cel gras, trebuia să o facă el însuși. Și-a dat seama cumva că era o contradicție în ce gândea el, dar nu a insistat. Dar friptură de vițel gras? Nu, era prea obișnuit. La fel de comun ca brânza și aperitivele. O să pregătească gustări! Gustări de toate felurile! Veniseră din Norvegia cu felii de pulpă afumată de miel și el începu imediat să se gândească, stând așa în întunericul nopții, cum să pregătească niște gustări. Să le ruleze în jurul unor batoane de mango? Să le ruleze în rondele de ceapă roșie? Nu... Roșii uscate la soare, marinate în ulei! O felie mare de roșie cu o felie de pulpă afumată pusă în două!

S-a sculat încet să verifice că sertarul cu decorațiuni de Anul Nou era bine umplut.

Era. Sertarul cu decorațiuni de Revelion, care era jos, în bufetul dintr-una dintre camerele de primire, era umplut de Erlend tot timpul anului, de câte ori găsea ceva frumos. În el se aflau pălăriile tradiționale de hârtie strălucitoare, doar că fuseseră cumpărate la Cairo și aveau clopoței pe margini, douăzeci la număr, de diferite culori. Acolo se mai aflau pocnitori care împroșcau paiete aurii atunci când trăgeai de un șnur, mai ușor de strâns cu aspiratorul decât niște confetti de hârtie. Mai erau și artificii, lungi și scurte, precum și o diademă. Apăsă butonul și verifică bateria. Funcționa. Mici puncte luminoase verzi, galbene și roșii clipeau nervoase în lungul arcului diademei. El obișnuia să pună diadema prin surprindere pe capul persoanei pe care o alegea să țină discursul de Revelion, discursurile improvizate erau cele mai bune, iar diadema se potrivea la fel de bine

la bărbați ca și la femei, după părerea lui, chiar dacă uneori acest obicei provocase câteva proteste masculine.

În restul anului, când decora o masă festivă, el o făcea original și cu bun gust. Dar de Revelion devenea un adept convins al decorării kitsch. Atunci trebuia să fie țipător, strident, *too much*, într-un cuvânt, festiv! Ghirlandele decorate cu holograme erau strânse frumos, urmând să fie atârnate de tavan, departe de flacăra lumânărilor, și străluceau precum cristalul când treceai prin camere.

Dar el voia, de fapt, să verifice dacă în sertar erau scobitori. Scobitori de cocktail bune pentru a servi gustări. Atunci mai aveau nevoie doar de platouri, șervețele și pahare, iar invitații puteau să circule prin camere și pe terasă, să se așeze sau să stea unde doreau.

Anul trecut, de Revelion, Krumme servise curcan. De fapt, trei curcani: unul pregătit după o rețetă asiatică, asemănător cu rața de Pekin, unul cu curry și usturoi, umplut cu mirodenii și fenicul, și unul pregătit în mod tradițional, cu felii de slănină afumată pe deasupra și cu umplutură după o rețetă englezească. A fost un *sitdown dinner* pentru optsprezece persoane și un asemenea dineu trebuia, bineînțeles, pregătit cu săptămâni înainte. Era o mare diferență între o masă cu trei curcani și o masă cu brânză și gustări, și-a spus el. Mult prea mare, trebuia să aibă grijă să-și păstreze reputația. Gustările erau decorative și foarte festive, cu bețișoare de cocktail ornate cu ciucuri mici și strălucitori. Scobitorile erau acolo, o pungă peste alta. Dumnezeule, erau acolo și cele pe care le găsise vara trecută într-un mic magazin de cadouri în piața Halmtorv! Uitase complet de ele. În aparență simple, din plastic transparent, dar care aveau la capăt o mică piatră prețioasă făcută tot din plastic. Arătau ca niște sceptre minuscule, oare câte avea? A numărat. Trei pungi cu patruzeci de scobitori în fiecare.

De fapt, ar fi vrut să înceapă imediat, dar se forță să se întoarcă în pat pentru a fi în formă a doua zi. Krumme dormea pe spate cu gura întredeschisă, pleoapele i se mișcară din cauza luminii. Erlend se grăbi să stingă lumina, apoi se vârî în pat lângă Krumme și îi căută mâna sub plapumă. Deși dormea profund, Krumme îi strânse mâna ca răspuns, fără să-și dea seama ce infern de cumpărături îl aștepta a doua zi dimineață.

Platouri cu brânzeturi. Ce glumă.

Începu să facă lista de cumpărături la micul dejun. Gustările erau mai mult de decor decât mâncare, de aceea țineau de domeniul lui. Krumme era cel care gătea felurile principale. Krumme era adevăratul bucătar. Însă pentru gustări nu era nevoie de un bucătar, era nevoie de cineva care să știe *să compună* și să organizeze.

— Și ce s-a întâmplat cu platourile cu brânzeturi? întrebă Krumme căscând.

— N-au nici un haz, nu-i așa?

— Durează mult să pregătești gustări, șoricelule. Nu putem să ne limităm la brânzeturi...

Stăteau la masa din bucătărie cu două căni mari de cafea proaspătă de Jamaica, amândoi în halate de mătase și papuci îmblăniți.

— Gândește-te puțin, Krumme. Niște platouri simple cu brânză nu *ne* reprezintă.

— Nu trebuie să fie simple. Suntem obosiți amândoi. Trebuie să trec și pe la serviciu.

— Nu te stresa și nu-ți face probleme. Magazinul de delicatese deschide la ora nouă, vii cu mine și mă ajuți la cumpărături, apoi eu mă întorc acasă cu taxiul cu toate cumpărăturile și tu te duci la serviciu câteva ore. Cumperi băutura când vii acasă, astăzi nu va fi decât șampanie de la început până la sfârșit, cumpără șapte-opt cutii. Șampanie Bollinger, bineînțeles. Să nu uiți să verifici ca șampania să fie de la camera frigorifică, nu avem timp să o răcim suficient. Și poate coniac, câte sticle avem?

Krumme se ridică greoi și se duse în camera de zi să se uite în bar.

— Cinci sticle, strigă.

— Atunci ne mai trebuie câteva. Oh, Doamne, ne trebuie și ceva dulce! Pentru cafea și coniac. Tu ce crezi că ne trebuie? Ceva cu ciocolată design? Poți tu să...

— Prăjitură etajată de migdale și înghețată, spuse Krumme și se așeză la loc. N-am nici un chef să alerg tot orașul doar ca să cumpăr bomboane de ciocolată pe care cineva a stat și le-a pigulit doar ca să nu fie două la fel.

— Nu fi ridicol, Krumme, au mănuși sterile.

— Probabil că le gustă din când în când și ling ciocolata ca să nu se vadă urmele de la mănuși.

Erlend izbucni în râs.

— De unde-ți vin toate ideile astea ciudate? Crezi într-adevăr că poți să bagi în gură o bucățică de ciocolată când lucrezi cu ciocolată toată ziua? Eu nu cred.

— Niște platouri cu brânză ar fi fost perfecte azi. Niște brânză Samsø, un pic de brânză Danbo...

— Tu și brânza ta Danbo! Brânza asta miroase ca șosetele mele de adolescent.

— Ar fi fost bună.

— Dar, Krumme, o să servim și brânză. În afară de gustări!

Krumme oftă.

— Sunt obosit, a fost o călătorie grea. Emoții puternice. Dar sunt bucuros că am fost acolo. Acum știu cine ești, de unde vii.

Se uitară unul la celălalt. Erlend dădu din cap afirmativ, acum Krumme știa cine este el. Așa credea. Doar pentru că cineva își

descoperise deodată propriile rădăcini norvegiene și jucase rolul fiului mezin de la fermă, nu era de la sine înțeles că nu putea să adopte la fel de repede viața plăcută de la oraș. De aceea voia el să aibă fast și strălucire în seara aceasta. Nu doar brânză puturoasă. Dar era gata să accepte și niște compromisuri.

— OK. Renunțăm la ciocolată design. Prăjitură etajată de migdale și înghețată Häagen-Dazs, nu-i o idee rea, Krumme. Putem să o servim cu cremă toffee și nuci pecan. Le scriu pe listă. Nu crezi că e amuzant? Să serbezi Crăciunul într-o seară și să treci direct la Revelion în seara următoare?

Ei își sărbătoriseră propriul Crăciun cu o seară înainte. Un meniu de cinci feluri la restaurantul *HoțulBucătarulNevastaLuiȘiIubitulEi*, apoi se duseseră acasă și își deschisese cadourile, băuseră coniac și ascultaseră Brahms, admirând pomul de Crăciun afară pe terasă, la fel de frumos ca atunci când se întorseseră din Norvegia, cu lumini, coșulețe cu zăpadă artificială și o stea Georg Jensen[8] în vârf. Zăpada adevărată venise și se topise deja în timp ce ei erau plecați, așa că nici bradul, nici coșulețele nu mai erau la fel de frumoase la lumina zilei, însă când se înserа efectul era același. Krumme i-a oferit jocul de șah de cristal Swarovski pe care el și-l dorise atât de mult, iar Erlend i-a făcut cadou un mantou Matrix din piele neagră și costase o avere ca un croitor să-l ajusteze pe corpul cu forme rotunde al lui Krumme. Nu-l văzuse niciodată pe Krumme atât de fericit și atât mantoul cât și Krumme au fost complet dezvirginați după aceea, când în sfârșit au făcut dragoste juisând zgomotos, în cadru intim și izolat fonic.

— Iei mantoul pe tine azi? La serviciu?

— Bineînțeles, spuse Krumme și zâmbi, întinzând mâna peste masă înspre el. Te iubesc, scumpul și frumosul meu fiu de țăran...

— Bine, bine. Acum s-a terminat cu salopeta și cu firele de paie din gură. În sfârșit, pot să-mi fardez din nou ochii fără să facă cineva o criză de isterie.

— Schimbi vorba. Nu peste multă vreme trebuie să avem o discuție serioasă. Pentru Torunn. N-ar trebui să se ocupe ea de toate. Își asumă răspunderea.

— Dar ea e la Oslo! Aproape la fel de departe ca noi! spuse Erlend trăgându-și mâna.

— Se simte responsabilă. Am văzut asta. A spus-o și ea, de altfel. N-ai sunat-o ieri? Trebuia să-i spună lui Margido că bătrânul vrea să meargă la azil.

— Of! Acum stăm și plănuim petrecerea. Ne putem ocupa de altele mâine. Sunt convins că, o dată ajunsă acasă la ea și la serviciul ei, Torunn o să uite de *responsabilitatea* asta cu care mă tot bați la cap. Apropo, am dat și eu dovadă de responsabilitate. Nu-i așa?

— Da, bineînțeles, Erlend. Sunt mândru de tine, foarte mândru. Nu

e bine să ții atât de multe lucruri ascunse.

— Ascunse și nu prea. Eu n-am mințit niciodată, doar că n-am avut curajul să mă gândesc la asta.

— Și acum iarăși nu te mai gândești!

— Nu! Nu-i așa! Prea despici firul în patru! Eu doar... Eu sunt în același timp *eu însumi*. Aici! Și Torunn o să vină aici în vizită la unchiul Erlend și la unchiul Krumme. Am o nepoată în carne și oase, dacă stai să te gândești.

— Eu sunt mai îngrijorat pentru cei de la fermă. Și în privința lui Torunn.

— Da, da, da. O să discutăm despre asta. Dar nu astăzi! Eu am să stau cu orele să pregătesc gustările și să decorez toată casa, vreau să fiu inspirat...

Adoptă un ton puțin plângăreț care avea efect totdeauna asupra lui Krumme. Krumme oftă din nou și se lăsă pe spate pe scaunul de bucătărie.

— Acum ne îmbrăcăm și plecăm la cumpărături, hm? spuse Erlend.

— Da, răspunse Krumme, plesnindu-se cu mâna peste coapsele lui groase.

Krumme zâmbi, poate puțin forțat, dar în orice caz zâmbi. În plus, putea să-și îmbrace în curând mantoul Matrix, și asta avea ceva importanță.

— Sper că Diners Club, cartea mea de credit, n-o să ia foc de atâta folosit.

— Am să iau cu mine stingătorul de incendiu, spuse Erlend.

Când bucătăria se umplu de cumpărături și Erlend rămase singur acasă, puse un CD cu Marlene Dietrich și scoase toate platourile și tăvile pe care le aveau. Într-una dintre camerele de oaspeți puse tăbliile de prelungire la masa joasă de salon și băgă pernele și plăpumile în dulap. Avea nevoie de loc pentru platouri, o masă și o saltea dublă ar fi trebuit să ajungă, nu suporta să pună mâncarea pe podea chiar dacă femeia de serviciu spăla și freca totdeauna parchetul până când strălucea. Deschise fereastra și dintr-odată avu o cameră frigorifică perfectă. Când vor veni musafirii, o să închidă fereastra, toate platourile urmau să fie în alte camere, iar ei vor putea să-și lase hainele aici. Cealaltă cameră de oaspeți era de fapt birou și era singura încăpere din casă unde era mereu dezordine, așa că nu o deschideau pentru oaspeți.

Puse platourile pe bufetul de bucătărie înainte să aducă o sticlă de șampanie Bollinger din frigiderul pentru băuturi. Rămase în fața ușii deschise și studie conținutul frigiderului. Da, dacă voia cineva să bea altceva decât șampanie la noapte, avea acolo gin, vodcă, apă tonică și apă minerală Schweppes Russchian.

Destupă șampania cu grijă ca să nu irosească nici o picătură, turnă

într-un pahar și bău cu poftă. Apoi, extrem de concentrat, trecu în revistă cumpărăturile. Luă mai întâi folie de aluminiu colorată, roșie și galbenă, și înveli platourile cu ea. Era dificil, trebuia să o fixeze cu bandă adezivă pe dedesubt, nu arăta frumos, dar numai partea de sus conta. Șapte platouri aurii și opt roșii. Simplu, dar de efect. Prezentarea și *display*-ul erau cheia plăcerii pentru ochi și pentru stomac. Ah, ce plăcere să se apuce din nou de treabă, să scoată decorațiunile de Crăciun din toate vitrinele, să aibă idei noi și îndrăznețe, mai frapante decât ale decoratorilor de vitrine rivali. La Neshov îi venise de fapt o idee pentru o vitrină pe care ar putea să o folosească pentru Benetton. Va ilustra o scenă de fermă, cu baloturi de furaje în spatele unui gard simplu de scânduri, o copaie, frânghie și niște bârne. Culorile maronii vor fi un fundal perfect pentru hainele de copii viu colorate, ar putea să pună chiar și niște animale în vitrine. Lumea din Copenhaga n-ar reacționa dacă ar vedea o oaie sau o capră împăiată ori un cap de cal ivindu-se din staul. Trebuia să ia legătura cu un specialist în taxidermie imediat ce se va întoarce la lucru pe 2 ianuarie.

Începu cu feliile de carne de miel afumată și roșiile deshidratate, rulă carnea și roșiile și le fixă cu bețișoare de cocteil cu ciucuri verzi, le așeză pe un platou auriu și le duse în camera de oaspeți. Platoul semăna cu un arici strălucitor. Fierse ouă, le răci, le tăie în două cu un cuțit ud ca să nu se lipească gălbenușul de lamă și puse pe fiecare jumătate de ou icre de Manciuria, maioneză cu usturoi și fire de mărar proaspăt. Tăie cuburi de mozzarella proaspătă, le puse în scobitori împreună cu felii de roșii proaspete și o frunză de busuioc pe deasupra, stropi tot platoul cu ulei de măsline și presără puțin piper pe deasupra. Puse niște tartine micuțe cumpărate de gata pe un alt platou, le unse cu puțin unt topit și le umplu cu icre negre, stoarse câteva picături de lămâie pe deasupra și un pic de smântână. Tăie un cârnat chorizo în felii groase și le puse în scobitori împreună cu o felie de praz și capere mari cu codiță. Lăsă să se scurgă într-o strecurătoare cireșele de cocktail și măslinele, tăie cuburi mari de cașcaval și bucăți mici de șvaițer și făcu aperitive viu colorate pe scobitori. Umplu două platouri cu ele, alternând culorile galben, roșu și negru, și trebui să bea un pahar întreg de șampanie admirând rezultatul înainte de a le duce în camera de oaspeți. Făcu o salată de pește cu ton, muștar de casă, castraveți murați tăiați mărunt și sos remulade, o salată delicioasă, simplă ca bună ziua, se gândi el. Era în plină beție creatoare, nimic nu trebuia să-l deranjeze, nici măcar telefonul care era puse pe silențios, ca să răspundă doar dacă avea chef. Marlene se auzea cântând cu o voce joasă și erotică din difuzoarele B&O puse pe peretele bucătăriei, în timp ce el punea salata de ton în tartine de aluat franțuzesc proaspete de la brutăria din colț, cu puțin muștar și

feliuțe subțiri din roșiile deshidratate rămase, cu coajă rasă de lămâie pe deasupra. Îndesă restul de salată de ton între felii rotunde de pâine prăjită Melba. Ce mai trebuia să facă?

Privi ingredientele plin de entuziasm. Sparanghel! Doamne, îl uitase cu totul. Se grăbi să-l curețe și să-l pună la fiert... într-o cratiță înaltă specială pentru sparanghel, cu o sită metalică pe care nu trebuia decât să o ridice după ce a fiert. În timp ce fierbea sparanghelul, separă cu grijă șunca de Parma, tocă usturoi și pătrunjel, adăugând puțin ulei, sare de mare și un gălbenuș.

Când sparanghelul fu gata, îl răci rapid în apă cu gheață și-l scurse, apoi îl rulă în șunca de Parma garnisită cu pasta de usturoi.

Acum avea nevoie de două platouri de gustări cu fructe și legume crude. Pe un platou puse bețișoare de cocktail cu conopidă proaspătă, fenicul, măsline și o căpșună la capăt, pe celălalt puse mango, portocală roșie, ceapă roșie și tulpină de țelină. Stropi amândouă platourile cu un spray de oțet balsamic așa cum îi arătase Krumme. Krumme susținea ideea că oțetul balsamic nu trebuia picurat peste mâncare, ci stropit cu un spray, așa cum văzuse el la o emisiune culinară la postul de televiziune italian RAI.

Atunci descoperi și pachetul de brânzeturi cumpărate de Krumme, uitase de ele, trebuiau servite și ele, era clar că era singurul lucru de care Krumme avea poftă. Decoră platoul cu ce îi rămăsese de la gustări: cireșe de cocktail, țelină și măsline. Înainte de a duce platoul, băgă frunzele de țelină sub una dintre bucățile de brânză și puse celofan peste brânză pentru a evita să prindă miros celelalte gustări.

Schimbă CD-ul cu Marlene cu un *Best of* al lui Neil Diamond și începu să decoreze camerele, atârnă ghirlande, puse lumânări aurii și argintii în candelabre, puse fețe de masă de șifon auriu, care e adevărat că aveau niște pete pe ici și colo, dar platourile urmau să le acopere. La capătul unei mese puse sub fața de masă niște cutii de metal mari, pătrate, pe care le recuperase după ce decorase vitrinele la Pamfilius și care ridicau fața de masă și o făceau să cadă în falduri armonioase pe niveluri diferite; acolo va aranja paharele și frapierele pentru șampanie. Trebuia să țină minte să umple cu apă mașina de făcut gheață. Așeză farfuriile în teanc și aranjă șervețelele în formă de evantai, șervețelele cumpărate chiar în acea dimineață, a căror pudră strălucitoare sigur va ajunge în mâncare, ceea ce era acceptabil într-o seară ca aceasta. În capătul celeilalte mese aranjă tortul etajat cu migdale[9]. Era decorat cam fără fantezie, dar îl învioră cu o bandă de aluminiu roșie puțin șifonată presărată cu steluțe argintii pe care le găsise în sertarul cu decorațiuni de Anul Nou. Restul de steluțe le presără pe fețele de masă. Ceștile de cafea, paharele de coniac și farfuriile de desert trebuiau să stea lângă tortul de migdale. La fel și castronul cu prăjituri chinezești cu răvașe. Așa.

— Noroc!

Ridică paharul din fața lui și-l goli, turnă ultimele picături din sticla din bucătărie și ieși pe terasă.

Avioanele care clipeau aterizau și decolau continuu, în timp ce el savura răcoarea podelei de marmură de sub tălpi. În spatele lui se afla copacul, dacă privea spre nord, pe undeva pe acolo, departe în întuneric, era Norvegia. Dacă îi suna, Krumme probabil va fi mulțumit și nu-l va mai bate la cap. Și dacă suna înainte să intre la baie și să se afunde în săpunuri și creme și pregătiri mentale pentru petrecerea de Revelion, ar fi făcut-o cu inima mult mai ușoară. Dar în ce ordine?

S-a hotărât să sune folosind același principiu pe care îl folosise când era mic și mânca, bucățică cu bucățică, de pe farfurie, lăsând ce era mai bun la sfârșit. Totdeauna în primejdie de a primi din nou ceea ce îi plăcea cel mai puțin, de exemplu piure de napi, pentru că atunci mama credea că asta îi plăcea, fiindcă începea întotdeauna cu piureul de napi.

Simți că i se strânge inima când formă numărul, dar acest sacrificiu îl făcea pentru Krumme și Torunn.

— Erlend la telefon! O să avem musafiri diseară, așa că m-am gândit să vă sun acum!

Tor întrebă de ce.

— De ce...? Pentru că vine Anul Nou! Sun să vă spun că am ajuns cu bine acasă și să vă urez la mulți ani!

Păi, nu mai făcuse asta niciodată până acum. Și nici nu era cine știe ce de sărbătorit.

— Dar...

De altfel, trebuia să se ducă la porci și avea multe de făcut, aștepta veterinarul, trebuia să facă o sutură unei scroafe.

— S-a rănit?

Da, s-a bătut cu alta.

— Nu știam că se bat, spuse Erlend și își frecă picioarele reci unul de altul. Îi era așa de frig, încât îl dureau picioarele, o să facă o baie după aceea, nu doar un duș.

Ba da, spuse Tor, ar fi știut dacă ar fi fost atent. Așa că nu prea era Revelion. Urmau să meargă la culcare ca de obicei.

— Bine că am sunat acum. Mai târziu puteam să vă deranjez! Vă urez la mulți ani la amândoi.

— Mulțumesc, la fel, spuse Tor și închise telefonul.

Trebui să bea un pic de coniac ca să-și revină înainte de a da următorul telefon și își puse repede papucii în picioare, ceea ce-i făcu bine. La fel de bine îi făcu să arunce iute o privire în camera de oaspeți, admirând platourile pline care stăteau și așteptau.

Margido răspunse imediat.

— La mulți ani! Știu că e cam devreme, dar o să avem...

Deci Erlend suna, ce surpriză.

— Ai crezut poate că te sună vreun client? spuse Erlend și râse un pic.

Se gândi că mergea să râdă un pic cu Margido acum, după tot ceea ce se întâmplase. Însă poate că șampania și gura de coniac îi dăduseră așteptări exagerate, pentru că Margido nu râse. Răspunse, în schimb, că așa a crezut, că, da, așa credea de fiecare dată.

— Poate că nu multă lume te sună pentru altceva? spuse Erlend, puțin sarcastic. Margido ar fi putut să râdă, măcar de politețe.

Margido nu-i răspunse dacă îl suna multă lume pentru altceva, ci îi spuse că e invitat la masă. Spuse asta pe o notă puțin triumfătoare, sau așa i se păru lui Erlend?

— Da? Cineva pe care îl cunosc?

Nu, Margido nu credea asta. Un fost client.

— Viu?

Acum mersese prea departe, dar nu se putuse abține. Margido râse și el în cele din urmă, puțin.

Da, clientul era chiar foarte viu.

— O tipă, poate! Doamne, Margido, ai *întâlnire*?

Erlend își chirci degetele în papuci, nu-i venea să-și creadă urechilor că Margido i-a *spus* chiar el asta! Dar probabil că era mai bine să evite să mai pomenească numele Domnului, Margido era credincios.

— N-am vrut să pomenesc numele Domnului, se grăbi să adauge.

Da, era vorba de o doamnă, îl întrerupse Margido, dar nimic mai mult.

— O doamnă, dar nimic mai mult? spuse Erlend.

Era o cunoștință, atâta tot, voia să îl invite la masă, un gest de pură recunoștință pentru că îi făcuse o înmormântare frumoasă soțului ei, și fusese o prostie din partea lui Margido să pomenească despre chestia asta.

— Ei nu, nu! Doar glumesc! Îți... vă urez la mulți ani! Salutări de la Krumme.

Și el îi trimitea salutări lui Krumme.

Povestea asta îl afecta mai mult decât crezuse la început. Sunase doar de dragul lui Krumme și al lui Torunn, și totuși era aproape întors pe dos. Se gândi la tipa aceea și își reveni. Și dacă Margido se lipea și el de cineva, poate chiar de una tânără care să-i facă copii? Omul era încă viril. Excitat de gândurile acestea, o sună pe Torunn, în timp ce punea sticla de coniac sub braț, scoțând dopul cu dinții și trăgând o dușcă.

— Eu sunt! N-ai să ghicești! Margido are întâlnire diseară!

Era o gălăgie infernală lângă ea, nu auzea ce spunea el și strigă că trebuie să iasă afară, să aștepte puțin. În sfârșit, o auzi bine.

— E unchiul Erlend la telefon. Margido are *întâlnire* diseară! Cu o tipă!

Ea râse așa de tare încât îi țiuiră urechile, era adevărat? Vorbise cu el chiar ieri, nu-i spusese nimic, dar ăsta nu era un lucru pe care Margido să vrea să i-l spună *ei*. Ea îi spusese că bunicul voia să meargă la azilul de bătrâni.

Of, trebuiau să vorbească despre asta acum.

— Și Margido ce-a zis?

Că bunicul nu era așa de bolnav, că probabil nu se va putea, că era bătaie pe locuri, dar Margido va încerca totuși să le facă rost de cineva care să-i ajute la treburile casei o dată pe săptămână.

— Perfect, se rezolvă atunci, spuse Erlend.

Torunn nu era sigură, nu credea că tatăl ar vrea pe cineva străin care să vină și să se amestece în casa lui, chiar dacă era vorba doar de un pic de curățenie.

— Îl cunoști bine tu! Mai bine ca mine!

Nu apucă să răspundă, că se auziră niște lătrături furioase. Ea îl lămuri că erau în excursie la o cabană, erau invitați de niște prieteni, era o gașcă întreagă cu cinci câini și acum câinii se luaseră la bătaie.

— Atunci e distracție mare și la voi! Nimic de spus, pare o bătaie în toată regula, aveți cu siguranță ac și ață la voi! Apropo, tatăl tău aștepta veterinarul când am vorbit cu el, acolo s-au bătut porcii!

L-a sunat pe tata, frumos din partea lui. Simți că ea avea o notă de bucurie în voce, deci meritase să-și dea osteneala.

— Ei da, frumos, doar e fratele meu mai mare. Chiar dacă e un pic ciudat. Dacă vrei să-l suni și tu, trebuie să-i telefonezi până la ora zece. Se culcă după aceea.

Bine că i-a spus, ea se gândise să-l sune la miezul nopții.

— Nu prea sunt multe artificii de Anul Nou la Bynes! Doar cele pe care le trag ei înșiși! Sub plapumă!

Ea râse ușor. În spatele ei se auzeau mârâituri întărâtate, era clar că revolta haitei de câini era înăbușită cu mijloace dure.

— Îți urez la mulți ani, ne vedem la anul, nu-i așa? O să vii aici în vizită?

Da, ea voia neapărat să vină în vizită și încheie spunând că trebuie să-i țină pumnii lui Margido.

Ah, ține și el ce poate. De exemplu, genunchii, așa că nu trebuie să ne gândim noi doi la asta, nepoată dragă.

Se băgă în apa din cadă, extrem de mulțumit de sine. Se auzi ușa de la intrare.

— Sunt la baie! strigă el.

— Să aduc întâi lăzile cu șampanie înăuntru, apoi vin și eu! răspunse Krumme.

— Sunt reci? Lăzile?

— Da!

— Scoate-le pe terasă, nu le mai pune la frigider!

Stăteau amândoi în jacuzzi, fiecare în partea lui, două corpuri cufundate în apa cu bule de aer, mai era o oră și jumătate până când veneau musafirii. Erlend se uita la peștii care înotau în acvariul uriaș cu apă de mare, pe toată lungimea băii. Îi urmărea cu privirea pe Tristan și Isolda, erau de un albastru turcoaz strălucitor și erau peștii lui favoriți. Dar erau prea multe alge pe partea interioară a acvariului. Trebuia să-și aducă aminte să-l cheme pe omul care le curăța acvariul și schimba plantele, poate că ar trebui să mute puțin castelul de piatră în care intrau și ieșeau peștii.

— Ești dus departe, spuse Krumme.

— Mă gândeam la castelul de piatră și la alge, banalități de felul ăsta. Dar tu – ce-au spus la serviciu despre mantoul tău Matrix?

— Nu mare lucru. Dar s-au gândit, cu siguranță.

— La ce crezi că s-au gândit?

— Că sunt cel mai fericit om din lume. Și au mare dreptate.

Margido ține pieptenele sub robinet și îl trecu prin păr, înainte de a și-l netezi cu mâna. Se inspectă critic în oglinda de deasupra etajerei de sticlă pe care se aflau peria și pasta de dinți, precum și o sticlă de aftershave Old Spice. Nodul de la cravată era lucios și frumos și stătea exact acolo unde trebuia. Să facă un nod dublu Windsor era, destul de curios, unul dintre primele lucruri pe care le învățase pe când lucra ca ucenic la pompe funebre, dar acum înțelegea de ce. Aspectul exterior era o parte extrem de importantă a funcției, din multe puncte de vedere era ceea ce le oferea clienților o garanție de profesionalism.

Nodul era perfect. Costumul în care era îmbrăcat nu arăta prea bine. Era prea închis la culoare, prea *oficial*. Cotrobăise prin tot dulapul, ca și cum s-ar fi așteptat să găsească un alt costum pe care nu știa că îl are. Dar toate costumele erau negre sau maro închis, în afară de unul gri antracit pe care îl folosea vara, stofa era mai subțire, dar uzată. Oamenii obișnuiți puteau oricând să meargă la o masă de revelion în costum negru, se gândi el, dar el nu era un om obișnuit. Lumea îl asocia cu doliul. Ar fi trebuit să aibă un costum gri deschis, se hotărî să-și cumpere unul imediat ce va avea timp, îi va fi util și în alte ocazii, la serviciu în zilele când nu trebuia să se întâlnească cu rudele vreunui defunct. Dar astăzi îl va pune pe cel gri antracit.

Trase adânc aer în piept. Ora șase și jumătate. Era invitat la ora șapte și jumătate acasă la o femeie care abia rămăsese văduvă. Selma Vanvik, în vârstă de cincizeci și doi de ani, de aceeași vârstă cu el, se ținuse după el cu săptămânile. El îi respinsese avansurile, politicos însă. Când acceptase invitația pentru seara aceasta, se gândise că poate ea o să-și dea seama ce tip plicticos este și nu o să mai insiste. Dorea să-și regăsească viața lui de zi cu zi, rutina și alternanța dintre

serviciu și timpul liber, singur acasă, aici, în apartamentul lui.

De câteva luni începuse să se gândească să-și cumpere un apartament nou, nu pentru că acesta era prea mic sau prea urât, era numai bun, dar își dorea grozav o saună unde să poată sta ca să transpire și să nu facă nimic altceva. Era imposibil să instaleze o saună lângă baie aici, ar fi luat din mica bucătărie care era de cealaltă parte a peretelui, dar încă nu se apucase să studieze anunțuri imobiliare. Ideea de a se muta îl neliniștea prea tare, să golească încăperile în care se simțea în siguranță, una câte una, era prea greu.

Îi scăpa totul, așa simțea. Îi scăpa printre degete, nu voia să piardă controlul. Serviciul și timpul liber aici, acasă, erau singurele cu care era obișnuit. Mai întâi fusese povestea cu mama, apoi au venit Erlend și Krumme, cu tot cu Torunn. Ei se descurcaseră la Neshov dintotdeauna, chiar și în ultimii șapte ani când el nu mai călcase pe acolo. După moartea mamei, cu situația oarecum lămurită, ar fi trebuit ca în fine lucrurile să se calmeze cât de cât. Dar nu, telefoane și iar telefoane... Întâi Torunn, ieri, care voia ca bătrânul să meargă la azil, și acum Erlend.

Nu-i plăcea asta.

În ceea ce privea problemele juridice legate de fermă, el îl rugase pe avocatul Berling să se ocupe de ele. Avocatul Berling era un om deștept și prudent pe care el îl recomanda de obicei familiilor cărora le era greu să se ocupe de probleme legate de succesiune. Berling urma să se ocupe de toate, aici nu era vorba de nici o dispută. Ferma va fi pusă pe numele lui Tor, bătrânul nu se va opune, Erlend și el însuși vor renunța la partea lor de moștenire deocamdată.

Torunn va primi dreptul de moștenire la rândul ei, dar cu această clauză de succesiune. Își dădea ea oare seama ce însemna asta? Răspunderea care îi va reveni în ziua în care Tor murea sau devenea neputincios? Se îndoia de asta.

În orie caz, el urma să aranjeze cu cineva care să-i ajute la menaj, așa că *asta* rezolva el și nu o să mai fie bătut la cap cu azilul de bătrâni. Situația tatălui lor nu era un argument, nu era destul de dependent. Faptul că nu își schimba lenjeria de corp în fiecare zi sau că își rătăcea proteza dentară prin magazia de lemne nu era de ajuns ca să obțină un loc la un cămin-spital pentru bătrâni. Voia probabil să meargă la căminul cel nou din Spongdal, care se deschisese doar cu câțiva ani în urmă. Credea, probabil, ca atâția alți bătrâni, că va primi loc la un cămin pe lângă domiciliu. Însă, pentru funcționarii din Trondheim, era un adevărat puzzle și ei completau locurile în funcție de listele lor, indiferent unde se afla căminul. Poate că ar trebui să-i menționeze asta bătrânului, că putea risca să ajungă la un cămin departe de Bysen. Of. Îi părea rău pentru el. Dacă îi părea rău pentru cineva, atunci de bătrân îi părea rău.

Stinse lumina la baie și intră în camera de zi. Simți brusc nevoia de ceva care să-i dea putere. Această nevoie îl surprinse. El nu obișnuia să bea, dar acum i-ar fi prins bine. Și dacă ea va începe să-l pipăie? De fapt, îl îmbrățișase deja la o ocazie și se cam băgase în el.

N-ar fi trebuit să accepte, simți că inima îi palpită neplăcut și închise ochii. Promisese să ia un taxi și să nu meargă cu mașina lui, putea să se întoarcă acasă pe jos, era puțin cam departe, dar posibil, o să-și ia ghetele într-o pungă. Sau ar putea telefona și să-i spună că...

Nu. Trebuia să îndrăznească, fie că voia sau nu. Dacă ar ști doamna Marstad și doamna Gabrielsen, care lucrau pentru el, că el lăsase la căsuța vocală a telefonului mobil un mesaj care redirecționa către una dintre firmele de pompe funebre mai importante. Făcea asta doar când el era ocupat, deoarece nici uneia dintre cele două angajate nu-i plăcea să facă primele contacte. Stătea acolo, dat cu Old Spice pe față, și nu se îndemna deloc să plece. Dar, dacă se ducea la ea astă seară, sigur o să-l lase în pace.

Găsi în dulap o sticlă de vin roșu prăfuită, un vechi cadou de la rudele unui decedat. Luă un tirbușon din fundul sertarului și scoase dopul cu zgomot. Sunetul răsună între pereții bucătăriei. Își turnă un pahar și puse folie de plastic peste gâtul sticlei, nici măcar nu știa cât timp ține o sticlă deschisă. Pentru siguranță, o puse în frigider. Bău paharul mult prea repede și simți efectul imediat. O *întâlnire*... ce nebunie. În acel moment îl trecură frisoane prin tot corpul, nu avea nimic pentru ea, bineînțeles că trebuia să-i ducă ceva! Avea oroare de flori tăiate, dar putea să-i ducă altceva. Își aminti cu o imensă ușurare de cutia cu bomboane de ciocolată Kong Haakon pe care o primise de la producătorul de sicrie și care încă trona pe o etajeră din camera de zi, legată cu o panglică aurie. Acum trebuia să telefoneze după un taxi, să telefoneze înainte de a se răzgândi.

Flacăra pâlpâitoare a unei făclii lumina scara din fața casei ei. Ea deschise imediat.

— Bomboane! Ce plăcere! Ce gentleman ești, Margido!

El dădu din cap afirmativ, schiță un zâmbet și se grăbi să-și scoată paltonul în clipa în care văzu că ea se pregătea să-l îmbrățișeze.

— Ce bine miroase, spuse el.

— Eu sau mâncarea? spuse ea și înclină capul, trecându-și degetele peste panglica aurie cu care era legată cutia de bomboane.

— Mâncarea, spuse el.

Ar fi preferat să se întoarcă și să plece. Îl luase tare de lîncepu. Dar ea nu trebuia să-și facă iluzii.

— Știi, Selma, am venit aici în seara aceasta pentru că m-am gândit că-ți va face plăcere. Știu că ești singură și...

— Nu, aici greșești. Am fost invitată în multe locuri, dar am refuzat, spuse ea râzând. Pentru că tu nu ai putut veni în seara de Crăciun și a

trebuit să petrec seara cu copii și nepoți zgomotoși când de fapt voiam să am liniște și pace, ar fi fost culmea să nu petrecem seara asta împreună. Am cumpărat și artificii.

— Nu este interzis să le lansezi aici?

— Nu, doar în centrul orașului. Aici e voie.

— N-am lansat artificii niciodată în viața mea, spuse el și rămase în picioare cu brațele atârnându-i.

— Pe cutie sunt instrucțiuni, nu-ți face probleme.

Ar fi trebuit să bea mai puțin, nu era obișnuit să bea... Văduva trăia cu ideea că el era încă profund credincios, toată lumea își închipuia asta, nimeni nu știa că de mult el nu mai avea credință și totuși ea îi umplea paharul încontinuu. Mâncarea era delicioasă și el era obișnuit să mănânce și să bea în același timp. Era ca și cum uitase de procentul de alcool din băutură, uitase că nu era paharul obișnuit cu lapte sau cu suc de fructe.

Ea servi ca gustare salată de creveți, cu vin alb, iar ca fel principal friptură de miel cu cartofi gratinați, mazăre și varză de Bruxelles, cu vin roșu. Stăteau la mijlocul mesei, față în față. Masa era lată și încăpătoare și îi oferea o distanță confortabilă. Mai târziu se gândi că, fără îndoială, acea distanță fizică îi permisese să se relaxeze și să se bucure de mâncare. Ce bine ar fi să continue așa; ea să stea acolo și el aici.

Când ea se ridică să strângă farfuriile după ce mâncaseră friptura de miel, se ridică și el să o ajute, dar trebui să se sprijine un pic de masă.

— Nu, tu stai jos. Un bărbat care muncește ca tine trebuie acum să se relaxeze în timp ce eu strâng un pic și fac cafeaua. Puțină muzică, poate?

El o urmări din ochi pe când ea se mișca ușor peste covoare, mai întâi către combina muzicală, unde apăsă niște butoane, după aceea trecu ca vântul, ducând platourile la bucătărie. Purta o rochie neagră și avea mărgele și cercei cu perle. Se îmbrăca demodat, se gândi el. În ziua de azi, femeile puțin trecute de cincizeci de ani se îmbrăcau ca puștoaicele, el se obișnuise cu asta și deodată avu un sentiment cald pentru ea, pentru că poate ea se simțea bătrână. La fel ca el.

Se uită la mâinile lui puse pe fața de masă și parcă nu erau ale lui. Își dădu seama că vărsase câteva picături de vin roșu și de sos pe fața de masă, dădu puțin cu unghia peste pata de sos, dar sosul se impregnă și mai tare. Își simțea limba și buzele umflate; își atinse buzele, erau ca de obicei, dar corpul îi era fierbinte, mai ales fruntea, gâtul și coapsele. Oare era *beat*? În acest caz, ar fi fost pentru prima oară în viața lui. Când era tânăr în Bynes, făcea parte din asociațiile creștine și nu simțise nevoia să experimenteze cu alcool și nici cu altceva, de altfel. Ce fel de muzică pusese ea? Aaa, acum a recunoscut melodia: *In The Mood* de Glenn Miller. Doamne Dumnezeule, trebuia

să se ducă acasă.

Se ridică din nou, trebui să se sprijine de masă. Ea aducea cănile de cafea, farfuriile de desert și paharele de coniac.

— Nu cred că...

— Dar *stai jos*, Margido. Mă descurc foarte bine, nu trebuie să faci nimic! O să bem cafeaua aici și apoi mergem în camera de zi, cu șampania.

Când ea se întoarse cu spatele, el aruncă o privire la ceas. Era aproape zece. Cum a zburat timpul? El povestise o grămadă de la serviciul lui, ea părea sincer interesată și îl servise cu mâncare de mai multe ori, dar tot nu-i venea să creadă că timpul a zburat atât de repede. Poate că *acesta* era motivul pentru care oamenii deveneau alcoolici, pentru că doreau să facă timpul să treacă mai repede, se gândi el, în timp ce o senzație de îmbuibare i se împrăștie în corp. Era prizonier, nu se putea elibera, putea la fel de bine să renunțe și nici nu știa dacă mai avea putere să se lupte.

— Mâncarea a fost delicioasă, spuse.

Își ascultă propriile cuvinte. Vorbea pe nas?

Coniacul îl trezi, mintea i se limpezi. Surprins, bău încă o înghițitură, apoi niște cafea, acum își revenise complet. Cine a mai pomenit, se gândi el, nu pricep nimic, beau și mă trezesc. Acum voia ea să vorbească despre ale ei și el o lăsă să vorbească plin de recunoștință, urmărindu-i atent cuvintele. Dar aproape imediat uita și trebuia să întrebe din nou. Era aproape plăcut, râse puțin în sinea lui.

— Se pare că mi-am pierdut memoria de scurtă durată, spuse el.

Ea strălucea toată, lumina de la lumânările de ceară i se reflecta în ochi și o făcea să semene cu o pisică. Nu mai părea deloc demodată, rochia era foarte decoltată și se vedea adâncitura dintre sâni.

— Să ne mutăm în camera de zi, spuse ea.

Deja? Se ridică fără să se grăbească, precaut.

— Am mâncat mult, spuse el. De aceea mă mișc încet.

Pe măsuța joasă din camera de zi erau multe castronașe cu gustări și un coș roșu cu mandarine. Ea aprinse lumânările, înalte și albe, și făcu focul în șemineu, unde pregătise totul dinainte. Se așeză lângă el pe canapea și-i dădu sticla de șampanie. Paharele erau pe masă, înalte și înguste.

— Trebuie să o deschizi tu, bărbații fac asta.

La vârsta de cincizeci și doi de ani, urma să deschidă o sticlă de șampanie pentru prima oară în viața lui. O luă și simți cu plăcere răcoarea sticlei pe palmele lui înfierbântate. Noroc că se uita destul de mult la televizor. Îndepărtă folia de metal și începu să răsucească sârma de protecție a dopului așa cum văzuse că se face. Apoi răsuci dopul cu grijă. Dopul țâșni cu un pocnet zgomotos, zbură peste măsuța joasă și ateriză pe podea de partea cealaltă.

— Doaaamne! strigă ea și izbucni în râs. Scuze, n-am vrut să...

Dar continuă să râdă și râse și el, în timp ce ea ținea paharele sub șuvoiul de spumă albă care curgea din sticlă. El simți că trebuie să respire adânc imediat. Șampania curgea pe masă și pe covor.

— Vai de mine! Dar nu are nici o importanță, e Anul Nou! Acum pot să fie câteva pete!

El îi întâlni privirea în timp ce se grăbeau să bea spuma din pahare. Privirea ei era excitată și strălucitoare, ca și cum îi râdeau ochii. El își mișcă degetele în pantofii negri, se gândi că trebuie să se adune și să nu mai bea, dar acest gând se risipi imediat, în schimb râse din nou, se auzi râzând prostește, dar nici măcar asta nu mai avea vreo importanță.

— Cred că ai dat un pic pe pantaloni, spuse ea, apropiindu-și mâna, mișcând degetele ca și cum ar fi șters ceva.

Atunci își veni și el în fire. Ce naiba făcea? Puse cu grijă paharul pe masă, dar n-ar fi trebuit să facă asta, pentru că și ea făcu la fel. Deodată se trezit cu două brațe cu care nu știa ce să facă, la fel și ea, numai că ea știa ce să facă cu brațele ei: i le puse în jurul gâtului și-l privi drept în ochi.

— Margido, șopti ea.

— Da.

— De ce ești așa speriat?

— Nu sunt speriat, dar nu știu exact ce să...

— Ce să...

— Fac, spuse el.

— Cu mine?

Ea își întredeschise buzele.

— Poți să mă săruți, de exemplu.

El își puse buzele peste ale ei și apăsă, simți că ea a scos vârful limbii, își ascultă pulsul care îi vuia și îi vâjâia în urechi ca o cascadă, muzica dispăru din cameră, era pe cale de a surzi. Ea își depărtă capul și se așeză mai aproape, încet, aproape solemn, nu mai zâmbea.

— Margido, șopti ea.

— Da.

— Nu trebuie să spui nimic. Doar îți spun numele, îmi place să-l pronunț.

Își puse mâna pe șlițul lui de la pantaloni, el nu se mișcă. Voia să ia din nou paharul, dar nu credea că o să reușească să-l ridice.

— Aici ești, șopti ea.

El înțelese ce voia ea să spună, tresări, rămase țintuit pe loc, nu va scăpa viu, dar, pe de altă parte, ce sens avea toată viața lui? Simțea mâna ei ca o mătase, deși erau câteva alte straturi de țesături până la ea, atât lenjeria de corp cât și pantalonii de la costum. El își desfăcu genunchii, nu mai era loc să și-i țină strânși și se lăsă pe spate pe

canapea, lipsit de puteri. Era gata să leșine? Inima voia să se oprească? Încă nu auzea nimic și muzica dispăruse, întreg corpul lui era între picioare. Ea avea o rochie de catifea, era ca și cum ar fi pus mâna pe un animal cu blana udă, nu făcuse asta niciodată, dar credea că așa trebuia să fie, poate o vidră cu blana udă. Închise ochii și fu pătruns de un puternic sentiment de evlavie, era exact așa cum trebuia fie. Deschise ochii, ea stătea pe genunchii lui, decolteul ei era mult mai mare, acum dispăruse, nu mai rămăseseră decât sânii. Sfârcul unuia dintre sâni era ca o stafidă între buzele lui, cu un ușor gust de sare.

— Trebuie doar să citești instrucțiunile, spuse ea.

Stăteau cu paltoanele pe ei, afară în grădină. De fapt... *ea* stătea în picioare, el stătea jos, pe o margine de zid, fără să fi dat la o parte zăpada. Ea lumina cu o lanternă artificiile pe care le ținea el, dar el nu reușea să distingă literele. Mâinile îi tremurau. Ea îi întinse sticla de șampanie.

— Ia sticla asta, mai bine. Am pregătit deja o sticlă goală, acolo în zăpadă, unde să punem artificiile, dar m-am gândit să te las pe tine, bărbaților le place să facă asta.

Ea chicoti, chicoti și el, se simțea amorțit și de nerecunoscut. Eu sunt Margido, își spuse în gând, acum lansez artificii, am să-l sun pe Tor să-i spun, nu, pe Erlend, Tor doarme.

Își scoase telefonul mobil din buzunarul interior, trebui să se gândească câteva secunde bune pentru a-și aduce aminte codul ca să-l pornească, în timp ce ea se moșmondea cu bricheta.

— Acum mi-am amintit că am cumpărat și țigări de foi! strigă ea.

În cele din urmă, degetul lui mare își aminti codul, nu el. Căută apoi numărul lui Erlend și apăsă butonul verde. Un foc de artificii se ridică în aer, pocnind și șuierând ca un șarpe auriu nebun pe cerul negru, ea izbucni într-un râs isteric și bătu din palme.

— Alo? Alo? Erlend la telefon? spuse el.

Primi ca răspuns un *daaa!!!* strident.

— Margido la telefon. La mulți ani, frățioare!

Erlend răspunse ceva care nu se putea înțelege.

— Sunt la *întâlnire*!

Apoi întrerupse convorbirea. Rămase jos, cu telefonul mobil în mână. Ea veni la el sărind prin zăpada proaspătă.

— Vino! Lasă telefonul ăsta stupid, doar n-o să vorbești cu cineva acum! strigă ea și îl trase de mâna liberă. Hai, *vino* odată, Margido! Am cumpărat un pachet mare familial de artificii!

Aceste cuvinte îl făcură să-și vină în fire, să se dezmeticească: *pachet mare familial.*

— La mulți ani, Selma! Trebuie să plec acum, spuse și se ridică.

Reuși să se țină pe picioare. Ce făcuse? Ce, în numele tuturor

sfinților, făcuse? Îl sunase pe Erlend.

— Ai înnebunit? Doar n-o să...

— Am primit un telefon. Este o situație de criză la serviciu, spuse el, dar trebui să lege cuvintele cu grijă unul câte unul.

— Dar ai băut! Nu poți să...

Îl trăgea de palton.

— Nu pot să conduc, dar pot să fac aproape orice altceva.

Își dădu seama că pronunța cuvintele nazal. Dar și ea era ametită, probabil că nu observa.

— Trebuie să plec. Îmi pare rău. A fost...

— Dar noi tocmai am... Credeam că tu doreai să...

— Sunt dorințe și dorințe, spuse el. Aici e vorba de lucruri mai importante, mortul e în patul lui și eu trebuie să...

— Dar nu sunt și alții care să se poată ocupa de asta, Margido?

— Nu, doar eu.

Merse până acasă fără probleme, urmând troienele de zăpadă de la marginea drumului. Încuie ușa și se duse direct la frigider, apoi vărsă în chiuvetă vinul roșu care mai rămăsese. Brusc îi veni în minte povestea unui deținut aflat într-o celulă de izolare care s-a sinucis înghițindu-și limba.

Își trase limba în spate în gâtlej. Probabil că trebuia să se ajute cu degetele. Dar asta trebuia să aștepte până mâine, trebuia să găsească patul înainte să leșine. Nici nu se obosi să-și scoată hainele.

6 Aeroport al orașului Copenhaga (n. tr.).
7 Insulă pe care se află o parte a orașului Copenhaga, precum și aeroportul Kastrup (n. tr.).
8 Designer danez (1866-1935) specializat în obiecte din argint (n. tr.).
9 În text, *kransekake*, tort de migdale etajat, tradițional de Anul Nou (n. tr.).

Ea le spuse să se așeze cu o distanță respectabilă între ei în sala mare de ședințe din subsolul clinicii veterinare. Cățeii erau nerăbdători să se ducă unii la alții, iar scheunăturile, lătrăturile înfundate și zgomotul ghearelor pe linoleum umpleau camera, aproape că o asurzeau. Ea știa că multe școli de dresură organizau primele cursuri fără prezența câinilor, dar asta i se părea absurd.

Cursul de dresură pentru căței între patru și șase luni începea acum la mijlocul lui ianuarie. Se făcu ceva mai liniște. Un pui de rasă Border Collie se așeză cu capul pe labe și mai mulți alții își dădură seama că bătălia era pierdută.

— Este important ca puiul să învețe să fie în compania altor câini fără să se joace sau să se bată cu ei. Este un antrenament bun. Că trebuie să se comporte calm în timp ce se întâmplă alte lucruri în jurul lui fără ca el să fie centrul atenției. Pariez că este întotdeauna în centrul atenției acasă...

— Așa e, cu siguranță, spuse un bărbat cu barbă care purta un pulover islandez și zâmbi.

Era stăpânul puiului de rasă Border Collie. Ceilalți murmurară aprobator și dădură din cap la unison.

— Exact, spuse ea. Ceea ce învață câinele în acest moment este să renunțe la satisfacerea imediată a unei nevoi.

Spuse asta râzând, ca ei să înțeleagă că ea a folosit un jargon de psihologie mai mult ca să glumească, dar în fond semnaliza și că știa despre ce vorbea.

— Obiectivul acestui curs este, de fapt, să învățăm câinele să învețe. Când cățelul va mai crește, vom adăuga și mai mult conținut lecțiilor. Asta dacă vă înscrieți la cursul următor, bineînțeles. Dar la acest curs, ca stăpân al câinelui, vei căpăta destulă siguranță și cunoștințe ca să știi cum să avansezi. Câinele tău trăiește în propriul lui univers și crede absolut că el este centrul. El s-a mutat de la mama lui la tine. Mama lui era severă cu el, mulți sunt șocați când văd cum disciplinează o cățea un pui neascultător. Oamenii răsfață și pupă și mângâie un pui de câine. Nu spun să începi să-l lovești, dar nu trebuie nici să-ți fie frică să îi pui limite. Un nu clar și laude fără rezerve atunci când face ceva bine sau când se abține să facă lucruri rele. Dar nu servește la nimic când copilul din casă strigă în același timp: „Nu fi supărat pe Fido, e așa de mic și de dulce! Hai la mine, Fido, sărmanul de tine, tata e rău cu tine...“

Mai multe persoane din sală râseră încet, era clar că se

recunoscuseră.

— Un cățel căruia nu i se pun limite clare devine un câine nesigur, continuă ea. Dar un cățel care este bătut se simte nedorit în grup, adică în familie. Este la fel de rău. Laudă și iar laudă atunci când dovedește comportamentul dorit, acesta este cuvântul cheie. Dar trebuie să înveți să comunici cu el, încât să înțeleagă că tu ești acela de la care va veni informația.

— Cum naiba să reușim asta? întrebă o femeie cu un pui de rasă Riesenschnauzer.

Torunn știa că era un cățel mascul și, de asemenea, că familia nu mai avusese vreodată câine. Se întreba ce au avut în cap crescătorii când au vândut un cățel de rasă Riesenschnauzer mascul unor oameni care luau un câine pentru prima dată, era una din rasele cele mai recalcitrante din lume. Va fi nevoită să supravegheze perechea asta îndeaproape, altfel vor trebui să eutanasieze câinele când se vor dezlănțui cele mai rele doze de testosteron.

— Vom începe prin a învăța câinele să se concentreze asupra feței tale, a ochilor și a ceea ce spui. Cățeii au tendința să se concentreze asupra mâinilor. Depinde puțin de rasă. De exemplu, puiul ăsta de rasă Border Collie, ai observat deja că te privește fix în ochi atunci când se întreabă ce dorești?

Bărbatul cu pulover islandez dădu din cap afirmativ. Arăta bine. Dar avea verighetă.

— Un cățel de rasă Border Collie este ca un hard disk gol, trebuie numai să-i introduci datele, spuse ea. De fapt, câinele poate să se simtă frustrat și să aibă probleme dacă *nu* învață destul. Vei observa că este ușor să intri în contact cu el și să-l faci să învețe, dar problema ta va fi alta. Nu îl vei putea ignora sau neglija mental. Atunci o ia razna. Dimpotrivă, un câine de rasă Riesenschnauzer *trebuie* să învețe cum să învețe și *trebuie* să înțeleagă cine este stăpânul. Pot să îl iau puțin? Cum îl cheamă?

— Nero, răspunse femeia.

Torunn aduse în față puiul de Riesenschnauzer negru. El trăgea de lesă și voia să se întoarcă la stăpâna lui, ca apoi la fel de repede să renunțe și să înceapă să adulmece podeaua și un scaun care se afla acolo.

— Nero, spuse ea.

El nu reacționată, continua să adulmece. Ea scoase un biscuit din buzunar și i-l puse în față. Imediat el se arătă interesat, dar ea nu i-l dădu. În schimb, îl ridică încet spre fața ei până obținu contact vizual. Atunci îl lăudă foarte tare.

— Ți-e poftă de el? întrebă.

Cățelul se așeză. Nu pentru că-l învățase ea, știa asta, ci pentru că era mai confortabil când trebuia să ridice capul pentru a se uita în sus.

Îl lăudă din nou. Duse încet brațul cu biscuitul la spate. Cățelul îi urmări mâna cu privirea până când biscuitul dispăru, atunci trase de lesă și vru să-l urmărească. Ea îl ținu pe loc cu cealaltă mână.

— Nero?

Se uită în ochii ei, ea îl lăudă tare și se grăbi să-i dea biscuitul. Apoi scoase încă un biscuit din buzunar. Cățelul înțelese în sfârșit ce voia ea. Când se uita în ochii ei primea biscuitul, nu când îi urmărea mâna. Îi dădu cățelul înapoi femeii și micul Nero sări fericit pe genunchii stăpânei, la fel de fericit ca și cum tocmai ar fi traversat singur Groenlanda.

— Exercițiul acesta trebuie repetat în fiecare zi, spuse ea. Când câinele se uită în ochii tăi, ascultă ceea ce spui. Aveți întrebări?

— Să fie într-adevăr așa de ușor? Să poată Cox învăța tot felul de lucruri doar uitându-se în ochii mei? întrebă o femeie roșcată cu un pui de rasă Airedale Terrier care dormea liniștit la picioarele ei.

Ea zâmbi.

— Atât de ușor și atât de dificil. O să vezi că ia timp. Totul trebuie repetat. Și, dacă neglijezi un timp exercițiul, cățelul o să urmărească din nou mâna cu privirea. Sunt trei lucruri pe care trebuie să le rețineți și care sunt literă de lege înainte ca puiul vostru să poată continua să învețe: este acest exercițiu pe care tocmai vi l-am arătat, apoi sunt exercițiul legat de mâncare și cel legat de joc, voi ajunge acolo imediat. O dată ce aceste trei lucruri sunt învățate, vă pot garanta că dresura va fi de o sută de ori mai ușoară în continuare. Și toată familia trebuie să participe. Acum puneți bazele unei bune relații pe tot parcursul vieții câinelui. Puteți începe deja de acum cu comenzile „șezi“ și „culcat“, dar fără să vă concentrați pe asta, pentru ca nu cumva câinele să le considere exerciții stresante.

— Dacă este de fapt așa de ușor, spuse un tânăr cu un pui de câine lup care stătea culcat și îi rodea șireturile de la pantofi, de ce există atunci atâți câini cu probleme?

— Poate pentru că nu au făcut curs de dresură, spuse bărbatul cu pulovăr islandez și-i făcu cu ochiul.

— Exact, spuse ea zâmbind. Acum am să vă explic exercițiile legate de mâncare și de joc. Trebuie să repetați aceste exerciții toată săptămâna până când ne vom întâlni din nou. Atunci veți avea multe experiențe, vom lucra pe baza lor, le vom analiza și le vom studia temeinic. Dacă doriți să participe și alți membri din familie, atunci îi puteți aduce. Exercițiul legat de mâncare este foarte ușor de explicat, dar greu de efectuat. Este vorba pur și simplu ca, atunci când îi pui câinelui dinainte farfuria cu mâncare frumoasă și apetisantă, acesta să aștepte. Poate să stea jos sau culcat și nu trebuie să primească mâncarea înainte ca tu să-i spui: „poftim“. La început va trebui ținut bine fizic înainte de a pronunța cuvântul magic. Prima zi trebuie să

aștepți zece secunde, ziua următoare treizeci, trebuie să variezi timpul de așteptare. El va înțelege că tu ești stăpânul. Fără să trebuiască să țipi la el sau să-l lovești.

— Bravo, spuse bărbatul cu pulovăr islandez. E logic.

Ea zâmbi. Era un tip într-adevăr atrăgător. Păcat că avea verighetă.

— Da, este logic. Când acest exercițiu a fost învățat, schimbați persoana din familie care îi dă de mâncare. Când câinele nu se sinchisește de un copil de cinci ani care îi pune mâncarea în față și se repede să mănânce, atunci tu trebuie să intervii ca adult și să-l ajuți. Câinele va trebui să asculte și de un copil de cinci ani.

Spunând asta, ea se uită imediat la stăpâna lui Nero.

— Exercițiul legat de joc este la fel de simplu și la fel de important. Așează-te pe jos și joacă-te cu cățelul. Joacă-te cum trebuie. Lasă-l să te muște ușor și mușcă-l și tu dacă suporți păr de câine în gură. Te ridici în picioare brusc, te duci la bucătărie și îți faci o cafea ignorând câinele complet. Nici o mângâiere, nici o privire. La început va scheuna, va scânci, te va zgâria cu ghearele și te va trage cu dinții de pantaloni, dar nu-l lua în seamă. Asta îi arată de asemenea, adânc în instincte, cine este stăpânul.

După o serie lungă de întrebări și o scurtă conversație cu fiecare dintre stăpânii de câini, ea le făcu cu mâna când mașinile plecau și urcă scara către clinică. Înghesuiala de seară a celor fără programare aproape se terminase, aveau deschis de la șase până la opt seara, dar tot mai erau patru persoane în sala de așteptare. Două persoane aveau pisici în cuști, o corcitură de câine mare adulmeca în direcția cuștilor, mai era și o tânără cu un câine de rasă Bichon Frisé care probabil avea păduchi sau căpușe și stătea scărpinându-se încontinuu la ureche.

Încăperea mică unde stăteau în pauză era goală și toate cele trei săli de consultații erau ocupate. Când Sigurd, unul dintre cei trei veterinari, ieși dintr-o sală de consultație cu un câine care șchiopăta și avea un bandaj alb la una dintre labele din față, ea intră ca să facă ordine înainte să intre următorul pacient. De fapt, ea nu lucra ca asistentă veterinară în serile când ținea curs de dresură, dar, în calitate de coproprietară a clinicii, se simțea responsabilă și ajuta cum putea. Dezinfectă rapid masa de tratament, aruncă bandajele provizorii pline de sânge cu care probabil venise câinele și luă instrumentele pentru a le steriliza. Când Anja ieși dintr-un cabinet de consultație cu o pisică anesteziată în brațe, ea intră și continuă cu aceeași rutină. Pe masă era un țep mare, plin de sânge, care fusese extras mai mult ca sigur din gura pisicii.

Era obosită, muncise toată ziua și îi treceau prin minte o grămadă de gânduri pe care reușise să le țină la distanță în timpul serviciului. Acum gândurile o năpădeau și ea ezita să-și deschidă telefonul mobil. Intră în încăperea unde își luau masa și puse la fiert apă pentru cafea,

aprinse lumânările de pe masă și mai puse câțiva biscuiți picanți, cumpărați la jumătate de preț, în coșul de Crăciun care încă stătea pe masă, apoi își trezi telefonul la viață și așteptă.

Erau două mesaje de la mama, unul ca SMS, celălalt la căsuța vocală. SMS-ul spunea că el nu trebuia să-și închipuie că poate să vină înapoi când se sătura. Accesă căsuța vocală și acolo erau plânsete și mânie, dar Torunn nu trebuia să vină să o consoleze, ea va reuși *să se țină tare*. Când ea începu să vorbească în dialectul din regiunile de nord, Torunn se simți puțin mai liniștită. Atunci mama era mai mult furioasă decât disperată.

Mama și Gunnar fuseseră în Barbados pentru a sărbători Crăciunul și Anul Nou, iar acolo Gunnar întâlnise o altă femeie. Fuseseră căsătoriți treizeci și trei de ani, de când Torunn avea patru ani, și acum mama rămăsese singură, o femeie părăsită la vârsta de cincizeci și doi de ani. Ciudat, noua iubită nu era o tinerică, ci o femeie matură de patruzeci și doi de ani. Atitudinea lui Gunnar nu se încadra deci în clișeele obișnuite, își spusese Torunn aflând toată povestea în prima zi după Anul Nou, când se întorseseră mama și Gunnar. El îi mărturisise, își pusese haine curate într-un geamantan și plecase. Însă faptul că cealaltă femeie nu era o tinerică făcea situația și mai grea pentru mama, deoarece îi dădea o tentă de mai mare seriozitate.

Era una să vezi cum te părăsește bărbatul cu care ai fost căsătorită timp de treizeci și trei de ani, dar mama înnebunea la gândul că ea fusese fericită pe plaja din Barbados în timp ce el o înșela pe la spate. A avut și destul timp la dispoziție, deoarece el suferea de o eczemă și nu putea sta la soare. Făcea altceva în timpul zilei și mergea în astfel de vacanțe doar ca să-i facă plăcere lui Cissi. Sigur că i-a povestit tot ce făcea, mici excursii cu autobuzul sau vizite la muzee și toate erau probabil minciuni, a spus mama. Pe de altă parte, Gunnar îi spusese lui Torunn că el nu o întâlnise pe cealaltă femeie decât cu cinci zile înainte să se înapoieze. Torunn s-a întâlnit cu el la o cafenea, o conversație penibilă, ireală, ea a spus imediat că nu dorea să fie la mijloc între ei, dar Gunnar voia doar să se explice, spunea el, asta era tot, ca ea să nu aibă o părere proastă despre el. Era o dragoste la prima vedere, el nu trăise niciodată așa ceva, nici măcar cu Cissi, trebuia să-l creadă. Era prea bătrân să lase să-i scape o asemenea șansă. „Ești la fel de bătrân ca și Cissi, a obiectat Torunn. La cinzeci și cinci de ani nu ești tocmai bătrân.“ Voia să aibă copii, a spus el, iar Marie dorea asta.

Marie. Ea avea doi copii adulți de dinainte, dar își mai dorea unul. Torunn a fost impresionată de cât de multe lucruri puseseră la cale Gunnar și dama lui într-un timp atât de scurt și i-a spus asta. Atunci Gunnar i-a răspuns că nu era sigur că vor rămâne *împreună*, trebuia să *încerce* acum, dar nu voia să încerce pe un fundal de minciuni, de

aceea trebui să o părăsească pe Cissi. „După treizeci și trei de ani, îi răspunsese ea, poate că o să te trezești singur, dacă peste câteva luni îți trece dragostea.“ Dar el voia să își asume riscul și Cissi nu va suferi absolut nici o pierdere materială, ba poate chiar dimpotrivă, va înflori și își va găsi un nou bărbat, va cunoaște dragostea din nou. Atunci Torunn nu a mai spus nimic, și-a dat seama că era zadarnic, a văzut cât era de egoist, egoismul exacerbat care totdeauna însoțește îndrăgostiții. Ea știa din proprie experiență că dragostea este un fel de psihoză în care nimic altceva nu mai are importanță. A întrebat dacă Gunnar îi spusese lui Cissi că el plănuia să aibă un copil cu acea femeie, dar el a răspuns că nu. „Nici să nu-i spui, a exclamat ea, nu încă, asta o va distruge.“

În toți anii în care fusese fertilă, mama evitase să facă un copil. Torunn credea că în fond era vorba de amintirile ei de mamă celibatară timp de patru ani. Nu era rațional, era un fapt.

De atunci nu mai vorbise cu el, dar rămăsese peste noapte la mama acasă de mai multe ori și stătuseră mult de vorbă. Totul era încă prea proaspăt, trecuseră doar paisprezece zile, se pare că mama încă nu realiza totul. Din fericire, avea prietene bune care-i veniseră în ajutor și îl făcuseră cu ou și cu oțet pe Gunnar împreună cu ea și în numele ei. Torunn ar fi dorit ca mama să se folosească mai mult de aceste prietene și să nu-i mai trimită ei astfel de SMS-uri sau să-i lase mesaje isterice la telefon. Nu avea putere să o sune acum, dorea să bea o cafea cu colegii ei și să se relaxeze puțin înainte de a merge acasă.

Al treilea SMS era de la un număr necunoscut. Îl citi. „Vii la o scurtă plimbare mâine? Ne putem întâlni la Skar, la capătul văii Maridal.“

Probabil că era Christer, pe care îl întâlnise de Revelion. Cel care conducea sania trasă de câini. „E posibil“, îi răspunse. Aproape imediat veni răspunsul lui: „Îmbracă-te bine. Să fii acolo la ora șase“, urmat de un *smiley*.

Oboseala îi trecu imediat. Sigurd intră și se prăbuși pe canapea.

— Cafea proaspătă? Exact de asta am nevoie, dar m-am săturat până peste cap de biscuiții ăștia picanți, spuse el.

— Mâine o să fac o plimbare cu sania trasă de câini! spuse ea.

— Bravo, ai asemenea cunoștințe? Credeam că te mulțumești cu stăpânii de câini, spilcuiți și dresați, care vor să aibă câini care să meargă frumos în lesă.

— L-am întâlnit de Revelion. Am fost la o cabană cu niște prieteni… niște prieteni *spilcuiți*… și pur și simplu a venit și el, avea o cabană în apropiere și a auzit că era petrecere.

— Ai grijă, Torunn, spuse Sigurd cu o voce gravă.

Sigurd era colegul cu care se împăca cel mai bine la clinică și discutau adesea despre Torunn și despre alegerile ei dezastruoase în materie de bărbați.

— Nu suntem împreună sau așa ceva, spuse ea. M-a invitat doar la o plimbare.

— Tipii ăștia care au sănii cu câini sunt într-o dungă și complet macho.

— Ce știi tu despre asta? Și dacă este într-o dungă, am șters-o.

— Dacă nu cumva te îndrăgostești de el. Toarnă-mi o cană de cafea acum, hai, nu sta doar acolo ca o caraghioasă cu ibricul în mână.

Pe drumul spre casă, îl sună din mașină pentru a afla exact unde să parcheze. Aveau semnal bun pentru telefoanele mobile acolo, spuse el, era ușor să se găsească. O să vină cu șapte câini, ea putea să stea jos în sanie.

Îi plăcea vocea lui. Un tip ca un urs de pluș care a apărut deodată la ușa cabanei cu o cățelușă complet albă în brațe. Chiar așa, în brațe, ca un câine de casă. Cățeaua avea ochii foarte albaștri.

— Am auzit așa o hărmălaie de lătrături aici că m-am gândit să vin cu poliția, spusese el.

— Cu poliția? au strigat toți în cor.

Stăteau jos în jurul șemineului, cu sticle de bere, șuncă de Parma și pesmeți.

— Cu ea, a spus el și puse cățelușa pe podea. Dar acum văd că aici totul este în regulă. Și nu se vede nici urmă de câine aici.

— Am dus câinii în curtea din spate și pe doi i-am pus în cușcă, a spus Aslak, fratele lui Margrete, cel care îi invitase pe toți.

— Ce fel de câini sunt? întrebă bărbatul în timp ce cățelușa albă adulmeca podeaua cabanei.

— Doi boxeri, un brac german și doi metiși, a spus Aslak. Vrei o bere?

— Da, mulțumesc. Mă numesc Christer. Pe cățea o cheamă Luna. Are doar douăzeci și două de kilograme și este câinele meu conducător de sanie, dar vă rog să mă credeți că ține ordine în atelajul de câini.

— Atunci face același lucru ca Torunn! a spus Aslak râzând.

Încuie ușa, se dezbrăcă și intră la duș. Mirosul de medicamente și de dezinfectant îi rămăsese în piele și în păr. Închise ochii sub apa care curgea și se gândi că o să fie bine. Să facă altceva decât de obicei, ceva complet *diferit*. În întunericul de ianuarie, să stea într-o sanie trasă de șapte câini, cu un bărbat care avea grijă de toate. Îi făcea plăcere. Știa că trebuie să-l sune pe tatăl ei astă-seară, să audă cum se împăca el cu gândul ajutorului pentru menaj aranjat de Margido și care urma să vină mâine pentru prima dată. Și pe mama trebuia să o sune.

Acum o lună se descurcau amândoi fără ajutorul ei, deodată s-a trezit cu răspunderea lor.

Erlend numea asta răspundere *auto-impusă*, dar ce importanță avea

din moment ce ea însăși simțea asta. El dorea ca și ea, și mama să vină la Copenhaga, spunea că are planuri să-i dea lui Cissi atât de multă șampanie încât i se vor deschide ochii și își va da seama că lumea era plină de bărbați bine. Vorbea des cu Erlend, totdeauna se bucura să-i audă vocea, era amuzant să audă cu ce se ocupa, niciodată nu făcea același lucru două zile la rând. Acum trebuia să facă rost de animale de fermă împăiate, trebuiau să fie autentice, ea nu se îndoia că va reuși să facă rost de ele, avea nevoie până și de un cap de cal cu o parte de gât. El tot revenea asupra unui telefon pe care pretindea că l-a primit de la Margido de Revelion, la douăsprezece noaptea, dar Torunn nu-l credea, Margido era beat și îi spusese „frățioare“ și se lăuda că avea *întâlnire*. Torunn avea impresia că Erlend era beat. În nici un caz nu remarcase nimic special la Margido când vorbiseră despre ajutorul pentru menaj care acum era aranjat. Margido voia să achite el partea de salariu datorată, nu era mare, restul urmând să fie acoperit de primărie.

Se șterse bine și se unse cu loțiune de corp, simți că se liniștește. O să bea un pahar de vin roșu și o să-și facă un sandviș cu cașcaval. Așa cum îi plăcea ei, la cuptorul cu microunde, cu cașcaval topit și șuncă la mijloc. Și brusc se hotărî să nu mai sune nici la tata, nici la mama în seara aceea. Ce naiba, un bărbat adult trebuia să fie în stare să primească un ajutor pentru menaj fără sprijin moral, iar mama ar face mai bine să urle și să se plângă la prietenele ei. În această seară își va permite să chiulească. Să uite de răspundere, să-și pună un capot și șosete de lână, să mănânce și să bea vin, să găsească un program relaxant la televizor, să se culce și să aștepte cu bucurie seara de mâine. Să se gândească la Christer și la mâinile lui, la cățeaua lui conducătoare de atelaj, cu ochi albaștri, mică și agilă.

De mâinile lui își amintea cel mai bine, mâini mari și aspre, puternice. De mâinile și de mirosul lui când a îmbrățișat-o înainte să plece, după ce vorbiseră despre câini ore întregi, făcând doar vagi aluzii la viața lor privată, doar atât cât ea să înțeleagă că el trăia singur în cabana aceea, iar el să înțeleagă că și ea era singură. Probabil că se străduise să facă rost de numărul ei de telefon, se gândi ea, pentru că deodată își aminti că el o întrebase de numele ei de familie. Deci plănuise deja să o sune.

Dar ea nu știa nimic despre el, doar ce-i spusese Sigurd, că tipii ăștia erau într-o dungă.

Pentru moment era suficient.

Nu voia asta. Își puse o cămașă curată, evitând să-și ia și jacheta, pentru că era puțin murdară în față. Se așeză în bucătărie să aștepte. Ea trebuia să vină la ora unu. Tatăl era în camera de zi și citea eternele lui cărți de război, ținând cu o mână tremurândă lupa peste fiecare fotografie.

Bătea darabana cu degetele în placa de formica ce imita marmura gri și ridică privirea peste perdeaua de nailon de la fereastră, deși știa că va auzi mașina din vreme. Era senin și era o lumină palidă de ianuarie, soarele era ridicol de jos, mai mult deranja decât era benefic. Zăpada era dură și strălucitoare după ce se dezgheță și apoi înghețase la loc. Nu, nu voia deloc. Dacă ar fi putut numai să meargă la porci și să scape de circul ăsta, dar trebuia ca cineva să o primească. Niciodată nu și-ar fi putut închipui ca Margido să recurgă la lovituri *atât* de murdare. Cum ar fi să ceară ca Tor să accepte un ajutor la gospodărie de dragul lui Torunn. Vor trebui să accepte ca un om complet străin să-și bage nasul în casă de dragul lui *Torunn*. Ea, care stătea acolo departe, la Oslo!

— La naiba! spuse și lovi cu palma în masă.

Tatăl tresări în fotoliul din camera de zi.

— Vine? întrebă.

— Nu.

— Ah.

— Se pare că o aștepți. Ești dezamăgit?

— Nu.

— Pentru că n-o să fie o distracție, ascultă-mă pe mine! îi spuse Tor. Și taci din gură! Ai spus destul!

Nu se mai auzi nici un sunet din camera de zi. Tor se ridică și se duse la ușă, se uită la silueta adâncită în fotoliu, la lupă, la smocurile subțiri de păr gras, gri, de-o parte și de alta a creștetului.

— Puteai să-mi spui mie mai întâi, îi zise Tor. Să nu trebuiască să aud de la Margido că vrei să mergi la căminul de bătrâni.

— I-am spus lui Torunn. Ea a...

— Torunn nu poate să locuiască la Oslo și să aranjeze de acolo ca tu să mergi la un cămin de bătrâni, trebuie să pricepi asta! La urma urmei, nu ești bolnav! Ești doar bătrân, nu-i același lucru.

— Nu fac duș, șopti tatăl.

— Nu faci duș? Nu-i un motiv destul de bun ca să mergi la un cămin de bătrâni. Dar, pentru că ne-ai pisat cu asta, acum trebuie să avem un ajutor la gospodărie. E numai vina ta! Ne-ar fi fost bine aici fără astfel

de prostii!

Își băgă mâinile în buzunare și se întoarse la bucătărie, își trase răsuflarea, se uită afară la tăvița de mâncare pentru păsări care era goală și se întoarse la ușa întredeschisă.

— Nu e numai vina ta. Doar că mă enervează gândul că oameni străini or să dea buzna aici. O dată pe săptămână! O dată pe lună ar fi fost de ajuns.

Tatăl dădu din cap aprobator, dar Tor știa că fiecare mișcare a capului era o minciună, tatăl se bucura când venea cineva în vizită, a înflorit de Crăciun cu invitați în casă, a băut băuturi tari, a vorbit despre război, a prins culoare în obraji, s-a schimbat. Și nu a reușit să-și țină gura și a vorbit despre lucruri care nu ar fi trebuit să iasă la suprafață niciodată, adevăruri de care mai bine ei ar fi fost scutiți.

Auzi o mașină, se uită afară. Același fel de mașină cu cea pe care danezul o închiriase la Værnes, dar albă. Și cu litere tipărite pe portieră.

— Doamne, spuse.

— Ce e? întrebă tatăl.

— Doar o bucățică de fată. Nu pot să trimită așa ceva.

Își imaginase o femeie vrednică, mai în vârstă. Ea scoase niște lucruri din portbagaj, o găleată, o mătură cu coadă și niște pungi de plastic albe, pline ochi. O brunetă în blugi, cu păr scurt și cu o geacă de piele roșie. O privi venind cu brațele încărcate spre verandă, aproape ajunsese până ca el să se ducă la ușa de la intrare și să o deschidă.

— Salut! Am venit! Am adus mai multe lucruri, știi, pentru că e prima oară, dar am să le las aici. Deoarece eu voi face curățenie, nu cred că o să le consumați între timp.

Râse tare și cu poftă, avea una dintre urechi perforată cu mici inele de argint. Trecu pe lângă el și se duse drept la bucătărie, ca și cum cunoștea casa dintotdeauna. Își lăsă lucrurile pe podea, apoi dădu mâna cu el.

— Mă numesc Camilla Eriksen.

— Tor Neshov.

— Nu sunteți doi?

— El este în camera de zi.

Ea se duse repede acolo și dădu mâna cu tatăl, care dădea să se ridice.

— Stai jos! Mă numesc Camilla Eriksen, singurul lucru pe care trebuie să-l faci când sunt aici este să-ți ridici picioarele când dau cu aspiratorul sub scaunul tău!

— Tormod Neshov, spuse tatăl și zâmbi.

Din fericire, ambele proteze dentare erau la locul lor.

— Tor și Tormod. Ce amuzant. Dar așa cred că e la țară, oamenii au

nume asemănătoare. Plantele de acolo s-au uscat.

Arătă cu degetul către pervazul ferestrei.

— Pot să rămână acolo, spuse Tor.

— Să rămână acolo? Nu puteți cumpăra altele noi? Să le aruncăm pe astea.

— N-are rost.

— Bine. Dar spune-mi, apropo de aspirator, trebuie să văd dacă cel pe care îl aveți funcționează bine. Dacă nu, trebuie să aduc eu unul.

— E la intrare, spuse Tor. Sub scară.

— Trebuie să controlez dacă aspiră bine, strigă ea. Unde-i priza?

— În spatele hainelor care atârnă acolo.

— Vai de mine, ce miros urât vine de la *ele*!

— Vrei o cafea? o întrebă.

Se gândi că poate se va potoli nițel.

— Ah, voi aveți *crescătorie de porci*. Am uitat. Da, mulțumesc pentru cafea. E voie de fumat aici?

Înainte ca el să apuce să răspundă, se auzi aspiratorul. Sunetul se auzea când mai tare, când mai încet, ca și cum ar fi pus mâna la gura țevii, și de fapt asta și făcea.

— Este grozav! strigă ea.

Simți o imensă ușurare, ca și cum ar fi reușit la un examen. Era un aspirator Electrolux vechi de optsprezece ani. Puse apă fierbinte în ibricul de cafea ca să fie gata mai repede și se uită la grămada de pe podea. Apăruse din nou, îi amintea de o nevăstuică care apărea și dispărea ca o săgeată.

— Ești foarte tânără, spuse el.

— Lucrez pentru a-mi plăti studiile, răspunse ea. Mama mea a murit când aveam treisprezece ani și am mulți frați mai mici, așa că trebui să învăț să fac curățenie, este un serviciu bun, dar sunt unele lucruri pe care nu le fac. *E* voie să fumez aici?

Găsi o cană de cafea și o puse în fața ei, ea aprinse o țigară ca și cum în câteva secunde ar fi murit de lipsă de nicotină și inhală energic înainte de a expira fumul cu capul pe spate, uitându-se cu o privire satisfăcută în tavan.

— Așa, sunt lucruri pe care *nu le fac*.

— Aha, spuse el.

— Nu fac cumpărături, nu vreau să am de a face cu bani. Nu că mi-ar fi frică de bani, dimpotrivă!

Din nou râsul acela isteric.

— Dar asta doar în caz că... continuă ea. Bătrânii... Da, vreau să spun că nu întotdeauna e cazul. Dar ei au adesea bani în casă, schimbă locul unde îi ascund și uită imediat, iar femeia de serviciu aude că a furat. De aceea e mai bine să nu am de-a face cu bani. E vorba de *un principiu* care trebuie luat ca atare, bineînțeles.

El o aprobă serios și se gândi la cele douăzeci de bancnote de o mie de coroane din sertarul de la noptiera lui. Apropo, n-au mai rămas decât cincisprezece acum, după inseminări și castrări și suturi și câteva facturi întârziate.

— Fac curat, spuse ea.

Dintr-odată deveni serioasă, ca pentru a sublinia însemnătatea cuvintelor sale. Ibricul începu să șuiere, măcar de ar începe să fiarbă.

— Bine.

— Casa. Nu oamenii.

Ea râse din nou și spuse:

— Pentru asta trebuie să aveți o infirmieră care să vină acasă.

Făcu un semn din cap spre camera de zi.

— Merge. Noi ne descurcăm, spuse el.

Dacă tatăl va scoate *un singur* cuvânt acum, o să-l arunce pe fereastră, drept în mormanul de zăpadă înghețată. Dar tot ce auzi fu că tatăl tușea tare dregându-și vocea.

În cele din urmă apa începu să fiarbă, el puse cafea și amestecă cu o furculiță, ținu ibricul deasupra chiuvetei și lăsă să curgă un mic jet de apă rece ca gheața deasupra.

— Mă duc să văd dacă avem niște chifle pentru cafea, spuse. Cred că avem...

— Nu pentru mine, țin regim.

Da, chiar că era prea grasă. Nu avea mai mult de patruzeci și cinci de kilograme, știa asta sigur, obișnuit cum era să aprecieze greutatea cărnii la abator.

— Atunci, o bucățică de zahăr.

— Ai înnebunit!

El îi duse tatălui o cană de cafea cu două bucăți de zahăr, bucuros că bătrânul avea obiceiul să stea acolo. Auzea tot ce se vorbea, îi ajungea. Camilla Eriksen îl întrebă ce fel de animale aveau în crescătorie, dacă nu credea că era oribil că oierii voiau să omoare lupii și dacă credea că pe cod îl durea.

— Codul?

— Da, peștele!

— Habar n-am, spuse el și se uită demonstrativ la ceasul din perete.

— Trebuie să mă apuc de treabă, spuse ea, lovindu-se cu palmele pe coapsele îmbrăcate în blugi, și zâmbi larg.

Se simți atât de ușurat încât o întrebă:

— Și ce studiezi?

— Sunt în primul an la drept. Câți litri are boilerul de apă caldă?

Nu avea treabă la porci la această oră din zi, dar se duse totuși acolo când ea se apucă de treabă. Nu știu cum să închidă ușa de la crescătorie mai repede după el.

Porcii stăteau întinși și moțăiau. Se apucă să facă curat în țarcurile

purceilor, ei îl priviră lipsiți de interes și adormiră din nou, simțind intuitiv, conform rutinei zilnice, că mai era mult până la masă.

El udă cu apă o bucată de hârtie pe care o rupse dintr-un sac de furaje și șterse pânzele de păianjen de la ferestruica din spălătorie, de acolo vedea direct spre verandă. Prețul de plastic de la bucătărie era aruncat afară, chiar era necesar? Bucătăria fusese spălată de Crăciun. Își dădu seama brusc că ea nu spusese unde o să facă curat, ieși repede și traversă curtea în grabă.

— Hei, tu, spuse el.

Ea tocmai ducea afară covoarele din camera de zi.

— Camilla, spuse ea.

Își scosese geaca de piele roșie și își pusese peste hainele ei e un tricou cu poza unui cap de bărbat. Era scris *Robbie* dedesubt, cu litere roșii.

— Nu trebuie să faci curat în dormitoarele de sus, doar la baie.

— E în regulă. Nici o problemă. Spăl doar acolo unde doriți să aveți curat.

— Atât am vrut să spun.

Se întoarse trecând iar prin curte cu pași grăbiți și se închise la porci. Acum o s-o scoale pe Siri care o să se enerveze pentru că el nu avea nimic bun pentru ea prin buzunare.

Margido veni în timp ce erau la masă. Citroën-ul break alb intră în curte în timp ce el și tatăl stăteau la masa de bucătărie și mâncau cârnați prăjiți puși pe felii de pâine integrală. Cârnații erau expirați de trei zile, dar nu miroseau urât când îi pusese în tigaie. Beau apă rece și aveau fiecare un pic de ketchup pe marginea farfuriei. Era bun și bucătăria mirosea a săpun de brad și a amoniac.

— Margido, spuse tatăl.

— Nu sunt orb.

Era de groază, se gândi, acum mai lipsea doar ca Torunn să sune pentru a auzi dacă au supraviețuit faptului că a venit cineva acolo la ei și le-a făcut curățenie.

Margido intră și închise ușa.

— Am făcut de mâncare numai pentru noi doi, a spus Tor. Așa că nu mai e.

— Am mâncat la serviciu, spuse Margido. Cum a fost?

— E curat aici, spuse Tor.

Tatăl nu spuse nimic, tăie pâinea în bucățele mici și o băgă în gură. Radioul era pe postul NRK, emisiunea de după-amiază din regiunea Trøndelag de sud, cânta grupul acela de mecanici grași din Namsos. Margido trase un scaun de la masă și se așeză, în mijlocul bucătăriei. Pare obosit, se gândi Tor, obosit și palid, dar așa e când te ocupi toată ziua de morți. Dar își aduse aminte de mama și de înmormântare și îi păru rău.

— Pune ibricul la fiert, spuse el. Mai e un pic de cafea. Mai pune niște apă.

Margido se ridică și făcu ce i se spusese. Era ciudat și asta, ca Margido să vină aici și să facă ce i se spunea.

— Mă duc la porci în curând, spuse Tor.

— Știu, spuse Margido. Doar că eram prin apropiere și am vrut să aud cum a mers.

Tor îi spusese deja și nu mai adăugă nimic.

— A spus Torunn ceva? Vorbești cu Torunn, nu-i așa? întrebă Margido.

Stătea tot cu spatele la ei, în fața aragazului. Ce făcea? Stătea și se uita la ibric?

— Să spună? Ce să spună? La noi e doar cicăleala asta despre *casă* și *ajutor la gospodărie* și mai știu eu ce.

Tatăl își drese glasul.

— Mulțumesc pentru masă.

— Să-ți fie de bine! spuse Tor.

— Mă duc să mă uit puțin la televizor.

— Bine, spuse Tor. Margido o să-ți aducă cafeaua mai târziu.

Tatăl se ridică și se duse încet în camera de zi. După multe bâjbâieli, aprinse televizorul, sunetul era dat la maxim, mai bâjbâi puțin ca să-l dea mai încet, televizorul era vechi și nu avea telecomandă.

— Nu, deci n-a spus nimic, zise Margido.

— De ce te interesează ce-a spus Torunn? îl întrebă Tor.

— Dacă a spus că a vorbit cu Erlend.

— Nu pricep nimic, spuse Tor. Ce vrei să spui?

Margido se întoarse cu fața la el, cu mâinile la spate pentru a se ține de marginea aragazului. Arăta atât de ciudat, nu se comporta ca de obicei, ca și cum ar fi pus ceva la cale, figura lui părea străină, exprimând de un fel de *transfigurare* intensă. Era singurul cuvânt pe care avea să-l găsească Tor, gândindu-se la asta în pat, câteva ore mai târziu.

— Eu..., spuse Margido.

— Da?

— Eu mi-am pierdut credința în Cristos o vreme. Fără ca vreunul dintre voi să știe despre asta. Acum El a revenit.

— Și asta i-ai spus lui Erlend? Lui dintre *toți*?

— Nu! Dar...

— Mă duc la porci. Spune ce vrei să spui.

— Am călcat greșit.

— Cum așa? întrebă Tor.

Margido nu călcase niciodată greșit, când să fi avut ocazia să facă asta?

Margido se întoarse din nou cu fața spre ibricul de cafea.

— Am călcat greșit, șopti el. M-am lăsat condus de Diavolul însuși. M-am lăsat ispitit.

— Când s-a întâmplat asta? Și ce-ai făcut?

— Am vrut doar să-ți spun. Să nu povestești mai departe. Și cred că Dumnezeu a fost cel care m-a pus la încercare. N-am reușit să trec încercarea. Acum trebuie să dobândesc iertarea. Isus mă va primi din nou.

— Și eu cred că o va face. Nu s-a răstignit el pe cruce pentru *toți* păcătoșii din lume? Nu despre asta a fost vorba?

— Tor! Nu trebuie să vorbești ca și cum... ca și cum ar fi fost o întâmplare *obișnuită*!

— Sunt obosit.

— Tu crezi că ție îți e greu, dar Cristos va fi întotdeauna acolo pentru tine, Tor. Atât pentru tine cât și pentru mine. Eu mă rog pentru noi toți.

— Nu înțeleg despre ce vorbești. Eu n-am greșit, așa că roagă-te pentru tine. Acum trebuie să mă duc la porci. Poți să-ți bei cafeaua singur. Sau împreună cu... tatăl tău.

Acum porcii știau ce urma să se întâmple, acum totul se potrivea cu ceea ce știau ei. Întunericul de afară, pasul lui grăbit, ușa de la siloz larg deschisă, zgomotul făcut de cizmele lui pe podeaua lipicioasă de beton.

— Toți primiți de mâncare! strigă el ca de obicei.

Purceii dădeau din coadă, scroafele guițau cu sunete grohăite, până și purceii de lapte au început să sară unul peste celălalt ca să ia și ei parte la distracție. Erau toți fericiți, în afară de el.

Ce hărmălaie! La naiba, poate că în curând vor putea să aibă și ei un pic de pace la ferma asta. Dacă Torunn o să sune când el se va întoarce de la porci și o să vrea să bea o cafea călâie și să se odihnească, nu o să ezite să-i spună de-a dreptul ce dezlănțuise.

De fapt, ar fi vrut să aibă și o pisică, dar directorul comercial Poulsen puse piciorul în prag. Nu voia copii în lacrimi în fața vitrinelor de la magazinul lui. Iar în ceea ce privea șoarecii, trebuia să fie șoareci bruni de câmp, cum îi numea el, și nici unul alb. Poulsen spunea că există limite morale în ceea ce privește animalele de casă împăiate.

Erlend obținuse doi asistenți de la agenție, care lucrau zi și noapte. Întreaga scenă era construită pe un podium pus pe rotițe de cauciuc. Când totul va fi gata, nu trebuiau decât să împingă ansamblul până la vitrina care era acum acoperită cu hârtie gri. Îl înnebunise deja pe taxidermist pentru că-i ceruse să pună ochi noi la animale. Cei pe care taxidermistul îi pusese la început la oi, la capră și la capul de cal îi aminteau de filmele vechi ale lui Ivo Caprino[10].

Scena era genială, copia exactă a unei fotografii pe care o găsise într-o carte despre viața la țară la începutul secolului trecut, după ce stătuse în Diamantul Negru[11] zile în șir și răsfoise cărți pe care un biet bibliotecar trebuia să-l ajute să le găsească, cu o speranță nețărmurită că în curând va găsi ceea ce căuta. Și a tot răsfoit până când a găsit. Bârnele, podeaua, lumina filtrată prin ușa de scânduri, baloturile de paie, utilajele, capul de cal care se zărea. Celelalte animale erau adăugate de el. O capră legată, cu o figură ștrengărească sub un smoc de păr negru, și o oaie cu doi miei. Plus șoarecii. Cinci șoareci de câmp plasați astfel încât dădeau impresia că se jucau în colțul din spatele baloturilor de paie, unde copiii Benetton nu-i puteau vedea. Copiii erau, bineînțeles, manechine, nu copii împăiați, manechine care purtau haine de la „United Colors of Benetton“. Nu stăteau acolo doar ca să-și arate hainele. Unul ținea o doniță de lapte, altul o lopată, al treilea mângâia capra și altul stătea cu mâna întinsă înspre cal. O fetiță stătea jos pe podea, cu un pai în gură pe care îl fixaseră cu un lipici ultrarapid.

O pisică de cealaltă parte a balotului de paie, ascultând și pândind șoarecii, ar fi pus punctul pe i. Dar capul de cal era cel mai grozav, ce expresie obținuse în cele din urmă taxidermistul, ca și cum stătea și necheza blând către copii! Poulsen se extazia de fericire când scena se apropia de forma finală. Asistenții au făcut toți pereții și podeaua de lemn după instrucțiunile precise ale lui Erlend. Materialele proveneau de la o fermă în lichidare, erau vechi și autentice, cu crăpături, scobituri și găuri vechi de carii. Au plasat baloturile de paie, au presărat fân pe jos și au atârnat harnașamente vechi pe pereți. Erlend

a instalat el însuși luminile, a fost o muncă titanică să dea iluzia razelor de soare care se strecurau prin crăpăturile ușii de lemn, în timp ce toată scena trebuia să fie luminată puternic.

— Trebuie ca hainele să fie în centru, spuse Poulsen.

— Aici greșești, bunul meu domn, spuse Erlend. În centru trebuie să fie experiența totală a unei fericiri nostalgice.

— Nu trebuie nici să devină *complet* Laura Ashley, spuse Poulsen.

— Nu trebuie să-ți faci griji. Vitrina aceasta va stârni interesul și prin urmare hainele vor fi în centrul atenției.

— Numai să nu ne ridicăm în cap Societatea pentru Protecția Animalelor.

— Toate autorizațiile sunt în ordine, s-a ocupat agenția de asta. Animalele au fost cumpărate și plătite, apoi eutanasiate cu blândețe și respect. Fermierul știa pentru ce vor fi folosite. Dacă în plus am fi avut și o pisică...

— *In your dreams*, spuse Poulsen.

— Acolo sunt foarte puține pisici, spuse Erlend.

— Numai să nu recunoască cineva calul. De unde vine?

— Este un cal trăpaș din Iutlanda de Sud care și-a rupt piciorul într-o cursă. A avut patru proprietari care au câștigat gras de pe urma lui. Dacă vreunul din ei izbucnește în lacrimi în fața acestei vitrine, este pentru că literalmente au pierdut cu calul ăsta o vacă bună de muls.

În dimineața în care hârtia gri fu îndepărtată și geamul spălat cu grijă, Erlend, excitat și plin de o supremă satisfacție, îi dirijă pe toți cei care împingeau podiumul la locul său.

— Ai grijă la cablurile electrice. Nu așa de repede, că se răstoarnă capra.

În fine, putu să iasă pe stradă să privească vitrina și ceea ce văzu îl făcu să-i dea lacrimile de fericire. Era perfectă. Era într-adevăr o capodoperă.

— Hai! îi spuse el unuia dintre asistenți. La treabă!

Toate vitrinele noi trebuiau minuțios fotografiate pentru albumul agenției.

— Felicitări! spuse Poulsen și-l bătu pe umăr.

— Eu trebuie să te felicit, răspunse Erlend. Pentru inaugurarea unei noi vitrine extraordinar de frumoase. O să primiți factura peste o săptămână.

— Sper că nu va depăși plafonul de cheltuieli.

— O să vedem. Dacă este prea scump, pot să vin să iau... de exemplu, calul.

— Nu! Ești nebun! Am chef să fac o plimbare călare numai când mă uit la el. Și nici măcar nu știu să călăresc. Ne înțelegem noi în ceea ce privește suma finală.

— Încă ceva. Dacă alte magazine Benetton vor să copieze ideea, noi

avem drepturile de autor. Bineînțeles că pot folosi ideea, dar o să-i coste.

— Mult?

— O să ne înțelegem noi în ceea ce privește suma finală, spuse Erlend.

Fiindcă lucra pe bază de comision, simți o nevoie imperioasă să sărbătorească. Și încă repede. Îi luă pe Poulsen și pe asistenți cu el la cea mai apropiată tavernă. Asistenții erau un cuplu de îndrăgostiți din Fyn[12], iuți la minte, care munceau cu precizie și îndemânare. Aveau un salariu normal și trebuia neapărat să fie recompensați pentru efortul lor.

Comandă o masă de prânz pentru toți. *Tocăniță* cu ochiuri, salată de sfeclă roșie, pâine de secară, bere și rachiu Gammel Aalborg.

— Nici un singur părinte stresat din Copenhaga nu va trece prin fața acestei vitrine fără să regrete amarnic toată pacea și armonia de la țară de care îi privează pe copiii lor, spuse Erlend cu patos și ridică paharul. Este pură psihologie. Dă-le posibilitatea să obțină imposibilul și vor sări pe ocazie.

— Vitrina e un vis, spuse Poulsen.

— Exact. Un vis care poate fi cumpărat, spuse Erlend. Noroc!

Băură și se șterseră pe buze de spumă.

— Ești un geniu, spuse Poulsen.

— Da, așa e, spuse Agnete, tânăra din cuplul de îndrăgostiți.

— Învățăm incredibil de mult de la tine, adăugă tânărul, pe care îl chema Oscar.

— Bine, bine, zise Erlend. Acum trebuie să recunoaștem că fără voi doi vitrina nu ar fi văzut vreodată lumina zilei. Ați muncit ca niște sclavi. Vă mulțumesc. Mâine vă așteaptă pe fiecare la agenție câte o ladă cu vin roșu de cea mai bună *calitate*. Și apoi puteți să vă luați două zile libere.

— Serios? întrebă Oscar.

La vârsta de douăzeci și cinci de ani, Oscar începuse deja să chelească. Ar trebui să se radă pe cap, se gândi Erlend, ar arăta mai bine.

— Bineînțeles! Efortul se răsplătește. Petreceți-vă zilele libere în pat. Să luați și lăzile cu vin. Este sfatul meu modest. Încă o dată, noroc!

În euforia profesională în care se găsea acum, ar fi dorit să vorbească cu ei despre toate ideile noi pe care le avea pentru alte vitrine, dar nu îndrăzni. Poulsen putea să discute despre ele cu alții, și gata, i le furau și vedeau lumina zilei fără el. Căci el dorea să continue să gândească *tablouri*, și nu doar o simplă etalare de produse. Voia să obțină o impresie de ansamblu, care îi declanșa privitorului o multitudine de asociații.

Chiar înainte de Crăciun decorase vitrina unui bijutier și aranjase

bijuteriile frumos, dar jos, într-un colț al vitrinei, realizase un tablou în miniatură, cu o cutie de bijuterii goală pusă pe hârtie de împachetat cadouri ruptă și boțită, două cupe de șampanie pe jumătate pline și un chiloțel de damă aruncat acolo. Sugera astfel recunoștința femeii care a primit un cadou scump. Era îndrăzneț, dar proprietarului îi plăcuse. Vor avea nevoie în curând să decoreze vitrina din nou și dacă îl făcea pe proprietar să-i accepte ideile... Atunci era sigur că o să ajungă în *BT13*. Krumme va vorbi cu cei de la redacție, chiar dacă ei locuiau împreună.

Doi bărbați, bineînțeles manechine, stăteau față în față la o masă de bucătărie, în blugi și cu tricouri albe, cu ochelari de soare ridicați pe cap. Se gândea că trebuia să le dea puțin aer de golani. Cercei în urechi, tatuaje, adidași murdari. Pe masă voia să pună o sticlă de whisky și pahare, o scrumieră plină, iar unul dintre ei să țină între degete o țigară. Scena, care-i sărea imediat în ochi privitorului, reprezenta doi hoți care stăteau și își evaluau prada. Un transperant jerpelit pe peretele din spatele lor, o masă plină de bijuterii și de ceasuri care se zăreau și în deschizătura unui sac de pânză aruncat pe podea. Pentru a da o notă de umor, ar aranja și niște haine de pușcăriași aruncate într-un colț, de felul celor din filmele americane, cu dungi albe și negre. Probabil că el va trebui să cumpere vopsea pentru textile și să picteze dungi negre pe izmene albe. Poate și o bilă de metal cu un lanț tăiat cu fierăstrăul? Erau pușcăriași care tocmai evadaseră! Și lumina trebuia să fie perfectă, bărbații într-o vagă lumină de clarobscur și spoturi mici, precise, asupra bijuteriilor și a ceasurilor. Doamne, dacă l-ar face pe proprietar să accepte! Ar fi de un rafinament criminal, ar face senzație. Dar nu putea să vorbească despre asta acum, în schimb aduse în discuție dezbaterea care făcea vâlvă în New York. Agnete și Oscar erau la curent, dar nu și Poulsen.

— Grupări moraliste au boicotat magazinul pentru că vitrina era prea îndrăzneață, spuse Erlend. Gândiți-vă, au expus manechine aproape *goale*, chiar la Henri Bendel.

— Boicot? Atunci pierd bani, spuse Poulsen.

— Cifra de afaceri *a crescut*, spuse Agnete. Boicotul înseamnă o super publicitate!

— Acum se încalcă limitele peste tot în New York, până și H&M prezintă jucării sexuale în vitrinele de lenjerie. Geamurile sunt aburite de răsuflarea clienților... Oamenii obișnuiți vorbesc despre asta și își exprimă opinia, asta nu prea se întâmplă la Copenhaga, nu-i așa?

— Americanii sunt puritani, noi nu, răspunse Poulsen și goli paharul.

Erlend făcu semn chelnerului să mai aducă unul.

— Nu, aici nu s-ar sinchisi nimeni, spuse Erlend. Magazinele tip sex-shop sunt la fel de indecente și în Statele Unite, dar faptul că

magazine mari ca Saks Fifth Avenue, H&M, Bendel și Victoria's Secret îndrăznesc să facă asta e ceva nou. Cea care a realizat primele vitrine erotice la H&M a fost stilista serialului *Totul despre sex*, așa că e obișnuită să încalce limitele și să gândească conceptual.

— Atunci ce ar șoca la Copenhaga? întrebă Oscar.

— Eu știu ce, spuse Erlend. Una din elegantele case de modă pentru bărbați, să spunem pe Strøget[14], să prezinte două manechine îmbrăcate în costume Calvin Klein, care se sărută. Poate unul din bărbați să stea într-un fotoliu cu picioarele desfăcute, iar celălalt să stea cu spatele la noi, aplecat asupra lui, sprijinindu-se pe brațele fotoliului, cu capul aplecat puțin într-o parte. Noi vedem ce face el, chiar dacă este manechin. Un sărut franțuzesc pe gură, prelungit.

— Ar fi proteste vehemente, spuse Poulsen.

— Exact, spuse Erlend. Ar crește enorm vânzările magazinului și ale lui Calvin Klein. Dar nici un proprietar de magazin nu va îndrăzni.

— Poți fi sigur de asta. Sunt bucuros că vând haine pentru copii, spuse Poulsen.

— Copiii au atâtea idei, spuse Erlend. În hambar. Poate pe un balot de paie, pe când se joacă de-a doctorul. Îmbrăcați, sau pe jumătate *dezbrăcați*, United Colors of Benetton.

Poulsen îl privi îngrozit.

— Ai fi în stare, spuse Poulsen.

— Eu *da*, dar *tu* nu, spuse Erlend.

Plecă acasă pe jos, voia să simtă aer proaspăt în plămâni. Când lucra, fuma întotdeauna prea mult. Simțea o fericire imensă până în adâncul plămânilor lui plini de nicotină. Cât de mult își iubea munca aceasta, cât de mult își iubea întreaga lui *viață*! Nici nu se putea gândi să schimbe ceva! Ba da, poate șemineul din apartament, era un șemineu scump cu gaz și avea geam în față. Citise de curând un articol despre ultima noutate: șemineu holografic. Flacăra perfectă din șemineu care ardea iluzoriu, puteai să pui mâna în ea fără să te arzi, deoarece căldura emanată venea de la rama șemineului. Când te așezai în fața lui, nimeni nu-și putea da seama de diferență. Nici funingine, nici cenușă, și mult mai interesant decât un șemineu cu gaz. Va discuta cu grijă subiectul cu Krumme, un șemineu holografic costa cât ochii din cap și ceva pe deasupra. Își controlă mesajele de pe telefonul mobil care fusese pus pe silențios, avea trei mesaje de la Torunn și unul de la Krumme, îl citi mai întâi pe acesta. Krumme va veni acasă târziu, dar o să cumpere ceva bun. Lui Erlend îi convenea de minune, voia să se ducă acasă și să se bage direct în pat. Ieri lucraseră la vitrină până la două noaptea și continuaseră azi de la șapte dimineața. Nu băuse decât o bere și un păhărel de rachiu cu Poulsen și cu asistenții, dar simțea că îl ia somnul, avea deja în fața ochilor modelul de la așternuturi, cu semiluni albe pe un fond negru.

Citi SMS-urile de la Torunn cu un amestec de invidie și îngrijorare. Se îndrăgostise lulea de tipul pe care îl cunoscuse de Revelion și cu care avusese prima întâlnire acum două săptămâni. Era îngrijorat pentru că nu știa cum reacționa ea în relațiile cu bărbații, i se părea că totul era *exagerat*, că nu semăna cu Torunn pe care o cunoscuse el. Ea se deschisese total față de el, îi trimitea SMS-uri, îl suna și îi povestea despre acest Christer, fiul naturii sălbatice. Nu mai vorbea aproape deloc despre Tor. Nu mai auzea mare lucru nici despre mama ei, doamna nedreptățită din Røa[15]. Așa că, de fapt, ar fi trebuit să fie ușurat și să se bucure pentru Torunn. Dar acum... În felul ăsta? Nu, era îngrijorat. Acum scria că el venise la ea la serviciu, ca să vadă ce era în jurul ei când vorbeau la telefon. În celălalt SMS scria simplu: „E perfect. Pentru mine“.

Pe de altă parte, dacă nu lua în considerare îngrijorarea, o invidia de moarte. Un bărbat aspru care te ia din parcare în întunericul de ianuarie cu șapte câini de sanie, te plimbă cu sania la lumina lanternei într-un peisaj desfășurat sub cerul înstelat, așterne blănuri de reni pe zăpadă și servește brioșe cu scorțișoară și cacao fierbinte din termos... Bineînțeles că se sfârșise într-o destrăbălare erotică, nici nu se putea altfel. Pe blănuri de reni... Nici el nu trăise asta. Nu miroseau puțin cam tare a animal? Se văzu pe el cu Krumme între multe blănuri, în timp ce carul mare defila pe cer deasupra lor și lupii urlau în depărtare. Dar nu, el se mulțumea cu jacuzzi și podea încălzită, se gândi și trimise un SMS: „Distrează-te și ai grijă de tine. Te sărut și te îmbrățișez, unchiul care tocmai a terminat una din vitrinele lui de avangardă. Trăiască Benetton! :-D“.

În ceea ce privea dragostea, asta nu-i lipsea. De fapt, era nebun după alți bărbați, dar totul era doar pe plan fizic, atunci n-avea decât să găsească cea mai apropiată toaletă. Singur.

Multe cupluri homosexuale aveau *carte blanche* pentru raporturi sexuale scurte cu bărbați agățați la întâmplare într-un bar sau într-o saună și nu considerau asta infidelitate. Pentru el și Krumme nu era așa. Nimeni, absolut *nimeni* altcineva nu trebuia să simtă pe frunte pielea întinsă și căldura burții rotunde a lui Krumme și nici să simtă suprema fericire de a-și pune acolo obrazul ud de lacrimi de bucurie. Desigur, prețul pe care îl plătea pentru această exclusivitate era ca nimeni altcineva să nu se atingă de burta lui.

Închise ușa cu cheia, se dezbrăcă, își aruncă hainele pe jos în baie, făcu un duș și se băgă în pat în pielea goală, fără ca măcar să-și verifice mesajele de pe telefon. Dormitorul era rece și bun. Krumme spunea că era doar rece, el detesta să doarmă cu fereastra deschisă, dar acceptase obiceiurile norvegiene ale lui Erlend. În plus, aveau plapumă dublă și își împărțeau generos căldura corporală. Dar acum era prea obosit pentru a simți lipsa căldurii corpului lui Krumme. Sau

sforăitul. Îi plăcea sforăitul lui Krumme, semăna cu sunetul unei gâște, un sunet gâgâit și gutural continuu care îl făcea să doarmă tun.

Se trezi brusc când Krumme îl luă de mână.

— Krumme, ai venit, am fost atât de obosit că m-am culcat cum am ajuns. Ce bine că ești aici. Ce-ai adus de mâncare...

— Erlend.

— Da.

Se ridică într-un cot, era un supliciu, dar era ceva în vocea în Krumme care nu era în regulă.

— Eu...

— Ce s-a ÎNTÂMPLAT, Krumme? îl întrebă și aprinse spoturile de deasupra tăbliei patului.

Krumme arăta oribil, cu sânge curgând dintr-o rană la bărbie, cu mantoul Matrix plin de noroi pe umăr, cu părul vâlvoi și lacrimi în ochi.

— Doamne, Krumme, ce E? Ce...

Sări din pat și-l luă în brațe. Krumme începu să plângă cu suspine, Erlend încerca să înțeleagă de ce ajunse în halul ăsta.

— Ai luat BĂTAIE? Cineva te-a...

— Lovit cu mașina. Aproape că m-a omorât, spuse Krumme.

— Dar... AICI? AICI, în față la noi?

— Nu. Acum două ore, chiar în fața redacției. Poliția m-a dus la camera de gardă de la spitalul Bispebjerg, dar acolo au spus că nu e nimic grav. N-am avut contuzie cerebrală. Și nici rana de la bărbie n-a trebuit cusută. Nu mă simt rău, dar...

Erlend a aruncat o privire rapidă la radioul cu ceas deșteptător, dormise mult. Îl sprijini pe Krumme și-l conduse la baie, îi scoase mantoul și hainele, îl duse la duș, intră împreună cu el, lăsă apa să curgă și-l îmbrățișă. Krumme plângea, bolborosea ceva despre ei doi și tremura tot. Erlend simți cât de mult îl iubea pe omul acesta, îl iubea mai mult decât orice pe lume, micul lui Krumme rotunjor, care semăna cu Karlsson[16] pe acoperiș din copilăria sa.

— Am crezut că o să mor. Ba nu... *știam* că o să mor. Zăceam acolo cu fața pe pavajul murdar și plin de noroi și vedeam totul dintr-o parte, oamenii, mașinile, eu doar zăceam acolo. O altă mașină a apărut în viteză, îi vedeam bara de protecție și roțile cum se apropie. A... a reușit să oprească. S-a oprit cu un scrâșnet de frâne, pe diagonală, chiar în fața mea... acolo unde zăceam. Zăceam acolo, Erlend, în mijlocul străzii.

— Acum ești aici, scumpul meu Krumme, te țin în brațele mele, acum ești aici.

— Știam că o să mor și m-a gândit...

— Bine, bine...

— M-am gândit... Și restul vieții mele? Ce-o să fie?

— Doar sunt cu tine. Și ești în viață.

— Vreau să avem un copil, Erlend. Un copil.

— Ce?

— M-am gândit așa de mult la asta. De mult timp.

Erlend îi dădu drumul din brațe și-l mângâie pe păr pentru a îndepărta apa. Krumme stătea cu ochii închiși și brațele atârnând, era doar un corp cu pielea udă sub jetul de apă. Rana de la bărbie nu mai sângera, dar vânătăile se făceau tot mai mari, pe umăr și pe partea de sus a brațului. Despre ce vorbea, un copil, ce se întâmpla, încă dormea și avea un coșmar?

— Un copil, repetă Krumme.

— Dar... cu cine? întrebă Erlend. Și de ce? Doar mă ai pe mine.

Krumme nu deschise ochii, stătea acolo la duș și spuse:

— Nu știu cu cine, habar n-am. Cu o mamă surogat, ca atâtea alte cupluri homosexuale, sau cu o femeie care vrea... la fel ca noi. Nu știu! Dar vreau să avem un copil, Erlend. Un copil care să fie al nostru. Te iubesc, era cât pe ce să mor, acum puteam fi mort, vreau să avem un copil. Este vorba de restul vieții noastre, Erlend. Trebuie să avem mai mult. Mai mult decât ceea ce avem acum. Mai mult. Ceva care va continua după noi. În viitor. O viață.

— Acum închid apa, spuse Erlend. O să ne ștergem și o să ne punem halatele de baie. Apoi vom aprinde focul în șemineu și ne vom relaxa un pic. Ai avut un șoc, Krumme.

— Da, cu siguranță. Dar, de fapt, sunt și puțin bucuros.

Krumme deschise ochii, erau sumbri și avea o privire intensă. De obicei erau albaștri și veseli. Pe Erlend îl trecu un fior, deși apa era caldă. Ce se întâmpla, ce-i auzeau urechile, el care își iubea viața, serviciul și pe Krumme. Nimic nu lipsea, nimic. Era asta un semn de rău augur deoarece doar cu câteva ore înainte jucase un joc mental cu Soarta și nu bătuse în lemn când se gândise ce fericit și ce satisfăcut era?

— Tremuri, Krumme, hai, lasă-mă să te șterg bine, totul o să se aranjeze, spuse el. Am să fac o cafea irlandeză. Câte trei pentru fiecare. Pe stomacul gol, totul o să fie iarăși bine, o să vezi.

10 Regizor norvegian (n. tr.).

11 Biblioteca Națională din Copenhaga, cu fațada din granit negru (n. tr.).

12 Sau Funen, insulă locuită în Danemarca (n. tr).

13 Ziar tabloid de mare circulație în Danemarca (n. tr.).

14 Stradă pietonală și comercială din Copenhaga (n. tr.).

15 Cartier din partea de vest a orașului Oslo.

16 Personaj din cartea pentru copii cu același titlu, de scriitoarea suedeză Astrid Lindgren (n. tr.).

– Margido, te caută o doamnă care vrea să vorbească cu tine, spuse doamna Marstad. Pot să o trimit înăuntru?

— Cine e? Nu aștept pe nimeni, am o mie de lucruri de făcut.

— Ne-am ocupat de soțul ei în toamnă. Selma Vanvik.

— A, da. Da, îmi amintesc, acum că-mi spui.

— Pot să o trimit înăuntru sau să o rog să ia loc și să aștepte?

— Roagă-o să intre. Peste... cinci minute.

Doamna Marstad dispăru, îi auzea pașii pe culoar către camera de primire.

— Doamne Dumnezeule, fie-ți milă de mine, ajută-mă acum, murmură el.

Puse capacul la stilou și-l așeză cu grijă la locul lui pe birou. Stătea atât de bine în fotoliul său de birou, tocmai se gândise că un fotoliu Håg își merita de fapt banii. Spătarul, șezutul și brațele se puteau regla perfect. Aici a stat crezând că totul s-a terminat, aici a stat cu o satisfacție exagerată și s-a bucurat de confortul unui *fotoliu*, să fi fost și asta o probă la care era supus, trebuia oare să fie aruncat pe neașteptate în cele mai adânci contraste?

Își încrucișă brațele și se așeză în spatele biroului când ea intră în cameră și închise ușa cu putere. El nu-și ridică privirea, dar zgomotul făcut de ușa care trântită îi răsună dureros prin tot corpul. Fericiți cei săraci, căci a lor este împărăția cerului, intonă el solemn în gând, eu sunt sărac. Dar era și bogat, bogat în credință, de fapt ar cam trebui să fie recunoscător. Ea vorbea, el nu prea auzea ce spunea ea, dar la ce se gândise oare? A, da, că trebuie să fie recunoscător, Selma Vanvik era încercarea la care l-a supus Dumnezeu, dar și ea era o ființă umană, chiar dacă era unealta lui Dumnezeu. Toți oamenii erau unelte, trebuia să o privească cu milă. Înălță capul și privirea, ea stătea chiar în fața biroului, mult prea aproape, îmbrăcată în ceva verde, buzele ei se deschideau și se închideau, el nu voia să se mai uite în jos, doar să-i privească gura sau ochii. Se uită iute în ochii ei, dar imediat se concentră din nou pe gura ei, era imposibil să te uiți în ochii ei, erau negri și străini, trebuia să asculte ce spunea. Ea vorbea tare acum. Dacă doamna Marstad sau doamna Gabrielsen veneau să vadă despre ce e vorba? În acest birou se vorbea totdeauna încet.

— N-am înțeles exact ce ai spus, zise el privind afară pe fereastră.

Ea se prăbuși pe unul dintre scaunele care stăteau în fața biroului său și izbucni în lacrimi.

El se relaxă puțin, era familiar cu plânsul. Oamenii care plângeau

erau, desigur, previzibili. O lăsă să plângă puțin și apoi spuse:

— Te rog să mă ierți. Îmi pare rău de ceea ce s-a întâmplat, Selma. Îmi pare foarte rău.

— Dar de ce? Ne simțeam așa de bine, Margido. Când vorbești în felul ăsta... e mai rău, spuse ea cu o voce de fetiță care făcu ca aerul din jurul lui să rămână nemișcat. Dacă ar fi putut să fie în alt loc, oriunde, chiar și într-un mormânt întunecat.

— Nu trebuia să vii aici, spuse el. Dacă doamna Marstad sau doamna Gabrielsen ar afla...

— Și ce dacă? Ești însurat cu ele poate? Tu nu ai viața ta proprie?

Cu drag ar fi răspuns nu la ambele întrebări, dar își dădu seama cu o îngrijorare crescândă că un nou val de furie se acumula în ea. Nu se descurca bine într-o astfel de situație. Ar fi fost mult mai ușor dacă ar fi fost o femeie care tocmai trecuse printr-o durere cumplită.

— Dacă e ceva de care să-ți pară rău, este faptul că nu vrei să vorbești cu mine! Te-am sunat, ți-am scris până și scrisori, o țin așa de *o lună*. Cum crezi că mă simt? Am crezut la început că ai nevoie de timp. Ce proastă am fost!

— Șșș, nu striga, te aud.

Din fericire, ea începu din nou să plângă, iar el îndrăzni să o privească. Stătea cu fața în mâini, culoarea verde pe care o remarcase era de fapt o pălărie de fetru cu o floare de stofă cusută pe bor. Avea o geantă tot de culoare verde, stătea cu ea pe genunchi, se sprijinea cu coatele de ea.

— Nu poți să te porți așa Margido, șopti ea printre degete. Să te culci cu o femeie și apoi să dispari, să pretinzi că ai treburi importante când telefonez, știu că nu e adevărat, mi-ai spus că totdeauna ai grijă să închizi telefonul mobil când ești ocupat.

Afurisitul de mobil, totul era mai simplu înainte, fără el. Mai puțin comod, dar mai simplu.

— Am crezut că noi doi ne-am simțit bine împreună. Am crezut asta cu adevărat.

— Nu e așa de simplu. Eu sunt un om profund credincios, Selma.

— Da, da. Nu cred că te-ai purtat tocmai *în așa fel* de Revelion!

— Nu suport băuturile tari, eu nu beau niciodată. Iată de ce.

Era din nou furioasă, se ridică, se aplecă în față peste birou, el se trase instinctiv înapoi, iar fotoliul cel scump îi copie mișcarea.

— Adică ai făcut asta la beție. Asta vrei să spui?

El închise ochii. Ce vulgar! Se schimbase, se terminase cu glumele și cu flirtul, femeia din fața lui devenise dură și grosolană și asta făcea totul cu mult mai simplu.

Se ridică și o privi drept în ochi.

— Aș vrea să pleci acum, Selma. Îmi pare rău, cu adevărat îmi pare rău. Ești o femeie foarte... frumoasă. Dar o relație cu tine nu se împacă

cu credința mea în Dumnezeu.

— Dar ce, ești călugăr? Preot catolic? Lucrezi la o prăpădită de firmă de pompe funebre, nu prea cred că îți pică femeile în brațe! Pentru mine erai bărbatul perfect, care mă făcea să mă simt în siguranță, calmul tău mă fascina. Ar fi trebuit să-mi dau seama că acel calm nu era nimic altceva decât o simplă pasivitate. Ești un laș, Margido Neshov. Acum plec. N-ai să mai auzi nimic de la mine.

Când își termină toate treburile pe ziua aceea, puse documentele în dosare, dădu telefoanele importante, planifică până la ultimul detaliu înmormântarea de a doua zi la biserica Ilen și plecă direct acasă, deși ceasul era doar trei și jumătate. Pretinse în fața doamnelor de la birou că trebuia să se ducă la depozitul de sicrie pentru a verifica stocul, își dădu seama și el ce absurd suna, deoarece totul era înregistrat pe calculator de doamna Marstad, de aceea adăugă că avea impresia că unul dintre sicrie era defect, un mâner părea șubred, voia să vadă dacă putea să-l repare el, ca să nu mai fie nevoie să-l returneze.

De fapt, avea de gând să facă cumpărături pentru toată săptămâna, așa cum obișnuia să facă în fiecare joi, dar, când se așeză în mașină, își dădu seama că nu avea putere. Dacă doamna Marstad și doamna Gabrielsen ar fi avut cea mai mică bănuială că ceva nu era în regulă... Ce rușine! Avea nevoie de respectul lor, depindea de el, el era cel care nu făcea niciodată ceva rău sau ceva imoral.

Închise ușa de la apartamentul lui de bloc, o încuie cu cheia, de acum putea fi găsit la telefonul fix, închise telefonul mobil și răsuflă ușurat când ecranul se făcu negru. Ea avea și numărul lui de acasă, dar acum măcar era o posibilitate mai mică de a putea fi găsit. De fapt, credea el, ea nu îl va mai contacta.

Laș, se gândi, auzi, să-l numească așa, el care și-a îndreptat spatele și a privit păcatul în ochi, lăsându-și deoparte propriile dorințe. Dimpotrivă, asta se numea forță, deși el refuza să se mândrească cu asta. Forța de care dăduse dovadă era ceva de la sine înțeles, era o confirmare a prezenței continue a lui Dumnezeu și a lui Isus Cristos în mintea sa, în sufletul său. Forța aceasta nu venea de la el, era un rezultat direct al credinței sale. Ea nu va înțelege asta niciodată, ea cu vinul ei roșu și cu *pachetul* ei *familial de artificii.*

Își prăji un ou și o jumătate de cârnat, tăie o roșie și le puse pe o farfurie împreună cu o felie de pâine integrală, se duse până la frigider cu un pahar în mână și-l umplu cu lapte. Le duse pe toate în camera de zi și mâncă așezat în fotoliul lui Stressless, cu farfuria pe genunchi, fără să deschidă televizorul. După ce mâncă, așeză farfuria și paharul pe măsuța de cafea și se lăsă pe spate.

Era atâta liniște. Începuse să ningă. Privi afară la chiparosul din ghiveciul de pe balcon, era frumos cu zăpadă pe frunzișul verde. Se bucura ori de câte ori se uita la el, însă nu și astăzi. Dorea să se mute,

să găsească un apartament cu saună sau în care să aibă loc să instaleze una. Se ridică, găsi ziarul din ziua respectivă și frunzări anunțurile imobiliare. Atunci sună telefonul și pulsul îi crescu rapid, urechile îi vâjâiau și mâinile îi tremurau când ridică receptorul.

— Eu sunt, spuse doamna Gabrielsen.

— Da.

— Tocmai au telefonat, Randi Lagesen a telefonat, Randi și Einar Lagesen, cei doi cu bebelușul care a murit de sindromul morții subite a nou-născuților, cel căruia i-am pregătit corpul ieri și care va fi înmormântat luni. Doamna Gabrielsen avea prostul obicei să-i servească toate amănuntele pe tavă. Ar fi fost de ajuns să spună Lagesen, stătuse doar cu câteva ore în urmă și citise ultima variantă a broșurii pentru înmormântare.

— Da, da, știu despre cine e vorba.

— Vor să aibă totuși slujbă la sicriu. Părinții lui au venit de la Oslo în după-amiaza asta. M-am interesat de capelă la spital și e liberă azi, dar mâine e ocupată. Crezi că te poți ocupa de asta acum? E liberă la ora șapte.

— Da, pot. Te rog să le comunici asta. Am timp suficient.

Împături ziarul cu grijă și își mai aduse un pahar cu lapte. Aceasta era realitatea, realitatea care îl înconjura. Și din care Selma Vanvik era clar că nu pricepea nimic.

— Doamne Dumnezeule, tu care ne vezi și ne cunoști, alină-ne durerea.

Atât mama cât și tatăl copilului erau credincioși. Asta îl bucura, le era mai ușor să suporte durerea. Era primul lor copil și primul nepot de ambele părți. Mama și tatăl stăteau unul lângă altul cu mâinile împreunate și două cupluri de bunici care pe rând îi mângâiau pe spate și le strângeau mâinile. În fața lor era micul sicriu deschis, cu o fetiță de trei luni, îmbrăcată într-o rochiță roz și albă tricotată de mână. Orbitele erau deja înnegrite, dar reușise să le acopere cu cremă înainte să vină ei. Lumânările albe erau aprinse, iar flacăra lumina tremurând pereții. Micul capac de sicriu era pus pe un scaun lipit de perete.

Toți ascultau cuvintele lui, îi făcea bine să le pronunțe, să reprezinte ceva pentru acești oameni, să îi ducă un mic pas mai departe. Prea mult timp simțise că folosea cuvinte goale, lipsite de conținut, însă acum aceste cuvinte îl încălzeau, la fel de mult cum îi consolau pe părinți și pe bunici.

Ridică ochii și le întâlni privirea. Ochii mamei erau roșii și plini de o durere nețărmurită și de un fel de dor fizic pe care îl văzuse totdeauna la mamele care își pierduseră bebelușii.

— Au adus pruncii la El ca să Se atingă de ei, dar ucenicii i-au certat. Când Isus a văzut aceasta s-a supărat și le-a zis: „Lăsați copiii să

vină la Mine și nu-i opriți, căci împărăția lui Dumnezeu este a unora ca aceștia. Adevărat vă grăiesc vouă: cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un prunc nu va intra în ea“. Și luându-i în brațe, i-a binecuvântat, punându-și mâinile peste ei... Isus spune: „Eu sunt Păstorul cel bun. Eu îmi cunosc oile Mele și ele Mă cunosc pe Mine“. „Eu le dau viață veșnică, în veac nu vor pieri și nimeni nu le va smulge din mâna Mea. Tatăl Meu, care mi le-a dat, este mai mare decât toți; și nimeni nu le poate smulge din mâna Tatălui Meu“.

Mama plângea cu suspine, iar mama ei o ținea pe după umeri.

— Așa sună cuvintele Domnului.

Așteptă câteva secunde înainte de a continua:

— Să spunem împreună Tatăl Nostru.

Rudele își împreunară mâinile și înclinară capul. Toți erau oameni credincioși și din fericire copilul fusese botezat, sărbătoriseră botezul doar cu zece zile înainte. Fetița primise numele de Sara Emilie.

Margido închise ochii, se simți pătruns de solemnitatea momentului când urma să spună rugăciunea împreună cu ei.

— Tatăl nostru care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău, vie împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe Pământ. Pâinea noastră cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi și ne iartă nouă greșelile noastre, precum iertăm și noi greșiților noștri și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău. Că a Ta este împărăția și puterea și mărirea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

— Amin, șoptiră ei.

Aduse capacul sicriului și-l ținea în mână.

— Vreți să îi acoperiți fața? întrebă el cu voce scăzută.

Una dintre bunici desfăcu batista de mătase pusă pe pernă alături de micul ei cap și i-o puse pe față după ce-i mângâie obrazul. Lăsă să-i scape un suspin înăbușit.

— Scumpa mea fetiță... N-am apucat să te cunosc cu adevărat.

Era o liniște desăvârșită când Margido puse capacul, iar tatăl copilului strânse șuruburile.

După aceea îi strânseră mâna toți șase, cu căldură și sinceritate.

— Ați vorbit atât de frumos, spuse unul dintre bunici. A fost reconfortant pentru noi să simțim că Dumnezeu este alături de noi cu harul Lui. Căci așa este. Vă mulțumim din inimă, acum o să avem putere să facem și înmormântarea.

Trebui să curețe zăpada de pe mașină, dând-o jos cu mișcări calme, și simți un fel de fericire. „Și nu ne duce pe noi în ispită...“ Dar asta se întâmplase. Se întâmplase și nu era cale de întoarcere. Totuși știa că acum era din nou acasă, acasă în turma Domnului, fusese eliberat, devenise din nou unul dintre cei nenumărați, nu era singur.

Era complet diferit de toți bărbații pe care îi cunoscuse până atunci și de aceea încerca ea să-l convingă pe Sigurd să nu-și facă probleme. Sigurd pretindea că era sincer îngrijorat și asta o enerva, dar încerca să nu o arate, înțelegea că făcea asta pentru că îi păsa de ea, chiar dacă se înșela.

— Mai bine te-ai bucura pentru mine, doar vezi că plutesc!

— Mulțumesc, văd asta, toți vedem.

— Când a fost aici, ai văzut doar că nu are nici coarne în frunte și nici pistol-mitralieră Uzi în jachetă. E un tip ca lumea și eu sunt...

— ... îndrăgostită peste urechi. Pare foarte simpatic, dar de-abia îl cunoști de...

— Trei săptămâni! Afli multe lucruri în trei săptămâni! De altfel, l-am întâlnit de Revelion, așa că sunt cinci săptămâni.

— Dar te ambalezi atât de *tare*, Torunn. Ca ieri la ședință, când ai repetat aceleași întrebări tot timpul. Bietul contabil mai avea puțin și înnebunea.

— Am făcut eu asta? Bine, dar să nu ne pierdem simțul umorului. Clinica merge cu profit serios, câteodată ar putea și contabilul ăla să fie în stare să repete. În ce privește relațiile pe care le-am avut în ultimii ani, au început și ele bine, dar apoi s-au dus la naiba pentru că am început să-i comand încoace și încolo. Până la urmă s-au lăsat dominați, dar atunci mi-am pierdut respectul pentru ei și au început să umble cu alte femei ca să-și recâștige încrederea în sine. Scurtă variantă psihologică! Dar Christer nu se lasă dominat, Sigurd.

— Aș vrea doar să nu te ambalezi. Tot ce-mi doresc e să-ți fie bine, Torunn.

Luă un biscuit picant rămas de la Crăciun, amintindu-și prea târziu că se săturase de ei, și se strâmbă.

— Crăciunul ține până de Paște, spuse ea. Dar serios, Sigurd, mă simt minunat și nu trebuie să-ți faci griji pentru mine. De fapt, e un tip destul de normal, deși conduce o sanie trasă de câini prin valea Maridal, în beznă. Dar când te pornești așa contra mea, simt nevoia să îl laud până la cer. Înțelegi, nu-i așa? Rezumă-te la fapte.

— Adică?

— Că relația asta *nu* este ca celelalte pe care le-am avut până acum. Îmi face *bine*. Nu trebuie să fii îngrijorat.

— Cu o singură condiție. Să pui biscuiții picanți într-o farfurie de mâncare pentru animale, să o pui în sala de așteptare pentru câinii care vin la consultație și să cumperi niște biscuiți Maryland Cookies.

— Bine, o să arunc biscuiții picanți. Dar biscuiții Mary trebuie să-i cumperi tu.

Nu îi plăcea că Margrete spunea aproape același lucru în legătură cu Christer. Spunea că totul mergea prea repede, că ea va ajunge prea repede la apă adâncă. Dar cum putea să facă altfel? Să fie împreună cu Christer era ca și cum venea *acasă*, deși pentru alții asta suna ca un clișeu. Însuși faptul că îl întâlnise era ca și cum ar fi câștigat la loto. El nu ieșea în oraș, nu frecventa cercul ei de prieteni. Venea uneori în cartierul Majorstua, în apartamentul lui de pe strada Bogstadvei, dar în rest era la cabana lui din pădure. Nu avea voie să utilizeze cabana ca locuință principală, de aceea avea apartamentul din Majorstua, unde primea și corespondența. Acolo era înregistrat cu adresa de domiciliu.

— Nici măcar Luna nu a călcat pe acolo, spunea el. Dar reprezintă și o investiție, valoarea apartamentului crește ca naiba. Mă sufoc când sunt închis acolo. E ciudat că sunt atâți oameni care se înghesuie să locuiască îngrămădiți unii peste alții.

— Așa ca mine, spuse ea. Când sunt în apartamentul meu, nu am senzația că locuiește cineva nici dedesubt, nici deasupra.

Bineînțeles că îi plăcea cabana lui mai mult decât apartamentul ei, asta era clar. Și-ar fi dorit să locuiască și ea așa dacă ar fi putut. O cabană aparent simplă atunci când o vedeai din afară, dar destul de mare, iar înăuntru era perfectă. Podea de ardezie încălzită, baie cu pereți din bușteni rotunzi și sobă cu lemne, o masă țărănească albastră enormă, un șemineu mare, fotolii vechi și confortabile acoperite cu blănuri de oaie, bucătăria cu o ușoară dezordine plăcută și o sobă cu lemne exact ca aceea de la Neshov. Pereții din camera de zi aveau rafturi cu cărți și reviste vechi. Era într-adevăr o atmosferă de cabană, până când deschideai ușa la camera de lucru. Trei monitoare, imprimante, un fax și ceasuri care arătau ora la New York, Londra și Tokyo. Când intrase acolo, a doua oară de când erau împreună, ea se întorsese spre el și exclamase:

— Dumnezeule, dar de fapt tu cu ce *te ocupi*?

Nu discutaseră încă despre asta, nu apucase încă să-l întrebe. Vorbiseră doar despre câini și iar despre câini, sau nu vorbiseră deloc, stând doar lipiți unul de altul, făcuseră dragoste, se cunoscuseră prin miros, gust și atingere. O posedase pur fizic într-un mod în care ea doar visase la pubertate, dar pierduse speranța că se va întâmpla asta vreodată. Crezuse că nu era decât un vis roz și prostesc de adolescentă.

— Cu ce mă ocup? Fac bani.

— Cum?

— Acțiuni. Fonduri de acțiuni. Vând și cumpăr.

— Singur? Pe cont propriu? Nu lucrezi undeva?

— Ba da, aici. În cabana din pădure.

El lucrase ca administrator de fonduri de acțiuni, „cursa șobolanului“, cum o numea el, iar ea nu avea nici un motiv să se îndoiască de asta. În același timp, era tot mai preocupat de atelajul de câini și treptat își dăduse seama că aceste două activități deveneau tot mai greu de împăcat. Prima dată când participase la cursa din Finnmark[17], în timp ce despărțea patru câini mari care se luaseră la bătaie chiar în mijlocul pistei și toate harnașamentele erau încurcate, și-a dat seama că așa voia să trăiască. Era ziua a treia a cursei. S-a dus direct acasă și a donat toate cămășile și costumele la Fretex[18], și-a păstrat doar un costum negru Hugo Boss, gândindu-se că poate îl va folosi dacă se va duce la vreo înmormântare.

— Totul se face prin internet. De fapt, pot să lucrez unde am chef. Chiar și într-o cabană de pescar din Svalbard[19], de ce nu?

— Dar nu costă prea mult? Nu trebuie să ai capital sau ceva de felul ăsta?

— Ba da, dar am trecut de faza asta. Stau bine acum. Dozez egal între risc mare și mic. În ultima vreme înclin puțin spre risc mare, ca să fiu sincer. Dar merge bine, ca pe roate.

După aceea nu a mai vrut să vorbească despre serviciu, a închis ușa la camera de lucru. A ridicat-o în brațe a sărutat-o pe gât și pe ceafă până la rădăcina părului, a spus că vor face focul în șemineu și că putea să rămână peste noapte dacă voia. Sigur că voia, drumul de mașină ajungea până în spatele cabanei, unde parcase ea, nu făcea decât ceva mai mult de o jumătate de oră până la serviciu.

Ce bine ar fi fost să fie lăsată în pace, să nu o mai piseze nimeni, dar asta nu se putea. Mama o pisa. Tata n-o pisa, dar asta era mai rău, ea era cea care trebuia să sune, și nu invers. Semăna a pedeapsă. Înainte, el suna din când în când ca să stea de vorbă, dar acum nu mai făcea asta. Ca și cum voia să arate că se descurca și atunci nici de-al naibii nu suna, pentru că *nu avea nevoie* de ea. La serviciu era ocupată până peste cap cu cursurile de dresură și clinica. Ar fi preferat să se închidă în casă cu Christer, să arunce telefonul mobil în closet și să iasă doar când venea primăvara.

— Și încă ceva, Sigurd. E teribil de amuzant să mergi cu sania cu câini! Când te gândești că ei ascultă de mine! Îți dă un fel de... beție! Și cu pădurea întunecată în jurul tău, cu spațiile deschise și nici un alt sunet decât gâfâitul câinilor și sania care alunecă pe zăpadă.

— Câinii ăia n-or să ajungă clienți la noi, spuse el. Tipii ăștia își oblojesc singuri câinii și dacă au vreo rană mai gravă decât o simplă tăietură sunt imediat candidați la terenurile de vânătoare eterne.

— Da, e o relație cu câinii un pic diferită, spuse ea, trebuia să recunoască asta.

Câinii de sanie erau animale de tracțiune, deși Christer era atașat de fiecare dintre ei, după câte își putea da ea seama. Luna era favorita lui, mica și sprintena Luna în fruntea atelajului de câini care erau toți mai mari decât ea. Și dacă era vreo problemă în trupă, se întorcea și le lătra ea ceva ce numai câinii înțelegeau, în orice caz, își făcea efectul. Odată, când Torunn era și ea acolo, doi câini masculi au început să se bată.

— Uită-te acum, a spus Christer.

El a oprit sania imediat. A lăsat câinii să se bată, a trecut doar rapid pe lângă ei și a dezlegat-o pe Luna din harnașament. Ca o tornadă albă, ea s-a repezit între cei doi câini, și-a arătat colții în stânga și-n dreapta și s-a ridicat aproape pe labele din spate, lovindu-i cu labele din față pe fiecare. Ei s-au oprit imediat, s-au culcat la pământ în timp ce Luna își reafirma mesajul mușcându-i de ureche, întâi pe unul, apoi pe celălalt, mârâind cu furie. Câinii scheunau ca niște cățelandri.

— Îi rănește? a strigat Torunn.

— De-abia îi atinge. Scheaună ca să arate că se supun.

Până ca Luna să termine, ceilalți câini s-au culcat și ei pe zăpadă și Torunn vedea cum parcă le creșteau aripi. Când Luna a fost legată din nou în capul atelajului, s-a scuturat violent și a pufnit de satisfacție, aruncând priviri rapide peste umăr.

— O cățea ca asta valorează greutatea ei în aur, a spus Christer și a zâmbit înainte să pornească atelajul din nou. Hiiii-ia!

Dar astăzi nu urma să se vadă cu el, trebuia să se ducă la mama ei. De aceea stătea și trăgea de timp cu Sigurd în camera mică în care își luau pauza. El era însurat și tată a patru copii, era însurat de o mie de ani, ce mai știa el ce înseamnă să fii îndrăgostit. În cele din urmă sună maică-sa și o întrebă unde era.

— Sunt pe drum acum, am întârziat puțin aici. Vrei să-ți cumpăr ceva de pe drum?

Ce să cumpere?

— Nu știu. Ceva bun? Ai poftă de ceva? întrebă Torunn.

Mama ei nu avea poftă de nimic.

Deschise ușa, îmbrăcată în pijamaua ei de mătase.

— Bună seara, scumpa mea, spuse ea și o îmbrățișă rapid pe Torunn înainte să se întoarcă și să treacă prin antreu.

— Dormeai?

— Nu. Numai că nu m-am îmbrăcat încă.

— Vai, mama. E nouă seara!

— Atunci nici nu are rost să mă mai îmbrac. Oricum o să mă culc peste câteva ore.

— Nu merge așa, mama, așa nu se poate.

— Nu-mi spune mie ce merge și ce nu merge, nici n-ai intrat bine pe ușă. Scoate-ți canadiana înainte să începi să-mi vâri pe gât preceptele

tale de viață.

— Dacă ești nesuferită, plec imediat. De fapt, sunt moartă de oboseală.

Ar fi putut să se ducă la Christer, să-i facă o surpriză, să cumpere o pizza și aperitive. Mama se opri în mijlocul camerei de zi, își ascunse fața în mâini și începu să plângă tare.

— Iartă-mă, scumpa mea. Iartă-mă! Știu că-mi vrei doar binele.

Și iarăși se întâmpla la fel, ea trebuia să o consoleze pe mama ei, când de fapt ar fi trebuit să fie invers. Se duse repede și o îmbrățișă.

— Hai, hai, mamă, nu plânge. Dar trebuie să ieși mai mult. Nu poți să stai tot timpul în casă, poate ar trebui să facem un drum la Copenhaga. Erlend abia așteaptă. Să mergem amândouă. Aș putea să-mi aranjez un weekend lung.

— Poate că da... deși el face parte din familia Neshov, a naibii gașcă. Dar Erlend ăsta pare foarte jovial.

— Așa și *este*, mama! O să-ți placă de el! Știe toate magazinele bune unde să mergi la cumpărături!

— Cumpărături... pentru ce? Dacă mă gândesc mai bine, nici măcar nu-mi pot permite o excursie la Copenhaga.

Torunn își desfăcu brațele din jurul ei, se duse să se așeze pe un fotoliu, își dădu jos canadiana și o puse pe jos lângă fotoliu.

— Gunnar nici nu se gândește să te lase să te descurci singură în privința banilor, spuse ea.

Mama își șterse lacrimile cu mișcări bruște și își încrucișă teatral brațele pe piept.

— Nu mă poate întreține tot restul vieții. Dar eu am stat acasă de când l-am cunoscut, Torunn. Și sunt, după cum știi, mulți ani de atunci. Și tot după cum știi, nu am nici o calificare. El vrea să vindem casa.

— Bine.

— *Bine*? E tot ce poți să spui? Casa mea de peste treizeci de ani!

— E și casa lui Gunnar. Și vila asta valorează cu siguranță o avere. Ai putea să-ți cumperi un apartament frumos și...

— Spune-mi, tu ești de partea lui? De partea lui?

— Mamă. Încearcă să fii puțin mai realistă. Nu poți locui singură într-o vilă cu două etaje din Røa în timp ce Gunnar locuiește...

Se întrerupse brusc, habar n-avea cum locuia Gunnar. Se putea foarte bine ca Marie să aibă un apartament luxos pe Aker Brygge[20], unde Gunnar fuma țigări de foi și avea garaj subteran.

— Sunt de partea ta, mama. Vreau să-ți fie bine. Să... treci peste toate astea.

— Vrei să spui să renunț.

— De fapt, vreau să spun contrariul. Să *nu* renunți, spuse Torunn.

— Vrei să spui să renunț la Gunnar.

Torunn se uită la ea lung.

— Dar ai spus de o mie de ori că nici moartă nu-l vrei înapoi, chiar dacă s-ar întoarce smerit cu coada între picioare!

— Da. Dar coada lui nu e atât de lungă încât să o ducă înapoi între...

— Mama! Nu vreau să aud așa ceva!

— Vai de mine, ce suflet delicat. O ceașcă cu ceai, draga mea?

Nu scăpă până la douăsprezece și jumătate. Primul lucru pe care-l făcu atunci când ajunse la mașină și se simți în siguranță fu să-l sune pe Christer. El răspunse după o veșnicie și îi spuse că lucra.

— Acum, la ora asta?

La Shanghai e șapte și jumătate dimineața.

— Shanghai?

La Shanghai era mișcarea.

— Care mișcare? întrebă ea.

Investițiile, spuse el, acest secol aparținea Chinei, uită de Statele Unite și Japonia, banii trebuiau investiți în China. Un turbo-capitalism cum nu se mai văzuse în lume de când Hong Kong-ul fusese deschis pentru investiții de capital occidental. Dar acesta era și mai sălbatic.

— Cred.

El avea vocea schimbată, acum nu reușea să și-l imagineze în spatele saniei cu câini. Și nici în costum cu cămașă albă și cravată de mătase. Costumul negru îl păstra pentru înmormântări. Ea sperase că el o să spună: „Vino! Vino chiar dacă e noaptea târziu și trebuie să te scoli devreme, Torunn“. Dar el nu spuse asta, părea grăbit, bineînțeles că nu putea lăsa tot ce făcea doar pentru că ea telefona. Din asta trăia.

— Mai vorbim, atunci, spuse ea.

— Da, răspunse el. Și gândește-te la ce ți-am spus. Dacă ai cincizeci de mii disponibile, o să-i pun să facă pui. De obicei nu lucrez cu sume atât de mici, dar pentru tine am să fac o excepție.

— *Aveam* cincizeci de mii disponibile și chiar mai mult, dar rulăm totul înapoi la clinică, investim într-un nou echipament Roentgen computerizat și poate o să mai angajăm un...

— Gândește-te totuși la ce ți-am spus. Mai vorbim.

El închise telefonul. Ea se gândi: El stă și lucrează, știa că eu aveam altă treabă în seara asta, nu-l pot acuza de nimic, dacă m-aș duce la el și aș bate la ușă, sigur că s-ar bucura.

Când închise ușa apartamentului ei, se simți brusc neobișnuit de singură. Era ciudat. Întotdeauna îi plăcea să se încuie înăuntru, să știe că asta era vizuina ei. Puse să fiarbă apă de ceai, își scoase hainele și îmbrăcă un halat, frunzări poșta și dădu deoparte reclamele. Note de plată și o convocare la ședința asociației de locatari, nici nu se uită la ordinea de zi. Ieși pe palier să vadă dacă se zărea lumină pe sub ușă la Margrete, dar era întuneric. Se întoarse în apartamentul ei ușurată.

Despre ce să vorbească cu Margrete? Ce naiba, la treizeci și șapte de ani nu putea să aibă o relație cu un bărbat singur de aceeași vârstă cu ea? Bine că nu îi suflase mamei nici o vorbă despre Christer. De altfel, cum ar fi putut face asta? Să-i povestească că era îndrăgostită la nebunie în timp ce mama ei se aștepta, cu siguranță, ca viața lui Torunn să fie un ecou al propriei ei vieți lipsite de dragoste. Simți nevoia să-l sune din nou, luă telefonul mobil, făcu să apară numărul lui pe ecran, dar nu apăsă butonul verde. În orice caz, era numărul lui. Dacă ar apăsa, ar auzi vocea lui.

Erlend. Era totdeauna plăcut să vorbească cu el. Dar era târziu. Era unu noaptea. Îi trimise totuși un SMS de încercare: „Pot să te sun?“.

„OK“, răspunse el după câteva minute.

— Eu sunt. Știu că-i târziu, dar de fapt acum e opt dimineața la Shanghai.

Bine, așa o fi. Ea avea cu adevărat o viziune globală.

— Și voi stați până târziu?

Krumme nu. Doar el.

— Ce faci acum?

Nimic special. Stătea și bea un coniac privind luminile din Copenhaga.

— Sună bine.

Da, nu era rău.

— Vocea ta sună cam... supărată. S-a întâmplat ceva?

Nu se întâmplase nimic. El își descoperise un nou rid, sub una dintre fese, tocmai în locul acela, dar spunea asta fără dramatism și fără verva lui obișnuită.

— Dar nu ești ca de obicei. Erlend, *s-a întâmplat* ceva? Vreau să spun în afară de rid.

Nu trebuia ca ea să se neliniștească și nici să-și închipuie tot felul de lucruri. Cu o zi înainte își adusese afișul cu *Aladdin Sane* de la înrămat, arăta grozav, toate încrețiturile erau netezite, iar marginile fuseseră tăiate pentru a îndepărta găurile de piuneze și urmele de bandă adezivă. Acum era atârnat pe peretele din dormitor, într-o ramă roșie ca focul. Astăzi îi mai trimisese avocatului Berling din Tronheim și o grămadă de documente semnate, acum nu va mai dura mult până când Tor va deveni proprietarul legal al fermei.

— Ce bine, spuse ea și se gândi: „Trebuie să-l sun pe tata mâine“. Alte noutăți?

Păi, Krumme era cât pe ce să fie omorât azi, a scăpat cu câteva tăieturi și vânătăi, mașina a reușit să oprească în ultima clipă.

— Doamne ferește! Și abia acum îmi spui? Nu s-a speriat îngrozitor? Vai, bietul Krumme!

Deodată Erlend începu să vorbească în șoaptă, spunând că sigur Krumme s-a sculat acum din nou, îl auzea la baie.

— V-ați certat? spuse ea tot în șoaptă. Din moment ce vorbești așa încet.

Nu, nu se certaseră, dar acum erau puțin cam supărați.

— Puțin cam supărați? Nu se poate, glumești. Tu și Krumme sunteți complet... Nu e posibil.

Era posibil, dar o să le treacă, nu mai trebuia ca mica lui nepoată să se gândească la asta, acum trebuia să închidă, or să vorbească altădată.

Ea se băgă în cearșaful rece ca gheața, se ghemui în poziție de fetus și închise ochii. Printr-o fereastră deschisă se auzea un bebeluș care plângea cu foc și jos, pe stradă, se auzeau niște tineri care discutau aprins cu voci stridente. *Puțin cam supărați acum...*

Nu era vânt și nici nu ploua. Îi plăcea să adoarmă în sunetul ploii sau al vântului care fremăta printre ramurile mestecenilor înalți. Un pat cald era cu atât mai bun când afară era o vreme mizerabilă. Dar în Stovner nu era vânt, iar vremea era stabilă. Se ridică, deschise telefonul mobil, trimise un SMS: „Mi-e dor de tine. Ne vedem mâine?“. Rămase în pat uitându-se la cifrele roșii ale ceasului digital cu radio până când arătară ora 02:43 și adormi, dar Christer tot nu-i răspunsese.

17 District din nordul Norvegiei (n. tr.).
18 Magazin administrat de Armata Salvării (n. tr.).
19 Insulă locuită din Oceanul Înghețat de Nord (n. tr.).
20 Zonă ultracentrală pe malul fiordului Oslo (n. tr.).

Când se sculă ca de obicei la șase și jumătate și coborî la bucătărie, văzu pe termometru că erau minus douăsprezece grade afară. Imediat se simți neliniștit. Avea două serii de purcei nou născuți în crescătorie, iar cei mai mici aveau doar cinci zile. De obicei, unul dintre șapte purcei murea în prima săptămână, așa arăta statistica, dar el detesta să li se întâmple animalelor lui. Gerul era un dușman perfid. Natura era suverană.

După ce mama hotărâse să vândă cota de lapte acum câțiva ani și să înceapă creșterea porcilor, el a transformat grajdul în crescătorie de porci, dar nu a avut bani să instaleze un sistem de încălzire în pardoseala țarcurilor de fătat. Purceii dormeau în niște cutii speciale în colț, încălzite de la o lampă de infraroșii pusă deasupra lor, culcați pe paie, dar când scroafa grohăia și îi chema la masă ei trebuiau să meargă pe podeaua de beton și să se întoarcă tot pe acolo. Nu era totdeauna ușor pentru un purcel să facă manevre în jurul muntelui de mamă care stătea lungită între ger și căldură. Și dacă erau puțin obosiți de dinainte, erau de ajuns câteva minute până să înghețe și să-și piardă vlaga, era un cerc vicios.

Mai întâi trebuia să-și bea cafeaua. Nu era în stare de nimic fără cafea.

În timp ce fierbea cafeaua, făcu un foc bun în soba cu lemne, apoi făcu focul și în camera de zi. Tatăl se scula totdeauna mai târziu și de aceea se putea bucura de privilegiul de a coborî în camere încălzite și a găsi cafea caldă. Când trăia mama, ea era cea care făcea focul, iar el cobora la căldură. Și la cești pe masă, bucăți de zahăr, biscuiți de casă din fulgi de ovăz și brânză Gudbrandsdal[21]. El nu putea să mănânce mult așa de dimineață, ea știa asta, nu înainte să se întoarcă de la porci după ce le făcuse toaleta de dimineață și avea o foame de lup.

Se așeză la fereastră și își bău cafeaua înainte ca zațul să aibă timp să se depună. Cerul era mov și plin de stele, doar o dungă subțire de lumină se zărea înspre răsărit. Nu avea nici un chef să traverseze curtea în gerul tăios. Ura gerul ca pe ciumă. Nu numai pentru că pătrundea în case, ci pentru că totul devenea dificil, degetele amorțeau, tractorul era greu de pornit când avea de mers la magazin așa cum trebuia să facă astăzi. Frigiderul era aproape gol. Nu folosea niciodată Volvo-ul până la magazin, stătea bine și uscat în hambar și îl pornea doar când trebuia să se ducă în oraș, ceea ce nu se întâmpla prea des. Banii de motorină puteau fi scăzuți de la impozit și atunci era de la sine înțeles că nu irosea bani buni pe benzină pentru a se

duce cu Volvo-ul la magazin ca bogătașii. Dar acum el așa era de fapt. Bogătaș. Era proprietarul fermei. Un fel de a zice... proprietar, nici Margido, nici Erlend nu renunțaseră la moștenire, așa că nu era numai a lui. Dar stătea acum pe numele lui. Pentru prima oară nu mai trebuia să ducă toate formularele de bilanț anual și declarația de venituri în camera de zi la tată și să-l vadă cum stă acolo și își desenează numele.

Anul acesta, el și-a scris propriul nume pe toate formularele. Se simțise oare bucuros când toate documentele au venit cu poșta și Margido l-a sunat ca să-l felicite? Nu era sigur. Și faptul că Margido a folosit cuvântul „felicitări“ i s-a părut o prostie. Ferma însemna răspundere, nu-i fusese pusă în brațe ca un cadou, ca să-i facă plăcere.

Zăpada scârțâia sub saboți, mergea cu grijă ca nu cumva să cadă. Gerul n-ar fi trebuit să-l surprindă, era mijlocul lunii februarie, doar ianuarie îi amăgise cu vreme blândă și temperaturi mult peste normal. Auzise la magazinul sătesc că fuseseră observate până și grupuri de ostrigari[22] jos, în Gaulosen.

Își puse cizmele și salopeta, intră la porci și aprinse lumina fluorescentă din tavan. Întâlni în toate țarcurile ochii mijiți de somn ai porcilor care tocmai se treziseră, scroafele se ridicară întâmpinându-l cu grohăituri, el se așeză pe vine și pipăi podeaua. Da, era rece. Trebuia să aducă multe paie. Podeaua rece făcea rău și scroafelor care alăptau întinse pe jos. Era o muncă extraordinară să schimbe încontinuu atâtea cantități suplimentare de paie, dar nu avea încotro.

Se duse repede la purceii cei mai mici. Lumina le făcuse pe ambele scroafe să cheme purceii la masă și el îi privi cu atenție. Fiecare avea sfârcul lui, trebuia să treacă câteva zile până când se stabilea o ierarhie între purcei și fiecare își asigura propriul lui sfârc. Dacă se întâmpla ca vreunul dintre ei să greșească țâța după aceea, purcelușul nedreptățit trecea fățiș la atac. Scroafele aveau destule țâțe pentru toți, erau scroafe tinere, așa că seriile de pui nu depășeau unsprezece sau doisprezece purcei. Acum examina cea mai tânără serie de purcei, pe scroafă o chema Trulte și era o purcea frumoasă și liniștită de la care aștepta mult. Rareori văzuse un comportament atât de sigur și de liniștit în timpul fătării, doar Siri o întrecea din punctul acesta de vedere, dar până și Siri reușise să strivească un purcel. Privi spre țarcul unde purceii de la Siri și de la Sara erau împreună, fuseseră înțărcați acum paisprezece zile. Stăteau și se uitau mirați la el, unul lângă altul, în timp ce adulmecau aerul cu râtul, ca și cum mirosul lui le-ar fi putut explica de ce stătea el acolo și se holba la ei când lor le era așa de foame.

Pe Sara o luase camionul de la abatorul din Eidsmo la câteva zile după ce o separase de purcei. Avusese timp să facă doar o serie de pui și din cei nouă purcei omorâse patru la fătare. O scroafă rea pe care

nu avea rost să o mai țină. E adevărat că fusese speriată, chiar în timp ce făta, de un elicopter de salvare care zbura mult prea jos deasupra clădirilor îndreptându-se către spitalul Sfântul Olav de peste dealuri, dar orișicât. Acum ajunsese salam și carne tocată. Urma să aleagă două scroafe din seriile viitoare și să le lase să crească de prăsilă. Aveau nevoie de altă hrană decât porcii pentru abator, mai puțin consistentă, deoarece nu era necesar să ajungă la o anumită greutate într-un timp determinat, ci, dimpotrivă, trebuiau să fie scroafe sănătoase care să se dezvolte bine. Oare ce nume să le pună? Poate Dolly și Diana. Da, erau nume frumoase. Îi plăcea să le dea nume, și nu doar numere de înmatriculare.

Doi dintre purceii lui Trulte păreau anemici. Nu mâncau la fel de bine ca ceilalți și erau cei mai mici. Când terminară de supt, îl apucă pe unul dintre ei de piciorul din spate și-ridică. Tremura.

— Nu prea ai carne pe tine, nu. Pe deasupra, ți-e și frig.

Îl așeză chiar sub lampa de infraroșii. Dacă purceii se certau, nu ezitau să-l împingă mai încolo pe un concurent, chiar când erau gata să doarmă. Legea junglei era valabilă aici ca și în alte locuri.

Purceii de la Trine erau vioi și frumoși, nu vedea nici un semn ca vreunul să fi fost bolnav. Aveau și ei opt zile și trecuseră de perioada cea mai grea. Chiar și cei mai mici arătau vioi și zburdalnici și nu păreau să-și dea seama că dincolo de pereții de piatră gri erau minus douăsprezece grade. Curăță toate țarcurile, împărți furaje și împrăștie pe jos mușchi și licheni uscați. Scărpină porcii în spatele urechilor când ei își băgară botul în granule, vorbi cu scroafele și le spuse pe nume, le zâmbi purceilor care se cățărau unii peste alții ca să ajungă în față și să fie primii la mâncare.

— Nu trebuie să vă fie teamă că o să înghețați, nu, așa activi cum sunteți. Dar o să primiți totuși mai multe paie ca să aveți pe ce să vă certați.

Trase două baloturi mari de paie în culoarul dintre țarcuri și le desfăcu, găsi furca și împărți porții generoase de paie încâlcite. Purceii începură imediat să arunce șomoioage de paie în aer și să se fugărească. Scroafele grohăiau mulțumite și își strângeau paie. Siri stătea ca de obicei, așteptând ceva mai mult decât paie. El îi întinse un cartof fiert rămas de la masa de ieri, pe care ea îl hăpăi scoțând sunete de plăcere.

— Și o să primești și paie în plus, având în vedere gerul de afară.

Siri avea o nouă serie de purcei în burtă, lui i-ar fi plăcut să fie o serie mare, pentru că de la Siri ar fi vrut să păstreze noile scroafe de prăsilă. În țarcurile de fătare împrăștie mai multe paie și le bătuci bine. Era de ajuns.

Când își termină treburile de dimineață și crescătoria răsuna de zgomotul făcut de porcii care scotoceau după mâncare și înfulecau

lacom, se duse la spălătorie pentru a face un amestec de apă călduță cu zahăr într-un biberon. Era îngrijorat pentru cei doi purcei mai mici și mai slabi de la Trulte. Punga de zahăr din dulap se umezise, găsi o șurubelniță și-l mărunți, fierse apă pe o plită electrică simplă care stătea totdeauna pe bancul de lucru și puse zahărul. Când acesta se dizolvă, adăugă apă rece până când amestecul deveni călduț și se duse la țarcul de fătare al scroafei Trulte.

Era exact așa cum se temuse el; cei doi purcei mai mici erau deja împinși la extremitatea grămezii de corpuri adormite sub lampa de infraroșii. Îl luă pe unul dintre ei în brațe, purcelul dormea și nu se putea scula, trebui să se lupte mult ca să-i bage tetina în gura mică, înainte să i se trezească instinctele, să apuce tetina și să înceapă să sugă.

— Așa da, cred că fost bun. Dar nu bea tot, trebuie să păstrăm jumătate pentru sora ta.

Purcelul tremura încă, chiar dacă-l puse înapoi sub lampa de infraroșii. Temperatura ideală pentru acești purcei născuți nu demult era de treizeci și patru de grade, iar el credea că atât aveau acolo, dar, dacă apuca să intre frigul în ei, foloseau extrem de multă energie pentru a-și reface căldura corpului. Îl ridică și pe celălalt și-i dădu restul de apă cu zahăr. Deodată își aminti că mai demult citise în ziarul *Națiunea* despre un crescător de porci care punea purceii nou născuți în găleți cu apă caldă, cu veste de salvare de culoare galbenă în jurul gâtului. Pufnise în râs când văzuse poza și culmea e că povestea ajunsese și la știrile de la televizor. Era vorba de indicele de mortalitate la purceii nou născuți.

Vestă de salvare galbenă nu avea, dar avea găleți și apă caldă. Și două mâini.

Aduse o găleată cu apă caldă și niște cârpe uscate și apucă purcelul de unul din picioarele din spate. Îl ținu bine de umeri și-l băgă în apă. Purcelul se zbătu ca un nebun, urlând de parcă l-ar fi străpuns cu un fier încins. În restul crescătoriei se făcu brusc liniște, toți ascultau cu atenție.

— Liniștește-te acum, nu te omor. Am nevoie de tine ca să trăiesc, prostuțule.

După câteva secunde protestele încetară și purcelul căpătă o expresie fericită. Tot după câteva secunde adormi în apa caldă, lăsându-se moale în mâinile lui.

Tor nu stătea comod. Oare cât timp stătuse în apă purcelușul ăla cu vesta de salvare galbenă? Nu-și amintea dacă se precizase sau nu.

Ar fi trebuit să se așeze pe un balot de paie când băgase purcelul în apă. Era prea târziu acum. Stătu până când nu mai putu de spate și, sperând că purcelul se încălzise bine, îl ridică din găleată, îl înveli cu o cârpă uscată și-l frecă. Purcelușul aproape că nu se trezi, el îl puse

jos împreună cu ceilalți, în mijlocul grămezii, împingându-i pe cei care se opuneau. Se duse în spălătorie, mai puse apă caldă și repetă operația cu celălalt micuț, înainte de a-l așeza jos, sub lampă, în mijlocul grămezii de purcei, alături de celălalt. Frații lor bine hrăniți și instalați la căldură trebuiau să accepte că alții hotărau.

Strânse paiele de pe aleea centrală, aruncă apa caldă pe podea și mătură, apoi rămase gânditor în picioare, sprijinindu-se de coada măturii. Ar fi trebuit să spele cu furtunul toată crescătoria, atât podeaua cât și pereții și chiar tavanul. Dacă ar veni în vizită vreun inspector veterinar, l-ar sancționa sigur. Dar pe gerul ăsta nu trebuia să-și facă probleme. Totuși ideea unui inspector veterinar apărând deodată la fermă îl făcu să-i fie puțin frică. Risca să obțină un preț mai mic la abator dacă nu respecta toate normele sanitare pentru producția de carne. De aceea aduse câteva găleți de apă, le vărsă prin crescătorie și mătură apa murdară cât de bine putea. Pe urmă clăti bine mătura, o ridică, îndepărtă pânzele de păianjen de pe tavan, trecu mătura peste tuburile fluorescente și i se păru imediat că totul arăta mult mai bine. În spălătorie șterse bancurile de lucru cu cârpa cu care frecase purceii și rămase în picioare uitându-se la plita electrică, nu arăta bine, pe vremuri fusese albă. Deschise un dulap și cotrobăi cu o mână în întuneric până în fundul unui raft. Așa cum își aducea aminte, acolo era o veche cutie de detergent. Cartonul albastru și argintiu era încrețit din cauza umezelii și nici cea mai mică granulă nu ieșea prin găurile din capac. Tăie partea de sus și văzu bulgări de pudră albă, așa că din nou folosi energic șurubelnița. Înarmat cu cârpe, detergent și apă călduță, se apucă să frece plita electrică și simți că-i place, era la înălțimea situației, era eficace. Cutia de detergent îi amintea de vremurile de altădată, acum nu se mai găsea așa ceva. Lumea folosea acum ceva ce se chema Jif, era ca o cremă. Mama se mulțumise întotdeauna să folosească un burete metalic și bucăți de săpun Sunlight și era curat.

Când puse la loc praful de curățat în dulap, rămase să se uite pe raftul cel mai de jos. Erau acolo o sticlă de jumătate de litru de *akevitt*[23] care mai avea puțin rachiu pe fund, o sticlă înaltă de culoare închisă de rachiu danez din care mai rămăsese la fel de puțin și câteva sticle de bere rămase de la Crăciun, pe care el le adusese aici ca să le bea singur. De altfel, bătrânul din casă nici nu suporta alcoolul.

Ridică una dintre sticlele de bere. Așa cum se temuse, era gata să înghețe, câteva cristale de gheață pluteau deja în sticla maronie. Luă toate sticlele de bere, le duse în crescătoria de porci și le puse în fața unui țarc de fătare de pe aleea centrală.

Înainte să plece din spălătorie, lăsă apa să curgă într-un șuvoi subțire. În felul acesta țevile nu înghețau. Acum voia să se întoarcă în casă, să mănânce un mic dejun copios și să asculte buletinul

meteorologic, după care o să se ducă la magazin cu tractorul.

A doua zi veni fata care îi ajuta la menaj. Temperatura se ridică la minus zece grade. Primul lucru pe care-l spuse de cum a intră în bucătărie fu:

— E ultima dată când vin.

— Dar...

— Da, o să primiți în continuare un ajutor la menaj, dar o să schimbăm puțin rutele, așa că o să vină altcineva.

Se obișnuise cu ea. Nu-și băga nasul peste tot, făcea doar ceea ce venise să facă, apoi pleca. Și, în timp ce spăla, asculta muzică la niște căști vârâte în urechi și fredona în același timp. Tatăl era nemulțumit tocmai de asta, el voia să stea de vorbă. Nu înțelegea că o fată tânără ca ea nu avea chef să asculte un om bătrân care se văita de vreme și de război, sau cum era în Bynes pe vremuri, cât de îngrozitor era că amenajaseră un teren de golf la Spongdal pe un teren bun, agricol.

— Atunci mai bine renunțăm la ajutor la gospodărie, spuse Tor.

— Ce aiureală, doar trebuie să aveți curat aici. Azi am să spăl la mașină salopetele de lucru pentru la porci, să aduci aici ce vrei să pun la spălat. Apropo, se spune ajutor la menaj, pe vremuri se numea ajutor la gospodărie. Da, de fapt nu se cheamă nici ajutor la menaj, ci *persoană din serviciul de curățenie*. Dar sună atât de absurd, că nici măcar *eu* nu spun așa, eu care de fapt *fac* asta.

— Atunci mai bine renunțăm. Indiferent cum se cheamă.

Deodată își aminti că Margido era cel care plătea partea de salariu datorată și va afla dacă opreau aranjamentul. Înjură în gând, n-avea nici un rost. De *dragul* lui Torunn...

— Cine o să vină, atunci?

— Habar n-am. O să vezi când o să vină, adu acum salopetele alea de la porci. Și șosetele groase de lână și toate alea, cât arunc eu prețul ăsta mizerabil de plastic.

Îi descoperi în clipa în care, cu salopeta în mână, băgă capul pe ușa de la crescătoria de porci, să verifice dacă totul era în regulă. Trei șobolani grași, în capătul culoarului central, stăteau și mâncau granulele pe care le vărsase el de dimineață, după ce dăduse de mâncare la porci.

— SĂ MĂ IA NAIBA!

Șobolanii se furișau de-a lungul pereților până în camera de furaje, el se repezi după ei alergând cu salturi mari, dar dispărură. Înăuntru erau crăpături în pereți în toate părțile, pasaje clare care duceau atât spre hambar, cât și spre vechiul closet din curte și spre scara de la siloz.

— ȘOBOLANI! La naiba! Nu vreau ȘOBOLANI în crescătoria mea de porci! urlă el bătând cu pumnul în perete. Numai când se gândea ce ar spune un inspector veterinar despre asta... La o fermă nu te puteai feri

de șoareci, dar *șobolani*!

Se duse în grabă cu salopeta la fata care îi ajuta la gospodărie, ieși din nou îndreptându-se spre tractor înainte să-și dea seama ce face. Nu putea să cumpere capcane și otravă pentru șobolani de la magazinul sătesc, s-ar fi auzit imediat. Era nevoit să se ducă în oraș, la magazinul de fierărie și chimicale Østerlie, acolo putea să parcheze chiar în față. Cu pași grei, se întoarse în casă și se duse sus la baie să se aranjeze puțin. Numai să pornească Volvo-ul pe gerul ăsta nenorocit.

— Mă duc până în oraș, tu o să termini aici până mă întorc eu. Îți mulțumesc pentru ajutor, spuse el când coborî.

Își puse canadiana. Ea spăla pe jos în bucătărie și nu reacționă la cuvintele lui. Trebui să o atingă pe umăr cu un deget ca ea să-și scoată dopul dintr-o ureche. Era foarte mic și atârna la capătul unui fir negru. Incredibil că un lucru atât de mic scotea sunete.

— Ai spus ceva? îl întrebă.

— Mă duc până în oraș, tu o să termini aici până mă întorc eu. Îți mulțumesc.

— Pentru nimic. Doar e serviciul meu. *Take care!*

El dădu din cap afirmativ și a plecă. Tatăl era în camera de zi și auzise ce spusese el, nu mai trebuia să anunțe încă o dată că pleca.

Fiordul era rece ca gheața și neted, nici o încrețitură pe suprafața apei. Comuna Stadsbygda, de pe cealaltă parte a fiordului, se zărea în spatele unui văl de ceață înghețată albăstruie, vasul de croazieră Hurtigruta tocmai intra în Flakkfjord, alb și prelung, cu șiruri punctate de hublouri. Era un soare palid de iarnă, care se ridica tot mai sus pe cer cu fiecare zi care trecea, dar nu încălzea. Se întreba ce se întâmpla cu ostrigarii, probabil că mureau de frig, își imagina picioarele lor subțiri și roșii încercând să meargă cu greu în apa înghețată la minus douăsprezece grade. Pistoanele mergeau neregulat, motorul nu se încălzise încă, el trebui să curețe gheața de pe partea interioară a parbrizului până trecu bine de Rye.

O persoană nouă ca ajutor la gospodărie. Și șobolani în crescătoria de porci.

Doar ieri simțise din nou vechea bucurie de a fi stăpân pe situație, bucuria de a simți că totul mergea ca pe roate. Ce prost era! Nimeni nu știa ce îi rezerva ziua înainte ca soarele să apună, pentru că nu era scris nicăieri că lucrurile trebuie să meargă bine.

21 Brânză din lapte fiert de capră puțin dulce (n. tr.).

22 Pasăre de apă migratoare cu cioc și picioare de culoare roșu-deschis, cunoscută și sub numele de „scoicar” (n. tr.).

23 Rachiu cu chimen (n. tr.).

Erlend stătea în fața vitrinei și își admira figurinele Swarovski, o sută trei miniaturi de cristal șlefuite cu fațete, mici miracole de frumusețe luminate de spoturi și plasate pe rafturi de sticlă și oglindă. Miniaturi de animale și de flori, cupe de șampanie înalte de câțiva centimetri, insecte cu picioare și antene minuscule de argint, copii perfecte până la cel mai mic detaliu ale unor obiecte cotidiene, printre altele un telefon mobil din cristal și aur, lung de numai patru centimetri, unde cu ajutorul unei lupe se puteau citi cifrele și se putea vedea lebăda Swarovski pe ecranul telefonului.

Vitrina era un simbol al puternicei sale pasiuni de colecționar și tabla de șah din cristal alb și negru fusese așezată pe raftul din mijloc. El aranjase piesele astfel încât negrul urma să fie șah-mat din două mutări, ilustrând o problemă de șah din ziarul *BT*. Krumme rezolvase, bineînțeles, problema imediat, nu era lucru la care să nu se priceapă omul ăsta. Dar atunci când Krumme a propus, în prima zi a anului, să joace o partidă-cristal, Erlend i-a spus verde în față că asta nu se va întâmpla niciodată. Puteau să joace pe vechea tablă de șah din lemn, cu piesele de lemn. Tabla de șah de cristal putea să se zgârie sau vreo piesă să cadă pe jos și, de altfel, el pierdea, ca întotdeauna. Dar în fața acestei table de șah care scânteia și strălucea, el va fi mereu învingător, pentru că era a lui.

Era singur acasă și avea să mai fie singur multe ore de aici încolo. Krumme lucra târziu, ei deja pregăteau suplimentele pentru edițiile de Paște, de la reportaje despre tradițiile legate de iepurele de Paște și ouăle pictate până la interviuri acasă la celebritățile cele mai la modă care își decorau casele de Paște la sfârșitul lui februarie pentru a-și vedea poza în ziar.

Mâncase o bucată de quiche pe care o găsise în frigider și băuse un pahar de vin roșu, apoi își făcuse un espresso. Stătea cu cana în mână și bea înghițituri mici de cafea, în timp ce contempla toată această frumusețe inutilă care îi provoca atâta bucurie. Care *de obicei* îi provoca atâta bucurie, mult mai multă bucurie decât în această clipă.

Parcă totul era fără sare și piper, de când Krumme venise cu visurile astea ale lui că vor deveni părinți. Puteai să fii lovit de o mașină și fără să simți imediat nevoia să procreezi, se gândea el. Și totuși, dacă e să vorbim cinstit, nu Krumme urma să procreeze, de fapt el voia ca Erlend să fie tată, susținea că Erlend avea gene mai bune. Nu trebuia decât să te așezi în fața oglinzii și alegerea tatălui era evidentă, spusese el.

Copii. Nu cunoștea nici un copil, nu vedea niciodată copii, nu avea nici o legătură cu copiii, în afară de manechinele reci și țepene de la Benetton. Și colecția Swarovski pe care stătea și o admira – va fi nevoit să instaleze un canal cu apă în jurul dulapului și să pună aligatori vii. Copiii ar trebui să crească împreună cu aligatorii, copiilor le prinde bine să crească în preajma animalelor, auzise el.

Nu faptul în sine că Krumme dorea copii îl întorcea pe dos. Ci faptul că, pe ascuns, Krumme simțise că viața lui nu era perfectă. În adâncul ființei lui simțise că lipsea ceva, că asta nu era tot.

Acest lucru era îngrozitor.

Și ceea ce era și mai îngrozitor era că Krumme îl va părăsi, poate pentru a găsi o femeie care să-i facă copii, Krumme avusese două relații cu femei înainte de a se cunoaște. Avusese și relații cu bărbați, dar și cu două femei, ideea nu îi era străină dacă această isterie cu copiii scăpa de sub control.

Totuși nu mai vorbeau despre asta. Erlend îl bănuia pe Krumme că voia să-i lase timp să se gândească, dar Erlend nu se putea gândi decât la faptul că ceva se schimbase în rău sau fusese distrus în relația lor. Înainte spunea totdeauna ce-i trecea prin cap, era complet relaxat când era împreună cu Krumme, dar în ultimul timp începuse să-și cântărească vorbele. Avea grijă ca propoziția să nu conțină expresii sau cuvinte care ar putea aduce conversația spre tema copiilor.

Își luă cana de cafea și se duse în fața șemineului, se așeză fără să aprindă flacăra cu gaz din jurul lemnelor artificiale. Nu era fericit și detesta asta. Voia să fie fericit! Se gândi la seara îngrozitoare când Krumme fusese lovit de mașină. Dacă s-ar putea să smulgi câteva ore din trecut și să le faci să dispară, atunci el ar alege tocmai acele ore. Ar fi dispus să plătească mult pentru asta, poate chiar și cu tabla de șah. Și nici nu s-ar mai *gândi* la șemineul holografic. Dacă n-ar fi tot visat la el, Krumme nu ar fi fost lovit de mașină. A fost o pedeapsă. Lăcomia strică omenia.

Nici de lucrat nu lucra bine. În general, lăsa lucrurile să meargă de la sine. În starea în care era, nici nu se putea gândi la vitrina pentru bijutier, cea cu hoții. Proprietarul magazinului îl pisa să decoreze o nouă vitrină, dar Erlend insistase că vitrina era încă de actualitate cel puțin vreo două săptămâni, ceea ce, bineînțeles, era o minciună gogonată. Lăsase destul de multe în seama Agnetei și a lui Oscar, dar cu o săptămână înainte, la Illum[24], reușise să se concentreze și avusese o idee formidabilă. Raionul de cadouri al magazinului voia să semnaleze gama largă de produse în toate clasele de preț, obiecte scumpe și nimicuri ieftine care completau oferta, și de aceea el a creat exact o astfel de vitrină. A tapetat fundalul vitrinei cu catifea neagră și a instalat în față două mici piedestale. Pe unul a expus un platou făcut de mână, adus de la castelul Steninge, care costa treizeci și șapte de

mii de coroane, pe celălalt a pus un inel din rafie pentru șervețele, ornat cu inimioare mici, albastre, de pânză, care costa paisprezece coroane. Platoul și inelul pentru șervețele erau însoțite fiecare de câte o etichetă mare cu prețul respectiv. A luminat platoul și inelul de șervețele ca și cum ar fi fost stele de muzică pop și asta a fost tot. Efectul a fost spectaculos, deși magazinul Illum a vândut toate inelele pentru șervețele cu inimioare albastre și a trebuit să-l schimbe pe cel din vitrină cu altul din lemn închis la culoare, cu puncte aurii, care costa douăzeci de coroane.

Au fost foarte mulțumiți de soluția lui. Cu toate acestea, era clar că nu le putea trimite o notă de plată umflată doar pentru *acea* vitrină.

Deodată i se păru că aude sunetul specific al liftului care se oprește și se uită la ceas. Venea Krumme deja acasă? Ciuli urechile. Era liniște deplină. Trebuie că au fost vecinii de dedesubt. Și în același moment trebui să recunoască: era ușurat că nu era Krumme cel care venea! Izbucni în lacrimi.

Își turnă agitat o porție generoasă de coniac, mai făcu un espresso, aduse țigări și o scrumieră curată din camera de oaspeți pe care o foloseau ca birou. Așeză totul alături de tastatura calculatorului și își șterse ochii cu ambele mâini, fără să-i pese că machiajul cu creion cajal negru avea să se întindă, goli paharul cu conic și se servi din nou, puse imediat un disc cu Donna Summer și branșă difuzoarele de la birou, apoi se prăbuși pe scaunul din fața ecranului. Vor trebui neapărat să stea de vorbă. Totul era ascuns sub covor. Nu se mai putea merge pe un covor cu atâtea gâlci și umflături. Va fi obligat să privească adevărul în ochi și asta îl speria de moarte.

— La naiba, șopti el și intră pe site-ul magazinului online Swarovski.

Paginile apărură pe ecran. Ca membru al clubului de colecționari Swarovski, primea o ofertă specială pentru figurinele produse în serie mică. Se logă și imediat apărură *Șoimul* din 1995 pe care îl avea deja, *Păunul* din 1998, pe care îl avea, de asemenea, și *Taurul* din 2004. Pe acesta nu îl avea. Apăsă pe *Adăugați la coșul de cumpărături* și continuă. Ajunse la figurina anului, doi pești-clovn care trăiau în simbioză cu o anemonă de mare; fiecare membru putea cumpăra doar un singur exemplar. Se aplecă spre ecran, luă o gură de coniac, figurina era extraordinar de rafinată și era produsă în două variante, una colorată, cealaltă transparentă, el o alese pe cea transparentă. *Adăugați la coșul de cumpărături*, începu să se simtă din nou puțin mai fericit, în curând va fi nevoit să cumpere o nouă vitrină, ceva care să implice un nou canal cu apă și mai mulți aligatori.

Apăsă pe butonul de „Noutăți“. Un crab eremit. Înaintând târâș cu cochilia lui de melc furată, prezentat pe ecran din trei unghiuri diferite. *Adaugă la coșul de cumpărături.* Poate *Mergeți la casă* acum?

Nu, nici vorbă, de ce să facă asta, de-abia începuse să-și revină. De ce nu un inorog? Krumme îi dăduse un inorog Swarovski, dar el reușise să-l spargă când șterse vitrina de praf înainte de Crăciun, voia să cumpere unul nou. Sigur că voia, Krumme nu avea ce să zică, el ar fi putut foarte bine să-i cumpere unul nou, o surpriză ca să-i facă plăcere. Donna Summer cânta de aproape că-și rupea corzile vocale în timp ce el inițiе căutarea pentru *inorog* și se repezi în camera de zi pentru a-și mai aduce coniac. Când se întoarse, inorogul era pe ecran, cu cornul răsucit și cu piciorul din față ridicat. Doar 1900 de coroane, un chilipir. *Adăugați la coșul de cumpărături* și *Mergeți la casă.*

Nu putea și Krumme să vină mai repede? Trebuiau să discute, nu mai suporta situația asta. Krumme pretindea că nu se putea discuta cu el, că el nu reacționa decât emotiv, dar în ce alt mod puteai reacționa când toată viața ta era răsturnată cu josul în sus și dată de pământ? Numai de-ar fi pus mâna pe tipul ăla care l-a lovit cu mașina pe Krumme! L-ar fi bătut până l-ar fi lăsat lat și i-ar fi tăiat testiculele. Dar acum va primi un taur, doi pești-clovn cu o anemonă de mare, un crab eremit și un inorog, gândul că urmau să vină prin poștă îl încălzea un pic. Își amintea de crabii eremiți de pe plaja din Øysand în Gaulosen, care mergeau prin apa mică la reflux. El și bunicul Tallak râdeau când vedeau cât erau de obraznici, când aruncau vechile cochilii de melci furate care deveniseră prea mici și luau altele noi, mai mari. Bunicul Tallak îl ajuta să-i adune într-o găleată. Puneau în găleată multe cochilii de melci goale și râdeau văzând cum crabii umblau în pielea goală și încercau noile locuințe pentru a le verifica aspectul și spațiul. „Încearcă să o găsească pe cea mai potrivită și sunt neliniștiți pentru că au prea multe case de unde să aleagă, spunea bunicul Tallak, își imaginează că nu se mai simt bine în locuința veche când descoperă una nouă.“ Erlend era fascinat de faptul că ei se năștеau așa, se năștеau ca să ia casa altuia pentru a putea supraviețui.

Că se năștеau fără nici un fel de protecție.

El și bunicul mergeau prin apă și se udau pe pantaloni. *Bunicul*. Da, așa îți spuneam, se gândi el și închise ochii, amintindu-și valurile care mușcau din bancul de nisip, degetele de la picioare cu pielea zbârcită de apa sărată.

Dormea într-unul dintre fotoliile din fața șemineului când Krumme îl trezi mângâindu-l ușor pe obraz și sărutându-l pe frunte.

— Am adus pizza, spuse el. Am comandat la serviciu și a fost prea multă. Ți-e foame, șoricelule?

— Cred că am adormit...

Somnul șterse efectele alcoolului și simți imediat că îl mustră conștiința pentru că își comandase inorogul. Va trebui să-l țină puțin ascuns, să-l așeze în spate de tot pe o etajeră. Krumme nu stătea niciodată să admire conținutul vitrinei dacă Erlend nu-l împingea într-

acolo ca să-și arate entuziasmul.

Krumme mirosea a țigări de foi, a usturoi și a bere. Mantoul Matrix era aruncat pe brațul unuia din fotoliile Empire de la intrare. Krumme și mantoul erau inseparabili.

— Ce-ai făcut azi? întrebă Krumme.

— N-am făcut mare lucru. Am lucrat la agenție, am comandat cataloage noi de accesorii, am planificat la ce talciocuri să trimitem asistenții, treburi din astea. Sâmbăta trecută, Sally, noua asistentă, a găsit o cadă de baie neagră foarte veche, incredibil de frumoasă, în stil Ludovic al XVI-lea, cu picioare de broască țestoasă de mare adevărată. Cu siguranță o vom putea folosi dacă o să facem ceva legat de mobilierul de baie sau de accesoriile de baie. Sau, de ce nu, lenjerie sexy, cu manechine plasate într-o baie ca și cum s-ar pregăti pentru o petrecere, de exemplu. Sunt multe posibilități...

Își dădea seama și el că vorbește prea mult, simți privirea lui Krumme asupra lui.

— Ce să bem la pizza? întrebă el.

Se duse la frigider întorcându-se cu spatele la Krumme. Nu mâncau niciodată pizza. Când cumpărau mâncare gata preparată, era mâncare africană, chinezească, thailandeză ori sushi.

— Poate niște vin roșu, spuse Krumme punând pizza pe tava unuia dintre cuptoarele electrice. O pun sub grătar să se încălzească un pic.

Erlend bău o cutie de apă minerală daneză Danskvand, luă o sticlă de vin roșu din stativ fără să se uite ce fel vin era și o desfăcu.

— Nu prea ești în formă?

— Nu. Sunt complet... distrus de povestea asta.

Izbucni în lacrimi, probabil că totuși mai era un pic amețit. Nu dormise mai mult de o oră și ficatul lui avea nevoie de mai mult timp ca să proceseze cele patru pahare de coniac pe care le băuse.

— Dar, dragul meu Erlend...

— CUM CREZI CĂ ÎȚI CADE SĂ SIMȚI DEODATĂ CĂ NU EȘTI DESTUL DE BUN!?

— Destul de bun? Dar tu înțelegi complet greșit, întorci totul pe dos! E exact invers! Am spus doar că mi-aș dori să avem un copil. Și când, pe deasupra, eu vreau ca tu să fii tatăl, cum poți să spui că nu ești destul de bun? spuse Krumme, așezându-se la celălalt capăt al mesei.

De ce stătea el acolo, de ce nu venea să-l ia în brațe și să-l consoleze, să facă în așa fel încât toate prostiile astea să dispară?

— Viața noastră nu e destul de bună, asta vrei tu să spui. Viața noastră! ASTA! spuse Erlend și își desfăcu brațele. Eu credeam că trăim unul pentru altul! Serviciile noastre, dragostea noastră, călătoriile noastre, prietenii noștri. VIAȚA NOASTRĂ!

— Eu am treizeci și patru de ani, spuse Krumme cu voce stinsă. Tu

împlinești patruzeci peste câteva luni. M-am gândit pur și simplu că... asta ne va ridica la un nou nivel. Îmi cer iertare că te-am rănit atât de tare. Nu e ceva ce vreau *eu*, e ceva ce mi-aș dori ca *noi* împreună să vrem.

— Dar eu nu vreau să ajung la un nou nivel, Krumme! Acum nivelul ăsta e într-un fel... compromis.

— Ascultă aici. Dacă nu vrei copii, n-o să fie nici un copil. E foarte simplu.

— NU E SIMPLU DELOC! O să mă părăsești.

— De ce?

— Ca să ai un copil.

— Glumești, spuse Krumme.

— Atunci cam ce te-ai gândit? Un copil?

— Ți-am spus doar că nu știu încă. Va trebui să găsim o modalitate împreună, dacă și tu ești de acord. Jytte și Lizzi au spus că și ele își doresc un copil, dar că nu suportă gândul să renunțe la toată libertatea lor. Ele gândesc cam ca tine. Dacă am avea un copil cu una din ele, am fi toți patru răspunzători pentru el și am putea să ne bucurăm de libertate în continuare. Sau am putea să folosim o mamă surogat, dar atunci ar trebui să mergem în străinătate. Bineînțeles că am putea să facem ceva cu totul diferit, și anume să adoptăm.

— Toate astea le-ai mai spus o dată.

— Atunci de ce mă întrebi? spuse Krumme.

— Miroase a pizza arsă.

Krumme se ridică și o scoase din cuptor.

— S-a ars doar un pic pe margine.

— Eu în orice caz nu cad bine, spuse Erlend. Dacă spun nu, o să mă urăști. Dacă spun da, atunci am să mă urăsc *eu*, pentru că de fapt nu vreau.

— Dar de ce ți-e frică? Pot să te întreb? Ce te sperie la gândul de a deveni tată?

Nu putea răspunde: vitrina, parchetul zgâriat, dezordine și mizerie și optsprezece ani de muncă, pentru că un copil nu se mută de acasă înainte să împlinească optsprezece ani.

— Responsabilitatea, răspunse el. Și faptul că nu știu nimic despre copii. Nu-i cunosc, nu-i văd, nu mă gândesc la ei. Nu mă interesează.

— O să ai cu cine să te joci. Ție îți place să te joci, Erlend.

— Vreau să mă joc cu tine. Voiam să mă joc cu tine.

— Hai, ia o felie de pizza.

Stăteau acolo și mâncau pizza și el se gândi că sigur asta mâncau de obicei părinții cu copii mici. În Norvegia pizza înghețată Grandiosa era cel mai vândut fel de mâncare pentru masa de seară, îi povestise Torunn, pentru că mamele și tații nu se deranjau să fiarbă cartofi. Nu-i întâlni privirea lui Krumme, nu făcuseră nici un pas înainte, toată

conversația nu făcea decât să se învârtă în cerc, o confirmare și o reconfirmare că lui Krumme îi *lipsea* ceva. Dădu la o parte coaja arsă de pizza și bău tot vinul roșu din pahar.

— Mi-aduce aminte de *La Cage aux folles*, spuse el. Albin care vrea să demonstreze că poate face figură de mamă. Un nenorocit de măscărici, asta sunt! Sunt sigur că mă vezi îmbrăcat în haine de damă, împingând un cărucior de copil și vorbind cu voce pițigăiată!

— Ar fi nostim, spuse Krumme. Atunci eu sunt Pierre. Atrăgător și masculin.

— Nu glumesc, Krumme! Vrei să fac operație și să-mi schimb sexul, poate? Și să umblu cu o pernă pe burtă până când o femeie oarecare termină de clocit și atunci ne-am putea preface că din *mine* a ieșit copilul?

— Acum ești rău. Vrei să ne certăm?

— NU MAI SUPORT SĂ NU FIU FERICIT!

— Dacă aș fi știut că va fi așa..., spuse Krumme.

Dădu pizza la o parte. De-abia atinsese vinul, de ce nu bea? Ce idiot era Krumme, în fond.

— Da, tu și restul vieții tale! Dintr-odată, toate astea nu ți-au mai ajuns, doar pentru că era să te calce o mașină! Dar restul vieții *mele*, atunci? Ei? Știi că acum copiii fac pipi în scutece până când împlinesc patru ani? PATRU ANI, Krumme! Au scris chiar în ziarul tău! Și asta vrei tu să facem timp de patru ani doar pentru că te-ai trezit cu fața pe caldarâm? Într-adevăr, cred că te-ai lovit foarte tare la cap.

— Hai să nu mai vorbim despre asta. N-o să avem nici un copil. Dacă tu nu vrei să avem, atunci nici eu nu vreau, spuse Krumme.

— Stai liniștit, n-am să-ți înăbuș instinctele paterne! Ejaculează puțin într-o cană de cafea și dă-le-o lui Jytte și lui Lizzi! Când îți vine în vizită mașina de făcut pipi, eu pot să plec, de exemplu un week-end din două. De ce nu-ți bei vinul?

Erlend își mai turnă vin în pahar până dădu pe dinafară.

— Ai băut mult? întrebă Krumme. Înainte să vin eu?

— Nici o picătură. Însă tocmai am cumpărat figurine Swarovski de peste șase mii de coroane. Se poate că asta mi s-a suit la cap.

— Cred că mă duc să mă culc, spuse Krumme.

După ce stătu singur la bucătărie și goli toată sticla de vin roșu, plus paharul aproape neatins al lui Krumme, se duse în camera de zi, se întinse pe canapea și se înveli cu două pleduri de lână.

— La naiba, șopti. La naiba, la naiba, la naiba.

Se gândi la întrebarea pe care i-o pusese Krumme, de ce îl înspăimânta gândul de a deveni tată. Știa răspunsul: nu avea nici o copilărie pe care să o transmită mai departe, copilăria lui fusese clădită pe o minciună. El nu avea nimic *de dat*, era un nimeni, acum el și Krumme vor fi și ei distruși. Ceea ce reprezentau ei, *împreună*.

24 Magazin de confecții, decorațiuni interioare și design din Copenhaga (n. tr.).

Trecu cu mașina pe la îngrijitorul bisericii și luă cheile. Încuie ușa bisericii înghețate și se prăbuși pe banca cea mai din spate, chiar sub cutia milei.

De mult ar fi trebuit să facă asta, să vină aici și să se bucure de pacea casei lui Dumnezeu singur, fără ca biserica să fie plină de oameni în doliu care aveau nevoie de el, de panglici cu nume pe care trebuia să le citească tare, de buchete cu cărți de vizită și nume pe care trebuia să le noteze, sicriul care stătea pe catafalc și care era răspunderea lui. Chiar dacă nu făcea prea des înmormântări aici.

Biserica din Bynes era biserica lui preferată, știa totul despre ea. Până și catedrala Nidaros[25] era pe locul doi în ochii lui. Catedrala Nidaros era prea mare, prea maiestuoasă și era mai potrivită pentru omagii și cântece de laudă decât pentru doliu. Doliul avea nevoie de mai multă căldură și de spații mai mici, așa ca acesta, cu aproape o mie de ani de istorie între zidurile sale, ziduri care protejau și care nu luau ochii cu decorațiuni pompoase.

Își împreună mâinile astfel încât mânecile paltonului formau un fel de manșon, își lăsase mănușile în mașină. Erau minus șapte grade afară, lumina zilei pătrundea prin ferestrele montate la înălțime și proiecta pe zid coloane de lumină albe prăfuite, toate colțurile din biserică erau reci ca gheața. Un vid, și totuși prezența clară a lui Dumnezeu. Lăsă să-i iasă aerul din plămâni și contemplă aburul care ieșea din gură, privi raftul înclinat și uzat din fața lui unde stăteau cărțile de psalmi. Ridică privirea și admiră fresca de pe peretele de nord care reprezenta Păcătosul, cu cele șapte păcate capitale sub forma unor șerpi mari care ieșeau din trupul omului, fiecare șarpe având un grup de oameni înspăimântați în gură. De care din aceste păcate de moarte se făcuse el însuși vinovat în cursul unei singure seri? În orice caz, de lăcomie. Și de desfrâu. În primul rând de desfrâu. Și de-a lungul anilor în care își pierduse din vedere credința și își închipuise că putea trăi fără Dumnezeu: de mândrie.

Scoase Biblia din buzunarul paltonului și o deschise acolo unde mica panglică de mătase era presată între două pagini, la Epistola Sfântului Apostol Pavel către romani.

— „Căci păcatul nu va avea stăpânire asupra voastră, fiindcă nu sunteți sub lege, ci sub har“, citi el cu voce tare. „Mulțumim însă lui Dumnezeu că, deși erați robi ai păcatului, v-ați supus din toată inima dreptarului învățăturii căreia ați fost încredințați. Și, izbăvindu-vă de păcat, v-ați făcut robi ai dreptății... Pentru că plata păcatului este

moartea, iar harul lui Dumnezeu, viața veșnică, în Hristos Iisus, Domnul nostru.“

Închise ochii și își ascultă propriile cuvinte, ecoul lor între zidurile de piatră, logica lor simplă și dragostea. Se gândi la ultima oară când fusese aici, ocupat în jurul sicriului mamei înainte să vină și ceilalți, apoi așezat pe banca din față împreună cu Tor și Erlend, Torunn, Krumme și bătrânul. Era ceva ciudat în faptul că stăteau acolo împreună și cât de diferită era durerea fiecăruia. Aproape că nu era prezentă la unii dintre ei, el știa asta. El venise aici și în ajunul Crăciunului și mai înainte, la înmormântarea fiului lui Lars Kotum, un tânăr de șaptesprezece ani care se omorâse în patul lui chiar înainte de Crăciun. Acum știau toți de ce. Mai întâi s-a zvonit că o fată de care era el îndrăgostit nu l-a vrut, dar de fapt un băiat îl respinsese.

Se gândise mult la Erlend în ultimele săptămâni și la nedreptatea ce i se făcuse. Se felicita că nu era preot, un preot trebuia să exprime opinii ca venite din partea tuturor și în plus trebuiau să fie validate de un episcop. El însuși scăpa de asta. Căci cine era îndreptățit să-l acuze pe Erlend de păcat? Nu era și el opera lui Dumnezeu? Nu îl crease Dumnezeu cu o anumită intenție, nu era oare un scop anume ca el să fie așa cum era? Nimeni în toate mințile nu putea pretinde că Erlend își alesese preferința pentru a trăi în desfrâu. Încă de când era mic era ușor de văzut că Erlend era diferit, efeminat. Dorința lui de sfidare și voința de a fi el însuși l-au forțat să părăsească un loc unde era condamnat.

Da, *condamnat*, se gândi el. Pentru că ei credeau că făcea asta înadins, pentru a-i provoca. Dar nu era așa. Erlend era cum era.

Și fiul lui Lars Kotum... Dacă ar fi putut alege între a muri și a se îndrăgosti de indiferent care fată într-un mod acceptabil și sigur... dar el nu fusese într-o poziție în care să poate alege. Fusese doar el însuși. În secret, rușinat și umilit. Asta l-a omorât. Da. I se făcuse o mare nedreptate lui Erlend.

Nu știa nici dacă zilele de Crăciun i-au îndulcit amărăciunea pe care probabil că o simțise Erlend, deși se părea că povestea lui Erlend făcea parte dintr-un context mai larg. Ar fi dorit mult să-i spună că nimeni nu îl condamna, dar era imposibil după telefonul pe care i-l dăduse, așezat pe o margine de zid, ca un idiot rătăcit și care în delirul beției crezuse că a devenit altcineva, fără răspunderea propriilor sale fapte.

Își acoperi fața cu mâinile, își apăsă degetele tare în orbite, apăsă până când îl duru și văzu cercuri roșii și verzi desprinzându-se dintr-un centru negru. Era curios faptul că pretindea mai mult de la el însuși decât de la Erlend. Rămase mult timp cu mâinile pe față întrebându-se de ce, ca să ajungă la concluzia că așa trebuia să fie pentru că el era puternic, iar Erlend nu era. Dar acum el realizase și faptul că puterea îi venea din credință. Se întorsese cu spatele la Dumnezeu când se

lăsase pradă lăcomiei și poftelor trupești și Dumnezeu trebuise să facă mult ca să-i arate drumul. De abia când își simți picioarele amorțite de frig se ridică greu, ieși din biserică și încuie ușa cu cheia mare din fier forjat.

Tor stătea la masa din bucătărie și citea *Națiunea*, bătrânul stătea în camera de zi și citea o carte, radioul mergea încet. Fiecare avea o cană goală de cafea în față.

— Tu erai, spuse Tor.

— Da. Cafeaua e fierbinte?

— A fost vreo înmormântare pe aici? N-am auzit să bată clopotele.

— Nu, am vrut doar să stau puțin în biserică, singur.

— De ce? Ai călcat greșit?

— Tor...

— Chiar dacă nu-i fierbinte, e caldă.

Era apă cu zaț fiartă de mai multe ori, își dădu el seama. Dar în loc de asta se așeză la masă și spuse:

— Încă mai ești abonat la *Națiunea*.

— M-am obișnuit. Îl primesc în fiecare zi. *Ziarul Fermierilor* vine doar vinerea.

— N-ai fi preferat un ziar local? spuse Margido.

— Nu. Știrile locale le ascult la radio.

— Și crescătoria? Porcii cresc frumoși și grași?

— Da. Dar nu trebuie să fie prea grași. Nu iau un preț bun atunci. Trebuie să aibă un anumit procentaj de carne.

— Cum controlezi asta?

— Cantitatea și tipul de furaje îl reglementează, spuse Tor.

— Am... am rezolvat cu piatra de mormânt pentru mama. De granit alb.

— Pentru asta ai venit?

— Dar nu trebuie pusă pe loc decât la primăvară. Are un trandafir de bronz pe partea stângă, iar numele este gravat și dat cu lac negru.

Vorbea mai tare decât dacă ar fi stat aici singur cu Tor, ca să audă și bătrânul din camera de zi.

— Pare scump, spuse Tor.

— Da, costă ceva. Dar trebuie să arate bine.

— E loc pentru mai multe nume atunci, spuse Tor.

Margido dădu din cap afirmativ. Tor împături ziarul și se duse la bătrânul care-l luă imediat, lăsă lupa și își puse ochelarii. Margido se întrebă de cât timp purta bătrânul ochelarii aceia. Poate că ar trebui să rezerve o oră la un optician, să vină aici ca să-l ducă, dar mai întâi să-l facă să se spele și să-și schimbe hainele. Tor își turnă cafea în cană, la sfârșit nu mai era decât zaț, dar se pare că asta nu-l deranja.

— Avem șobolani, spuse el și oftă adânc.

— *Șobolani*?

— La porci. Mizeria dracului. Da, spun așa cum e, chiar și pentru urechile tale fine. Mizeria dracului. La naiba, nici nu se prind în cursă, sunt prea deștepți. Înghit otrava, se bagă în pereți și mor. Dar nu destul de repede, vin mereu tot mai mulți, am văzut urme tocmai în curte.

— Ar trebui să iei legătura cu o firmă de deratizare.

— Trebuie să stabilesc o întâlnire. Am sunat și am întrebat. Mii de coroane. Nici nu mă gândesc, spuse Tor dând din cap.

— Nu există riscul să muște porcii? Sau să-i contamineze?

— A fost primul lucru la care m-am gândit și eu. Mi i-am și imaginat lângă țâțele scroafelor, să-i ia naiba. Dar acum am bătut cuie, am închis accesul la crescătorie și în siloz ei nu mai pot găsi decât ce a rămas pe jos. Acum am al naibii de multă grijă, mătur și țin curat acolo. Cu toate astea, e căldura, știi și tu, căldura de la animale. Și se înmulțesc atât de repede...

— Am auzit odată despre un mod groaznic de a scăpa de șobolani, spuse Margido.

— Da?

— Prinzi un șobolan viu...

— Bine, mulțumesc.

— Îl prinzi pe unul viu, a continuat Margido, îi arzi ochii și îi dai drumul înapoi. Se pare că țipetele lui de durere îi gonesc pe toți.

— La naiba. Nu prea sună a milă creștinească.

— Păi e doar vorba de șobolani, spuse Margido.

— Dar sunt și ei creaturile lui Dumnezeu, spuse Tor cu un zâmbet în colțul gurii.

Margido îi zâmbi înapoi și simți că acum era momentul să spună ceva, la adăpostul acestor zâmbete. Coborî vocea aruncând o privire în camera de zi, bătrânul stătea aplecat peste ziarul lui, dar pentru a fi mai sigur Margido se duse și dădu radioul mai tare.

— M-am gândit la Erlend, spuse el.

— Cum așa?

— Că nu ne-am purtat prea frumos cu el. De fapt nici el nu... nici el.

— Au venit aici amândoi de Crăciun, spuse Tor. Și când au plecat, am dat mâna cu danezul și i-am propus să vină din nou la vară. I-am spus că atunci e frumos aici.

— Chiar așa ai spus?

— Da, e frumos aici vara.

— Nu asta. Dar l-ai invitat să vină din nou?

— Da.

— A fost frumos din partea ta, Tor.

— Și tu care ești credincios și toate astea. Cum poți să... E ceva care nu se potrivește. Tu ești oarecum *nevoit* să spui că e greșit. Că-i un păcat și așa mai departe, spuse Tor cu voce joasă.

— Nu, nu sunt nevoit. De aceea am ales să spun același lucru pe care l-a spus Isus într-o situație asemănătoare.

— Ce anume?

— Absolut nimic, spuse Margido.

Rămaseră tăcuți un moment, se uitară amândoi afară la tăvița goală de mâncare pentru păsări, lângă care atârnau plase verzi de grăunțe, aproape goale.

— Da, uită-te la noi, spuse Tor. Noi suntem singuri, dar, al naibii, Erlend are pe cineva. Ciudat.

— Și așa va fi.

— *Tu* trebuie că întâlnești femei, Margido.

Continuară să se uite la tăvița de mâncare pentru păsări în timp ce vorbeau.

— Da, dar nu vreau să am pe nimeni. Vreau să trăiesc singur. În pace.

— Tot restul vieții?

— Da. Bineînțeles. Dacă am ajuns până aici, mă descurc și mai departe.

— E adevărat. Și totuși e ciudat. Eu am avut-o pe mama.

— Da, spuse Margido.

— Poate... să mai fac niște cafea?

— Nu pentru mine.

— O să ne vină altcineva ca ajutor la gospodărie, au rute noi, ai mai auzit așa o prostie? spuse Tor și nu mai coborî vocea.

— Era mai bună cealaltă?

— Nu știu, cea nouă n-a venit încă. Cealaltă nu era prea rea, își făcea treaba și pleca.

— Acum trebuie să plec și eu, spuse Margido și se ridică. Mulțumesc pentru cafea.

— Ciudat că ai avut timp să treci pe aici. Într-o zi de lucru obișnuită.

— Nu e mult de făcut acum. E mai mult înainte de Crăciun și după. Am doar două înmormântări săptămâna asta. Una ieri și una mâine.

— Curios, spuse Tor, că e *sezon* și pentru asta. Și mama... Dar ea mai întâi a fost bolnavă.

— Cei mai mulți sunt mai întâi bolnavi. Accidentele sunt mai rare.

Nu-i spuse lui Tor că trebuia să plece pentru că aștepta să vină la el un agent imobiliar. Tor nu ar înțelege treaba asta cu sauna, nu călcase vreodată printr-una și nu ar înțelege niciodată nevoia asta pe care o avea el să transpire după înmormântări, să elimine prin transpirație mirosul de flori tăiate și de lumânări topite, fumegânde.

Era ordine și curățenie desăvârșită în apartament. Agentul imobiliar, ridicol de tânăr, purtând un costum albastru închis, trecea încet prin camere și nota pe un bloc de scris rigid, cu o clamă de metal

deasupra.

— Trebuie să mai aranjăm un pic pentru eventuale vizite. Să mai înviorăm camerele.

— Să mai înviorăm camerele? spuse Margido.

Se simțea stingherit să îl aibă la el în casă, printre lucrurile lui personale, să evalueze totul la rece. Aici nu intra nimeni niciodată. Și ce tânăr era, mult prea tânăr pentru această siguranță imperativă pe care o afișa.

— Aranjăm noi totul. Nu e mare lucru de făcut.

— Ce vrei să spui? îl întrebă Margido.

— Câteva ghivece mari cu flori, fructiere pe mese, niște fețe de masă și lumânări, două-trei tablouri, pereții ăștia seamănă cu ai unei celule de închisoare. Trebuie să-l facem să arate mai atractiv.

— De fapt, vorbești despre casa mea aici. Mie îmi place așa cum e.

— Bine. Dar avem un interes comun, nu-i așa, domnule Neshov? Cei care intră aici trebuie ca imediat să dorească să locuiască aici, să înceapă să-și imagineze că se mută aici. Așa vom obține cel mai bun preț posibil și punctul de plecare este excelent, aproape că nu se poate vorbi de uzură. Poate trebuie și câteva covoare pe podea.

— Covoare? Dar parchetul e în stare bună.

— Mult prea rece și prea steril. Noi venim cu toate acestea și le instalăm înainte ca apartamentul să fie pus în vânzare, este inclus în preț, bineînțeles că le luăm înapoi după aceea. Ce intenționați să cumpărați? Avem multe apartamente pe care vi le-aș putea arăta dacă doriți să locuiți mai aproape de oraș.

— Trebuie să aibă saună, spuse Margido.

— Am notat. Altceva?

— Nimic altceva. În rest, ca acesta. Din cauza asta vreau să mă mut.

— *Doar* din cauza asta?

Tânărul se uită lung la el, cu un fel de uimire pe care Margido nu putea să o accepte. Nu era chiar atât de neobișnuit să-ți placă să faci saună.

— Da! răspunse Margido.

— Mă scuzați, dar... Nu prea înțeleg. Trebuie să mai fie și un alt motiv. Dacă vreau să vă găsesc un nou apartament, este important ca eu... Poate este foarte mult zgomot aici? Multe familii cu copii?

— Nu, vreau să am saună și e singurul motiv pentru care doresc să mă mut de aici!

— Dar...

Tânărul părea derutat și începu să se scarpine la nas într-un mod cam necuviincios. Deodată Margido își dădu seama că era imposibil să-și amintească numele lui. Christian sau Thomas sau Magnus, pe toți tinerii îi chema așa acum. Acum și-ar fi dorit să-și amintească numele lui și să reușească să-l pună puțin la punct, folosindu-i numele întreg.

— Nu prea înțeleg, de ce nu v-ați instalat aici o saună? Sau doriți să cumpărați un apartament mai ieftin? Pentru că nu ați avut bani să...

— Să instalez aici o saună? Bineînțeles că am bani, dar ai văzut cât de mică e bucătăria care are și un perete comun cu baia. Nu e nici un spațiu disponibil! spuse Margido.

Trebui să-și folosească toate forțele pentru a-și stăpâni furia. Un mucos care și-a făcut apariția imaginându-și că putea să facă să apară mai mulți metri pătrați ca prin farmec...

— Dar baia, insistă tânărul.

— Nu este loc pentru o saună acolo. Doar tocmai ai fost acolo!

Tipul ăsta era oare orb?

— Sigur că e loc acolo, spuse tânărul. Doar aveți cadă.

— Și ce dacă?

Tânărul îl privi în ochi, înclinându-și capul și zâmbind mânzește.

— Spuneți-mi, ați verificat de fapt posibilitatea de a instala o saună în baie? Puteți chiar combina o saună cu un duș cu aburi.

Margido rămase uitându-se la el. Pentru el o saună însemna să deschidă o ușă grea și să intre într-o cameră cu bănci în trepte până la tavan, cu o sobă mare pe podea, cu pietre pe care se arunca apă, așa cum fusese în sauna din vechea baie comunală din strada Prinsens, baie acum desființată. Își dădea seama, bineînțeles, că nu avea nevoie de o saună atât de mare, dar de *aici* până la a crede că era loc în baia lui...

— Ascultați, spuse tânărul. Eu pot foarte bine să vă vând apartamentul, dar dacă acesta este singurul motiv pentru a vinde, nu ar fi cinstit să nu vă informez. Baia are peste opt metri pătrați, nu e nici o problemă. Întrebați la magazinul de articole pentru baie din Fjordgata. Dacă nu vă place ce vedeți acolo, mă sunați din nou. Dacă nu luați legătura cu mine, pot să-mi trag singur palme pentru că am pierdut o vânzare bună. Dar mie nu mi-a venit să cred că sauna asta era singurul motiv. Ar fi fost urât din partea mea dacă noul apartament pe care vi l-aș fi găsit ar fi avut o baie la fel de mare. Dar cu saună.

— Merită să fii cinstit, spuse Margido cu blândețe.

— Da, așa am auzit și eu, spuse tânărul.

Margido se duse a doua zi, în pauza de masă, la magazinul de articole pentru baie unde i se prezentară o grămadă de broșuri. Nici nu-i venea să creadă ce vedea. Ani de zile nu făcuse decât să viseze fără să investigheze posibilitățile.

Sauna compactă. Era cea mai mică și nu avea nevoie decât ca tavanul să fie la înălțime normală și suprafața podelei să fie de dimensiunile unei căzi de baie. Un generator de abur era montat în tavan și se putea sta pe o bancă cu spătar de lemn, sprijinind picioarele pe o altă bancă. Când erai gata, puteai ridica banca la

perete și deodată te aflai într-un cabină mare de duș. Gresie pe jos și faianță pe pereți, instalație de duș delicată. În plus, dacă muta un pic chiuveta, avea loc de modelul de colț care era și mai încăpător.

Ieșind din magazin, simți o ușurare imensă amestecată cu un sentiment de anticipație copilăresc, simțea că nu poate să nu zâmbească, era un miracol.

Nu mai era nevoie să se mute.

Vor veni și vor lua măsuri exacte, era doar o chestiune de timp până când visul va deveni realitate și va avea tot ce își dorea pe lumea asta.

— Mulțumesc, bunule Dumnezeu, șopti el.

Avea atâtea motive să fie fericit, conversația de ieri cu Tor când și-au zâmbit unul altuia, faptul că Tor l-a invitat pe Krumme să revină, că poate mai era o speranță pentru ei. Dintr-odată își aminti noaptea de Anul Nou și se întunecă puțin la față, dar Erlend probabil că uitase sau poate că nici nu auzise ce spusese el, cu tot zgomotul ăla din jurul lui.

Voia să cumpere niște prăjituri și să le ducă la birou pentru cafeaua de după-amiază. Doamnele se vor bucura. Munceau din greu, ar trebui să le mărească salariul, nu mult, dar atât cât să le facă să înțeleagă că le aprecia. Intră în patiseria din centrul comercial Byhaven.

— Aș dori trei din acelea cu nuci și ciocolată pe deasupra. Poate și trei gogoși. Umplute.

25 Milenara catedrala Nidaros din Trondheim este cea mai mare clădire ridicata în Evul Mediu în Peninsula Scandinavă (n. tr.).

Ea se aprindea doar când el o privea în felul acela special pe care se învățase să-l recunoască acum, ceva în ochii lui care deveneau mai înguști și mai închiși la culoare, ca ai lui Styrk, unul dintre câinii tineri care semăna cel mai mult cu un lup. Ceva se schimbase după noaptea aceea, cu două săptămâni în urmă, când ea stătuse culcată în întuneric acasă, crezând că totul se terminase, pentru că el nu îi răspundea la mesaje, iar ea avea sentimentul că era o femeie cicălitoare, sufocantă, pe care orice bărbat caută să o evite.

Mai târziu el i-a povestit că în noaptea aceea câștigase peste două sute de mii de coroane. Ea nu înțelegea cum era posibil, știa despre genul acesta afaceri, dar în fond nu credea că există în realitate. Într-o zi a sunat-o la serviciu când ea asista la o operație de ochi a unei cățele de rasă Boxer care avea o rană pe cornee și de-abia reușise să țină penseta nemișcată în timp ce Anja cosea cristalinul. Avea o melodie specială de apel numai când o suna el și avea telefonul mobil în buzunarul pantalonilor.

— O melodie specială de apel, a spus Anja.

Ea a potrivit lampa din sala de operație, înainte de a lua butonul care urma să fie distanțier între cristalin și pleoapă pentru firele de sutură.

— E dintr-un film, a spus Torunn.

— Am mai auzit-o, dar nu-mi aduc aminte ce e.

— *Bunul, răul și urâtul*.

El avea întotdeauna întâietate. El gătea pentru ea și conta pe ea să vină atunci când îi telefona, iar ea venea. Când el spunea că trebuie să lucreze, ea îl lăsa în pace, că doar el trebuia să câștige sute de mii de coroane.

Acum conducea mașina pe ultimele curbe, între brazii înalți ca niște turnuri. Tocmai făcuse duș, își pusese un pulover și blugi curați, avea o jachetă groasă nou-nouță marca The North Face, era mai modernă decât toate celelalte haine sport pe care le avea și era sigură că lui o să-i placă. Întârziase puțin după ce avusese o ședință de consultanță cu întreaga familie a cățelului Nero. Cățelul o mușcase pe fetița familiei și îi mârâia pe toți pe rând. Ea i-a sfătuit să dea înapoi câinele crescătorului, dar ei se atașaseră deja prea tare de el, de aceea se hotărâseră să ia taurul de coarne. De fapt, ea tare voia să-l sune pe crescător și să-l facă cu ou și cu oțet, el sigur văzuse că Nero, chiar de când era pui, era un exemplar dominant Alpha și nu ar fi trebuit nici într-un caz să-l vândă unei familii cu copii mici care își luau câine

pentru prima oară.

Deodată un iepure sări în mijlocul drumului, era numai la câțiva centimetri când ea viră brusc ca să îl evite, dar văzu în oglinda retrovizoare că sărise mai departe, întreg și nevătămat. Din fericire, avea cauciucuri de iarnă cu ținte și spălase farurile, pentru că aici drumul nu era luminat.

Se gândea că o să rămână peste noapte, dar dacă el trebuia să lucreze...

Se mai întâmplase ca el să primească un e-mail în cursul serii și privirea lui să devină distantă. Privirea lui de bani, o numea ea în sinea ei. Când primea un e-mail important, primea și un SMS de avertizare pe telefonul mobil, iar pe acesta nu îl închidea decât atunci când mergea cu sania cu câini.

Exact asta nu înțelegea ea. Abandonase cursa șobolanului pentru a conduce sania cu câini, dar era disponibil pe internet în secunda în care câinii erau înapoi în țarc și hrăniți. *Asta* era oare libertatea? Când fiecare zi era zi de lucru plină undeva pe glob și el știa totdeauna cât era ora acolo? Dar în ultimele două săptămâni ea nu dormise decât trei nopți acasă, în patul ei, și se gândea la el toată ziua când nu erau împreună. Cu toate acestea, în cursul convorbirilor telefonice obligatorii cu mama, nu pomenea de Christer și repeta la nesfârșit că ar fi mai bine pentru Cissi ca Gunnar să vândă casa și ei să-și împartă câștigul. Nici nu se gândea că, de fapt, era vorba de casa unde a copilărit ea. Era prea mare ca să se agațe de valorile afective ale copilăriei, deși era ciudat să golească podul unde, după cum știa ea, erau o grămadă de cutii cu lucruri din copilărie. Animale de pluș și cărți pentru copii, caiete și blocuri de desen de când era ea la școală. Haine, schiuri și patine de patinaj artistic, o sanie obișnuită și prima ei sanie norvegiană de lemn cu tălpici de metal, pe care Gunnar o vopsise în roșu țipător pentru ca nimeni să nu o fure.

Ea nu mai vorbise cu Gunnar din ziua când îl întâlnise la cafenea și el își ținuse discursul de apărare. Nu avea putere să vorbească cu el, deși avea mai multe mesaje de la el în căsuța vocală. Ea își dădea seama intuitiv că el căuta sprijinul ei în legătură cu vânzarea casei, fără să știe că ea asta făcea oricum. Mama era o femeie frumoasă, când va trece peste înjosirea asta, va înflori, exact cum a spus Gunnar. Probabil că își va găsi și de lucru, avea prietene bogate care lucrau la galerii de artă și mici magazine de bijuterii, în afară de faptul că lucrau benevol în cadrul cluburilor Rotary și Inner Wheel. Nu va sta cu mâinile în sân, nu era genul. În toți anii aceștia în care „stătuse acasă“, așa cum se spune, ea făcuse mai multe lucruri deodată, între altele ca ghid turistic pentru orașul Oslo, pentru organizații de femei și alte grupuri asemănătoare. Dar nu prea cerea bani pentru asta, nu avea nevoie. Acum va fi nevoită să ia bani. Nu e prea rău, s-a consolat

Torunn pentru a n-a oară. Dar la această concluzie Cissi trebuia să ajungă singură.

Era atentă și cu telefoanele pe care trebuia să i le dea tatălui ei. Trebuia să le vină un nou ajutor la menaj și ei erau nemulțumiți de asta, se pare că era singurul nor pe cer acolo la fermă. Dar, la fel de repede cum se obișnuise tata cu prima, nu va avea probleme nici cu următoarea.

Câinii îi anunțară sosirea cu lătrături și urlete lungi, sărind pe plasa de la țarc. Cinci dintre ei, printre care și Luna, ieșiră în țarc, ceilalți rămaseră în cuștile lor lătrând în cor, agitați, chiar și cei care nu aveau cum să o vadă.

— Salut! Eu sunt.

Se duse repede la plasa de la țarc, își lipi fața de ea, cu degetele trecute prin ochiurile plasei. Câinii o linseră pe față și pe degete. Încercau toți să sară mai sus decât ceilalți.

— Draga mea Luna, ce frumoasă ești...

Era păcat că nu-i puteau ține în casă mai mult timp, atunci câinii gâfâiau de căldură până nu mai puteau. Blana era potrivită pentru temperaturile scăzute din această perioadă a anului. Chiar și în seara de Anul Nou, când Luna a intervenit pe post de polițist, a fost repede legată afară și s-a culcat mulțumită în zăpada înghețată.

El o întâmpină la ușă, o îmbrățișă și o sărută ușor pe frunte, pe obraji și pe gură.

— Rămâi peste noapte? șopti în părul ei.

— Cu multă plăcere. Dacă tu vrei.

— Vreau. Frumoasă jachetă. Nouă?

— Nu. Am cumpărat-o toamna trecută.

El făcu o tocăniță cu un amestec de legume înghețate, carne tocată conservată și orez și le amestecă pe toate într-o cratiță. Nu era grozavă, dar era pregătită de el. Turnă vin roșu în pahare, iar în șemineu ardea un foc bun. Ea își închisese telefonul mobil încă de la parcare. Se simțea fericită să fie acolo, savurând clipa, *împreună*. Mai aproape decât de oricare alt bărbat de mai înainte. Vinul o făcu să întrebe prostește:

— De ce îți place de mine, de fapt? De mine în mod special?

El ridică din umeri, râse ușor și bău un pic de vin.

— Pentru că tu mă placi *pe mine?* Și pe câinii mei?

El nu vorbea niciodată despre viitor, trăia de la o zi la alta, nu făceau nimic împreună ca un cuplu în afară de faptul că erau împreună în cabana asta. De fapt, ei nici nu-i păsa, nu voia să-l împartă cu nimeni, deși ar fi fost amuzant să-l prezinte, să se afișeze cu ursulețul acesta masculin, să vadă invidia pe chipul altor femei.

— Când trebuie să te scoli? întrebă el.

— La șapte.

— Atunci mai bine ne-am duce la culcare.

— Dar nu e decât opt și jumătate, spuse ea și zâmbi.

— Exact.

Și iar îi apăru în ochi privirea aceea de lup.

Când, mult mai târziu, el se ridică să ia două pahare de vin roșu și le aduse la pat, ea începu să vorbească despre Erlend.

Nu mai reușea să-l prindă la telefon, trecuseră două săptămâni de când îi spusese că el și Krumme *se cam certaseră* un pic. Puținele dăți când îi auzise vocea *live*, și nu la căsuța vocală a telefonului, el spunea că era ocupat și că nu avea timp să stea de vorbă, dar totul era bine, nici un motiv de îngrijorare, pregătea noi vitrine, se apropiau Paștele și primăvara și avea o grămadă de lucruri de terminat. Dar nu mai insista ca ea să vină la Copenhaga și asta i se părea ciudat.

Ea nu vorbise până acum cu Christer despre Erlend. Tot ce știa el despre familia ei era că mama ei tocmai fusese părăsită de bărbat și că tatăl ei avea o fermă la Bynes, lângă Trondheim.

El nici nu întrebase ce fel de fermă avea tatăl ei: de vaci, de porci, de oi, de cereale, de cartofi sau de căpșuni, sau toate la un loc.

Dar acum, stând acolo și fiind plină de atât de multă dragoste și satisfacție erotică încât dorea același lucru pentru toți oamenii din lume, îi părea rău pentru Erlend și Krumme și atunci vorbi fără să se gândească.

— Deci e homosexual, spuse Christer, după ce ea îi povestise puțin despre ei.

— Da. Și știi, suntem aproape de aceeași vârstă, el e doar cu trei ani mai mare ca mine, de aceea nu prea e ca un unchi. E aproape ca un frate. N-am avut niciodată frați sau surori.

— El și partenerul lui se ceartă?

— Da, s-a întâmplat ceva și nu-mi place asta. Când nu mă gândesc la tine, mă gândesc la ei. Se potrivesc atât de bine împreună.

Stătea culcată pe brațul lui, cu gâtul transpirat pe brațul lui transpirat, simțea mirosul de la subsuoara lui, cearșaful de sub ei era umed, nu era mai mult de unsprezece și jumătate și noaptea era lungă. Ea se ridică în cot și luă o înghițitură de vin din paharul de pe noptieră, trebui să se aplece peste el, el îi mângâie sânul.

— Lumea e plină de homosexuali, spuse el.

— Ce vrei să spui?

— Erlend... unchiul tău. O să-și găsească pe altcineva. Ei fac asta tot timpul, la saune și în baruri. Băieții ăștia nu se încurcă. George Michael își agăța partenerii în pisoare. Gândește-te și tu, să fii milionar și să-ți agăți un tip într-un pisoar. Dar a ieșit un scandal monstru. Contractul lui cu casa de discuri s-a dus pe apa sâmbetei, l-a costat mult partida de sex oral.

— Nu e chiar același lucru. Erlend și Krumme trăiesc împreună de

doisprezece ani, spuse ea.

— Bine, ei au sigur și alți parteneri. Cuplurile homosexuale au relații deschise.

— Se pare că știi totul despre asta, spuse ea. Dar eu cred că sunt foarte devotați unul altuia.

— Da, da. Dacă spui tu.

— De aceea e trist. Dacă ceva o să-i despartă.

— Așa e, spuse el.

Ea rămase întinsă în pat, uitându-se în tavan. Ușa spre camera de zi era deschisă, îl auzi punând lemne în șemineu în timp ce se ducea să mai aducă vin. Știa că nu trebuia să mai spună nimic.

— Crezi că ar fi mai trist dacă ar fi un cuplu heterosexual care ar avea probleme după doisprezece ani?

— În orice caz, ar fi mai natural.

Ea râse un pic și spuse înainte să se ducă repede la el și să-l sărute:

— Ești homofob sau ce?

— Cred doar că nu e tocmai normal. În special când mă gândesc cum o *fac*.

— Atunci nu te mai gândi.

— Dar e dezgustător. Mi se pare dezgustător.

— Nimeni nu *te* pune să faci la fel, spuse ea.

— Nu. Dar m-aș simți prost în compania lor.

— A cui?

— A homosexualilor.

— Te temi că Erlend te-ar viola sau ce? spuse ea râzând.

Simți cum îi bătea inima, probabil că își dădea și el seama că inima ei bătea ca un ciocan pneumatic.

— Nu, dar poate ar flirta un pic. Atunci aș vărsa.

— Dar, Doamne, Christer...

— Îți spun doar ceea ce simt. Eu aș vărsa.

Nu mai făcură dragoste. Ea se duse la toaletă și stătu mult acolo, numărând nodurile din lambriu, și, când se întoarse, el dormea. Se gândi la cei cinci câini din țarc, care nu erau închiși în cuștile lor, se îmbrăcă și se duse la ei.

Ei știau singuri unde să se ducă și se strecuraseră, obosiți și satisfăcuți, în culcușul lor de paie. Ea se așeză pe vine lângă Luna și o mângâie îndelung.

— Fetița mea frumoasă... Stăpânul tău e un tip macho. Mă întreb dacă nu e și el puțin homo.

Luna dădu din coadă și îi linse încheietura mâinii.

Ea închise cușca și rămase în picioare contemplând cerul. Un văl ușor de aureolă boreală luneca peste dealuri. Nu e grav, se gândi ea, atunci când oamenii se iubesc, nu trebuie să fie întotdeauna de acord. Ar fi preferat însă să nu fie tocmai acel subiect. Ar fi preferat să fie

politică sau religie, sau dacă era normal să folosești zece mii de coroane pentru chemoterapie pentru o pisică. Absolut orice în afară de acel subiect.

Era îmbrăcată. Mașina era acolo. Mai rămase puțin afară, apoi intră, se dezbrăcă și se strecură sub plapumă lângă el. El nu se trezi. Respira ca de obicei, totul era de fapt ca de obicei.

Astăzi trebuia să vină noua persoană care să îi ajute la gospodărie. Se gândi că mai ieri se îngrozea să vină cineva străin în casă, iar acum o lua din nou de la capăt. Se îmbărbăta singur gândindu-se că, la urma urmelor, totul mersese bine, de fapt, ultima oară și că aspiratorul Electrolux era utilizabil. Și totuși. Oricine putea veni. Acum veneau și bărbați ca ajutor la gospodărie, așa auzise la radio. Bine că l-a avut pe Erlend prin casă de Crăciun, așa nu ar mai fi șocat dacă ar vedea un bărbat cu șorț de bucătărie trebăluind prin casă.

După ce se îngriji de porci de dimineață, se apucă de treaba cu șobolanii cu scârbă în suflet. Altfel el suporta totul, excrementele porcilor și placenta și mâncarea stricată din frigider, bea până și lapte acrit fără să-i pese, mai bine decât să-l arunce în chiuvetă, și îndesa și puținii chiloți ai tatălui în mașina de spălat fără să strâmbe din nas. Dar asta... Șobolani morți în pereți. Un miros dulceag care-ți amintea de pâinea proaspătă, dacă nu știai despre ce e vorba.

Ajunseseră acum până și pe podeaua de la hambar, se târau până căpeau din picioare, cu botul plin de sânge. Se pare că otrava conținea sticlă pisată, le tăia mațele. Așa le trebuie. Vin aici și invadează munca lui de-o viață. Dacă Autoritatea Națională pentru Alimentație sau vreun inspector veterinar prindeau de veste, risca să i se interzică să mai livreze porci la abator.

Descoperi doi lângă tractor și-i luă cu lopata. Capcanele erau goale ca de obicei, cu fulgi de ovăz în ele. Mai găsi unul mai încolo, lângă ușa de la crescătorie, care era acum din nou bătută în cuie, și încă unul lângă Volvo. Luă lopata de pe care le atârnau cozile, se duse în spatele hambarului și-i aruncă în locul unde ardea gunoiul. Acolo ajunsese la vremea ei și salteaua mamei, acolo ajungeau toți purceii care mureau. Din fericire, salvase cei doi purcei mici de la Trulte, făcându-le baie cu apă caldă. N-ar fi crezut niciodată că e de ajuns ceva atât de simplu ca o găleată de apă caldă dimineața și seara timp de câteva zile.

Stropi șobolanii morți cu parafină și le dădu foc, înainte să se mai ducă o dată în hambar ca să adulmece. Mirosul dulceag de șobolani morți pătrundea grețos și se amesteca cu mirosul crescătoriei de porci. Căldura din crescătorie le accelera descompunerea când se culcau să moară de-a lungul grinzilor de afară. Ajungea la ei ridicându-se pe un taburet, băgând lopata și trăgând spre el, atât cât reușea să adune cu lopata, putreziciunea vâscoasă cu smocuri de blană. Când o să vină căldura de primăvara, Dumnezeu știe câți o să mai descopere în

spatele scândurilor din pereți. Dacă nu cumva o să-i usuce gerul, se gândi el plin de speranță.

Uneori se gândea că era o bătălie pierdută, nu reușea să-i otrăvească destul de repede, avea nevoie de ajutor. Dar imediat alunga acest gând. Era ca și cum s-ar fi declarat învins, nimeni nu trebuia să știe. Se mirase și el că i-a povestit lui Margido. Și era la fel de surprins de ceea ce spusese Margido despre Erlend. În ceea ce îl privea, el crezuse că însuși Isus spusese că bărbații nu trebuie să se culce cu bărbați.

Lăsă scârboșeniile pe jos, o să trebuiască să controleze grinda asta în fiecare zi de acum încolo, să îi adune înainte să putrezească. Duse spurcăciunile la foc și le aruncă înăuntru, adăugând încă puțină parafină. Apoi înfipse cu putere lopata în zăpadă de câteva ori ca s-o curețe. În spălătorie, se spălă pe mâini cu apă rece și săpun Sunlight până când i se înroșiră. Își scoase salopeta veche pe care o folosea pentru treaba asta și o atârnă afară împreună cu uneltele. Trebuia evitat orice contact între șobolani și porcii lui. În afară de muște. Nici un crescător de porci de pe fața pământului nu putea să le vină de hac muștelor.

O pisică. Ar trebui să facă rost de o pisică sau de mai multe. Să le închidă în hambar noaptea. Nici nu se putea gândi la vreun pui de pisică, îl sfâșiau șobolanii. Nu, trebuia să fie un motan mare și războinic, dar de unde să găsească unul? Poate să-l sune pe Røstad și să-l întrebe, un doctor veterinar ar trebui să știe.

Când mașina intră în curte, ei stăteau la fel ca înainte, el la masa din bucătărie, tatăl în camera de zi. Tatăl nu mai era la fel de nerăbdător și plin de speranță ca data trecută.

— E o femeie între două vârste, spuse Tor, uitându-se cum își scotea lucrurile din portbagaj la fel cum făcuse studenta la drept.

— Aha, spuse tatăl.

— Grasă.

— Aha.

— Arată ca o femeie de serviciu. Așa, ca de pe vremuri.

— Vai de mine, spuse tatăl.

— Da, e vina ta.

— Marit Bonseth, spuse ea după ce-și lăsă pe culoar ustensilele de spălat.

— Tor Neshov.

Văzu că ea era deja transpirată, doar pentru că adusese lucrurile de la mașină. Păr castaniu buclat, o umbră de mustață deasupra colțurilor gurii, sprâncene unite ca ale unui bărbat, paria că avea în jur de cincizeci de ani, sâni mari sub o jachetă tricotată care de-abia o cuprindea.

— Chiuvetă de modă veche. De mult n-am mai văzut una! Știți, eu am crescut la o fermă în Fosen. Dar acum au renovat acolo după ce

fratele meu a preluat ferma, au până și stativ pentru vin deasupra hotei de la aragaz. Voi nu aveți hotă aici.

— Nu. Avem ferestre.

Ea îl văzu pe tatăl prin ușa deschisă.

— Marit Bonseth, spuse ea.

Se îndreptă hotărâtă spre el cu mâna întinsă, tatăl de-abia se ridică și se prezentă, aruncându-i în același timp lui Tor o privire speriată.

— Vrei o cafea? întrebă Tor.

— Da, ar fi bună o cafea înainte să încep treaba.

Scaunul de bucătărie din plastic și țevi de metal scârțâi când ea se așeză.

— Am niște biscuiți, spuse el.

— Da, mulțumesc, sunt buni.

— Și zahăr?

— Da, mulțumesc. Văd că aveți cafea adevărată, fiartă în ibric.

— Nu avem mașină electrică de cafea cu filtru.

— Cu atât mai bine. Nimic nu e mai bun ca o cafea adevărată.

Ea se uită în jur, îndesă un biscuit în gură chiar înainte ca el să-i toarne cafea în cană.

— Mă simt ca acasă aici. Am crescut într-o bucătărie exact ca asta. Tot cu sobă bună cu lemne. Încă îmi amintesc când mama a pus o mașină de gătit electrică. Toate cratițele dădeau în foc.

Ar fi trebuit ca el să se bucure de atâtea laude, dar nu se bucura și nu știa de fapt de ce. Ea ocupa toată bucătăria și nu de asta venise aici.

— De obicei mă duc la porci când... persoana de ajutor la gospodărie e aici, spuse el. Și la etaj trebuie făcut curat doar în baie. De dormitoare ne ocupăm noi.

— Da? De ce? Totuși, pot să scot așternuturile și să spăl pe jos?

— Nu, nu trebuie.

— Am venit aici ca să fac curățenie, e serviciul meu, nu e vorba despre ce trebuie să fac, spuse ea și zâmbi.

— Dar nu e necesar, spuse el.

— Dar ce aveți acolo? Ca să vă fie așa frică?

Izbucni în râs și râse cu gura până la urechi de îi străluceau plombele de argint acoperite parțial cu biscuiți.

— Facem noi curat acolo, spuse Tor și se ridică. Acum mă duc la porci.

După ce închise ușa de la crescătoria de porci în spatele lui, rămase acolo mult timp, plin de resentimente față de tată, care pricinuise toate astea tot pisându-i că vrea să se ducă la căminul de bătrâni. Dar aici *el* putea veni, nu tatăl. Tot ce făcea tatăl era să se ocupe de lemne și în ultima vreme făcea treaba asta tot mai rar. Într-un fel, era de înțeles, să tai lemne era o treabă grea. Și-l imagină stând acolo, cu

bușteanul ridicat sus deasupra capului pentru a-l izbi de buturuga de tăiat lemne, spărgându-l apoi de zburau țăndări în toate direcțiile. Poate că îl subestimase pe bătrân. Sau îl supraestimase, lăsând prea multe pe umerii unui bătrân ca el. De aici încolo îl va lăsa să ajute un pic cu lemnele.

Se duse până la ferestruică și aruncă o privire către casă. Ferestrele de la bucătărie erau deja aburite din nou, iar tatăl tocmai ieșea pe ușă, îndreptându-se nesigur în direcția magaziei de lemne, în papucii lui de pâslă, cu ligheanul de zinc în mână. Era tare grăbit. Nu mai aveau de-a face cu o fată de la oraș cu dopuri în urechi. Și, pe deasupra, mai venea și de la Fosen. Din neam de fermieri. O persoană străină mai rea nici că se putea imagina.

Privirea lui se opri la dulap, îl deschise, ridică puținul rachiu rămas, deschise sticla și o duse la gură. Îl bău pe tot, nu mai era mult, dar tot era o înghițitură bună. Își clăti gura cu apă rece, direct de la robinet. Rămase așteptând senzația de căldură care veni împreună cu o senzație de ușurare. Și râse puțin gândindu-se la cine le venise în casă. Avea chef să-l sune pe Margido să-i povestească, poate că ar trebui să-și ia un telefon mobil din ăsta, Torunn spunea că nu era mai rău decât un telefon obișnuit. În loc să pui jos receptorul, apăsai un buton roșu și în loc să ridici receptorul, apăsai unul verde. Ar putea să stea la porci și să vorbească cu ea. Dar deodată își dădu seama că ei nu i-a spus nimic de povestea asta cu șobolanii. Și dacă apărea brusc vreun șobolan și ea țipa, se dădea de gol.

Se uită din nou pe ferestruică. Ușa de la magazia de lemne era întredeschisă, tatăl era încă acolo. Vor fi obligați să se ascundă o dată pe săptămână în crescătoria de porci și în magazia de lemne? Începu să râdă și râse și mai tare la ideea că stătea acolo și râdea. Aduse și restul de rachiu danez și goli sticla la fel, dintr-o înghițitură. Îi căzu bine după ceea ce făcuse și apa asta era excelentă după alcool. Aveau apă bună aici la Neshov, nimeni nu putea zice nimic. Se uită din nou pe ferestruică și i se tăie răsuflarea. Era ea, venea aici. Aici! Nu intra nimeni aici în afară de veterinar și de Torunn. Dintr-o mișcare ajunse la ușă și o deschise brusc.

— Ce vrei?

— Vai de mine, ce e cu tine?

— Ce e... ce vrei?

— Ești chemat la telefon. E una, Torunn.

— Spune-i că o sun mai târziu.

— Bine. Dar ai putea să fii un pic mai politicos când eu mă deranjez să te chem la telefon.

— Scuză-mă, n-am vrut să... M-ai luat pe neașteptate.

— Bine, spuse ea strângând din buze.

Se răsuci pe călcâie și plecă. Se schimbase și avea acum un șorț

albastru cu o fundă la ceafă și una la spate. Brațele ei groase se iveau dintr-un pulover cu mânecă scurtă. Ajunsă în mijlocul curții, se întoarse spre el și strigă:

— Sper că nu folosești aceleași haine și în crescătoria de porci, și în casă.

— Nu-i voie, strigă el. Există reguli pentru prevenirea bolilor contagioase!

— Știi bine ce vreau să spun. Nu te face că nu înțelegi.

Aduse una dintre sticlele de bere pe care le pusese să se dezmorțească lângă țarcurile de fătare și o desfăcu. Nici nu era aici de o oră și deja îl făcuse să se scuze și îl certase pentru salopeta de lucru. El nu intra niciodată cu salopeta de lucru în casă, dar în rest nu era așa de strict și mirosul pătrundea până și în lenjeria de corp.

La Fosen își schimbau probabil lenjeria după ce se ocupau de animale, se gândi el, parcă îi și *văd*. Ce femeie. Și mama îl bătuse la cap cu mirosul de la porci.

— Ce naiba, e mirosul animalelor de pe urma cărora trăiesc! spuse el și bătu cu palma în bancul de lucru.

Bău berea pe nerăsuflate, râgâi tare și se duse din nou la ferestruică. Ușa de la magazia de lemne era întredeschisă, tatăl probabil că auzise toată conversația și se distra, stătea acolo înăuntru și îngheța, fără să aibă măcar ceva de băut.

— Cămin de bătrâni. Îți dau eu ție *cămin de bătrâni*. La naiba, să mă tai în bucățele dacă o să dau voie unei asemenea individe arțăgoase să se învârtă pe aici...

Deschise brusc ușa de la crescătoria de porci și merse hotărât până la magazia de lemne, intră cu pas apăsat, simțind beția ca un oțel lucios pe limbă. Tatăl stătea pe buturuga de spart lemne și pe față i se citi o spaimă rece în clipa în care Tor apăru din umbră.

— Eu sunt, spuse Tor.

— Slavă Domnului.

— Știm cine e de vină.

— Da.

— Atunci de ce stai aici și te ascunzi?

— Mi-a spus să mă duc și să fac duș, șopti tatăl.

— Nu asta voiai? Să mergi la căminul de bătrâni, ca să-ți spună cineva exact asta?

— Nu, nu vreau.

— Ce nu vrei?

— Eu... nu știu.

Deodată Tor începu să râdă, iar tatăl zâmbi strâmb uitându-se fix la el și suflându-și în pumni. El continua să râdă ținându-se de burtă, nici în ruptul capului nu-și putea aminti ultima oară când râsese atât de bine, dacă se întâmplase să o facă vreodată. Dar totul era atât de

caraghios, tatăl pe buturuga de spart lemne, el la porci, femeia aia din Fosen acolo în casă, admirând amărâta aia de chiuvetă veche.

— Să intrăm în casă, spuse el în final ștergându-se la ochi. Intrăm în casă și îi spunem că nu ea hotărăște aici și că această... această...

— Marit Bonseth, spuse tatăl.

— Că Marit Bonseth să ne dea pace.

— Ai băut ceva?

— Nu. Vino. Să intrăm în casă.

— Avem nevoie de lemne.

— Mă ocup eu, spuse Tor. Dă-te la o parte.

La al treilea bușteau toporul ricoșă oblic, lovi buturuga și se înfipse adânc în piciorul lui, unde rămase câteva secunde bune înainte de a cădea pe pardoseală cu lama plină de sânge. Lăsă capul în jos și se uită fix la sângele care țâșnea prin stofa pantalonului. Tatăl stătea cu spatele, aduna surcele de la lemnele sparte mai înainte și le punea în ligheanul de tablă zincată.

— Eu... eu...

Tatăl se întoarse și se holbă la piciorul lui, apoi ridică ochii spre fața lui și privirile lor se încrucișară.

— Crescătoria, spuse Tor.

Era singurul lucru la care se gândea. Crescătoria de porci. Nu piciorul.

— Mă duc să o caut, spuse tatăl cu o voce stridentă.

Ieși din magazia de lemne cu pași mari, nesiguri.

— Hei! strigă el chiar înainte să ajungă la ușă. Hei! Ajutor! Marit Bonseth!

Tor se lăsă jos pe podea, încercă să sfâșie pantalonul, dar nu reuși, își pierdu un moment cunoștința. Când își reveni, erau amândoi acolo, aplecați deasupra lui, ea avea niște prosoape de la bucătărie.

El se uită în sus la ea fără să spună nimic, văzu că ea sfâșia prosoapele în fâșii de parcă ar fi fost de hârtie. Apoi ea rupse cracul pantalonului și-l legă strâns deasupra și dedesubtul rănii; el nu se uita. În cele din urmă, ea legă un alt prosop în jurul piciorului.

— Să mergem, spuse ea îndreptându-se de spate.

— Să mergem? Unde?

— La spital.

— Dar nu putem doar să... *Tu* poți să...

— E prea adânc. Ridică-te în picioare acum. Te duc acolo cu mașina, înțelegi.

— Nu, nu pot să las crescătoria de porci.

Ea îl apucă de braț și începu să-l tragă.

— Am spus NU!

— Trebuie să mergi, Tor, spuse tatăl.

— *Tu* rămâi aici, spuse el.

— Da.

— Și mai trebuie ca tu să... Sună-l pe Margido. Nu... sună...

— Hai, ridică-te în picioare! spuse ea. Nu poți să rămâi așa aici! Sângerezi ca un porc! Ai o tăietură adâncă până la os!

O lăsă să-l tragă în sus, totul îi juca în fața ochilor, îl apucă pe tată de umăr.

— Trebuie să-l suni pe Røstad, roagă-l să găsească pe cineva care să mă înlocuiască în seara asta. După aceea am eu grijă. Ai înțeles?

— Da, spuse tatăl.

— Nu mi-a ținut locul nimeni niciodată, spuse el.

O privi în ochi pe Marit Bonseth, fața ei era doar la câțiva centimetri de a lui, ea îl sprijinea parțial și îl trăgea spre mașină.

— Niciodată în viața mea nu mi-a ținut cineva locul! M-am descurcat întotdeauna singur.

— Miroși a băutură.

Ea deschise portiera mașinii, îl împinse înăuntru și trânti portiera după el. El deschise geamul imediat, era cuprins de panică, o senzație care întrecea și durerea, și șocul. În timp ce Marit Bonseth se repezea în casă să-și aducă geanta, el îi făcu semn cu mâna tatălui, care rămăsese nehotărât în fața ușii de la magazia de lemne, cu fața lipsită de expresie.

— Vino aici! Vino *aici*, hai! *Grăbește-te*!

Tatăl veni repede, clătinându-se pe picioare ca și cum ar fi înviat din morți.

— Da?

Tor îi șopti, cu ochii la pridvorul casei:

— Du-te la porci și intră în spălătorie. Ia sticlele goale de acolo! Două sticle goale de rachiu și o sticlă de bere. Pune-le...

Nu-l putea ruga pe tatăl să le arunce în WC-ul vechi din curte, el ar auzi atunci zgomotul făcut de sticlă lovindu-se de alte sticle.

— Pune-le cât mai în spate în dulapul de jos de acolo.

— Ai spus că n-ai...

— Fă cum îți spun! Pe culoarul central de la porci mai sunt niște sticle de bere nedesfăcute, pune-le tot acolo, în dulap. Și să nu le sufli o vorbă despre șobolani lui Røstad sau celui care vine să mă înlocuiască. Înțelegi?

Tatăl dădu din cap că da.

— Și să *nu* îl suni pe Margido.

— Am înțeles.

— Mâine sunt bine din nou. Nu trebuie să-l deranjăm cu asta.

— Nu.

Marit Bonseth se întoarse, se așeză în mașină, trebui să deschidă din nou portiera pentru că își prinsese paltonul.

— Închide geamul, spuse ea. Se face prea rece în mașină. Transpiri?

Ai frisoane? De fapt, s-ar putea să fii în șoc.

— Sunt bine. Pornește mașina, spuse el și ridică geamul.

Ea porni mașina. Conducea rapid și fără ezitări în curbe. El privi drept înainte un moment, apoi se uită în jos la prosopul de bucătărie în carouri cu care era înfășurat piciorul. Picura sânge prin material și curgea pe husa scaunului. Husa era din piele artificială, dar plasticul avea perforații, sângele avea să se infiltreze în materialul de umplutură. Se uită spre ea, ea răspunse rapid privirii lui.

— Cum te simți? îl întrebă.

— Nu mi-a ținut nimeni locul niciodată până acum, spuse el. E adevărat, nu am spus doar așa.

— Trebuie să existe și o primă dată.

Mâinile ei pe volan era pline de sânge, până sub unghii.

— Îmi cer scuze că te-am deranjat, spuse el. O să se murdărească scaunul.

— Nu-i nimic. Nu-ți face probleme.

— Și nu am băut, a mai spus el.

— Eu sunt dintr-o familie de țărani din Fosen și nu m-am născut ieri. Dar n-am de gând să vorbesc despre asta cu nimeni. La urma urmei, *lucrez* pentru voi. Putea să fie și mai rău.

El ar fi putut să o contrazică, dar se hotărî să nu spună nimic, închise ochii și încercă să evite să se gândească la șobolani și la sticle goale.

Găsi cel mai apropiat bar, comandă un espresso dublu, o sticlă de apă minerală și un sandviș din pâine *ciabatta*, cu salam, brânză și măsline negre. Bărbatul din spatele barului era un tânăr cu pielea smeadă, avea o burtă de bere sub un tricou negru și strâmt, fără desene pe piept, doar cu marca Levi's pe marginea uneia din mâneci. Blugi strâmți, degete lungi și fine care păreau puternice, ca ale unui pianist. Nici un inel, nici pe deget, nici în ureche, el părea în întregime *curat* și neîntinat. Erlend se simți imediat ceva mai bine văzându-l, dar scoase intenționat un suspin adânc, când frumusețea aceea veni aducând mâncarea și băutura pe o tavă neagră, rotundă și puse totul în fața lui, inclusiv nota de plată. Îi plăceau șorțurile astea lungi până la genunchi pe care le foloseau chelnerii stilați din cafenele, șorțuri care le scoteau în evidență fundul, ca o chiflă cu scorțișoară bine crescută.

— Ce suspin adânc! E cumva sfârșitul lumii? Fără ca eu să observ, aici în spatele obloanelor.

— Da, într-adevăr, spuse Erlend și ridică nota de plată prefăcându-se că o studiază. Cum te-ai simți *tu* dacă într-o zi oarecare de douăzeci și patru februarie, afurisită zi, ai afla că tâmpitul de frate mai mare al tău, într-o fermă stupidă de undeva departe din Norvegia, și-a tăiat piciorul și că în plus ferma i-a fost năpădită de șobolani? Și, culmea culmilor, e posibil să fi devenit alcoolic pentru că tu i-ai dat de Crăciun o sticlă de rachiu Gammel Dansk?

— E o pastilă greu de înghițit.

Erlend se uită repede la el. Oare flirta? Bărbatul îi întoarse zâmbetul. Nu, din păcate era un zâmbet fără subînțelesuri. Încă un lucru de notat pe lista cu lucruri ce provoacă nevroze grave.

— Chiar așa, e o pastilă greu de înghițit, spuse Erlend și sorbi din espresso.

— Deci asta e ultima ta masă înainte de a-ți lua flautul fermecat ca să aduni după tine toți șobolanii din Hamelin.

— Ce, ai înnebunit? Doar n-am să mă *duc* acolo.

— Așa ar trebui. Nu poți să prinzi șobolani atunci când n-ai decât un singur picior.

— Mai am un frate. Acolo. El se ocupă. Așa că de ce dracu' trebuie el să-mi strice *mie* ziua *povestindu-mi* asta? La naiba...

— Cred că ți-ar trebui un coniac lângă espresso. Mă duc să-ți aduc unul. Îți fac cinste.

— Dar nu e decât ora două, spuse Erlend.

— E cu siguranță ora nouă pe undeva.

— La Shanghai.

— Așa să fie?

— Da, sunt absolut sigur. Așa că accept cu plăcere. Și, pentru că am un espresso dublu, ar trebui să-mi aduci și un coniac dublu, spuse Erlend. Bineînțeles că plătesc eu jumătate. Vreau să spun... unul din ele. De altfel, pot să-ți fac și ție cinste cu unul, dacă îmi ții companie.

— Mi-am terminat schimbul chiar acum.

— În regulă. Perfect. Grăbește-te.

Îi convenea foarte mult să stea de vorbă cu un tip complet necunoscut. Era ca și cum ai suna la un număr de apel de urgență unde o voce impersonală de serviciu te-ar împiedica să te sinucizi, să faci un avort pripit sau să-ți omori familia cu toporul. Dacă stătea să se gândească, el intra în toate cele trei categorii, deși, în privința avortului, era mai curând vorba de a împiedica o concepere pripită.

— Deci vii din Norvegia?

— Nu, *am venit* din Norvegia. Acum sunt aici. Și mă numesc Erlend.

— Eu sunt Jorges. Din Algeria, via Franța timp de mulți ani, Paris. Cunoști Parisul? îl întrebă.

Îi întinse mâna pentru a face cunoștință, mâna lui era exact așa cum arăta, puternică, caldă și capabilă de a fi teribil de hotărâtă. Ar fi putut să cânte la pian *Dansurile ungare* ale lui Brahms până mâine dimineață, dacă voia.

— Am mâncat odată icre negre vechi de morun la un restaurant din Les Halles, spuse Erlend și își trase mâna numai și numai datorită tăriei sale de caracter monogame. E tot ce asociez cu Parisul. Capacul de la closet și modelul gresiei din baia hotelului în tonuri de negru, *off white* și verde intens. Eu sunt mai degrabă o persoană care se simte bine la New York și la Londra. Francezii mă obosesc extraordinar de tare, strigă și gesticulează, îmi amintesc de oamenii din Bergen, dar asta nu îți spune prea mult și în fond nu e nimic *în spatele* tuturor strigătelor, dacă înțelegi ce vreau să spun. Nu o lua ca pe ceva personal! Dar, Jorges, tu vorbești aproape perfect daneza.

— Mulțumesc. Și sunt heterosexual.

— Din păcate, mi-am dat seama de asta imediat. Dar eu flirtez puțin totuși, e în natura mea. Nici asta nu o lua ca pe ceva personal. Apropo, păcat că ți-ai scos șorțul. Îți stătea fantastic de bine.

— Dar după ora două mi-am terminat schimbul.

— Dar îți stă bine. Poartă-l zi și noapte. Până și în pat. Șorțul și nimic altceva.

Jorges izbucni în râs și avea dinții atât de albi încât ar fi trebuit să ofere ochelari speciali pentru eclipse de soare tuturor celor care aveau ocazia să-i vadă. Avea cerul gurii roz și striat, ca al unei pisici.

— Acum tu flirtezi, spuse Erlend și înghiți în sec.

— Am râs.

— E același lucru. Când râzi așa cu gura deschisă.

— Bine. Nu mai râd. Deci fratele tău și-a tăiat piciorul. Sună dramatic. L-a găsit din nou? Piciorul?

— Nu l-a tăiat de tot. S-a tăiat până la os. A fost internat ieri și îl mai țin la spital. A făcut o criză de isterie pentru că trebuie să mai rămână acolo câteva zile, vrea acasă la porcii lui, e crescător de porci.

— Dar nu mai sunt și alții care să-l ajute cu animalele?

— Ba da, dar nu-i place. Porcii, asta e tot ce are.

— Și frații lui.

— Da, așa e. Dar și aici e o pilulă greu de înghițit. Îngropată. Sub un câine mort care nu trebuie deranjat prea des. Dar acum noroc, tinere frumos.

— Noroc.

Se delecta cu priveliștea gurii lui Jorges care se îndrepta către marginea paharului. Părul lui negru buclat strălucea atât de tare încât părea dat cu lac, o buclă desfăcută cădea și se răsucea pe lângă lobul unei urechi.

— Dar mi se pare că ce ai spus despre rachiul din seara de Ajun nu prea sună a alcoolism galopant, spuse Jorges, punând paharul jos.

— Tata l-a pârât. Da, de fapt el nu e tatăl meu, dar l-a dat în vileag fratelui meu Margido.

— Nu e tatăl tău?

— Nu, este fratele meu vitreg. Și el l-a dat în vileag fratelui meu care a cotrobăit puțin prin crescătoria de porci și a găsit sticle goale în dulap. Și, în plus, și în closetul din curte.

— Atunci el bea când se duce la porci? Sună foarte ciudat. Așa se face în Norvegia?

— Nu putea să bea în casă, din cauza mamei.

— E și ea de fapt fratele tău vitreg?

— Nu. Dar acolo, la fermă, nu bei când te vede cineva. Așa e de fapt.

— Mai aduc niște coniac.

— Bine. Dar atunci trebuie să-ți pui șorțul. Pentru că este aproape ca și cum ai lucra.

Se lăsă pe spate. Nu se atinsese de mâncare, pâinea *ciabatta* părea uscată, feliile de salam, care ieșeau în afară, erau închise la culoare, lucioase și răsucite la margini. De fapt, era în drum spre casă când îi telefonase Margido. Și Margido era așa de supărat încât nu se potrivea să glumească despre *întâlnirea* lui, despre seara de Revelion sau despre orice. Vitrina unei papetării din Nørrebro era acum decorată delicat cu hârtie japoneză fabricată de mână, tocuri de caligrafie și semne japoneze pe care le mărise și le imprimase în negru și roșu pe hârtie de orez ce servea drept fundal. O orhidee simplă, albă, era singura

decorațiune în afară de produsele expuse și de fundal. Era o vitrină mică, nu era mult loc, dar doreau să exprime înaltă calitate și atunci pe cine chemau, dacă nu tocmai pe Erlend Neshov. Oricine altcineva ar fi încărcat vitrina până la prost gust, tocmai pentru că era mică.

— Poftim, încă unul dublu, spuse Jorges. Dar de ce nu mănânci?

— Pare uscat.

— Îmi pare rău. A fost făcut la ora nouă dimineața.

— Se vede.

— După mine, ar trebui să te duci la fratele tău. Nu e de glumit cu picioare tăiate, șobolani și alcoolici.

— Dar ce să fac *eu* acolo?! Mi-e groază de porcii ăia enormi. Sunt carnivori, după cum mi-a spus fratele meu, și nu suport mirosul crescătoriei. De altfel, am fost acolo de Crăciun, mi-e de ajuns pentru mult timp. Același lucru mi l-ar spune probabil și Krumme, că ar trebui să mă duc acolo, de aceea nu trebuie să știe nimic.

— Krumme? Partenerul tău?

— Da.

— Erlend, nu se țin secrete asemenea lucruri serioase față de partenerul tău.

— El a ținut secrete față de mine.

Jorges îl privi întrebător.

— Că își dorește să avem un copil, spuse Erlend și oftă.

Acum vorbea despre asta, și încă cu o persoană complet străină. Se uită în jos spre paharul cu coniac, pe care îl va bea în curând, era un gând foarte plăcut. Și era din belșug acolo de unde venea, alcoolul era absolut cel mai potrivit mijloc pentru a ajunge la uitare și indiferență, înțelegea perfect că Tor simțea nevoia să bea ceva, iar Margido probabil că exagera enorm, sticlele din closetul din curte puteau fi acolo de ani de zile. Avea chef să facă o comandă zdravănă pentru Neshov, care să fie transportată de Vinmonopolet cu mașinile lor bătătoare la ochi, lăzile de băutură puse una peste alta în crescătoria de porci i-ar fi dat ceva de gândit lui Margido.

— Krumme vrea să trecem la un nou nivel pentru că a fost lovit de o mașină și aproape omorât și el s-a întrebat ce va face cu restul vieții sale.

— Sunteți împreună de mult?

— De doisprezece ani.

— Și tu nu vrei? Să aveți un copil?

— Nu.

— Îl iubești?

— Extraordinar de mult.

— Îi ești credincios, Erlend?

— Nu există bărbat mai credincios pe pământ. La fel și Krumme.

— Și el vrea să aveți un copil.

— Da. Așa a spus.

— Dar, Erlend, asta este o extraordinară declarație de dragoste.

— Ce? Ce vrei să spui?

— Exact ceea ce spun. Să își dorească un copil, să își dorească să aveți un copil este cea mai mare declarație de dragoste posibilă. Încredere totală.

Simți imediat cum ochii i se umplu de lacrimi. Își apăsă pleoapele cu degetele, dar Jorges îl apucă de încheietura mâinii.

— Am făcut pe cineva străin să plângă. Iartă-mă, spuse Jorges cu voce joasă.

— Oh, Doamne, Doamne, Doamne. Iartă-mă. Oh, Doamne, se uită lumea la noi...

— Localul e gol, a trecut de mult ora mesei de prânz.

— Oh, Doamne, oh, Doamne... Nu-mi da drumul la mână! De ce plâng? La naiba, la naiba... *Nu-mi da drumul*, am spus.

— Dumnezeu și naiba în aceeași propoziție, este și asta ceva tipic norvegian?

El începu să râdă în loc să plângă, își trase mâna, ridică șervețelul, se șterse cu grijă ca să nu se întindă la ochi machiajul cu creion cajal negru, își suflă nasul și întâlni privirea lui Jorges.

— Mulțumesc, spuse.

— Pentru că te-am făcut să plângi?

— Da. Ai spus un lucru la care eu nu m-am gândit. Nu m-am gândit în felul *acesta*.

— Dar ce părere are Krumme? Ce spune el? Și tu de ce nu vrei, dacă sunteți împreună de doisprezece ani?

— Nici zece înțelepți nu ar putea răspunde la atât de multe întrebări. Și eu nu am alte studii decât zece clase de școală norvegiană.

— Încearcă, spuse Jorges. Mă duc să aduc sticla de coniac. Sau... ce a mai rămas în sticlă.

O oră mai târziu, luă un taxi până la ziarul lui Krumme. În lift, își studie fața în oglindă. Avea încă ochii roșii și nu avea la el Clear Eyes, dar nici nu-i păsa de asta. Inima îi bătea ca un ciocan pneumatic, până în laringe, avea o poftă nebună să fumeze, dar nu mai avea țigări la el.

Le salută din cap pe fufele de la recepție fără să încetinească pasul, dar ele îl chemară înapoi.

— Trebuie să vă înregistrați! Pot să vă întreb dacă sunteți așteptat?

El nu venea niciodată aici. *Aproape* niciodată. Venise ultima oară cu doi ani în urmă, când un grup de activiști pentru protecția animalelor se luaseră de el în timp ce lucra la o vitrină a unui magazin de blănuri. Au dat cu spray roșu și pe el, și pe manechine, și pe blănuri, chiar și pe colierele de perle extrem de scumpe împrumutate cu multă greutate de magazinul de bijuterii A. Dragsted. Totul – totul! – a fost

vopsit cu vopsea roșie. El s-a repezit ca o furtună la ziarul lui Krumme pentru a-i determina să propună, nici mai mult, nici mai puțin, pedeapsa cu moartea pentru activiști în *articolul de fond*, dar Krumme l-a calmat, l-a dus acasă și l-a frecat pe păr și pe față cu petrosin. A mirosit a solvent multe săptămâni.

Dar el nu venea aproape niciodată pe aici, nu pentru că lui Krumme, într-un fel sau altul, îi era rușine cu el sau că acesta ținea secret faptul că trăia cu un bărbat, ci pentru că Krumme dorea să separe complet serviciul de viața lui privată. El detesta situațiile când trebuia să fie la serviciu atunci când avea liber și nu se vizita cu nici un coleg în timpul liber. Erlend își făcea ușor prieteni și invita acasă, fără să se gândească prea mult, oameni care îi plăceau, de aceea Krumme îi spusese că nu era nevoie să se împrietenească cu nimeni de la serviciul lui. Erlend respecta riguros asta, el întâlnea peste tot oameni interesanți și nu avea nevoie de ziariștii de la *BT*. Jorges fusese deja invitat la aniversarea lui de patruzeci de ani, deși el mințise că împlinea doar treizeci și cinci.

— Să mă înregistrez? Mă duc la... Carl Thomsen.

— Este într-o ședință. *Sunteți* așteptat?

— Nu-mi pasă. Trebuie să-l găsesc. Unde să semnez? Arată-mi! Dă-mi un pix!

— Avem reguli de securitate...

— Da, dar eu *sunt* așteptat!

— Trebuie să verificăm cu secretara lui. Luați loc și așteptați.

El rămase în picioare. Secretara lui Krumme îl cunoștea și, douăzeci de secunde mai târziu, stătea în biroul dezordonat a lui Krumme inspirând miros de hârtie, praf și țigări de foi. Trei ecrane mari de calculator erau aprinse pe masa de lucru, hârtii printate erau împrăștiate peste tot, un bust mare și alb de ghips a lui Brahms trona peste haos. Avea o combină stereo, un televizor și o canapea cu fotolii din piele albă pe care, de fapt, le alesese Erlend. Acum își dădu seama că fusese o greșeală să aleagă culoarea albă, cerneala de tipografie și blugii schimbaseră culoarea complet, va cumpăra niște sticle cu soluție pentru curățat mobila din piele și i le va da lui Krumme să le ducă la serviciu.

Cotrobăi pe masa de lucru până când găsi o cutie de țigări de foi Romeo y Julieta și își aprinse una. Era în mijlocul unei neplăcute crize de tuse când Krumme intră împreună cu o femeie trăsnet pe tocuri mai înalte decât Rundetårn[26] și cu sâni care ar putea fi reciclați în cel puțin cinci haine de ploaie din cel mai fin silicon.

— Tu ești? *Tu* aici? spuse Krumme și zâmbi. A fost cineva rău cu tine?

— Da, țigara asta, spuse el, tușind zdravăn ultima oară. Nu ai țigări obișnuite? Am nevoie de o pauză pentru fumat.

— Da, am eu, spuse femeia, scoase un pachet de Marlboro din buzunarul jachetei și-i oferi o țigară. Vino la mine în birou după aceea, Carl, terminăm atunci.

Rămaseră singuri. Erlend se instală pe canapea.

— Închide ușa, Krumme.

— Dar ce *e*? întrebă Krumme, împingând ușa cu piciorul și aproape pierzându-și echilibrul.

— Îmi cer iertare, Krumme. Nu mă gândeam decât la șemineul acela, în timp ce tu... Doar te iubesc, tu știi asta. Totuși...

În taxi se gândise cu grijă la ceea ce dorea să spună, dar acum totul se încurcase. Aruncă țigara neaprinsă pe masă.

— Am discutat despre șemineu? Când? întrebă Krumme.

— Nu, despre copil!

— Copil? șopti Krumme și se așeză lângă el.

Erlend îi luă mâna și o strânse, închise ochii și întoarse capul, concentrându-se să-și amintească discuția cu Jorges și cuvintele pe care le pregătise în taxi:

— Am crezut că acest copil era o dorință egoistă, că tu nu erai mulțumit cu viața pe care o duceam. Am greșit. Îmi dau seama că a fost... că este... o declarație de dragoste. O declarație de încredere. Față de mine. Am fost egoist. Gândul de a avea un copil m-a îngrozit, trebuie să recunosc. Nu știu dacă am ceva să transmit *mai departe*. M-am gândit însă și la bunicul Tallak, da, așa l-am numit tot timpul și nu mă pot dezvăța... Dar m-am gândit că el m-a învățat o mulțime de lucruri. Deși noi trăiam în minciună, el mi-a arătat multă dragoste, tocmai pentru că știa că era tatăl meu, deși *eu* nu știam asta. Poate că un pic din dragostea asta ar fi de folos. În orice caz, eu nu spun da, dar spun că putem vorbi despre asta fără să fac crize de isterie...

Se întoarse către Krumme.

Krumme plângea, stătea nemișcat pe canapea și lacrimile îi curgeau pe obraz. Strânse mâna lui Erlend cu putere.

— Crezi cu adevărat asta?

— Dragul meu, iubitul meu Krumme, cred cu adevărat ceea ce spun. Gândul ăsta mă înspăimântă, dar putem discuta despre asta, poate cu Lizzi și Jytte. Să fim complet *singuri* cu un copil care nu are mamă, copilul ăsta să fie doar al nostru douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, plătit unei mame surogat, nu-mi place deloc gândul ăsta, dar vreau neapărat să aud ce cred despre asta Jytte și Lizzi. Ai vorbit cu ele, Krumme? Fără ca eu...

— N-am vorbit despre noi. Bineînțeles că nu. Nu este ceva ce poți vorbi cu alții înainte să...

— Nu. Bineînțeles că nu, spuse Erlend.

— Mi-au spus doar că ele își doresc un copil, iar eu am spus că înțeleg asta foarte bine. Dar ele își pot procura spermă de oriunde.

— Le-am putea invita la masă într-o seară, sugeră Erlend.

— Da, e bine. Diseară?

— Chiar în seara asta? Da... Da, putem.

— Oh, Erlend, șoricelule.

Se îmbrățișară strâns.

— Indiferent ce-o să fie, șopti Krumme, o să fie bine. Acum, că știu că ai îndrăznit să te gândești la asta. Așa că o să fie bine indiferent ce hotărâre luăm. Pentru că o s-o luăm împreună.

Erlend dădu din cap afirmativ. Nu era momentul să vină cu alte vești acum, despre picioare tăiate, șobolani, băut pe ascuns în closetul din curte, deși bineînțeles că va fi nevoit să-i spună. Dar acum îi ajungea să fie fericit, simțea cum fericirea ardea în el, fizic și atât de puternic, încât umbrea până și spaima cumplită la gândul de a avea un copil. Indiferent ce-o să fie. Era oricând posibil ca Jytte și Lizzi să-i considere total nepotriviți ca tați. Dar cel puțin au încercat.

— Și dacă am face dragoste? șopti el.

— Cred că ai înnebunit, spuse Krumme, se desprinse din îmbrățișare și râse. Sub privirea lui Brahms? Inima lui nu rezistă la asta. Șterge-o acum, fac eu cumpărăturile în drum spre casă, iar tu să le suni pe fete și să le inviți, eu am o mie de lucruri de rezolvat aici.

— Împreună cu sânii de silicon?

— Da, printre altele. Alte noutăți? A mers totul bine cu vitrina papetăriei?

— Totul a mers bine cu vitrina. În afară de asta, mai am ceva noutăți mici din nord, o să-ți povestesc mai târziu. Și am să-ți cumpăr niște soluție pentru curățat mobila din piele, canapeaua asta cam are *nevoie*! La revedere, scumpul meu.

Îl sărută pe Krumme pe frunte și plecă, aruncându-le o privire arogantă fufelor de la recepție când trecu pe lângă ele. În drum spre casă se opri la o agenție de voiaj și luă broșuri cu cele mai exotice destinații pe care le putu găsi.

Avea sentimentul că era urgent, că era o chestiune de ore dacă vor dori să vadă vreodată Marele Zid Chinezesc sau Marea Barieră de Corali, îngrozit de brusca viziune de coșmar de a rămâne izolat în apartament timp de optsprezece ani lungi, cu un copil care nu va învăța niciodată să folosească toaleta. Dar dacă Krumme rămânea și el acolo izolat împreună cu el, existau oarece șanse să supraviețuiască. *După* ce vor fi văzut Marele Zid Chinezesc și Marea Barieră de Corali. Asta va fi o condiție minimă. Poate Krumme va dori să facă scufundări printre recifele de corali.

Krumme în costum de scafandru, asta va fi chiar mai tare decât Krumme în mantoul lui de piele strâns pe corp.

26 Turn rotund din Copenhaga (n. tr.).

Lui Margido îi era milă de Tor, dar nu reușea să treacă peste indignarea provocată de torentul de înjurături pe care Tor îl scosese din momentul în care îl așezase în mașină în fața spitalului Sf. Olav până când îl sprijinise pentru a-l ajuta să traverseze veranda și bucătăria de la Neshov ca să-l instaleze într-un fotoliu din camera de zi, cu piciorul pus pe un taburet. Avea perfectă dreptate să înjure după ce doctorii i-au făcut multe cusături și i-au bandajat piciorul de la încheietură până la mijlocul gambei, astfel încât îi era imposibil să îndoaie genunchiul. Doctorii l-au avertizat că va dura cinci-șase săptămâni înainte să-i scoată definitiv ghipsul și bandajele.

Din fericire, Tor nu știa că sticlele fuseseră descoperite, Margido și bătrânul fuseseră de acord să nu-i spună nimic. În orice caz, Tor nu va reuși să se ducă la crescătoria de porci în primele zile și, de altfel, toate dulapurile fuseseră inspectate. În afară de sticlele goale, mai erau și niște sticle de bere nedesfăcute în fața unuia dintre țarcurile porcilor, pe care bătrânul le-a pus în dulapul din spălătorie împreună cu sticlele goale. El i le arătase lui Margido.

— Cât de frig e afară? întrebă Tor sprijinindu-se de brațele fotoliului.

— Minus cinci grade, răspunse tatăl.

Tatăl stătea în celălalt fotoliu, chiar pe margine, cu părul ciufulit, și își învârtea degetele mari într-un tempo rapid. Măsuța joasă era încărcată cu căni de cafea, ziare, ochelari, lupă, farfurii pline de firmituri și un pachet de stafide deschis aiurea.

— Cum e? întrebă Tor.

— Cel ce îți ține locul?

— Da. Cine altcineva?

— Eu n-am... El se descurcă singur. Dar șobolanii...

— De ce ai vorbit de blestemații ăia de șobolani? Eu ce ți-am *spus* înainte să plec? Ce-am spus?

— I-a văzut singur. Sau... i-a auzit. Așa cred, spuse tatăl uitându-se în jos.

— I-a văzut, spuse Margido. Am vorbit cu el. Un tip, Røstad, m-a sunat. Veterinarul.

— Știu cine e Røstad, spuse Tor. Acum să fiu al naibii de n-o să fie o încurcătură groaznică aici!

— Deja *este* încurcătură, răspunse Margido. Dar serviciile sociale acoperă salariul celui care te înlocuiește, ai dreptul la asta. Compania de deratizare a fost deja pe aici. Pe ei trebuie să-i plătești tu. Au venit

astăzi. Au găurit niște pereți și au pus otravă nouă în diferite locuri. Dar au spus că sunt mulți. Enorm de mulți.

— Ce dracu'...

— Calmează-te, spuse Margido. Lucrurile se vor rezolva, dar va dura ceva timp. Și ai multă contabilitate de făcut, acum o să ai mai mult timp pentru asta și nu va mai trebui să te gândești la porci. Mă duc să fac o cafea.

— Să nu *trebuiască* să mă gândesc la porci? *Să mă calmez?* Chiar nu înțelegi? Dacă șobolanii îmi atacă porcii... și dacă abatorul nu mai acceptă...

— Omul care te înlocuiește, care de fapt se numește Kai Roger Sivertsen, a spus că atâta timp cât crescătoria și silozul sunt bine izolate și închise, nu e nici o problemă. La fel a spus și Røstad, a explicat Margido.

— Marit Bonseth o să vină din două în două zile, spuse tatăl repede.

— Ce-ai spus? *Din două în două zile?*

— Am aranjat eu asta, spuse Margido.

— Dumnezeule... spuse Tor.

— Ea o să vă facă cumpărăturile, de mâncare pentru două zile și o să te ajute să te îmbraci și tot ce mai e. Tu nu poți să urci scara, ți-am adus un pat pliant pe care l-am cumpărat de la Ikea și o să trebuiască să te speli la bucătărie. Cu closetul, e mai dificil. Am adus un closet chimic.

— E găleata aia din portbagaj?

— Da. E nou nouț. Mi-au spus să pun în el un lichid special ca să nu miroasă. Îl pun în debaraua de pe culoar.

— Într-adevăr, te-ai gândit la toate, spuse Tor sec.

— Acum am să aduc jos un așternut, periuța de dinți, prosoape și ce mai e nevoie, și am terminat. Dar mai întâi cafeaua, spuse el.

— O să fie o situație infernală, spuse Tor și dădu din cap, apoi se uită la bătrân. Uită-te și tu cum arată aici! Puteai să faci puțină ordine și tu. Poate scăpam de femeia care vine la curățenie!

Tatăl stătea nemișcat, privind fix în podea, și nu răspunse. Degetele mari se învârteau din ce în ce mai repede.

Patul lui Tor nu arăta tocmai curat. Margido se uită prin cameră, nu mai fusese aici de ani de zile. Pe noptieră nu era nimic decât un vechi ceas deșteptător având deasupra două jumătăți de clopoței, pe care îi lovea o tijă de metal când suna. Trebuia întors de mână. Și-l imagină pe Tor în izmene lungi, albe, stând pe marginea patului și făcând exact asta, într-o liniște profundă întreruptă doar de zgomotul scos de cheița de la spatele ceasului, pe care el o învârtea până la capăt. Un dulap în perete, mare, verde deschis, un preș, perdele albastre, un bufet lipit de perete, un calorifer electric montat chiar sub pervazul ferestrei cu pete de rugină făcute de picăturile de ploaie care

pătrunseseră prin fereastra deschisă când bătea vântul dinspre vest. Un șir de vălătuci gri de praf se întindea de-a lungul plintei, un plasture vechi, folosit era pe podea în fața bufetului. Deschise sertarul noptierei. Sub o broșură a Asociației Norvegiene a Crescătorilor de Porci, pe care o împinse un pic într-o parte, se afla o carte, o ridică, rămase blocat și o studie câteva secunde înainte de a o deschide la ultima pagină. Zece noiembrie 1969. Se grăbi să o pună la loc, schimbă fața de pernă și cearșaful de plapumă, găsi un cearșaf curat și prosoape, o mănușă de baie și lenjerie de corp. La baie erau două periuțe de dinți într-un pahar de plastic galben. Din capul scării își drese cu putere vocea ca să sune normal și strigă:

— A cui e periuța de dinți roșie?

— A mea, răspunse Tor.

La el acasă, în apartamentul lui, muncitorii erau în plină activitate, nu așteptase decât o săptămână ca să înceapă, nu erau mulți care își puteau permite să pornească acest gen de renovări imediat după Crăciun. Peste două ore avea o înmormântare la capela Tilfredshet, doamnele se vor ocupa de sfeșnice și de flori după ce va ajuta să ducă sicriul și să-l pună pe catafalc. El se dusese să ia broșurile de la tipografie înainte de a trece pe la Sf. Olav pentru a-l duce acasă pe Tor. Slavă Domnului că această Marit Bonseth acceptase să vină aici atât de des. Era imposibil să realizezi o supraveghere atentă într-un timp atât de scurt, de aceea ea, din proprie inițiativă, intră în concediu medical și s-a înțeles cu Margido să o plătească direct. El încerca să nu se gândească la faptul că nu era corect din punct de vedere etic, dar nu reușea întotdeauna. Totuși era ideea ei, ea se oferise, ce putea el să facă? Bugetul comunei era extrem de restrâns, de multe ori el trebuise să facă toaleta defuncților acasă la bătrâni care trăiseră în mizerie, la mila unei infirmiere la domiciliu care îi băga în pat imediat după programul de televizor pentru copii și care ignora decăderea și disperarea. Erau și ele doar ființe umane și nu ajungeau să facă totul. Marit Bonseth știa asta la fel bine ca și el, trebuia să-i fie etern recunoscător pentru că i-a fost milă de ei și să se gândească mai degrabă că banii ei de concediu medical erau un alt mod pentru ca Tor și bătrânul să obțină ceea ce în realitate li se cuvenea. Visteria statului primise mulți bani de impozit de la Neshov și ei aproape că nu apelaseră la serviciile de sănătate până atunci. El încerca, de asemenea, să nu se gândească la toți banii care se duceau din contul lui personal, deși în sinea lui știa că nu era nici o problemă. Nu-și permisese niciodată ceva costisitor, biroul mergea bine, apartamentul era plătit de multă vreme, toate conturile din bancă erau pline până la refuz, încât în fiecare lună primea de la bancă telefoane că ar trebui să investească în fonduri și acțiuni, dar asta i se păruse totdeauna ceva nesigur și îi făcea frică, dar acum îi părea bine. Banii

erau ușor accesibili și nu erau blocați în aiureli. Puteau fi folosiți acum, când avea nevoie de ei.

Desfăcu patul de campanie cu ceva osteneală, îl puse în colț în spatele televizorului și începu să pună așternuturile.

— Calmantele și antibioticul sunt pe bufetul din bucătărie. Nu uita că pastilele calmante sunt foarte tari, nu lua mai mult de o tabletă de trei ori pe zi, o să-ți ajungă pentru o lună și un pic, dar mă îndoiesc că va trebui să le folosești atât de mult timp. Torunn o să te sune diseară. Știe că vii acasă azi.

— Sunt convins, spuse Tor. De fapt, nu trebuia ca *cineva* să...

— Margido a sunat primul aici, spuse tatăl. Altfel nu aș fi spus nimic.

— Și a trebuit neapărat să spui că m-am rănit la picior?

— Nu mai vorbi prostii. Ai nevoie de ajutor. Trebuie să înțelegi că nu poți sui scara. De fapt, am sunat să vă spun că mă duc la Copenhaga la începutul săptămânii viitoare, spuse Margido.

— La Copenhaga? Pentru ce? întrebă Tor surprins.

— De fapt, nu mă mai duc. Eu nu mă duc niciodată la astfel de târguri, dar...

— Târguri?

— Suntem invitați peste tot. Furnizori care vor să ne vândă ceva. Sau care vor să recomandăm mai departe produsele lor. Eu m-am mulțumit totdeauna cu broșurile pe care le primim.

— Sicrie?

— Și pietre funerare. Piatră norvegiană prelucrată de danezi, cu diferite forme de design moderne și lucruri de-astea. Ei plătesc parțial drumul și hotelul.

— Nu credeam asta despre tine, Margido. Excursii oferite ca mită de furnizori. Am văzut o emisiune la televizor despre asta, spuse Tor.

— Nu e o excursie oferită ca mită de furnizori. Eu singur hotărăsc de la cine cumpăr sicrie și ce furnizor folosesc pentru monumente funerare. Dar acum nu mai mă duc.

— De ce nu?

— Doar nu pot pleca de aici când tu...

— LA DRACU', SĂ MĂ IA NAIBA!

— Tor, spuse Margido, stăpânește-te.

— Suplinitor și ajutor la gospodărie și mama DRACULUI! O să-mi facă bine să scap de tine!

— Hei, Tor, spuse tatăl.

— Ce? *Ai zis* ceva? spuse Tor și își acoperi brusc fața cu mâinile.

Margido împături plapuma în două și netezi cearșaful. Era o liniște perfectă în camera de zi. Tatăl își drese vocea cu grijă.

Din fericire, Margido auzi atunci un sfârâit dinspre bucătărie.

— Cafeaua, spuse el. Apa dă în foc.

— Cafeaua, da. O să ne prindă bine o cafea, spuse Tor cu voce scăzută.

Își luă mâinile de pe față și se așeză mai bine în fotoliu.

— În curând am să mă duc și la porci să văd ce face acolo suplinitorul ăla, continuă el.

Margido lansă bomba din bucătărie, în timp ce ștergea apa de pe mașina de gătit electrică și punea cafea în ibric. Nu prea știa cât de multă să pună, el nu folosea decât cafea instant.

— Am un cadru de mers cu rotile, în portbagaj, e de la Centrul de Asistență Medico-Socială. Îl poți folosi până când te faci bine.

Îl pusese în spatele closetului chimic, astfel încât Tor să nu-l poată vedea de pe scaunul din față. Se lăsă o liniște și mai adâncă în camera de zi, bătrânul nici măcar nu mai îndrăznea să-și dreagă vocea.

— Un cadru de mers...? spuse Tor. Un *cadru de mers*? Așa cum folosesc bătrânii?

— Te poți sprijini în el. E mult mai bun decât cârjele, din câte am auzit, spuse Margido și puse apa cu cafea să fiarbă din nou.

— N-am decât cincizeci și șase de ani, spuse Tor.

— O să te miști mai ușor. O să ajungi mai ușor la porci.

Margido ascultă încordat și așteptă. Aștepta o nouă salvă de înjurături și de refuzuri.

— Cu o condiție, spuse Tor din camera de zi.

— Care?

— Să te duci la Copenhaga.

— De fapt, nu-i chiar în Copenhaga, ci într-un orășel ceva mai spre nord care se cheamă Frederiksværk, se grăbi Margido să explice, privind fix apa care clocotea prin stratul de cafea.

— Ai mai fost vreodată în străinătate?

— Nu.

— Să-i saluți din partea mea, spuse Tor.

— Pe cine?

— E clar că o să le faci o vizită. Acum că o să fii în străinătate. Și adu înăuntru cadrul de mers cu rotile să mă uit puțin la el. Poate o să mă duc la porci înainte să-mi dau duhul. Porcii n-or să înțeleagă nimic.

Parcă în fața capelei Tilfredshet și își trecut pieptenul prin păr întinzându-se către oglinda mașinii. Se bucura de această înmormântare. Era un bărbat bătrân care avea mai mult de nouăzeci de ani și care murise după trei luni de boală. Patru copii, nenumărați nepoți și strănepoți, se reunea o familie mare. Asemenea înmormântări erau o plăcere printre accidente, cancere și morți premature. Aștepta cu nerăbdare cuvintele preotului, cuvintele lui Dumnezeu, mesajul lor etern, liniștea din biserică, sunetul ce venea de la orgă. O nepoată va cânta „Soarele de seară zâmbește minunat“, va

fi frumos. Atmosfera capelei îl va face poate să uite toate celelalte griji. Va călători, nu ar fi crezut că ar mai fi posibil vreodată. Era, de fapt, prima oară când își dorea să meargă la un asemenea târg și s-a întâmplat povestea asta cu Tor. Dar acum, totuși, va pleca.

Ar fi vrut să vină Torunn. Va fi insuportabil la Neshov, cu cei doi împreună în camera de zi și Tor imobilizat în fotoliul lui, despărțit de porcii lui. Suplinitorul ar fi trebuit să aibă mai multă experiență. Torunn se înțelegea bine cu Tor, într-un mod cu totul special pentru că aveau comun interesul pentru animale, ei îi plăceau porcii și spunea asta cu voce tare, îi lăuda. Ea ar fi trebuit să fie acum aici. Când a sunat-o, bineînțeles că i-a spus să nu vină, ar fi trebuit să se gândească ea singură la asta, însă el a auzit cât de îngrijorată era. Ea n-a dat importanță poveștii cu sticlele goale, susținând că era cu siguranță o întâmplare izolată, doar pentru că rămăseseră de la ei sticle cu băutură după Crăciun, și de aceea el nici n-a pomenit de closetul din curte. Descoperise, luminând cu lanterna, cincizeci de sticle de bere, un număr bun de sticle de rachiu de o jumătate de litru și alte sticle cărora nu le cunoștea eticheta. Probabil că fuseseră aruncate acolo de-a lungul anilor. Torunn a reacționat cel mai tare la accidentul tatălui ei și la povestea cu șobolanii. În ceea ce privea porcii, ea era de părere că un suplinitor avea să se descurce cu ei. O să fie mai rău pentru Tor decât pentru porci, spusese ea. Dar nu-i plăcea povestea cu șobolanii. Ea a menționat și riscul ca abatorul să refuze porcii.

Doamna Marstad ieși din capelă și se îndreptă spre mașină. El se grăbi să coboare din mașina lui și luă sacoșa cu broșurile.

— Totul e în regulă? întrebă.

— Da, da. Va fi o înmormântare frumoasă. O mare de flori fără seamăn. Am făcut tot ce ne-a fost în putință.

— Nici nu se *putea* mai mult, doamnă Marstad.

— Oh, mulțumesc, este... Dar ce face fratele dumneavoastră?

— Acum stă în fotoliul lui la Neshov și înjură.

Ea inspiră surprinsă și își duse mâna la gură.

— Și nici nu e de mirare, continuă el. Având în vedere situația. Nu e distractiv pentru un fermier să zacă pe un pat de campanie în camera de zi și să nu poată fi stăpân pe propria lui fermă.

— Dar fiica lui? Torunn? Poate va veni la el să-l ajute.

— Nu cred. Are destule pe cap.

— Dar este fiica lui, totuși. Deși dumneavoastră sunteți fratele lui, o fiică ar trebui să vină în ajutor în asemenea situație.

— Lumea nu este așa cum ar trebui să fie, doamnă Marstad. Știm bine asta. Apropo, plec totuși la Copenhaga săptămâna viitoare. Sau mai exact... în orășelul acela, via Copenhaga, de unde iau trenul până acolo.

— O să vă facă bine. Să ieșiți puțin.

— Eu nu sunt genul de om care pleacă atunci când se aglomerează problemele, dar fratele meu vrea ca eu să plec. Așa că vom face cum am stabilit la început, trimiteți clienții la altă firmă dacă este vorba de un accident sau de o moarte dramatică acasă. Trebuie să evitați asta.

— Îmi fac oarece griji pentru slujba de la catafalc, spuse doamna Marstad. Chiar dacă eu spun că niciuna dintre noi nu poate să o facă, totuși este posibil ca ei să se răzgândească și să o solicite.

— Atunci puneți pur și simplu defunctul în capelă cu lumânări, în deplină tăcere, și sugerați-le să spuneți Tatăl Nostru împreună. Îmi telefonați dacă se întâmplă ceva. Dacă nu sunteți sigure de ceva, trimiteți clienții la altă firmă.

— O să fie bine. O să ne descurcăm. În orice caz, aceasta va fi o înmormântare frumoasă. Nepoata este deja aici și repetă împreună cu organistul, cântă superb.

Intrară. Masa de primire era gata, cu fața de masă albă, sfeșnic, fotografie înrămată, registru pentru condoleanțe și un pix. El scoase broșurile din sacoșă și le puse într-o parte. Doamna Gabrielsen aranja panglicile cu nume pe buchetele puse în vaze înalte. Culoarul central era plin de coroane de flori până aproape de jumătate. El rămase îndelung în picioare, contemplând buchetul enorm de trandafiri roșii, în formă de inimă, așezat în fața sicriului.

Își trecu mâna prin păr, verifică dacă nodul de la cravată era la locul lui. Transpirase puțin cărând patul de campanie și așternutul, dar simțea că nu mirosea a transpirație. Se uită la ceas. Clopotele vor începe să bată peste douăzeci de minute.

– Mama, sper că nu vorbești serios. Gândește-te puțin. Am treizeci și șapte de ani. Nu pot să întorc spatele, doar așa, la tot ce am obținut timp de...

— Ce are *vârsta* de-a face cu asta? Vorbești aiurea. Vino cu un argument valabil, cu ceva rezonabil!

— Vreau... Cum să spun? Să-mi trăiesc propria mea viață.

— Dar *vei putea* face asta! Când vom împărți parterul și primul etaj, vom obține două apartamente. Dacă un etaj al tău nu înseamnă propria ta viață, atunci nici nu știu ce să mai spun. Va trebui să folosim în comun podul și pivnița, dar asta nu te va deranja dacă doar ne vom întâlni rapid pe scară. Doamne, Torunn, nu ai decât un mic apartament la bloc în Stovner și dai cu piciorul la asta, jumătate dintr-o vilă din Røa! Fără alte cheltuieli decât partea ta din costul renovării.

— Am întâlnit un bărbat. Poate o să iasă ceva.

Mama se prăbușit pe canapea și începu să plângă. Cu hohote puternice, lungi. Lacul de pe unghiile ei era scorojit și se jupea, stătea în ciorapi cu chilot și avea pe ea un pulover de catifea scurt până în talie, de culoare verde crud. De fapt, se pregătea să se ducă să se întâlnească cu prietenele ei, când Torunn, ca să fie drăguță, a trecut pe la ea de la serviciu în drum spre casă, ca să-i arate că o caută din proprie inițiativă, fără să aștepte telefonul ei implorator și amar.

Voia atât de mult să normalizeze relația lor, să arate că mama era o parte a vieții ei cotidiene, dar se părea că, oricum, totul se transforma în dramă. Ca acum: planurile unui arhitect pe care mama se gândise să i le prezinte în acel weekend la cina la care urma să o invite pe Torunn, dar pe care nu se putuse abține să i le arate imediat.

— Mama, dar nu trebuia să te întâlnești cu cineva? E ora opt acum.

— Un bărbat, deci. O să... E serios? Torunn, e serios?

— S-ar putea.

— Dar jumătate din casa asta are o sută și douăzeci de metri pătrați. Nu-i destul pentru un bărbat? Orice fel de bărbat?

— Nu chiar orice fel.

— Nu, aici ai dreptate. Nu Gunnar, de exemplu, spuse mama.

Nu mai plângea. În schimb, o privea pe Torunn cu ochii înroșiți de plâns.

— Deci nu vrei? continuă ea.

— Nu cred că-i o idee bună ca noi două...

— Nu suntem mamă și fiică? Ce e rău în asta?

— Dar Gunnar vrea să vândă casa. Am impresia că asta e ideea ta ca

să...

În clipa aceea sună telefonul mobil. *Bunul, răul și urâtul*.

— Ies pe scară să răspund, spuse ea ieșind repede.

— Da, înțeleg *cine* este, strigă mama în spatele ei. Nu cred că te repezi la fel la telefon când vezi că te sun *eu*!

Stabiliseră ca ea să vină pe la nouă. Poate că el vrea ca eu să mă opresc și să cumpăr ceva bun, apucă ea să se gândească înainte de a răspunde la telefon.

— Bună! spuse veselă. Îți este *chiar așa* dor de mine?

El nu răspunse la întrebare, spuse că intervenise ceva, așa că nu se puteau vedea, vocea lui părea ciudată și grăbită.

— Nu ne putem vedea? Adică să nu vin, asta vrei să spui? Aici totul e-n regulă, în afară de maică-mea care e cam isterică, spuse ea păstrându-și veselia din voce.

Venise cineva în vizită la el, era o situație delicată, nu era bine ca ea să vină în seara aceea.

— Ce fel de vizită?

Era dificil de explicat la telefon.

— Pot să vin mai târziu. După ce pleacă musafirii. De fapt, se potrivește, de-abia am timp și eu să spăl niște lucruri.

Nu, era mai bine să se vadă mâine.

— Bine. Atunci o să rămâi trist, singur sub plapumă, spuse ea râzând, nici nu știa de unde avea putere să râdă.

O va suna el, îi spuse și închise.

Ea răsuflă adânc și își lăsă privirea să alunece peste acoperișurile din cartierul de vile, începuse să ningă, cu fulgi ușori, imaculați. Simțea un tremur în coșul pieptului, nu-i venea să plângă, era altceva. Poate frică.

În camera de zi, mama stătea pe canapea cu un coniac mare în mână.

— Vrei și tu unul? Draga mea?

— Conduc. Doar știi asta.

— Ia un taxi până acasă. Fac eu cinste. Sau poate că te duci în altă parte.

— Poate.

Se duse la bucătărie și găsi o sticlă de apă minerală Farris în frigider. Când se întoarse, mama băuse tot coniacul și își turna altul.

— Vrei să te îmbeți sau ce? Nu trebuia să te duci în oraș? Apropo, pare cam ciudat să stai așa, numai în ciorapi.

— Am contramandat întâlnirea în timp ce tu vorbeai cu iubitul tău, spuse mama.

Se lăsă pe canapeaua de catifea verde cu perne de culoare roz cu negru. Părea pierdută; slabă, ridată și palidă. Sub materialul subțire al ciorapilor, genunchii ei arătau ca niște mici fețe turtite de maimuță.

Începu să-și lovească genunchii unul de celălalt, fără să se oprească, în timp ce-și presa mâinile sub pulpe pentru ca imediat să le îndepărteze, ca un copil îmbufnat.

— Dar de ce, mama? Ai niște prietene extraordinar de drăguțe și tu nu vrei să fii cu ele?

— Vreau să fiu împreună cu fata mea, dar se pare că ea nu vrea asta! spuse mama aruncându-i o privire rece.

— Dar am venit să te văd! Nu? spuse ea. Te-ai schimbat așa de mult, înainte nu erai așa. Totdeauna erai stăpână pe situație și aranjai totul, aproape niciodată nu aveai timp dacă te invitam undeva, pe tine și pe Gunnar.

— Ai pus punctul pe i. Eu și Gunnar. Dar acum sunt doar eu și nu este la fel interesant.

— Mama...

— Îl vezi des, nu-i așa? spuse mama uitându-se atent la ea.

— Pe Gunnar? Nu, deloc...

— O cheamă Marie. M-am interesat. Are o vilă mare în Blommenholm, acolo locuiesc. Ai fost acolo?

— Nu!

— Nu te cred. Și, dacă Gunnar ți-ar propune jumătate din vila *aceea*, pariez că nu ai ezita nici un pic.

— Plec dacă ai hotărât să bei și să fii nesuferită. Înainte puteai să stai o oră cu un coniac mic.

— Atunci stăteam cu *Gunnar* și cu un coniac mic.

— Totdeauna am zis că ești puternică, mama. Acum parcă... te-ai prăbușit...

— Și a cui e vina? Poți să-mi spui?

— În nici un caz nu e vina lui Gunnar că tu nu faci altceva decât să stai și să-ți plângi de milă.

— Și cine să o facă dacă nu eu? Îmi plângi tu de milă? Îmi plânge GUNNAR de milă?

— Dar, mama... Nu înțeleg. Vrei ca lumea să-ți plângă de *milă*? *Asta* vrei? Nu este de fapt puțin... *penibil*?

— Un pic de compasiune nu ar fi tocmai nelalocul ei.

— Ai compasiune cu vârf și îndesat! Și pot să-ți spun un lucru, dacă te comporți așa cu prietenele tale, o să le pierzi. Una câte una. Lumea nu suportă văicăreții. Nimănui nu-i face plăcere să fie împreună cu cineva care se tot plânge!

— Poți să pleci. Pleacă imediat.

Mama se repezi după ea clătinându-se până în antreu, în timp ce Torunn stătea într-un picior și își trăgea fermoarul la cizmă.

— Torunn! Nu pleca.

— Trebuie să plec.

— La bărbatul acela?

— S-ar putea. Sau acasă, să-l sun pe tata. El nu se văicărește, doar tună și fulgeră, de fapt e mai bine.

— Din cauza piciorului?

— Nu, nu din cauza piciorului, ci pentru tot ce nu poate *să facă* din cauza piciorului.

— Toată viața lui a stat de fusta maică-si...

— Nu mai e așa acum. Ea a murit, nu-i așa?

— De fusta maică-si o dată, de fusta maică-si toată viața. Piciorul o să se repare. Bărbații nu se mai repară.

— Dar e greu, în orice caz.

— Se pare că te-ai gândit să te duci la el, spuse mama.

— Da, m-am gândit la asta. Așa ar trebui. Dar am mai multe cursuri în momentul ăsta. Nu pot să-mi iau liber.

Mama se sprijini de perete și inspiră adânc.

— Vorbești *serios*, Torunn? Te-ai gândit într-adevăr să mergi acolo? Când de-abia ai fost acolo de Crăciun? Și când *eu am nevoie de tine aici*?

— El are nevoie mai mare de mine decât tine.

— Cum? Dar ce SPUI? spuse mama cu o notă de isterie în voce pe care Torunn nu o mai auzise până atunci. Dar eu am fost cea care și-a luat răspunderea pentru tine! Lui puțin i-a păsat! PUȚIN I-A PĂSAT! Își face apariția acum, când ai aproape patruzeci de ani, te momește cu o bunică muribundă pe care n-ai văzut-o niciodată și tu imediat ești gata să te duci acolo să ai grijă de porcii lui doar pentru că el s-a rănit la *picior*?! În timp ce eu stau aici și nu știu ce să fac cu *viața mea* ruinată?! Înțelegi ce insultă îmi aduci, după tot ceea ce am făcut pentru tine? Cum? Îți dai seama de ceea ce SPUI?

— Vorbim mâine. Am să te sun, spuse Torunn și se grăbi să iasă.

Chiar având cantități impresionante de coniac în sânge, mama își dădea seama că nu putea să alerge după ea doar în ciorapi. Acesta era un cartier liniștit, unde lumea nu își etala sentimentele în public. Rămase în pragul ușii privind afară. Nu schiță nici un gest când Torunn îi făcu cu mâna de la fereastra mașinii.

În mașină puse un disc cu R.E.M. tare, așa de tare de trosneau difuzoarele. Bătea cu palma în volan în timp ce conducea. Să-l sune oare pe Gunnar și să-l implore să se întoarcă la mama, doar pentru ca ea să aibă pace? Măcar de-ar fi putut să se ducă direct la Christer acum și să-și transforme furia în energie constructivă. O mașină o presă din spate atât de aproape încât nu lăsa loc nici măcar pentru o tricicletă, ea claxonă violent de mai multe ori, până când mașina începu să încetinească și o persoană din mașină o amenință cu pumnul. Atunci ea își reveni, trecu pe banda din stânga și acceleră, fugind de toți.

Fugind de toți. Dar nu de Christer.

Nu cursurile de la serviciu o împiedicau să plece în nord, ci Christer. Avea o mulțime de prieteni interesați de câini care puteau să-i țină locul și să continue cursurile, chiar și cursul pentru căței unde ei exersau urmărirea privirii, exercițiul legat de joc precum și așteptarea în fața farfuriei cu mâncare. Ei exersau constant și serios, cu reușite și cu eșecuri. Era mândră de ei. Doar Nero era excepția care confirma regula, deși el de fapt nu făcea decât să se confirme pe sine. Dacă familia îl mai ținea mult, va fi imposibil să-l plaseze la altcineva și va trebui eutanasiat. Ea chiar se gândise să-l ia la ea în pensiune timp de două săptămâni pentru a-i înfrânge voința, dar știa că fără participarea competentă a familiei nu ar fi fost decât o amânare dureroasă.

Intră în apartament și încuie ușa. Era întuneric la Margrete, ea nu era acasă. Oare ce îi spusese mamei despre prietene mai adineauri? Era mai ușor să dai sfaturi altora. Dacă se despărțea de Christer, mai putea ea oare veni la Margrete pentru a fi consolată când aproape că nu se mai vedeau...

Umplu mașina de spălat și o porni, dădu puțin cu aspiratorul, făcu o cafea și își achită facturile prin internet, făcu ordine la bucătărie, spălă vasul de WC, ieși pe balcon și se uită cum ningea, examină tulpinile florilor înghețate din jardinieră și se întoarse în casă.

La ora unsprezece plecă din apartament și luă liftul până jos, în garajul subteran.

Văzu urmele unei mașini mici, înguste, în zăpada proaspătă, în ultimele curbe înainte să ajungă la cabana lui. În spatele cabanei nu era decât Land Cruiser-ul lui, vizita se terminase. Zăpada înăbușea toate sunetele, ea parcă alături de mașina lui, opri motorul și așteptă în liniște să vadă dacă el totuși o auzise. Ferestrele de la camera de zi erau luminate, o lumină tremurândă care îi spunea că focul ardea în șemineu. Câinii începură să latre. La naiba. Zăpada proaspătă nu îi păcălea. Coborî repede din mașină și se duse spre țarcul lor.

— Șșș. Eu sunt. Potoliți-vă acum. Potoliți-vă...

— HEI! CINE-I ACOLO?

— Eu sunt.

— Torunn?

El se întoarse și merse în fața ei prin holul de intrare. Nu mai procedase așa niciodată, totdeauna o primea în pragul ușii.

— N-ar fi trebuit să vin, spuse ea în spatele lui. Știu asta. Dar mi s-a făcut frică. Erai atât de... ciudat când am vorbit la telefon.

— Pentru că nu voiam să vorbesc. Voiam doar să te previn. Că nu trebuie să vii, spuse el.

El era lat în spate, puțin gârbovit și avea pe el un pulover gri tricotat. Se așeză la masa de sufragerie, ea văzu imediat că stătuseră

două persoane la masă și că a doua persoană era o femeie.

Nu știa cum își dăduse seama de asta, poate din felul în care era împăturit șervețelul de lângă farfuria care nu se afla în fața lui Christer. Împăturit frumos, cu grijă.

— E însărcinată, spuse el.

— Cine?

— Stai jos. Vrei să bei ceva?

Nu pot să cred, se gândi ea.

— Apă, răspunse. Rece.

El se ridică. Ea auzi cum el lăsa apa să curgă la nesfârșit la bucătărie, știa că nu era nevoie, aici apa era rece cum deschideai robinetul. El aduse paharul și îl puse în fața ei, nu-i întâlni privirea.

— Cine?

— Am fost împreună cu ea la o cursă de sănii trase de câini la sfârșitul lui noiembrie, să nu crezi că... La Ringbufjellet. Doar o singură noapte. Și apoi...

— Ea a rămas însărcinată.

— Da.

— Și îți spune asta abia acum? La sfârșitul lui *februarie*? Probabil că știa asta de o veșnicie.

— Da.

— Dar, Christer..., spuse ea și se aplecă peste masă pentru a-i lua mâna într-a ei.

El nu-i luă mâna, ci își încrucișă brațele la piept, se lăsă pe spate în scaun, privind fix flăcările din cămin.

— Ți-am spus că putem vorbi mâine, spuse el. Și tu totuși ai venit. *Asta* mi se pare puțin cam...

— Dar ne iubim! Și tu trebuie să-mi spui ce se întâmplă!

El o privi în față, își puse coatele pe masă și spuse:

— N-a vrut să-mi spună înainte de a fi prea târziu pentru a face avort. Își dorește un copil. Nu vrea neapărat să aibă un copil cu *mine*, dar dorește un copil. Și a vrut să-mi spună asta. Eu nu prea am știut cum să reacționez, dar ea m-a rugat să mă liniștesc, a spus că e răspunderea ei. La naiba! Femeile cred că... doar pentru că au uter, pot să dispună cum vor ele de viața altora. *Să te liniștești*... și *răspundere este a mea*... Rahat!

— Ce vrei să spui cu asta? Mi se pare rezonabil.

— Bineînțeles că îmi asum răspunderea! La naiba, i-am spus să declare că eu sunt tatăl.

— Ai spus tu asta, Christer?

— Sigur că da. Doar vreau să o ajut.

— Să o ajuți cu... sarcina și cu restul?

— Este *copilul meu*, Torunn! Pe care îl poartă! Bineînțeles că vreau s-o ajut ca totul să meargă mine! Și să cunosc copilul, să-i fiu tată lui...

sau ei.

Ea își bău apa, simți cum apa rece se duce în jos prin laringe și plămâni până în stomac. El avea obrajii roșii, era atât de frumos. Nu avea privirea lui de lup, ochii erau rotunzi și strălucitori. Ea se ridică.

— Acum plec. A fost... bine, Christer.

— Stai jos. Prostuțo. Pe noi asta nu ne afectează cu nimic, spuse el.

Expresia corpului nu se potrivea însă cu cuvintele lui, deoarece el stătea acolo fără să se apropie de ea, fără să arate că o dorea. Stătea acolo gândindu-se că va deveni tată, asta era totul.

— Nu? Nu *ne* afectează cu nimic? La revedere, Christer. Și succes. Cu siguranță vei fi un tată grozav.

Când ea plecă, el nu o conduse afară și nici nu veni la fereastră.

Nimeni nu-i intră în față pe bandă, șoseaua era aproape goală. Ștergătorul de parbriz din stânga era uzat la mijloc și lăsa un văl de zăpadă pe geam exact acolo unde privea ea șoseaua.

Nu începu să plângă decât când ajunse acasă, stând goală în fața oglinzii cu periuța de dinți în gură. Se spăla pe dinți mecanic și spuma albă îi curgea pe bărbie. Faptul că-și vedea umerii în oglindă îi declanșă plânsul. Erau atât de mici și de palizi. Singuratici, nu aveau nici o mână în jurul lor, nici o mână care să-i mângâie sau să-i țină. Și erau umerii ei, aceștia erau umerii ei. Vor fi acoperiți cu o cămașă de noapte și vor ajunge în pat sub o plapumă rece, ea se va scula dimineața devreme, fără să se mai poată aștepta la vreo bucurie, tot cu acești umeri înguști, albi.

Trebui să se abțină ca să nu urle, spuse doar:

— Nu, mulțumesc. Mă descurc singur.

— Aș vrea s-o vad și pe-asta, spuse Marit Bonseth. Cum o să reușești, Tor Neshov?

Problema era că el nu încercase încă să-și schimbe chiloții. Era și așa destul de obositor să-i tragă *în jos* când se așeza cu greu pe closetul chimic, darămite să-i scoată *de tot*.

— Mă descurc eu.

— Am lucrat ca infirmieră la un spital ani de zile înainte să lucrez la domiciliu. Am văzut de mii de ori pușe de oameni bătrâni. Și am spălat la fel de multe funduri.

În camera de zi, tatăl își drese vocea, Tor se făcu roșu la față, nu reuși nici să-și dreagă vocea și nici să înghită. Se răsuci pe scaunul de bucătărie, trase perdeaua și se uită lung și atent la termometrul de afară. Când lăsă perdeaua, nici măcar nu-și amintea ce temperatură era. Din fericire, Marit Bonseth se întorsese din nou către bufetul din bucătărie, tăia legume de parcă era plătită să o facă și de fapt așa și era. Din fericire, radioul mergea.

— Poți să-l dai puțin mai tare? întrebă el.

— Aha, te interesează știrile pe limba eschimoșilor?

El nu se deranjă să răspundă, în loc de asta se uită din nou la termometru. La un spital era altceva. Când femeile mergeau de colo-colo îmbrăcate în uniformă era mai normal să-ți comande, trebuia doar să închizi ochii și să faci cum voiau ele. Dar când o femeie care stătea la tine în bucătărie începea să vorbească despre pușe și funduri ca și cum era ceva obișnuit... Dar era o limită. Simțea cum se enervează, dar se stăpâni din nou, de dragul lui Margido, care trebuia să plece în Danemarca peste două zile. El și Marit Bonseth vorbeau sigur la telefon, nu era bine ca Margido să-și facă prea multe griji.

— Când termin aici, o să aveți supă de carne pentru două zile, spuse ea.

— Mulțumesc.

Auzi că tatăl, care stătea la una dintre ferestrele din camera de zi, își schimba poziția de pe un picior pe altul, papucii lui de pâslă târșâindu-se pe podea. Nu era niciodată liniștit când stătea în picioare, trebuia neapărat să tropăie pe locul unde stătea, era enervant și de văzut, și de auzit. De la fereastra aceea se putea vedea o mică parte din drum drept în jos spre capătul aleii de arțari unde era cutia poștală, fixată pe un stâlp de lemn. Mașina poștașului era ușor de

recunoscut. Acum o așteptau amândoi. Ziarul *Națiunea* de ieri era tot în cutia poștală, așa că azi aveau fiecare un ziar și va scăpa să-l tot audă pe tatăl oftând insistent și dregându-și mereu vocea în timp ce răsfoia încet paginile și găsea articolele pe care le va citi mai târziu în detaliu.

— Vine, se auzi vocea tatălui.

— Bine, spuse Tor. Poate că Marit Bonseth...

— Încetează să-mi tot spui pe numele de familie! exclamă ea fără să se întoarcă. Sună complet aiurea. Am să fac și eu la fel până când voi o să încetați.

— Doamnă Bonseth, spuse el.

— Marit! spuse ea.

— Nu suntem obișnuiți.

— Obișnuiți cu ce? întrebă ea și se întoarse.

De pe mâinile ei picura apă.

— Poți *tu* să aduci poșta? spuse el întâlnindu-i privirea.

Puțe de oameni bătrâni sau nu, el voia să aibă ziarele imediat.

— Sigur că pot, spuse ea. Dar mă depășește faptul că Tormod Neshov nu se poate duce până la cutia poștală când poate să se ocupe de lemne.

În camera de zi, tatăl rămase nemișcat pentru un moment, Tor nu-i mai auzea nici măcar papucii de pâslă târșâindu-se pe podea. Deodată el apăru târându-și picioarele, se strecură printre ei fără un cuvânt și se duse pe culoar. Închise cu grijă ușa de la bucătărie după el și Tor putea auzi, cu toată vorbăria de la radio pe limba eschimoșilor, cum el se chinuia să-și pună haina și pantofii. După multă vreme, trecu încet prin fața ferestrei de la bucătărie. După un timp ce păru o veșnicie, se întoarse. Se mocăi o vreme în vestiar și deschise ușa, puse pe masă în fața lui Tor un ziar și două plicuri cu fereastră și se duse mai departe în camera de zi cu celălalt ziar. Tatăl era roșu în obraji.

— Îți face bine o asemenea plimbare. Zilnic, spuse ea fără să se întoarcă.

Nu-i răspunse nimeni. Tor se uită la dată.

— E de azi, spuse el tare. Vreau să citesc ziarul de ieri mai întâi. Altfel mă încurc.

Tatăl veni înapoi cu ziarul și-l schimbă.

— Și dacă el vrea tot asta? spuse ea și puse legumele pe care le tăiase în cratița de supă care fierbea. La asta te-ai gândit, Tor Neshov?

Se liniști oarecum când avu ziarul în fața lui, pe masa din bucătărie. Se uită din nou la termometru, erau plus cinci grade. Plouase în timpul nopții, zăpada începuse să se topească, la radio anunțau vreme caldă o perioadă mai lungă, ceea ce îl făcea deosebit de fericit. Ezita să îl roage pe suplinitor să curețe zăpada. Un fermier trebuia să curețe neapărat zăpada de pe drumurile de la fermă. Suplinitorul părea un

om de treabă și fusese bine informat, după ce Tor desenase pe o foaie de hârtie de scrisori toată crescătoria de porci, cu țarcurile, scroafele și toate celelalte, înșirând toate datele pe care le avea în minte. Suplinitorul a notat data la care trebuia să dea suplimentul de vitamine, data pentru vaccinuri și vârsta purceilor, precum și cantitatea și tipul de concentrate pentru alimentație. Dar până ca seriile noi de purcei să fie înțărcați, el trebuia să știe totul atât de bine încât să poată să meargă la porci și să supravegheze totul. Și nu avea noi fătări înainte de 1 aprilie. Røstad va veni într-una din zile și va controla dacă totul este în regulă la crescătoria de porci. Dar porcilor le mergea bine, susținea suplinitorul, purceii nu aveau diaree sau vreo altă boală și nici scroafele nu păreau prea nervoase.

Gândul la șobolani, însă, îl ținea treaz toată noaptea. Frunzărea ziarul fără să rețină prea mult, pentru că, imediat ce se gândea la șobolani, toată liniștea lui dispărea, deși știa bine că ar fi fost o problemă la fel de gravă chiar dacă ar fi fost pe picioare. Firma de deratizare căuta acum cuiburile, vor veni înapoi mâine cu o cameră video montată pe o tijă pe care o vor strecura peste tot. Vorbeau de gaz, dar se întrebau cum să etanșeze spre crescătoria de porci. Lui nu-i plăcea discuția asta despre gaz, crescătoria era veche, va fi imposibil să o etanșeze complet.

Se gândi la vremea când mama nu era încă bolnavă, când totul mergea ca pe roate. Nici un ajutor la gospodărie, nici un suplinitor, nici un șobolan, toate zilele treceau la fel. În același timp, era bine că acum vorbeau din nou frații și că Torunn fusese aici. O sunase alaltăieri seară, dar nu răspunsese.

— Poate vrei un pic de cafea, spuse Marit Bonseth.

— Ar fi bună, da, spuse el.

Se uită la ea cum spăla bufetul de bucătărie și strângea într-o găleată resturile de la legumele pe care le tăiase. Fundul ei mare sub funda șorțului, picioarele groase și solide în sandale maro de casă, pe prețul de plastic cu dungi. În fond, era cumsecade.

— Sigur, ar fi bună, da, repetă el.

— Unde să arunc asta? Aveți o grămadă de gunoi pe undeva?

— Nu. Arunc-o oriunde, o să dispară oricum.

— Poate în mijlocul curții?

— Nu, nici vorbă. Dar... lângă șopron. Acolo, în spate.

O urmări cu ochii prin curte, văzu cum a fărâmițat în drum niște felii de pâine pe tăvița de mâncare pentru păsări. Acum avea mașina ei, o mașină mică roșie pe care o recunoștea deja după zgomotul motorului. Acum îi făcea mai multă plăcere să o vadă, să știe că va veni din nou și va face cafea. Și când ea se întoarse, îi spuse:

— În cufărul de la intrare sunt multe șorțuri care au fost ale mamei. Multe frumoase. Aici nu le folosește nimeni, poți să le iei tu. Nu doar

să... le folosești aici, ci să fie ale tale.

Când Marit Bonseth plecă, el luă două pastile de paracetamol cu un pahar cu apă. Piciorul începuse să-i zvâcnească și să-l doară, dar nu voia să se plângă atât timp cât era ea acolo. Nu voia să ia calmantele puternice pe care Margido le cumpărase cu rețetă de la spital. Îi dădeau amețeli, amețeli neplăcute, nu se simțea bine dispus ca după o sticlă de bere. Tatăl se odihnea sus, suplinitorul venea peste câteva ore. Se lăsă în jos cu greu și se așeză la masă din nou, uitându-se la cadrul de mers. Nu era chiar așa de rău. Se simțea destul de sigur când își târa piciorul țeapăn. Își trecu mâna cu grijă în jos pe pulpă, pe suprafața tare sub stofa pantalonului. Peste câteva zile trebuia să se ducă la spital să schimbe din nou bandajul. Atunci trebuia doar să cheme un taxi. Serviciile sociale achitau ambele drumuri, dar tot era speriat. Va sta cu ochii închiși tot timpul. Era speriat și de mirosuri, știa că rănile acoperite miros.

Deodată fu cuprins de o disperare profundă, îi venea să plângă, era de nesuportat. Cinci-șase săptămâni. Se ridică din nou, dar de îndată ce se văzu în picioare nu mai știu unde voia să se ducă. Măcar de-ar fi putut merge la porci.

Poate că acolo ar trebui să se ducă.

Nu-și putea pune salopeta de lucru, dar oare nu mergea să-și ia altceva pe el? Se sprijini pe cadrul de mers și se gândi. Durerile începeau să-l lase. Haine de ploaie. Da, puteau să meargă. Să lege o jachetă în jurul fiecărui picior și o jachetă pe umeri, dar avea el atâtea? Atunci își amintit de un șorț vechi de măcelar care era încă atârnat în spălătorie. Ar fi perfect! Împreună cu o haină de ploaie! Se duse până la frigider și examină conținutul. Luă cinci felii de salam de oaie și o cutie de pateu de ficat aproape goală, pe care le băgă în buzunar, apoi plecă spre curte. Luă haina de ploaie din vestiar și o puse pe cadrul de mers.

Îi luă ceva timp. Când te gândești că propria lui curte i se părea la fel de greu de traversat ca un adevărat platou de munte. Brațele îi tremurau și era plin de transpirație când ajunse în spălătorie. Mirosul crescătoriei de porci și binecunoscuta liniște plină de așteptare îl făcură să zâmbească. Nu-l mai văzuseră de patru zile. Își legă șorțul de măcelar și trase haina de ploaie peste el. Imediat i se făcu extrem de cald, dar nu avea ce să facă. Porcii erau mai importanți decât propriul lui confort. Sprijinindu-se puternic pe cadrul de mers, ajunse clătinându-se la ușă și intră.

— Cred și eu că v-ați întrebat! Dar am fost atât de tâmpit că aproape mi-am tăiat piciorul!

Râse atât de tare încât pereții de piatră răsunară cu ecou și aproape că i se păru că porcii râdeau și ei de el. Se înghesuiau cu zgomot în țarcuri spre aleea din mijloc și el se întindea pe cadrul de mers și îi

scărpina pe toți la care ajungea, în drum spre Siri.

Siri tropăia din picioare și grohăia cu multă bucurie când el se apropie. Ce ușurare imensă când, în sfârșit, ajunse să-i dea bunătățile. I se păru că bucata de pateu de ficat a adus în ochii ei o expresie de pură fericire.

— Fetița mea... fetița mea frumoasă. Cred că nu e la fel de bine cu oameni străini aici. Merge bine cu purceii pe care-i ai în burtă? Tu știi că duci două purcele bune de prăsilă. Doly și Diana.

Celelalte scroafe fură și ele scărpinate după urechi și toate râturile umede se întindeau cu entuziasm spre mâna lui. Piciorul sănătos tremura de efort, transpirația îi curgea în jos pe coloana vertebrală.

— Mai trebuie să așteptați până să primiți de mâncare, spuse el. Și știți asta bine, pentru că știți cât e ceasul. Dacă e cineva care știe cât e ceasul, voi sunteți! Și să nu luați în seamă șorțul de măcelar, aici n-o să fie nimeni tăiat în seara asta!

După ce o mai mângâie o dată pe Siri, se întoarse cu greu la spălătorie, se așeză pe vechiul taburet de muls vaca aflat acolo și își scoase îmbrăcămintea. Camera se învârtea cu el, se sprijini cu spatele de perete și savură răcoarea pietrei pe spate și pe ceafă. Își aminti brusc că mai avea câteva sticle de bere în dulap, dar nu era o idee bună să bea împreună cu pastilele calmante. Mai bine le păstra, poate să-i dea și tatălui o sticlă de bere ca mulțumire că le-a ascuns de privirile iscoditoare ale lui Margido și ale altora.

Se ridică și se sprijini pe cadrul de mers. Nu putea să stea aici când venea suplinitorul, ar fi părut că nu are încredere în el. Mai mult, trebuia să se ducă la toaletă. Ar fi putut folosi și latrina din curte, rămase puțin să se gândească, dar ajunse la concluzia că trebuia mai întâi să găsească o mătură cu care să împingă sticlele goale într-un colț în groapă și doar la gândul acesta îl trecură toate transpirațiile. Nu, va folosi din nou closetul chimic.

Era atât de obosit încât i se făcu literalmente greață când se așeză pe colacul de closet din plastic în debaraua de pe culoar. Margido scosese din încăpere hainele vechi. Trebuia să lase ușa deschisă pentru a putea avea cadrul de mers la îndemână.

Închise ochii și se relaxă. Fusese la Siri, va dormi bine la noapte. Și era bine, de asemenea, să-și golească burta, Marit Bonseth făcea mâncare bună, o să se îngrașe cu viața asta liniștită și cu mâncarea bună. Astăzi spusese că va face o prăjitură când o să vină data viitoare.

Auzi atunci zgomotul unei mașini. Ciuli urechile. Nu era mașina lui Marit Bonseth. Nici cea a suplinitorului, pentru că el avea o mașină înaltă, gălăgioasă, cu niște roți enorme. Mașina lui Røstad? Nu, el ar fi sunat mai întâi. Nu era nici a lui Margido. O mașină străină. Și el stătea pe closet în văzul lumii, dacă intra cineva fără să bată.

Trase în grabă hârtia igienică, sulul îi scăpă pe jos și se rostogoli sub piciorul țeapăn care era sprijinit de podea ca un țăruș lung îndreptat spre perete. Se răsuci să ia sulul cu mâna și căzu. Căzu pe o parte, răsturnând closetul chimic și totul se vărsă, o masă rece și alunecoasă se scurse sub el și în jurul lui, încercă să ajungă la cadrul de mers, dar piciorul accidentat îl împiedica. Se ridică în cot, peste materia urât mirositoare, și rămase așa când ușa se deschise și el simți că moare de rușine. Închise ochii, auzi pe cineva cum scoate un suspin scurt de surprindere și deschise ochii.

— Tu?

— Doamne! a exclamat Torunn. Ce s-a *întâmplat*?

El își reveni, își dădu seama cum arăta și strigă:

— IEȘI AFARĂ!

Începu să se răsucească, vru să închidă, ușa dar cadrul de mers era în prag, aluneca la fiecare mișcare pe care o făcea cu mâinile și cu genunchiul sănătos.

— IEȘI AFARĂ, ți-am spus!

— Dar trebuie să te ajut să...

Ea făcu câțiva pași pe culoar, dar nu veni destul de aproape ca să calce în mizerie.

— IEȘI AFARĂ ȘI SUN-O PE MARIT BONSETH! EA trebuie să vină. Nu tu!

Ea ieși, dar ușa de la intrare rămase deschisă; ea îi strigă:

— Dar nu am *numărul* ei!

El simți din vocea ei că era gata-gata să plângă, dar nu putea face nimic acum. Avea nevoie de ajutor pentru a ieși din această situație.

— Sună și tu, fato, la informații!

— Dar de ce... ce s-a întâmplat? întrebă tatăl.

Stătea în capul scării și se uita în jos cu ochii mari, cu gura căscată și cu obrajii supți din cauză că nu avea proteza dentară. Părul îi era vâlvoi.

— Du-te și te culcă! Nu te interesează!

— Peste tot numai rahat, ce... Ai căzut?

— Da, la NAIBA vezi bine că am CĂZUT! Du-te și te culcă, am spus.

Tatăl dispăru, el o auzi pe Torunn spunând pe verandă:

— Nu, nu trebuie să notez numărul, faceți-mi legătura direct cu ea.

— Da, ce nu face omul pentru bani? spuse Erlend.

Stătea jos, cu capul unui manechin pe genunchi și cu lampa de lucru lângă el. Cu ajutorul unei carioci cu vârful subțire, desena puncte negre foarte apropiate pe obrajii manechinului. În același timp vorbea cu Torunn la telefonul mobil prin dispozitivul *handsfree* pus pe urechea stângă.

Se simțea ridicol, așa cum stătea acolo și desena un început de barbă pe plastic. Îi explicase lui Torunn de ce făcea asta, îi descrisese cu lux de amănunte ideea vitrinei cu hoții și îi povestise că proprietarul magazinului de bijuterii aștepta cu înfrigurare deoarece erau mari șanse să apară un articol despre vitrină în ziarul *BT*. Ar fi o reclamă gratis de mari proporții. Dar Torunn părea indiferentă și răspundea doar cu da sau nu.

Ea era la Neshov de două zile, venise pe neașteptate. Când o întrebă ce mai era pe acolo, ea răspunse vag că a fost cam haotic când a ajuns acolo, dar că n-avea nici un chef să-i dea detalii.

— Se poate deplasa?

Da, sigur, cu cadrul de mers. Astăzi l-a dus cu mașina la spital ca să-i schimbe bandajul și n-a fost deloc ușor cu piciorul lui țeapăn, căci trebui să stea pe bancheta din spate de-a latul. Acum stătea întins și se odihnea. Spera ca el să fie mai bine dispus când se va trezi.

— Deci doarme în patul lui la etaj?

Nu, doarme pe un pat pliant în camera de zi și are un closet chimic în debara. Apoi nu mai vru să vorbească despre tatăl ei, ci despre șobolani. Firma de deratizare găsise o grămadă de cuiburi de șobolani și acum etanșa pereții cu folie de plastic și spumă poliuretanică pentru a-i putea gaza.

— Fiul ținuturilor sălbatice nu mai e de actualitate?

Christer? Nu, nu mai e de actualitate. O sună încontinuu, dar ea nu răspunde la telefoanele lui. Nu citea nici torentul de SMS-uri cu care o bombarda, le ștergea necitite.

— Și nu ești impresionată, Torunn? Că te curtează așa? S-ar spune că e vorba de o dragoste adevărată, oricât de mulți copii ar avea.

Oh, dorea atât de mult să-i poată povesti lui Torunn ce se întâmpla cu el, cu Krumme și cu fetele, dar îi jurase lui Krumme. Îi jurase. Că asta vor discuta ei patru împreună, deși el ar fi vrut să spună la toată lumea pentru a avea cât mai multe puncte de vedere. Cu toate acestea, înțelegea argumentele lui Krumme, că numai ei puteau să decidă și că trebuiau să hotărască pe baza a ceea ce ei înșiși simțeau. După prima

cină împreună cu Jytte și Lizzi, toți patru trebuiau să se gândească.

Krumme pregătise un cotlet de porc delicios, făcut la cuptor cu varză nemțească, la care au avut vin roșu din belșug în timp ce au discutat diferite scenarii de raporturi de familie, viață comună și responsabilitate. Erlend fusese extrem de ușurat că și ceilalți trei se gândeau serios, crezuse că el era singurul care avea rețineri și care se gândea la eventuale probleme. Dar atât Krumme cât și fetele întorceau problemele pe toate părțile. Ce s-ar întâmpla dacă ei se despărțeau, ce s-ar întâmpla dacă unul dintre ei murea, cine să fie tatăl, care din fete să nască copilul. Jytte susținea că Krumme era un bărbat frumos, exceptând corpul său rotund datorat exclusiv excesului de grăsime, iar Krumme a scos la iveală plin de entuziasm o fotografie șifonată din adolescență. Era, într-adevăr, frumos în fotografie, după părerea lui Erlend. Dar Krumme era preocupat și de faptul că Erlend era cetățean norvegian, ceea ce îi va da ulterior copilului posibilitatea să-și aleagă mai ușor cetățenia. Erlend sugerase atunci ca el și Krumme să-și amestece elixirele într-o cană, astfel încât nimeni să nu știe cine era tatăl, dar nici unul din ceilalți trei nu a vrut să-l ia în serios. El însuși considera asta o idee strălucită, își imagina clar spermatozoizii săi și pe cei ai lui Krumme într-o cursă nebunească, fără precedent, în care cel mai bun va câștiga. Astfel ei lăsau ca rezultatul să fie decis de biologie, ca să spunem așa. Dar ceilalți trei s-au mulțumit să râdă.

Ah, dacă ar fi putut măcar să-i povestească toate acestea lui Torunn! Dar, în această seară, el și Krumme trebuiau să meargă să ia cina cu fetele și vor continua discuțiile. Se bucura. Atribuia acum panica lui de la început ideii false pe care și-o făcuse, că el singur avea răspunderea. Dar nu era cazul, ei erau *patru*! De două ori mai mulți decât niște părinți obișnuiți. Ei vor putea totuși călători și să se bucure de mult timp liber, era genial. El nu avea singur răspunderea unui copil. Și el care avea rabat la produsele Benetton, printre altele, se și vedea cumpărând cele mai frumoase lucruri și amenajând camera pentru copil atât la ei cât și la fete. Presupunea că el va aranja camera pentru copil și la fete, pentru că de fapt s-ar putea ca el să fie tatăl, dacă totul mergea bine.

— Ai putea totuși să vorbești cu Christer măcar *o* dată, doar pentru a auzi ce are el de spus. Poate că această viitoare mamă nu mai e de actualitate, spuse el.

Nu era vorba despre asta, ci despre reacția lui în seara când se dusese la el, așa cum îi explicase deja. Mai mult, începea treptat să-și dea seama că totuși el nu ar fi fost un tip potrivit pentru ea. Avea păreri atât de ciudate.

— Despre ce anume?

Printre altele, despre homosexuali, spuse ea.

El nu scoase nici un cuvânt, se prefăcu că trebuie să se ridice pentru

a aduce ceva. Nu trebuia ca Torunn să se bată pentru el și nici într-un caz cu un tip care avea nevoie să se culce în blănuri de ren sub cerul liber pentru a se simți bărbat, era o luptă pierdută de la bun început.

— Sunt mulți cei care au păreri ciudate, Torunn, spuse el cu o voce care i se părea și lui destinsă și aproape indiferentă. Trebuie doar să te obișnuiești. Dar bineînțeles că asta nu înseamnă că trebuie să îi frecventezi. Nu, nu lua în seamă ce am spus! Nu am vrut să spun că ar fi un motiv ca tu să... Tu ai totuși viața ta, draga mea nepoată.

Trebuia să fie liniștit, ea înțelegea ce voia el să spună, și ea gândea de fapt exact la fel, că nu era așa ușor să fii *împreună* cu cineva care avea asemenea prejudecăți.

— Dar dacă deodată apare la Neshov? Așa cum a făcut Krumme?

Nici vorbă, nu putea să-și lase câinii.

— *Tu* ai putut să lași totul...

A fost cu totul altceva, spuse ea. Mai rea decât toate era cicăleala mamei, era plină de furie.

Torunn instalase o melodie specială de apel când suna mama. Formația ABBA, cu *Mamma mia, here I go again...*

El izbucni în râs și ca rezultat desenă o linie în loc de un punct.

— Dar la serviciu? Nu țineai o grămadă de cursuri și chestii de-astea?

Era în concediu medical; îl convinsese pe doctor că era surmenată și deprimată.

— Deprimată? Te-ai apucat să plângi și te-ai expus în fața unui doctor? exclamă el.

Trasa puncte în succesiune ritmică în sus către urechea manechinului. Dacă ar intra cineva acum în atelierul de rechizite și l-ar găsi cu un cap de bărbat în poală... Chiar dacă era din plastic.

Da, chiar plânsese. Și lacrimile îi veniseră firesc, spuse ea.

— Deci ai fost într-adevăr teribil de îndrăgostită de el...

Da, așa a fost. Și pe deasupra și mama, care se făcuse praf, a fost prea mult pentru ea.

— Oh, Torunn, biata mea nepoțică...

Ea începu să plângă, el simți că și lui îi dau lacrimile, era nedrept ca ea să fie atât de nefericită când el însuși era în culmea fericirii și plin de secrete. Trebui să facă o pauză de la desenatul bărbii.

— Nu plânge. Știi, de fapt ar fi trebuit să vii aici. Eu și Krumme te-am lecui de suferința asta de dragoste. Dar tu te duci la *Neshov* și te bagi între șobolani, decădere și mizerie. Nu-ți face bine!

Aveau nevoie de ea acolo, spuse ea, acolo putea să fie de folos într-un alt fel decât doar la serviciu, cu mama și cu Christer. Și era o adevărată terapie să te ocupi de porci.

— *Nu pricep*! Porcii ăia urât mirositori! Nu știi că sunt extrem de periculoși? Sunt animale sălbatice!

Să nu zici nimic rău despre porci, spuse ea, sunt fantastici și el preferă să nu o contrazică, pentru că se oprise din plâns. Mai avea o veste. Poate că, de fapt, nu ar trebui să-i spună, dar Margido era în Danemarca.

— CE?! exclamă el și scăpă tușul din mână.

Era la o expoziție de sicrie pe undeva. Sau ceva asemănător. Poate că era o expoziție de pietre de mormânt, ea nu-și amintea exact.

Tușul se rostogoli sub cada cu picioare de broască țestoasă.

— Expoziție de sicrie? Ce naiba o mai fi și asta? Doamne, îmi imaginez că se îmbracă în robe negre, dansează în jurul sicrielor deschise și beau sânge de vițel cu paiul! spuse el râzând.

Torunn râse și ea. Sigur că ar fi fost bine să vină la Copenhaga. S-ar putea ca Margido să ia legătura cu ei, spuse ea, să fie pregătit.

— Incredibil. Nu cred ca Margido să fi mers vreodată mai departe de Røros. Dar, bineînțeles, dacă sună, o să-l invităm acasă la noi la o masă bună.

O să se bucure cu siguranță, spuse ea.

El se puse în patru labe pentru a scoate tușul. Se umplu de praf pe genunchi și-l apucă o tuse violentă peste pânza neagră.

— O să se bucure și nu prea. Semnele vizibile de bucurie nu prea stau în natura lui Margido, cu excepția telefonului de Revelion, când...

Probabil că doar și l-a închipuit, era părerea ei.

— Așa spui de fiecare dată! Dar nu mi-am închipuit! Mă tem, de fapt, că nici măcar fantezia *mea* nu e în stare să-și închipuie așa ceva! Un Margido beat care îmi spune „frățioare“ și strigă că este la o întâlnire?! Nici în ruptul capului!

Oricum ea refuza să-l creadă. Acum trebuia să termine, suplinitorul intră în curte.

— Deci nu te ocupi tu singură de toate, nu?

Nu, nu avea voie. Trebuia să ai studii și aprobare ca să ai întreaga răspundere pentru animalele de reproducere. Mai mult, suplinitorul era plătit de autorități, ea nu putea pretinde asta fără a avea aprobările necesare.

— Of, pare complicat, nu te mai pot urmări. Dar arată bine? Îi stă bine în salopeta de lucru?

Arată destul de bine, spuse ea. Dar este cu cinci ani mai tânăr ca ea, îl cheamă Kai Roger.

— Doamne, ce nume! Un nume de suplinitor tipic norvegian. Dar să nu-ți pese nici un pic de cei cinci ani. Dacă arată bine, nu ezita nici o secundă. Oferă-i experiența erotică a vieții sale în mijlocul crescătoriei, în fața publicului de porci plini de admirație! Și după aceea să-mi spui detalii, nu uita să iei notițe la fața locului.

Ea nu știa nici măcar dacă el era liber. În plus, nu ajunsese până *acolo*.

— Atunci avansează până acolo. Și încă iute.

Era prea devreme, spuse ea, și, în plus, ea avea atâtea lucruri de făcut. Dar era bucuroasă să-l audă că și-a revenit și că nu se mai certa cu Krumme.

— Noi nu ne-am *certat*, draga mea! Doar am zdrăngănit un pic cratițele. Totul e în regulă acum, nu te mai gândi la asta. Ne iubim la fel de mult!

Dacă ar fi fost probleme cu el și Krumme, peste toate celelalte. Nu, nici nu se putea gândi la asta.

— Nu-ți face griji. Unchii stau bine mersi la Copenhaga și se iubesc. Tu distrează-te cu Kai Roger. Spune-i că există o lege a prenumelor și că el poate, de fapt, să-și schimbe numele în Ursulețul Winnie Pooh *oricând* are chef!

Înșurubă bine capul pe corpul manechinului. Perfect. Când o să așeze manechinele în vitrină, o să le termine de aranjat părul și o să le îmbrace. Însă trebuia să pregătească decorul aici, la agenție, pentru că nu era destul loc să lucreze la magazin. Luă de jos un braț de manechin și deschise dosarul cu modelele pe care le împrumutase de la cel care făcea tatuaje din strada Isted. Un tigru care se cățăra pe braț și prenumele unei femei ce stătea în mijlocul unei inimi se potriveau pentru un tâlhar. Nu putea suferi tatuajele și le considera complet *demodate*. Desenă tatuajul cu o carioca cu tuș albastru închis, apoi îl șterse cu *white-spirit* și astfel obținu un desen cam urât, neclar, așa cum arată pe pielea adevărată. Agnete și Oscar se ocupau de confecționarea hainelor de deținuți și scrumiera era pusă la uscat. Evident că proprietarul magazinului nu voia să aibă o scrumieră împuțită în vitrina lui. Mucurile adevărate de țigări fuseseră date cu lac mat pentru a izola mirosul și, cu ajutorul spumei poliuretanice folosite la izolarea ferestrelor, ei au făcut grămăjoare de scrum de țigară pe care le-au vopsit în gri, iar pe urmă întreaga scrumieră a fost lăcuită cu un spray. Whisky-ul era pur și simplu lac maro turnat în pahare și în sticla de whisky; lacul se uscase deja. Va fi perfect. Transperantul uzat și murdar ce fusese găsit de Oscar la demolări trebuia agățat pe peretele din spate și luminat cu o lumină stridentă, neplăcută.

Ridică și celălalt cap de tâlhar și începu desenarea migăloasă de puncte pe fața imberbă, care poate, atunci când fusese folosită anterior, tronase lucioasă și proaspăt bărbierită peste reverele unui costum Armani. Își aminti brusc ideea lui cu cei doi bărbați care se sărutau. Nu voia să renunțe la ea. Poate un magazin modern de haine cu un proprietar tânăr și curajos... Acum, că totul era bine între el și Krumme, energia și ideile lui nu mai cunoșteau limite; uneori era chiar impresionat de sine însuși. Oare de la cine *moștenea* asta?

Jytte și Lizzi locuiau în Amager, aproape de fortul Kastrup; el și

Krumme făcură semn unui taxi pe strada Niels Hemingsen. Krumme avea un borcan mare cu tsatsiki făcut de el, iar Erlend avea două sticle de vin în brațe.

— Sunt emoționat, spuse Krumme. Trebuie să mărturisesc că sunt extrem de nervos.

— Poate că ar trebui să deschidem o sticlă. Șoferul are sigur un tirbușon, trebuie că face parte din echipamentul standard al taxiurilor din Copenhaga.

— Liniștește-te. Încă mai *discutăm* despre asta.

— Este un semn bun. Că încă suntem în stare să discutăm.

Strada Amagerbro era plină de lumini și de animație. Ziua, strada era murdară și plină de praf, dar întunericul își lăsa vălul generos peste defectele pe care lumea le ignora. Iubesc acest oraș, se gândi Erlend, iubesc pulsul vieții și modul în care sfidează plictiseala, mă simt acasă aici și aici poate că voi deveni tată. Luă mâna lui Krumme, o strânse și o ținu în mâna lui.

— La ce te gândești? întrebă Krumme încet.

— Mâine vine omul care curăță acvariul. Ce bine că nu va mai trebui să-i vedem pe Tristan și Isolda printr-un văl de alge, când vrem, pur și simplu, să facem o baie cu șampanie în jacuzzi.

— Glumești!

— Da, nu pentru asta vrei să ai un copil cu mine?

Intrară în zona de vile și șoferul taxiului găsi strada Koreavej folosind harta.

Jytte ieși pe scara din fața casei și-i îmbrățișă pe amândoi. Lizzi era la bucătărie, mirosea a usturoi și coriandru și geamurile erau aburite. Era întotdeauna plăcut să vii aici. Peste tot erau cărți și plante, conceptul de minimalism nu exista în această casă. Erlend începu imediat să se gândească la camera copilului. Deși o va decora superb, în clipa în care el se va întoarce cu spatele, va fi încărcată cu tot felul de obiecte moi, colorate și atârnate.

— Două lucruri, spuse Lizzi când se așezară la masă în fața unui platou cu paste greu de identificat.

Lizzi era frumoasă într-un fel oarecum distant *à la* Liz Hurley, în timp ce Jytte era exact opusul ei. Fără să fie bărbătoasă, avea un corp îndesat, așa gândea el despre ea, îndesată și solidă, puternică. Încheietura mâinii puternică, degete puțin butucănoase. Jytte era și ea frumoasă, oare cu cine ar putea spune că semăna? Poate cu Janet Jackson, fără să fie de culoare.

— Doar două? întrebă Krumme.

— Noroc! spuse Jytte.

— Noroc. Primul lucru e casa, spuse Lizzi.

— Ce vrei să spui? spuse Erlend și mai bău o înghițitură de vin.

Discuțiile au început, se gândi Erlend.

— Poate că ar trebui să găsim o vilă, cu două apartamente separate, desigur. Să aibă totuși o grădină comună. Va fi mai ușor.

— O, nu, spuse Erlend.

— Nici mie nu-mi place ideea asta, spuse Jytte. Iubesc casa asta.

— Și eu ador apartamentul nostru, spuse Erlend.

— Și eu, spuse Krumme.

— Dar terasa, interveni Lizzi, e la înălțime mare.

— Nu e nici un pericol, spuse Erlend, când o să construim șanțul cu apă în jurul vitrinei mele, am să-i rog pe muncitori să facă și un grilaj electrificat cu sticlă pisată lipită pe partea de sus. *You see?* Problema s-a rezolvat.

— Dacă vom fi de acord, spuse Krumme, copilul va fi... *mic* multă vreme, ulterior vom avea mult timp să ne gândim ce vrem.

— Așa e, spuse Lizzi.

— Dacă vedem că nu e practic felul în care locuim, vom colabora și în această privință, spuse Krumme.

— Avem o propunere, spuse Jytte.

— Jytte... Doar trebuia să așteptăm până la cafea, spuse Lizzi zâmbind.

Amândouă se înroșiră.

— O propunere legată de casă? întrebă Erlend.

— Nu, spuse Jytte. Mult mai importantă decât casa.

— Dar despre ce *este* vorba? Spune! Este vreuna din voi deja însărcinată? întrebă Erlend. V-ați dus pe ascuns și ați furat spermă de la un marinar de cursă lungă care trecea din întâmplare pe acolo?

— Nu, spuse Lizzi râzând.

— Am discutat mult care din noi să poarte copilul și care din voi să fie tatăl, spuse Jytte și o luă pe Lizzi de mână.

— Erlend, spuse Krumme.

— Amestec în cana de cafea, spuse Erlend.

— Avem o propunere, spuse Jytte.

— Ai mai *spus* asta! spuse Erlend. *Explică*!

Ochii lui Jytte se umplură deodată de lacrimi, dar ea zâmbea:

— Amândouă, de fapt toți patru.

Se făcu o liniște desăvârșită, se auzea doar muzică în surdină de la radioul din bucătărie. Erlend a știut după aceea că nu va mai putea asculta niciodată *Rocket Man* de Elton John fără să se gândească la acest moment.

— Toți patru?

Krumme fu cel care reuși să vorbească primul.

Acum plângeau și Jytte, și Lizzi, Jytte se așeză pe genunchii lui Lizzi și, în viteză, aproape că răsturnă o sticlă de vin.

— Ce vrei să spui? șopti Krumme, care și el îl luase pe Erlend de mână.

— Exact ce a spus, spuse Lizzi. Și eu, și Jytte vrem să avem copii, așa că amândoi puteți să deveniți tați. Nu este nevoie să alegeți. Nici noi. Am înțeles asta când am vorbit despre care dintre noi să... De ce să alegem? Suntem două femei. Nu este sigur că vom rămâne însărcinate în același timp, e prea mult să sperăm asta, dar putem încerca. Și atunci trebuie ca amândoi să fiți tați!

— Dumnezeule! exclamă Krumme.

Acum e clar, se gândi Erlend, acum se realizează ceva, pornind exact din această secundă este un fapt împlinit.

— Dumnezeule mare! spuse Krumme.

— Oprește-te, Krumme, el nu te poate ajuta. Vă doriți asta cu adevărat? spuse Erlend.

— Da, spuse Jytte.

— Chiar dacă probabil o să ne omorâm cu zile, spuse Lizzi. Două femei pline de hormoni sub același acoperiș, dacă o să rămânem însărcinate cam în același timp. Asta, dacă sunteți de acord. Dacă o să reușim.

— O să reușim, spuse Erlend.

Simți brațele lui Krumme în jurul lui, înainte de a reuși să-și recapete răsuflarea. Krumme își ascunse fața în scobitura gâtului lui, plângea și râdea în același timp. Paharul lui se răsturnase, vinul pătă fața de masă și pata semăna cu un trandafir roșu.

— Șampanie, spuse Lizzi cu un smiorcăit. Mă duc să o aduc.

— Când vom facem asta? întrebă Krumme.

Își suflă nasul tare cu șervețelul, deși știa că Erlend detesta când făcea asta.

— Vom fi la mijlocul perioadei de ovulație peste o săptămână, spuse Lizzi și se ridică.

Rimelul i se scursese pe obraji.

— Eu și Jytte suntem sincronizate sută la sută, adăugă ea. Și în privința asta.

Se duse repede la bucătărie și se întoarse cu o sticlă aburindă.

— Tu numești *asta* șampanie, Lizzi? strigă Erlend. Ăsta este vin spumant! Știam că trebuia să aduc câteva sticle de Bollinger!

— Lasă, că o să reușești să înghiți și tu un pahar sau două. Uite! Uite cum îmi tremură mâinile, spuse ea.

— La toți ne tremură mâinile, spuse Krumme. Este foarte serios.

— Oricum, este foarte sângeros, spuse Erlend.

Se uitară la el.

— Vreau să spun... chiar la sfârșit, când se va naște copilul. Eu nu vreau să asist, spuse el.

— Eu vreau! spuse Krumme.

— Atunci vreau și eu, spuse Erlend. Altfel o să tot aud timp de o sută de ani ce am pierdut. Cu două pastile de Valium, o să mă descurc.

Dar va trebui ca amândoi să fim acolo, și eu, și Krumme, nu îndrăznesc să fiu singur. Deci asta înseamnă că exact atunci voi nu trebuie să fiți *complet* sincronizate.

— Dar cum vom proceda? întrebă Krumme.

— Așteaptă. Să ciocnim mai întâi, spuse Jytte și se ridică în picioare. Stătea acolo, dreaptă, cu obrajii îmbujorați, întinzând mâna în care ținea paharul, ca o statuie a libertății.

— Dragă Erlend și Krumme, ținem atât de mult la voi. Noi ne iubim. Și voi vă iubiți. Nici un copil nu poate visa să se nască înconjurat de mai multă dragoste decât ceea ce noi patru îi putem oferi.

Se ridicară toți în picioare și ciocniră în tăcere. Erlend simți cum îi tremură genunchii. Voi fi tată, se gândi el, noi vom fi tați.

Jytte propuse să întrebe un doctor cum se potrivesc grupele lor de sânge pentru a ști cine să fecundeze pe cine. De rest se vor ocupa ele.

— Deci nu va trebui să mergeți la o clinică de specialitate? întrebă Erlend.

— Nu, a răspuns Jytte. Nu e necesar. Trebuie numai să plasăm prețioasa doză cât mai adânc. Asta putem face și noi singure foarte bine.

— Dar *cum*? întrebă Erlend.

— Doamne, exclamă Lizzi, ce întrebări pui! Folosim un furtun de plastic și o pâlnie, nu e prea complicat.

— Atunci de ce sunt clinicile de acest fel atât de aglomerate? Dacă pot să întreb.

— Pentru că oferă donatori anonimi, mai întâi curăță sperma și o pun apoi direct în uter, spuse Lizzi. Dar, la noi, spermatozoizii se vor lua singuri la întrecere pe ultima porțiune, în mod natural. Cei mai robuști vor câștiga. Nu vrem la nici o clinică, dorim să fie un moment frumos și special. Și mai dorim ca voi să fiți aici.

— Nu pentru a...

— Nu, Erlend, nu pentru a asista. Sau pentru a ține pâlnia. Ci pentru ca să fiți aici. Vom putea să mâncăm împreună după aceea și să petrecem o seară frumoasă.

— După aceea însă, voi nu mai aveți voie să beți alcool, spuse Krumme făcându-le semn cu degetul arătător.

— Sigur, spuse Jytte. Nici măcar de mâine încolo. Corpul meu va fi total curat pentru a concepe un bebeluș.

— Voi aduce șampanie adevărată, am să beau eu pentru amândouă! spuse Erlend.

— Nu și înainte! spuse Lizzi.

— Poftim?

— Este mai bine ca voi doi să nu beți nici cafea, nici alcool acum, cu o săptămână înainte.

— Doamne, spuse Erlend. Este nevoie de o *asemenea* abstinență...

Acum înțeleg de ce am ezitat o vreme.

— O săptămână de tortură pentru voi, spuse Jytte. Apoi nouă luni de abstinență totală pentru noi. E o afacere bună.

— Sigur, dacă pui problema așa, spuse Erlend. Dar *după* ce Krumme și eu ne-am făcut treaba fiecare în cana lui de cafea...

— Am procurat recipiente speciale, spuse Lizzi. Sterile.

— Excelent, spuse Krumme. Ați fost foarte sigure că noi vom accepta...

— Da, într-adevăr, spuse Lizzi. Da, pentru că acum putem deveni părinți toți patru.

— De fapt, e curios, spuse Erlend. M-a speriat la început gândul la un bebeluș care face tot timpul pipi, dar acum, că vor fi doi, nu mai este un gând atât de oribil. Dar dacă nu rămâneți însărcinate? Sau doar una dintre voi? Sunt unii care încearcă ani de zile să...

— Eu cred că vom rămâne însărcinate, spuse Jytte. Amândouă. Știți doar că și eu, și Lizzi am făcut fiecare un avort, după o relație cu bărbați, înainte să ne dăm seama că... Dar în orice caz... Lizzi a rămas însărcinată după un coit întrerupt, iar eu, când am rămas însărcinată, aveam sterilet și m-am și clătit imediat. Suntem foarte fecunde.

— Acum cred că vom bea tot ce e alcool în casa asta, pentru că voi s-ar putea să nu mai beți mai mult de nouă luni, iar noi o săptămână întreagă, spuse Erlend.

Când el și Krumme se întoarseră acasă pe la trei noaptea și merseră împleticindu-se la culcare, Erlend spuse șoptit:

— Vorbesc serios de canalul cu apă, Krumme.

— Dragul meu, vino aici...

— Și aligatori. Poate că trei vor fi de ajuns. Dar eu mă gândesc la patru.

— Te iubesc, Erlend. Mă faci cel mai fericit bărbat din lume, știi asta?

— Mmm. Miroși bine... Da, știu. Și eu sunt la fel de fericit. Când am crezut că erai nemulțumit de mine și de viața noastră... Nu mai aveam pentru ce trăi, Krumme. Nici nu mai puneam suflet la aranjarea vitrinelor, a fost groaznic.

— Am fost atât de mândru de tine astăzi, când *tu* ai răspuns „da“. Instantaneu. Mi-a dat atâta... *încredere*. Înțelegi?

— Cuvintele au ieșit singure. *Am vrut. Vreau*. Am rabat la îmbrăcăminte pentru copii la Benetton, ți-am spus? Îmi amintesc că m-a apucat râsul când Poulsen mi-a spus asta și am răspuns că nu văd la ce îmi folosește. Poate că a fost un semn. A fost în ziua în care tu ai fost lovit de mașină.

— Ascută aici, spuse Krumme. Ce-ar fi să montăm vitrina direct pe perete pe toată lungimea camerei de zi? Cu lumini și tot ce trebuie. La o înălțime bună, sus pe perete. O să arate bine.

Erlend închise ochii și și-o imagină. Un fluviu de lumină care curgea orizontal de-a lungul peretelui, el putea aranja figurinele Swarovski în teme succesive, se vor vedea mult mai bine când toate vor fi la înălțimea ochilor, o să fie fantastic. Figurinele noi veniseră prin poștă intacte și frumoase.

— Te iubesc, Krumme.

— Ai primit noile figurine? Cele pe care le-ai comandat?

— Da. Știi...? Am cumpărat un unicorn.

— Știu. L-am văzut.

— L-ai văzut? se miră Erlend.

Se ridică în cot privind binecunoscuta figură a lui Krumme. Căuta în ochii lui urme de acuzare și șopti:

— L-am pus destul de departe în spate. Iartă-mă. Doar am...

— Consider asta o declarație de dragoste, spuse Krumme. Că nu puteai fără el.

— Așa e. Pentru că te reprezintă pe tine.

— Vino aici, șoricelule. Lipește-te de mine.

— Nici nu am cum să vin mai aproape.

— Atunci, cel puțin, stinge lumina.

Erlend îl aștepta pe peron și asta era o mare ușurare pentru el. Când sosise pentru a lua trenul de Frederiksværk, gara centrală era un du-te-vino de oameni, sunete și mișcare, îi era greu să se orienteze când era îmbrâncit de colo-colo în această aglomerație care îl sufoca.

— Aici erai, spuse Erlend.

Apăru deodată în fața lui, zâmbind. Își strânseră mâinile.

Era ciudat să-l vadă pe Erlend în străinătate, știind în același timp că el aici locuia și că în multe privințe aparținea totuși de fermă. În același timp, arăta diferit. Avea părul mai scurt decât de Crăciun și mai negru ca oricând, de fapt atât de negru încât avea reflexe albăstrui. Ochii păreau mai închiși la culoare decât atunci când a fost la Neshov, probabil că îi făcuse cu creionul și își vopsise genele. Margido observa astfel de lucruri, el care machia fețe ce urmau a fi studiate îndeaproape, în lumină, fiind culcate pe o pernă de mătase albă. Dar, ca de obicei, Erlend se îmbrăca bine. Era îngrijit, nu purta niciodată haine țipătoare, tinerești, cum fac adesea bărbații în jur de patruzeci de ani. Margido reuși să înregistreze toate acestea, în ciuda faptului că era epuizat.

Era epuizat cum nu mai fusese niciodată și uluit de tot ceea ce era nou și neobișnuit, deși se afla doar în Danemarca, deci nu prea departe de casă. Mâncarea avea alt gust, lapte la micul dejun, pâine și mezeluri, astfel de lucruri mărunte, simple, pe care el acasă le credea la fel pretutindeni. Beau alcool la toate mesele, chiar și la micul dejun beau un păhărel de șnaps. Și toate anunțurile erau în daneză, el nu le acordase niciodată atenție înainte și a fost frapat de faptul că tot ce era scris acolo părea ca de pe vremuri, semăna cu limba norvegiană de altădată, ceea ce într-un fel și era. Dar cea mai puternică impresie i-o făcuse limba vorbită. Faptul că auzea limba daneză în jurul lui peste tot, de dimineață până seara; gama de sunete era total diferită și ca urmare transforma și realitatea care îl înconjura. Se întrebase chiar ce efect ar avea asupra lui o *cultură* complet străină, având în vedere că și cea daneză îl marca atât de puternic. Dacă s-ar fi dus în... Tunisia sau în China sau în Australia. Ar fi fost copleșitor și insuportabil.

— Ar fi fost absurd să fiu aici fără să vin să vă văd, spuse el.

— Așa e. La ce oră ai avion?

— Diseară, la nouă fără cinci. Direct la Værnes.

— Da, de la Trondheim la Copenhaga e de fapt doar o aruncătură de băț. Deci ai mai multe ore la dispoziție. Ce-ar fi să punem bagajul la camera de bagaje și să facem un tur înainte să mergem la noi acasă?

Mica Sirenă, Amalienborg și așa mai departe. Tivoli[27] e închis în această perioadă a anului.

— Ești amabil, Erlend, dar eu sunt obosit, am avut un număr incredibil de impresii noi. Tot ce-mi doresc, de fapt, e să mă așez într-un fotoliu bun.

— Nici o problemă. Mica Sirenă este supraestimată oricum, este foarte mică și plină de găinați de pescărușii.

— Atunci să luăm un taxi. Tu știi cu siguranță unde-i stația de taxiuri.

— Aici se spune *taxa*, Margido. Noi locuim însă în piața Gråbrødretorv, este puțin mai încolo. Ar fi ridicol să luăm un taxi pentru o distanță *atât* de mică. Să-ți duc eu sacoșa? E ciudat să te văd aici. Ești ultima persoană la care mă așteptam să ne facă o vizită. Mă uimești în permanență, Margido.

Nu știa ce să răspundă, așa că preferă să nu spună nimic. El știa bine la ce făcea Erlend aluzie cu acest „în permanență“. Numai de n-ar începe să vorbească despre asta.

Afară era o vreme închisă și rece, un vânt glacial mătura asfaltul. La fel fusese vremea și în cele două zile la Frederiksværk. El își imaginase că va fi mai cald în Danemarca, dar a fost invers, a fost mai rece decât la Trondheim. I-a fost frig în tren și acum era înghețat până în măduva oaselor, dar nu voia să se plângă. Spera că va fi cald în apartament.

Erlend mergea cu pași mari, fără să ia în seamă învălmășeala din jurul lui. Un muzicant ambulant stătea cu chitara și muzicuța chiar în fața intrării principale a gării, era de neînțeles cum putea să stea nemișcat și să cânte pe frigul ăsta.

În timp ce mergeau în sus pe ceea ce Erlend numea Strøget, care era strada pietonală din Copenhaga, Erlend îi arătă Rundetårn și turla bisericii Trinitatis.

— Sfânta Treime, spuse Margido.

— Asta înseamnă, da. Deci tu ai fost la un târg de sicrie, așa am auzit.

— Erau și pietre funerare, și sicrie.

— Ai cumpărat serios, nu-i așa? spuse Erlend.

— Nu. Erau echipamente pentru calculatoare ce puteau tipări pe loc în culori, cu fotografii și text. Dar eu nu mă pricep la calculatoare. Pentru sicrie am un furnizor stabil, iar pietrele le luăm de la Eide, din regiunea Møre de Nord. Nu putem schimba de pe o zi pe alta.

— Cred că erau sicrie de ultima modă. Aveau radio, televizor și internet integrat?

— Nici chiar așa, nu, răspunse Margido.

De la o tonetă venea aromă de gogoși proaspete, aburul de la tăvile cu ulei încins se ridica formând nori gri, o tânără stătea cu o jucărie ciudată legată cu un șnur căreia îi făcea reclamă pentru vânzare, era

vânătă de frig și nu avea mănuși de nici un fel, îl făcu să se gândească la „Fetița cu chibrituri“. Era un oraș cu un milion de locuitori și Dumnezeu știe câte destine deznădăjduite.

— Cum e, de fapt, să lucrezi cu moartea, Margido? În permanență?

— Este... un serviciu bun. Aduce satisfacții. Oameni care apreciază ceea ce faci. Dar tu? Afacerea ta merge bine? Tu ai decorat unele din vitrinele astea?

Trebuia să-și folosească aproape toate resursele de politețe ca să-l întrebe. Nu vedea decât manechine înșirate unul după altul, purtând haine diferite. Vitrine cu produse îngrămădite peste tot, cu prețul pe etichete, nu-i spuneau nimic și nu-l tentau.

— Aici nu. Vitrine monotone. Vezi ceva care te atrage?

— Nu.

— Exact. Pentru că nu sunt ale mele. Supraîncărcate și urâte.

Ascensorul mergea până la apartament, semăna cu un ascensor de hotel, cu oglindă pe trei pereți deasupra unei balustrade de alamă. Erlend trebui să tasteze un cod pe un panou înainte ca liftul să pornească.

— Ăsta da sistem de securitate, e grozav, spuse Margido.

— Tot etajul superior este doar al nostru și nu vrem să avem nepoftiți care să apară deodată în pragul ușii.

— Lift personal?

— O, nu, *trece* și pe la vecini când suie...

Dar nici ascensorul și nici sistemul de securitate nu-l puteau pregăti pentru momentul când văzu apartamentul. Își scoase pantofii, deși Erlend îi spuse că nu era nevoie, și merse în ciorapi prin niște camere cum nu mai văzuse decât în filme. Nu mai fusese niciodată într-un asemenea loc, nici măcar când dădea ultimele îngrijiri decedaților la domiciliu. Cel mai apropiat de Trondheim ar fi cartierul Nedre Elvehavn, dar nu credea să fi existat asemenea apartamente nici măcar acolo. Două imense camere de zi în formă de L, dintre care una, cu uși glisante de sticlă, dădea spre o enormă terasă, șemineu, mobile rafinate din lemn aurit, sticlă și metal, vaze mari cu crini, artă modernă pe pereți, o vitrină mare de sticlă, luminată și plină de figurine de sticlă, pardoseală de gresie, teracotă, ardezie și parchet. Știa că el și Krumme trăiau bine, dar asta întrecea tot ce își imaginase.

— Nu prea e ca la Neshov, spuse Margido.

— Nu, se poate spune *asta* cu siguranță. Cafea?

— Da, mulțumesc.

Bucătăria era și ea enormă. Într-una din camerele de zi era o masă lungă cu cel puțin zece scaune, iar la bucătărie era o masă mai mică, cu două scaune. Erau metri întregi de blat din piatră neagră șlefuită, strălucitoare.

— Larvichit, spuse Margido, ușurat să descopere ceva familiar, și își

trecu mâna pe suprafața rece. Se folosește adesea pentru pietrele de mormânt.

— Da, probabil că așa se cheamă, spuse Erlend.

El apăsă pe un buton și așeză o cană de cafea, mică, neagră, sub ciocul robinetului.

— Fac un espresso, am impresia că ai nevoie. Am cumpărat și niște prăjituri. Krumme vine în curând și ne pregătește cina.

— Două frigidere? se miră Margido cu ochii la frigiderul dublu din inox cu una din uși din sticlă mată.

— Avem nevoie. Unul pentru alimente și unul pentru băuturi.

— Dar nu sunteți decât voi doi.

— Avem deseori invitați. Și ne place să avem de unde alege. Uite, spuse Erlend deschizând ușa frigiderului cu geam mat. Șampanie, vin alb, apă carbogazoasă, sucuri de fructe, apă tonică, lapte, frișcă nebătută, mai multe feluri de oțet, sosuri fără ulei pentru salată, bere și apă minerală. E necesar un frigider pentru toate astea, nu-i așa?

Margido se așeză cu grijă pe unul dintre scaune și-l privi pe Erlend, care stătea cu spatele la el și își pregătea o cană de ceai. Apoi aduse un castronel cu zahăr brun. Scoase niște prăjituri dintr-o pungă albă de hârtie și le puse pe un platou de sticlă. Atunci Margido observă că erau două mașini de spălat vase montate una lângă alta sub blat. Aveau și două cuptoare, unul deasupra celuilalt, montate la înălțimea pieptului.

— Aveți câte două din fiecare aici, remarcă el.

— Da, cam așa e, spuse Erlend pufnind în râs.

Umerii i se agitară sub puloverul negru pe gât. I se vedeau omoplații proeminenți ieșind în relief. Fratele lui. Stând confortabil și relaxat în tot acest lux. Se simțea și mai epuizat decât înainte să vină aici, dar nu își dădea seama de ce. În orice caz, acum ezita și mai tare să spună ceea ce hotărâse. Se uită în jos la șosetele lui, brusc ușurat că niciuna nu făcuse găuri la degete după tot umblatul ăsta. Își întinse picioarele sub masă, Erlend își pusese o pereche de papuci îmblăniți. Încercă să se concentreze asupra aromei de cafea, asupra faptului că Erlend cumpărase prăjituri și sigur își luase timp liber pentru el, era binevenit.

— E perfect că avem două mașini de spălat vase, spuse Erlend. De obicei luăm vasele curate dintr-una și le punem pe cele murdare în cealaltă, iar când avem invitați, e grozav să ai două mașini în care să pui vasele la spălat. Un cuptor este pentru cartofi, legume și așa mai departe, celălalt cuptor este pentru felul principal de mâncare, carne, pește sau pui. Astfel sunt toate gata în același timp.

— Asta trebuie că vă costă o avere.

— Krumme vine dintr-o familie înstărită, oribilă, din Klampenborg, eu nu-i întâlnesc niciodată, dar el îi vede din când în când. A moștenit

o grămadă de bani când a murit mama lui și, când nesuferitul de taică-său o să muște țărâna, o să aibă și mai mulți. Dar și noi câștigăm bine.

— Aha.

— Am cumpărat apartamentul cu douăsprezece milioane acum opt ani și am folosit șase milioane pentru a-l aranja așa cum am vrut noi. Poftim, servește-te, spuse Erlend și-i puse cafeaua în față.

Bău cu recunoștință. Podeaua era încălzită, își apăsă tălpile pe dușumea și închise ochii o clipă.

— Obosit? îl întrebă Erlend.

— Da. Însă altfel decât atunci când am treabă până peste cap acasă.

— Luăm un taxi până la Kastrup, vin cu tine, așa că restul călătoriei tale o să meargă ca pe roate.

— Nu-i nevoie. Dar, de fapt... ar fi bine.

— N-ai mai fost în străinătate până acum, nu?

Margido oftă.

— Nu. Așa că e un pic cam mult. Călătoria, limba...

— Pietre de mormânt și sicrie.

— Cu astea eu sunt obișnuit.

Nu mai vorbiră. El bău toată cafeaua din ceașcă, era foarte mică. Fără să întrebe, Erlend se sculă și mai făcu una. Margido respiră adânc, simți imediat cum inima îi bate mai repede, acum că se hotărâse, și spuse:

— Aș vrea să-ți cer iertare, Erlend.

— Pentru ce?

O clipă, Margido se temu că Erlend a crezut că el își cere iertare pentru telefonul de Anul Nou, ar fi trebuit să se exprime altfel. Spuse repede:

— Pentru felul în care ai fost tratat în familie. Te înțeleg foarte bine dacă ești plin de amărăciune și supărat pe... da, și pe mine, și pe Tor... și pe mama.

Ajuns aici, ar fi dorit mult să încheie discuția, să stea întins undeva, să închidă ochii și să știe că s-a terminat.

— Nu sunt plin de amărăciune, spuse Erlend, punându-și în față o nouă cană de cafea plină și întâlnindu-i privirea. Chiar deloc. Am fost dezamăgit și mi-a părut rău pentru voi. Dar în ziua când am plecat de la Neshov am fost furios. Nu mai suportam să fiu călcat în picioare. Furios și dezamăgit, violent, dar nu plin de amărăciune. Nu erați doar voi, cei de la fermă, erau toți. Tot... tot Bynes, tot orașul Trondheim. În douăzeci de ani s-au întâmplat multe, dar atunci...

— Da. S-au întâmplat multe.

— Când ai sunat de Anul Nou...

— Trebuie să vorbim despre asta? spuse Margido.

— Erai beat?

— Nu se va mai întâmpla.

Erlend începu să râdă tare, cu gura deschisă, dând capul pe spate.

— Eram sigur! Trebuia să fii beat ca să-mi spui „frățioare“.

Margido vru să ducă ceașca la gură pentru a bea, dar simți că îi tremură mâna și renunță.

— Iartă-mă, Margido, n-am să râd de tine, e urât din partea mea, spuse Erlend.

— Krumme este... un om bun, declară Margido. Așa a spus și preotul Fosse când l-am întâlnit acum câteva săptămâni. Că sunteți... că păreți foarte simpatici.

— A spus el asta? Și tu îți ceri iertare? Și, în plus, sunteți amândoi credincioși?

— Da. Așa e.

— Tu i-ai văzut? Împreună? întrebă Erlend.

Margido se forță să ridice la gură cana de cafea cu ambele mâini. Trebuia să simtă în gură gustul de cafea. Dar nu era surprins că Erlend dorea să vorbească despre asta. Acum nu mai era la Neshov, stând de cealaltă parte a mesei în fața lui Tor, care ridica perdeaua și controla temperatura de afară în caz că subiectul conversației devenea prea dificil.

— Pe cine? Vrei să spui... pe mama și pe...

— Da, spuse Erlend.

Se uită din nou la frigidere, una dintre uși avea o gaură deasupra căreia era un buton pe care scria „Ice Cube Automat“.

— Da, i-am văzut.

— Deci *ai văzut* că mama și bunicul Tallak...

— Într-o zi am venit de la școală puțin mai devreme. Eram încă mic.

— E greu de crezut. Că poate fi atât de ușor să ascunzi atât... de mult.

— De fapt, e simplu, spuse Margido și-l privi drept în ochi. O fermă de familie trebuie transmisă mai departe. Și când moștenitorul este fiu unic și nu-i plac fetele...

— Atunci rezolvă tatăl lui problema.

— Da.

— Dar ar fi ajuns o dată, Margido. Noi suntem trei.

— Poate că a fost mai mult decât o simplă necesitate pentru fermă.

— Vrei să spui că se iubeau?

— Nu știu, răspunse Margido. Și acum au murit amândoi. Nu vom afla asta niciodată.

— Încerc să-mi imaginez. Mama și el, pe la spatele bunicii timp de ani de zile, pe când ea zăcea bolnavă sus, în camera ei. Crezi că ea își dădea seama de ceva?

— Trebuie să sperăm din toată inima că nu.

— Dar mama și... bunicul Tallak nu te-au văzut? Nu și-au dat seama

că tu ai aflat?

— Nu. Dar eu i-am spus mamei. Acum șapte ani. Ultima oară când am fost acolo, înainte să vin acum... de Crăciun. I-am spus că trebuia să existe o limită în felul în care îl tratau pe bătrân. Că *el* era de compătimit, având în vedere modul în care se comportase ea. S-a sfârșit cu o ceartă îngrozitoare, ea s-a înfuriat și mi-a spus că vorbeam despre lucruri pe care nu le înțelegeam câtuși de puțin. Atunci, pur și simplu, am plecat, pentru că ea refuza să vorbească despre asta rezonabil și calm.

— Tor încă îi spune „tată“?

— Tor preferă ca totul să fie la fel, cât mai mult posibil.

— Eu îl iubeam tare mult. Pe bunicul Tallak.

— Știu asta, Erlend.

Își duse mâna la față, își apăsă ochii cu degetul mare și cu degetul arătător, mica pată de întuneric îl invita la odihnă.

— Toate astea s-au întâmplat cu atât de mult timp în urmă... Ai o toaletă? întrebă el și se ridică.

— Avem două, bineînțeles, spuse Erlend. Una separată și una la baie. Dar tu nu ai văzut încă baia!

Primul lucru pe care-l văzu fu acvariul. Mut de uimire, îl lăsă pe Erlend să-i arate diferiți pești. O cadă triunghiulară, având aproximativ aceeași mărime ca toată baia lui de acasă, ocupa un colț, cu duze strălucitoare montate în porțelanul gri ca oțelul. În celălalt colț era o cabină de duș. Două chiuvete profilate turnate într-un blat de sticlă mată, palmieri și plante verzi luminate direct cu spoturi, un fotoliu alb, înalt, cu tetieră, cu niște haine aruncate pe unul dintre brațe. Fotoliu înalt cu tetieră. În baie. Atunci o descoperi, în colțul încăperii, cu uși glisante din sticlă și bănci inconfundabile de lemn în interior.

— Aveți saună? întrebă el.

— Of, sauna asta. Nu o folosim niciodată. Numai femeia de serviciu intră în ea, ca să șteargă praful de pe sobă și de pe bănci.

— În curând am să am și eu o saună. O să fie gata montată când ajung acasă. Nu cu sobă adevărată, ci...

— Noi facem baie. Cred că aproape în fiecare zi. Eu am insistat să avem sauna asta când am renovat apartamentul. E o prostie din moment ce nu o folosim niciodată. Dar știi ceva? Poți foarte bine să faci o saună acum, dacă vrei. Să te relaxezi puțin.

— Acum...?

— Sigur! Pornesc soba, se încălzește într-un sfert de oră. Am să umplu găleata cu apă. Avem și halate de baie curate pentru musafiri, ca să poți transpira în continuare după duș, înainte de a te îmbrăca. Oricum, noi nu mâncăm decât peste vreo două ore, o să fie numai bine, nu-i așa? Din partea noastră, poți să stai la masă în halat de baie,

și noi facem des la fel. Aici e frigiderul.

Alături de fotoliul cu tetieră era un mic frigider.

— Apă gazoasă. Când ne săturăm de șampanie. Poți să te servești.

Își împături hainele frumos, le puse pe fotoliu și puse ceasul cu brățară deasupra. Erau hainele de zi pe care le îmbrăcase de dimineață, nu mai avea altele curate la el. Își mirosi ciorapii și-i spălă cu săpunul pentru mâini, apoi îi întinse pe podeaua încălzită. Cineva bătu la ușă, oare încuiase? Era în pielea goală.

— Da?

— Vrei să ai muzică? se auzi vocea lui Erlend. Mi-am amintit deodată că sunt difuzoare în saună. Ce fel de muzică crezi că se potrivește cu transpirația? Diana Ross?

— Nu, mulțumesc, Erlend. Vreau să stau în liniște. Dar îți mulțumesc.

Intră la căldură și închise ușa după el. Aruncă apă pe sobă, se așeză pe banca cea mai de sus și închise ochii. Simți imediat cum începe să transpire, cum transpirația îi ieșea prin piele. Deschise ochii și privi în gol prin ușa de sticlă, văzu halatul de baie alb pe care urma să-l împrumute și un prosop mare de baie cu dungi gri și negre. Închise ochii din nou.

Era amețit când intră în cabina de duș. Golise deja o sticlă de apă gazoasă daneză, care de fapt era ca o sticlă obișnuită de Farris[28], și se gândi că-i mai trebuia una. La sfârșit, lăsă apa rece ca gheața să-i curgă pe corp, înainte de a se șterge temeinic și a șterge urmele de pași și apa de pe podea. Când va ajunge acasă, va putea face asta în fiecare zi. Era ca și cum urma să înceapă o nouă viață. Erau oglinzi peste tot aici, acasă avea doar o oglindă mică deasupra etajerei de sticlă unde își ținea periuța de dinți. Rămase în picioare și se privi. Un bărbat corpolent. De ce era așa, de fapt? Nu mânca mult. Dar nici nu făcea mișcare. Își trecu mâna peste burtă, își trecu mâna prin păr, se întoarse, dar acolo era o nouă oglindă. Se uită atunci la peștii care înotau leneși, fără țintă, unii în jurul altora, privi îndelung cada imensă unde făceau baie și ascultă. Era liniște. Halatul de baie era moale și gros, dar oare trebuia să meargă în picioarele goale prin apartament? Din fericire, ciorapii se uscaseră, și-i puse în picioare și luă din frigider o nouă sticlă de apă gazoasă daneză. Cu sticla goală și cu cea nouă în mână, deschise ușa. Nu era încuiată. Acum auzi în depărtare tonuri de muzică clasică.

Krumme se întoarse imediat ce el intră în bucătărie, îi zâmbi și-i veni în întâmpinare, ștergându-și mâna dreaptă pe un prosop de bucătărie.

— Bine ai venit, Margido! A fost bine și cald înăuntru? Ce păcat că nu poți rămâne decât câteva ore!

El îi strânse mâna lui Krumme și spuse:

— Trebuie să mă întorc acasă. Mă așteaptă treburile. Unde să pun sticla asta goală?

— Pune-o oriunde. Pregătesc miel cu cușcuș, îți place?

— Desigur. Mii de mulțumiri.

— Așteaptă să guști și apoi să-mi mulțumești! spuse Krumme zâmbind.

— Unde e Erlend?

— E probabil la telefon, în birou.

— Aici în apartament?

— Da. Vrei un pahar de vin înainte de masă?

— Nu, mulțumesc, eu nu beau.

— Nici noi nu bem, spuse Krumme.

Se întoarse râzând spre cratițele de pe mașina de gătit. În orice caz, nu aveau decât o singură mașină de gătit, dar, în schimb, era o mașină de gătit cu gaz, având pe partea dreaptă ceva care semăna cu un grătar de grădină. Deodată își dădu seama ce spusese Krumme.

— Ei, voi beți, spuse el.

— Nu acum, spuse Krumme. Asta e apă. Noroc!

Margido ridică sticla cu apă gazoasă daneză în direcția lui și băură. Nu vru să întrebe mai mult. Krumme voia să vorbească despre Bynes și-i povesti că Tor îi invitase să vină din nou vara următoare, spusese că atunci era frumos acolo.

— Regiunea Bynes este totdeauna frumoasă, spuse Margido. Dar vara este într-adevăr superbă. Este foarte bine îngrijită peste tot. Clădirile de la Neshov nu sunt tocmai reprezentative, dar ferma are o poziție fantastică. Cu privelițe panoramică și tot restul.

— Nu trebuie făcută decât o renovare completă, spuse Krumme. Dar câmpurile din jur? Ce cultivă fratele tău acolo?

— De ele se ocupă societatea Trønderkorn. Moara. Deci acolo se cultivă cereale. Societatea Trønderkorn seamănă și recoltează, Tor doar pune îngrășământ și ia paiele pentru porci. Astfel el primește rabat pentru furajele concentrate tot anul. Nu chiar atât de mare ca cei care se ocupă singuri și livrează cereale gata recoltate, dar totuși primește un rabat bun.

— Nu sună rău.

— În orice caz, singura soluție pentru Tor, spuse el. După ce a terminat cu vacile de lapte.

— Te pricepi, Margido.

— E inevitabil. Când stai acolo. În ultimii ani, eu n-am prea dat pe la fermă, dar Tor m-a pus la curent cu ce era mai important.

— Erlend nu prea știe multe despre cereale și vaci de lapte! spuse Krumme și râse de i se zgâlțâi burta. Dar mi-a povestit o grămadă despre cum să pescuiești cu năvodul. Se pare că era expert!

— Da, îi plăcea. Îmi amintesc bine.

— Neshov e înconjurat de lanuri aurii de cereale, care va să zică. Așa arată vara. Sună aproape ca o fermă daneză, spuse Krumme.

Puse ceva ce semăna cu granule galbene de griș peste cotletele de miel prăjite și băgă forma într-unul din cele două cuptoare.

— Dar terenul nu e la fel de plat ca pe aici. Am văzut terenuri agricole când am mers la Frederiksværk.

— Da, spune-mi de ultimul strigăt în materie de sicrie, spuse Krumme.

Margido își dădu seama că nu se amuza pe seama lui, ci părea cu adevărat interesat, așa că îi povesti puțin despre ultimele noutăți, cum să obții decorațiuni frumoase din materiale reciclabile și cum se scoteau piesele de metal de pe sicrie înainte de a fi coborâte în pământ. Ultima noutate erau fotografiile celor decedați montate pe monumentele funerare, fotografii gravate în materiale care nu puteau fi decolorate nici de soare, nici de intemperii.

— Ar fi poate interesant de scris un reportaj, spuse Krumme. Este ceva cu care toți ne confruntăm, mai devreme sau mai târziu.

— Sunt aproape sigur că lumea va vrea să citească despre asta, spuse Margido. Căci *noi* nu avem voie să dăm așa multe informații, nu înainte de a fi necesar.

Când se așezară mai târziu la unul dintre capetele mesei de sufragerie și după ce se îmbrăcă, Margido nu se putu abține să întrebe:

— Ai devenit abstinent la băutură, Erlend?

Erlend îi aruncă o privire iute, aproape puțin speriată, înainte de a răspunde:

— Abstinent? Nu, *asta* ar fi un pic cam mult.

— Facem... un tratament cu pastile, spuse Krumme. Doar din cauza asta.

— De ce trebuie să vorbești despre asta? întrebă Erlend privindu-l pe Krumme.

— Sunteți bolnavi? întrebă Margido, gândindu-se imediat la SIDA.

— Nu, nici vorbă, răspunse Krumme. Este vorba de vaccinul antigripal pe care l-am făcut, acum sunt mulți bolnavi de gripă pe aici. Și nu trebuie să bei alcool primele trei zile după vaccin.

— Asta e toată problema, spuse Erlend.

În avionul cu care se întorcea acasă, el se gândi la masa pe care o luaseră împreună și la cuvintele care s-au spus. Tratament cu pastile. Care în clipa următoare s-a transformat în *vaccin*. Era ceva care nu se potrivea, ceva care nu era complet... în concordanță cu ceea ce spuneau.

Și dacă Erlend se îmbolnăvise grav acum, când tocmai îl regăsise... Sau, chiar dacă nu era așa, făcuseră câțiva pași în direcția bună. Totuși nu păreau cu un picior în groapă, păreau fericiți, aproape

emoționați și nu se purtau ca niște oameni cu sabia lui Damocles deasupra capului.

La desert mâncaseră prăjitură cu brânză făcută de Erlend, el băuse un espresso, iar Erlend și Krumme câte un ceai. Focul ardea în șemineu, Erlend pusese muzică și umbla de colo-colo, iar Krumme pretindea că Erlend era agitat din cauza abstinenței. Abstinență de la ce? Era Erlend *atât* de dependent de alcool? Nu se încumetase să-l întrebe când stăteau împreună în taxiul, sau mai degrabă acel *taxa* care-i ducea la Kastrup. Dintr-odată i se făcu frică de răspuns.

27 Celebru parc de distracții din Copenhaga (n. tr.).
28 Marcă de apă gazoasă norvegiană (n. tr.).

La intrare tot mai mirosea a fecale, deși trecuseră mai mult de două săptămâni de când venise. Probabil că mai rămăseseră fecale sub plinte. Aruncase apă pe ele de mai multe ori după aceea, dar degeaba. Duse la bucătărie pungile cu cumpărăturile făcute la magazinul sătesc și puse ziarul în fața tatălui ei care aștepta așezat la masă.

— Ce vreme, spuse el.

— Da, a naibii vreme, a trebuit să dau ștergătoarele de parbriz la maximum când m-am întors acasă, deși conduceam extrem de încet.

Curtea, biciuită toată de ploaie, era o mare de noroi, câmpurile mustind de apă înconjurau întunecate clădirile, pomii erau ca niște dungi negre pe cerul gri, era aproape de mijlocul lui martie și ploaia venise după mai multe zile cu soare strălucitor care pentru scurt timp dăduseră impresia că a venit primăvara.

— Pământul e încă înghețat. Apa nu intră în pământ. De aceea se face așa o mocirlă nenorocită.

Avea o voce dură. Aproape că nu vorbea decât când se putea concentra pe ceva negativ.

De ce oare nu pleca? Să-și pună bagajele în mașină și să plece. Să o sune pe Marit și să o roage să-și ia concediu medical pentru a putea veni din nou aici din două în două zile. Era ca și cum căzuse într-o capcană. În fiecare zi se gândea să-i vorbească deschis tatălui ei în legătură cu felul în care se comportase și să-i spună că ea pleca acum. Și totuși lăsa zilele să treacă. Era vorba și de rutină, de faptul că era prinsă, că se putea refugia acolo, că putea să scape de toate ale ei. Începuse să înțeleagă cum oamenii de la această fermă trăiseră acolo de ani de zile, cum rutina zilnică făcea ca restul lumii să nu mai aibă însemnătate. Ziua era marcată de animalele din grajd, de oră, de emisiunile de la radio și de la televizor, de faptul că poștașul întârzia, indiferent dacă ploua sau nu. Din fericire, nu mai ninsese de când venise ea, ea nu putea lua tractorul și nici Kai Roger nu voia să-l folosească, deoarece cabina nu oferea destulă protecție șoferului. Nici nu se punea problema să-l conducă, spunea el, nu primeai bani de la asigurări dacă se întâmpla ceva. Desigur, asta avea drept urmare faptul că tatăl ei trebuia să plătească în plus pentru a i se livra furajele concentrate, lucru de care el se văita violent. Și nu se văita doar de asta. Totul mergea rău: contabilitatea cu care se chinuia în fiecare seară, declarația de venituri care trebuia predată înainte de 31 martie, abatorul din Eidsmo care voia porci mai slabi și mai tineri la tăiere deoarece exista o supraproducție la scară națională, facturile de la

firma de deratizare în plus față de toate celelalte facturi pe care le primea de obicei în acea perioadă a anului, reglementări noi de la KSL[29], cine să pună îngrășăminte pe câmpurile dimprejur. Nu exista vreun lucru de care să nu se plângă, cu excepția mâncării pe care i-o punea ea în față. Era întotdeauna bună, indiferent ce pregătea. Ea trebuia să se mulțumească cu asta.

Peste aproape două săptămâni îi vor scoate bandajele. El crezuse că se va face bine peste noapte. Până când doctorul care i-a schimbat bandajul ultima oară i-a spus că trebuia să meargă la fizioterapie ca să-și antreneze piciorul, mușchii i se atrofiaseră. Tata i-a tras o serie de înjurături doctorului și a spus că totul o să fie bine dacă doar o să poată îndoi din nou genunchiul, însă doctorul a trebuit, din nefericire, să-i explice că probabil va fi greu să îndoaie genunchiul o bună bucată de vreme, era exact ceea ce trebuia el să recupereze.

Ea se învățase să nu ia în seamă ce spunea el, să considere acel șuvoi de cuvinte ca pe ceva care nu o privea. Dacă reușea asta, va putea rămâne aici până se făcea el bine și să plece după aceea, cu cea mai bună conștiință din lume pentru că rezistase până la capăt.

Dar ea nu se bucura să se întoarcă acasă. Mama era teribil de jignită și o suna neîncetat pentru a o acuza și a o face să se simtă vinovată. Voia să vândă casa și să-și cumpere *un apartament de rahat*, cum zicea ea, și atunci fiecare putea merge pe drumul lui. Nu își dădea seama că pedeapsa pe care încerca să o aplice fiicei și soțului o va afecta cel mai rău pe ea însăși. Era plină de amărăciune.

Exact ca tata. Ea a încercat să fie blândă și drăguță. În zadar. A încercat să tacă și să fie distantă. În zadar. A încercat să fie de acord cu tot ce spunea el. A fost ceva mai bine, dar nu era stilul ei să fie de acord că totul mergea rău, că orășenii de la Circa Financiară erau niște tâmpiți care nu înțelegeau viața de zi cu zi a unui fermier, că Ministerul Agriculturii consta în exclusivitate în birocrați fasciști, iar Kai Roger era un amărât nenorocit care refuza să conducă tractorul lui bun, doar din cauza cabinei care, fiindcă ruginise, nu mai corespundea regulamentelor.

Ei îi plăcea Kai Roger. O ajutase să care apă caldă de la spălătorie până la porci, în ziua în care sosise și totul era îngrozitor. Când plecase din Oslo plângând tot drumul până la Hamar, ea își imaginase că tatăl ei va sări în sus de bucurie și de ușurare că vine ea. Dar el zăcea acolo... Fără îndoială că el nu o va putea ierta niciodată pentru că l-a văzut în halul acela. A convins-o pe Marit să lase tot și să vină. A durat mai puțin de o jumătate de oră și în acest timp ea a stat afară, în curte, fumând, era o liniște deplină în casă. El aștepta acolo, întins în mizerie. Marit nici n-a clipit, doar a închis ușa de la intrare în spatele ei și l-a târât pe tatăl ei în bucătărie, înainte să se întoarcă și să o salute așa cum trebuie pe Torunn. A întrebat-o dacă putea să curețe

dușumeaua. Ea a răspuns că o să încerce.

Atunci a intrat în curte Land Cruiser-ul. În clipa în care l-a văzut, ea s-a cutremurat și a apucat-o pe Marit de braț, înainte de a-și da seama că mașina era mai închisă la culoare decât cea a lui Christer, era mașina suplinitorului. A fost nevoită să spună că closetul chimic s-a răsturnat, mirosea deja în toată curtea, dar nu i-a spus că tatăl ei căzuse acolo. Mai târziu tatăl ei a pus-o să jure că nici Margido și nici Erlend nu vor afla nimic despre asta și ea a fost de acord. Probabil că a pus-o și pe Marit să facă o promisiune asemănătoare.

Ea a strâns grosul cu o mătură cu coadă, a găsit mănuși de cauciuc și un pachet cu șase suluri de hârtie igienică pe care le-a folosit la început, înainte de a spăla pe jos cu o cârpă. De două ori s-a dus să verse în spatele casei. Kai Roger aducea apă. Ea nu îndrăznea să se uite pe fereastra bucătăriei, dar, când Marit a trebuit să se ducă sus să aducă haine curate, au putut să stea un pic de vorbă. Bandajul tatălui ei era îmbibat de murdărie, a spus Marit, din fericire numai straturile exterioare, deci el avea nevoie de un bandaj nou. Așa că atunci când podeaua părea a fi curată, iar closetul chimic fusese clătit la crescătoria de porci și pus la loc, Torunn a trebuit să conducă până la Trondheim și să găsească o farmacie, în timp ce Kai Roger s-a apucat de treabă la porci.

Când tatăl a fost dus în patul de campanie din camera de zi, cu un calmant, ea era atât de obosită încât tremura. A condus-o pe Marit la mașină și au stat de vorbă mai mult timp. A spus că va rămâne aici o vreme, că putea ea să spele, să facă cumpărături și să gătească, să aibă grijă de ei. E posibil să fi promis prea mult, dar recunoștința pentru această femeie care într-o secundă a salvat situația o făcuse să fie exagerat de generoasă.

— Am cumpărat prăjituri, spuse ea, aducând imediat o tavă pe care o puse în fața lui.

— Aha.

— Cafeaua e sigur încă fierbinte. Unelte și toate astea, le găsesc în șopron?

— Pentru ce?

— Trebuie să rezolv ceva cu plintele de la intrare.

— Toate uneltele sunt în șopron, spuse tatăl ei și se așeză ținând ziarul cu brațele întinse.

Avea nevoie de ochelari, dar nici nu voia să audă de optician, pretindea că era prea scump. Îi va cumpăra niște ochelari și va vedea dacă i se potrivesc.

Nu trebuia să-i fie teamă că va da peste șobolani în șopron. Firma de deratizare făcuse o treabă bună, au lucrat mai multe zile și au trimis o factură de peste unsprezece mii de coroane. Nici măcar ușurarea de a fi scăpat de o problemă de asemenea proporții nu a

diminuat furia tatălui ei la primirea facturii. După ce a tunat și a fulgerat, a traversat cu greu curtea sprijinindu-se pe cadrul de mers cu rotile și s-a dus la crescătoria de porci. Când s-a întors, era mai calm și s-a băgat în pat.

Ea dorea tare mult să vorbească cu el despre porci, să-i povestească ce făceau și tot ce se întâmpla în crescătorie, însă el se mulțumea doar să asculte, fără să scoată o vorbă. L-a întrebat dacă îi era dor de ei, dar el nu a răspuns nici la asta. Și era supărat pe Margido, pentru că îi spusese și ei despre șobolani. Și-a dat seama de asta din cauză că ea nu a fost surprinsă când cei de la firma de deratizare au apărut în curte a doua zi după ce a venit ea. El se întreba dacă Margido nu pusese imediat un anunț despre asta la magazinul sătesc, astfel ca nimeni din Spongdal să nu fie în dubiu despre ceea ce găzduiau pereții crescătoriei de porci de la Neshov.

Ea găsi o daltă și un ciocan. Trebui să caute mult până să găsească ținte pentru plinte; ținte cu cap mic. Rămase încălțată cu cizmele pline de noroi când se întoarse în vestiar și începu să scoată tot ceea ce era pus pe podea. Își aminti până unde cursese mizeria și se bucură că nu era nevoie să mute cufărul cel mare, căci nu ajunsese până acolo. Scoase prima plintă și, într-adevăr, văzu pe perete o dungă maronie, umedă. Găsi o găleată de spălat pe jos și săpun, apoi își scoase cizmele înainte să intre în bucătărie pentru a lua apă.

— Ce faci acolo?

— Spăl la intrare.

— Ar fi trebuit să fie curat acolo de multă vreme.

Poate că el se obișnuise cu mirosurile urâte de la porci. Atunci bunicul coborî scara. Acum el petrecea o bună parte din zi sus, în camera lui.

— Foarte bine, spuse el. Miroase urât.

— O să fie curat acum, spuse ea. Sunt prăjituri la bucătărie. Și cafea caldă.

— Mii de mulțumiri, spuse el și păși cu grijă peste plintele desfăcute de la locul lor, care erau acolo cu ținte în ele.

El spuse cu mâna pe clanța ușii:

— Poți să mă tunzi?

Ea se ridică.

— Să te tund?

— Ana mă tundea. Îl tundea și pe Tor. La bucătărie. Avem o foarfecă specială pentru asta.

— Să văd dacă eu...

El nu așteptă răspunsul complet și se duse la bucătărie închizând ușa în urma lui. Ea nu se gândise la asta, dar așa era. Părul le trecea de gulerul cămășii. Își scoase mănușile de cauciuc, luă pachetul de țigări din buzunarul impermeabilului și ieși pe verandă. Ploaia bătea

în mocirlă, fiecare picătură făcea o mică groapă care se umplea la loc cu noroi, pentru ca imediat să cadă o nouă picătură. Zgomotul făcut de ploaie pe acoperișuri și pe pomi semăna cu cel al unui motor turat la maximum. În același timp, avea un efect calmant, ei îi plăcea ploaia. Însă ploaia la oraș, pe asfalt și pe caroseria mașinilor, era complet diferită de asta. Când pământul se dezgheța, câmpurile trebuiau date cu îngrășământ. Dacă tatăl ei nu putea face asta, Kai Roger trebuia să împrumute un tractor și să o facă. Acum ea era ca un tampon între tatăl ei și Kai Roger, dar, dacă el se opunea tatălui, atunci el nu va mai rămâne mult aici și asta nu folosea la nimic. Și atunci cine o să se ocupe de porci? Numai de nu l-ar fi văzut zăcând în halul ăla când a venit, deposedat de toată demnitatea.

Începu deodată să plângă. Plângea și își trăgea nasul și tușea, nasul îi curgea pe filtrul țigării, nimeni dinăuntru nu o auzea cu tot zgomotul făcut de ploaie. Cu cine să vorbească? Cu Margido? Oricum el nu putea face nimic, căci Tor era supărat pe el din cauză că vorbise despre șobolani. Să fi știut el că ei fuseseră informați și despre toate sticlele goale. Poate cu Erlend, dar ce putea el să facă? O va ruga doar să vină la Copenhaga. O va ruga să fugă. Era ușor pentru el să propună asta.

Făcu curat în țarcurile porcilor în timp ce Kai Roger distribuia furajele. Ei își creaseră o rutină împreună, iar porcii se obișnuiseră cu ei. Kai Roger mai era suplinitor la alte două ferme unde se creșteau tot porci, dar pe o scară mult mai mare.

— Dacă tata nu reușește să dea el cu îngrășământ, poți tu împrumuta un tractor?

— Probabil că da. Dacă nu, s-ar putea ca Trønderkorn să se ocupe de asta. Tu ar trebui să faci un curs de suplinitor și ai putea să înveți să conduci singură tractorul. Ai un talent natural pentru a lucra la fermă.

Ea zâmbi.

— Mulțumesc pentru compliment, dar nu cred.

— Nu știi cât timp o să rămâi aici? Încă nu te-ai hotărât?

— Nu.

Ea ar fi preferat să nu abordeze această temă cu Kai Roger, dar descurajarea o făcu să întrebe:

— Ferma asta este cu adevărat rentabilă?

— Nu așa cum o exploatează tatăl tău. Nu dacă vrei să trăiești ca toată lumea. Vreau să spun, din punct de vedere economic. Aici e epoca de piatră. Nu vezi prea des lăzi de dinamită transformate în țarcuri de fătare...

— Săracul. Se străduiește să economisească bani. Acum nu mai au nici pensia bunicii mele, o au doar pe cea a bunicului. Și eu plătesc toată mâncarea.

Își puse mâinile sus pe coada măturii și își sprijini bărbia pe ele, privind un grup de purcei care răscoleau paiele și turba de pe jos, guițând și grohăind, în timp ce codițele li se mișcau ca niște palete de mixer.

Kai Roger duse roaba cu furaje concentrate în fața unui nou țarc.

— Tu ai să preiei ferma, spuse el.

— Nu spune asta. Nu suport să mă gândesc la așa ceva.

— Dar tu ești singura. Mi-ai spus că frații lui nu au copii și că tu ești singură la părinți.

— E ceva mai complicat decât atât.

— Nu poate fi complicat. Tu ești singura.

— Am viața mea. La Oslo.

— Nu s-ar zice.

— Tatăl meu poate continua exploatarea fermei mulți ani de acum înainte.

— Și după aia?

— Hai să vorbim despre altceva, spuse ea.

— Ai putea să vii să mâncăm o pizza la Heimdal într-o seară, după ce terminăm la porci?

— Mă inviți în oraș? îl întrebă ea cu un râs ușor și începu din nou să măture aleea centrală, plină de energie.

— Da.

— Umblu într-o salopetă de lucru murdară și mă simt jegoasă.

— Chiar așa?

— Nu sunt o companie prea bună pentru nimeni în momentul de față.

— Trebuie să mai ieși de la fermă un pic, spuse el.

— Ies la cumpărături. Merg cu treabă în oraș.

— Înțelegi ce vreau să spun, Torunn.

— Am o sticlă de coniac în camera mea și un pahar de lapte. Beau un pahar de coniac din când în când și fumez privind spre Korsfjord. Și citesc mult. În momentul de față citesc despre veterinarul acela englez, James Herriot, ai auzit de el?

— Cred că da. Dar poți face toate astea chiar dacă vii să mănânci pizza cu mine.

— O să vedem.

Tatăl ei stătea la birou când ea se întoarse să facă un duș. Trebuia să stea într-o parte pe scaun, ca să poată ține piciorul întins. Ea rămase în ușă și-l privi, gândindu-se că ar fi trebuit să-i fie și mai multă milă de el. El ridică privirea, ochii lor se întâlniră o clipă înainte ca el să-i coboare din nou. Îi simțea lipsa, simțea lipsea celui ce fusese el, crescătorul de porci extraordinar, care știa ce gândea fiecare porc și care râdea de mama focului de operații pe hamsteri și de cei care țineau nevăstuici ca animale de casă.

— Merge bine cu declarația de venituri? întrebă ea.

— Nu.

— Vrei să știi ce e pe la porci?

— Nu. Nu dacă totul e-n regulă.

— Acum este, spuse ea. În regulă. Mă duc în cameră și citesc după ce fac un duș. Ai nevoie să te ajut cu ceva mai întâi?

— Nu.

— N-ai nevoie de nimic din camera ta?

— De ce să am nevoie? spuse el.

Ea dorea să-l întrebe dacă nu era vreo carte care îi lipsea, de exemplu vreo carte din sertarul de la noptiera lui, dar îi întâlni privirea și renunță.

— Ei, eu nu știu. Atunci, noapte bună.

Se așeză pe pat privind pătratul alb de pe perete, unde fusese agățat afișul cu David Bowie. Ploaia bătea în fereastră.

Își turnă puțin coniac în paharul de sticlă Duralex și bău. Într-o zi va trebui să-și amintească să cumpere un radio pentru camera ei, pentru a o face un pic mai plăcută. Mâine va începe să facă ordine în șopron, să aranjeze uneltele. Asta putea să facă. Dacă piciorul lui se vindeca, totul va fi bine.

— Poate ăștia, spuse el ținând ziarul în fața lui.

— Sunt de 1,50. Acum vezi mult mai bine, nu-i așa?

— Măcar de-ar fi ceva interesant de citit în ziar. Dar de ce ai cumpărat așa de mulți ochelari? Bani aruncați în vânt pentru cei pe care nu-i putem folosi.

Ea cumpărase o pungă întreagă de ochelari, cel puțin cinci perechi. Spuse că a dat pe ei ceva mai puțin de o bancnotă de o sută. Dar, de fapt, costaseră cinci sute de coroane.

— Sigur că-i returnez pe cei de care nu aveți nevoie.

Ea se duse în camera de zi cu ochelarii pentru bătrân. El încercă mai multe perechi de câteva ori și scăpă una pe jos, înainte de a-și găsi ochelarii potriviți.

Ea cumpărase din nou prăjituri, cumpăra prăjituri în fiecare zi, el începea să se satureze, deși arătau festiv. Îi lipseau biscuiții din fulgi de ovăz pe care îi făcea mama, dar toate cutiile erau goale.

El începu să citească ziarul, de fapt vedea bine cu ochelarii ăștia.

— Mulțumesc, îi spuse când ea se întoarse și puse în pungă trei perechi de ochelari.

— Acum voi fi frizer, spuse ea zâmbind.

— Frizer? De ce?

— Arătați amândoi ca niște *hippies* pletoși!

Ea tăie o pungă de plastic goală, pe post de capă de protecție, pe care i-o puse pe umeri înainte de a începe să-l tundă cu foarfeca pe

care mama o păstrase cu grijă și care era foarte ascuțită.

— Nu te-ai mai spălat pe cap de mult, spuse ea. Probabil de când te-ai rănit la picior. Astea da laițe!

— Folosesc mănușa de baie, spuse el.

De ce avea o voce atât de veselă, ce motiv avea oare să fie așa de veselă? Ploua cu găleata, erau la fermă și el stătea la tuns.

— Mănușa de baie pentru cap? Spălăm părul pe urmă. Te spăl eu pe cap.

Săptămâna trecută ea a făcut ordine în magazia de lemne fără să-l întrebe, doar a venit înapoi la bucătărie și i-a spus că a terminat treaba. El n-o să mai găsească nimic probabil. În altă zi a văzut-o deodată de la fereastra bucătăriei, era cocoțată pe scară și dădea jos frunzele putrezite de pe streașină, cu coada de mătură. Ar fi putut să-i spună lui mai întâi că burlanele erau înfundate, el i-ar fi spus că streașina era cu siguranță plină de frunze uscate și poate să se ocupe ea să o curețe, putea folosi coada de mătură. Și acum trebuia să stea cu capul lăsat pe spate peste chiuveta de la bucătărie, în timp ce ea îl freca pe cap, se simțea ca un tâmpit. Ea îl clăti și începu să-l șteargă pe cap cu prosopul.

— Mă șterg eu, spuse el trăgând prosopul.

— Nu uita urechile, spuse ea.

— Am cincizeci și șase de ani, nu uit urechile.

După aceea bătrânul fu supus la același tratament, iar el luă cadrul de mers și se duse în birou sprijinindu-se de el, ca să nu mai vadă. Apucă să vadă că bătrânului îi plăcea; stătea pe taburet în mijlocul bucătăriei zâmbind, iar ea îi puse aceeași pungă de plastic pe umeri.

Închise ambele uși după el și-l sună pe Arne, la Trønderkorn. Arne îl întrebă imediat cum mergea cu piciorul.

— Încet. Am crezut că o să-mi treacă până la întâi aprilie, atunci o să am o nouă serie de purcei. Dar o să fie înțepenit mai mult timp. Nu mă descurc fără ajutor. Mizeria naibii.

Nu, fermierii nu-și puteau permite să fie bolnavi o perioadă mai lungă de timp, se știa asta, spuse Arne. Dar avea noroc să-l aibă pe Kai Roger ca suplinitor, era priceput și te puteai baza pe el, și mai avea noroc și că fiica lui a venit să-l ajute. El nu răspunse nimic la această ultimă remarcă, ci comandă cantitatea de concentrate de care îi spusese Torunn că acest Kai Roger era de părere că aveau nevoie.

— Livrate cu furgoneta. La naiba, Kai Roger ăsta refuză să folosească tractorul meu. O tâmpenie fără seamăn!

Lui Arne nu i se părea chiar așa de ciudat, văzuse și el tractorul, spuse el râzând.

— Apropo, până nu uit... Nu treci întâi pe la magazinul de băuturi?

Nu, nu trecea pe acolo, dar mai târziu trebuia să meargă la City Sud și putea să treacă pe la magazinul de acolo, să-i spună ce voia să-i

cumpere.

— Două sticle de jumătate de akevitt. Dar cei de aici... Nu vreau să le vadă. Poate mi le poți aduce în biroul meu. Adu și factura pentru furajele concentrate de anul trecut cu ocazia asta, economisești un timbru.

Îi trimisese factura de mult.

— Aha. Atunci e probabil în teancul ăsta.

Dar Arne putea veni oricum în biroul lui, nu era nici o problemă, o să aibă grijă, nu trebuia toată lumea să știe totul.

— Nu, ai dreptate.

În aceeași seară se strică televizorul. Torunn era la porci. Tatăl tot apăsa pe butoane, dar nu se întâmpla nimic.

— Dar ce NAIBA!

— Nu sunt eu de vină, spuse bătrânul.

— Tu te uiți la televizor întruna! L-ai uzat. Eu voiam doar să văd știrile și emisiunea care urmează!

— Emisiunea despre natură, spuse tatăl și continuă să apese pe buton, dar ecranul rămânea verde închis și mut.

— La naiba...

Se ridică ținându-se de cadrul de mers și se duse șchiopătând până la televizor. Pe aparat era un ghiveci cu o plantă uscată pus pe un șervet alb. Nu o lăsase pe Marit Bonseth și nici pe Torunn să arunce planta, acum o apucă împreună cu șervetul, le aruncă pe toate pe podea, încât pământul uscat se împrăștie în toate direcțiile, lovi tare cu pumnul în aparat, ținându-se bine de cadrul de mers cu cealaltă mână.

— Încearcă acum, spuse el.

Tatăl, stând aplecat în fața televizorului, deschise și închise televizorul de mai multe ori. Părul lui proaspăt tuns și spălat îi stătea pe cap ca niște fire subțiri de paie.

— Nu, spuse el. Nimic.

El lovi din nou, de zdrăngăni televizorul. Tatăl apăsă, așteptară, nu se întâmplă nimic.

— Are paisprezece ani, spuse tatăl.

— Atunci s-a terminat cu televizorul aici în casă, spuse el.

— Nu.

— Nu? Ai *tu* bani pentru unul nou?

— Am pensia mea.

— Nu, nu o ai. Pensia este pentru *fermă* și tu știi asta. Banii sunt reținuți înainte să vină.

— Poate că Torunn...

— La naiba, tu nu hotărăști *nimic* singur.

Dăduseră radioul la maxim, el stătea în bucătărie, iar tatăl stătea în camera de zi, când Torunn traversă curtea și suplinitorul porni mașina

lui ridicol de mare și plecă în jos pe alee. Ea nu intră imediat în bucătărie, ci se duse direct sus să facă mai întâi un duș. De ce îi era oare frică? Să facă duș așa, după fiecare vizită la porci, că doar își punea salopetă și cizme. Ca și cum ar fi ceva rău în puțin miros de la porci buni, sănătoși.

Porcii. Dacă *ei* nu mai aveau nevoie de el, ce-i mai rămânea? Nu suporta să o audă vorbind despre ei, simțea cum îl rodea pe dinăuntru când ea vorbea despre ei ca și cum îi cunoștea mai bine decât el, ca și cum erau ai ei. Dacă așa stăteau lucrurile, putea să preia ea aici. Să preia tot. Așa ar trebui să-i spună. Trase către el ziarul *Națiunea* din acea zi și văzu atunci că nimeni nu întorsese pagina de la calendarul de la Coop[30], rămăsese tot la luna februarie, în curând toate vor fi alandala. Rana îl mânca infernal, sub toate straturile de bandaje. Nu așa de voluminoase ca la început, dar tot îl împiedicau să ajungă să se scarpine. Nu și-ar fi închipuit în viața lui că mâncărimea poate fi mai rea decât durerea. Își puse ochelarii și citi fără să rețină un singur cuvânt. Iar la radio începu o emisiune nouă cu o muzică groaznică.

— Schimbă postul! strigă el către ușa de la camera de zi.

Dar tatăl nu auzi. Îi zărea genunchii prin deschizătura ușii, și coatele, la o înălțime care arăta că citea o carte. Tatăl trebuia să-și dea seama că era mai ușor pentru el să vină aici și să schimbe postul decât era pentru el să se târască cu cadrul de mers pentru a ajunge la radio.

— Dă-l dracului de război și schimbă postul!

Nici genunchii, nici coatele nu se mișcară, el se trase în sus pe cadrul de mers, icnind, și se duse la radio, învârtind ca un apucat butonul de căutare, cu sunetul dat tot la maximum, când intră Torunn. Simți miros de șampon.

— Doamne, ce hărmălaie! exclamă ea.

— Schimb postul.

— Dar nu vă uitați la televizor? întrebă ea, aplecându-se pe lângă el și învârtind mult butonul de sunet către stânga.

— S-a stricat.

Ea se duse în camera de zi, el găsi în fine un post cu muzică normală, hituri suedeze. Torunn se întoarse la bucătărie, cu mâinile în șold, el aruncă o privire rapidă spre fața ei, nu promitea nimic bun.

— Spune, ai aruncat planta pur și simplu pe jos?

— Era uscată.

— Știu. Voiam să o arunc. Dar nu chiar pe jos!

— A căzut.

— Nu te cred! Văd bine că ai aruncat-o pe jos.

El se duse cu greu până la masa din bucătărie, trebuia acum să aibă grijă să nu spună ceva ce putea să regrete mai târziu. Doar dacă ea ar putea să nu mai vorbească atât.

— Și cine o să mănânce tot pământul acela uscat? Hm?

El nu spuse nimic.

— M-am săturat, spuse ea. M-am săturat să fiu aici și să-ți tot văd mutra acră fără ca niciodată să aud vreo vorbă bună! De fapt, pot să plec, știi!

— Atunci pleacă!

— Nu vorbești serios.

— Dacă crezi că e suficient să pleci de aici, nu înțelegi nimic. Și atunci n-ai decât să pleci.

— Ce vrei să spui? Ce-ai vrut să spui cu asta? spuse ea cu un ton în voce care nu prevestea nimic bun.

Se așeză drept în fața lui la masa din bucătărie și închise radioul. El se uită fix la ziar, dar uitase să-și pună ochelarii și nu reușea să citească nici un cuvânt când ținea ziarul așa de aproape.

— Ce-ai vrut să spui cu asta? îl întrebă ea și-i luă ziarul, i-l smulse din mână.

— Este și ferma ta, spuse el.

— A mea?

— Da, tu ce credeai? Când eu n-am să mai pot... să mă ocup. Sau îți închipui că o s-o vindem? Cum adică? Ferma familiei. Să vindem Neshov? Asta vrei?

— Nu vreau *nimic*, spuse ea cu o voce blândă, acum el domina discuția. Eu nu vreau nimic, vreau doar să vorbim frumos aici la fermă.

Bine, dacă ea nu voia să vorbească despre asta.

— S-a stricat televizorul, spuse el.

— Poți să cheltuiești din banii pe care i-ai primit de la Erlend și de la Krumme, spuse ea și împinse ziarul înapoi către el.

Părea complet indiferentă, oare ea nu-și dădea seama ce mult însemna un televizor pentru doi oameni care nu ieșeau din casă?

— S-au terminat.

— Banii de la Erlend? se auzi vocea bătrânului din camera de zi.

— Nu-i treaba ta! strigă el.

— Tata a primit douăzeci de mii pentru fermă, spuse Torunn.

— S-au terminat. Șobolanii... i-au mâncat, spuse Tor.

— Șobolanii au costat ceva mai mult de unsprezece mii, spuse ea. Și restul?

— S-a dus totul. La Røstad pentru castrări, punctele de sutură, vaccinurile și factura de la inseminare și apoi la Trønderkorn. Aștept și o reglare de cont de la Eidsmo. Dar un televizor costă mult.

— Poți să iei un televizor frumos cu trei mii de coroane.

— Nu avem trei mii de coroane.

— Poate că am eu. O să vedem. Nu știu. O să vedem.

El se instală la birou extrem de ușurat că învățase să folosească sistemul de plată prin facturi poștale. El și mama petrecuseră o seară

întreagă ca să înțeleagă cum să procedeze, altfel Torunn ar fi trebuit să se ducă la banca Fokus din Heimdal în locul lui și și-ar fi dat seama imediat din balanța de venituri și cheltuieli cât de dificilă era de fapt situația. Fără pensia mamei nu se mai descurcau, asta era problema, și era imposibil să-și imagineze cum ar fi plătit factura pentru exterminarea șobolanilor fără banii de la Erlend. Se gândi cu groază la ziua în care s-a târât cu spatele în sus pe scări și apoi a intrat în dormitor pentru a lua banii, nu putea să lase pe nimeni să scotocească în sertarul de la noptieră, trebuia ca el însuși să se ocupe de asta, în timp ce tatăl se odihnea și Torunn era la cumpărături. A plătit cu bani gheață firma care a exterminat șobolanii și îi rămăseseră aproape o mie de coroane, dar asta nu trebuia să știe nimeni.

Acum o auzea că trage aspiratorul în camera de zi și îl pornește. Arne urma să vină mâine cu rachiul de chimen, mulțumea cerului că avea bani gheață să-l plătească. Se uită lung la teancul de plicuri ce așteptau să fie deschise, pline de cifre care trebuiau înscrise corect pe linii și coloane. O să-i prindă bine rachiul de chimen. Ea nu știa nimic.

Ea chiar credea că o fermă se putea conduce folosind un ton agreabil.

29 KSL – Kvalitetsystem i Landbruk, Sistem calitativ în agricultură (n. tr.).
30 Calendar gratuit de la magazinul alimentar Coop (n. tr.).

— Torunn era, spuse Erlend.

— Am înțeles, spuse Krumme. S-a întâmplat ceva?

— Are nevoie de trei mii de coroane. S-a stricat televizorul de la Neshov.

— Ei nu prea au bani puși deoparte pe care să-i folosească.

— Îi transfer bani mâine. Nu pot folosi plata prin internet pentru transferuri în străinătate, pentru că altfel îi trimiteam banii pe loc.

— Ce mai face ea?

— Nu face bine. E foarte dificil cu Tor acum. Azi i-a spus chiar că era de datoria ei să fie acolo, i-a spus aproape direct că trebuia să stea acolo, căci altfel ferma urmează să fie vândută. Ea părea complet descurajată. I-am spus să-și facă repede bagajele și să vină aici, dar atunci aproape că s-a supărat pe mine...

— Crezi că e atât de ciudat?

— Păi el are suplinitor! Și *a avut* și ajutor la menaj!

— Nu-i chiar atât de simplu, Erlend, ea are simțul răspunderii.

— Da. Fără îndoială, spuse el.

Se așeză pe canapea alături de Krumme, privind ceașca goală de espresso care stătea alături de paharul de coniac și flăcările din șemineu care se încolăceau ca niște mici șerpi aurii, albaștri la extremități. Krumme își puse brațul în jurul umerilor lui.

— Trimite-i zece mii.

— Așa m-am gândit și eu, spuse Erlend.

Peste două zile vor afla dacă Jytte și Lizzi, sau una din ele, sau nici una din ele, rămăseseră însărcinate. Amândouă aveau ciclul menstrual întârziat, dar asta nu însemna nimic, spuneau ele, era natural ca însăși tensiunea așteptării să fie cauza întârzierii. Peste două zile se vor împlini paisprezece zile din seara în care el și Krumme au stat față în față, aproape să se atingă, în baia din strada Koreavej, fiecare cu recipientul lui, cu inima zvâcnind. Când se gândea la miile de ori când ejaculase, concentrându-se la propria lui plăcere și la cea a lui Krumme, acum era ceva cu totul diferit. Momentul avea ceva sacru, i-au dat lacrimile în timp ce ejacula. Un copil. Copilul lui. Jytte desenase o linie albastră cu carioca pe recipientul lui, Lizzi îl primea pe cel al lui Krumme. Grupele sanguine se potriveau în ambele combinații, doctorul spusese că puteau alege cum voiau. Și, deoarece Lizzi era înaltă și Jytte scundă, au hotărât împreună că Erlend și Jytte se potriveau cel mai bine. După ce le-au dat recipientele, ei s-au retras în camera de zi. În dormitorul unde urma să se întâmple marele

eveniment ele au aprins lumânări și tămâie. Hanne Boel cânta cu voce joasă. Jytte și Lizzi, care tocmai făcuseră duș, așteptau în halate de baie. Nici una din ele n-a spus nimic înainte să se închidă în dormitor, totul era atât de ciudat, aproape neverosimil. El și Krumme au stat în camera de zi, ținându-se de mână, fără să scoată o vorbă, timp de aproape o oră, înainte ca Jytte și Lizzi să apară din nou. Pentru câteva momente, lui îi trecuse prin minte să se repeadă în dormitor și să spună că se răzgândise, totuși a fost extrem de ușurat când amândouă au ieșit zâmbind, mână în mână. Krumme a sărit în picioare și a spus:

— Acum stați jos complet liniștite, fac eu de mâncare. Nu vă mișcați! Ar fi bine să stați cu picioarele sus.

El și Krumme aduseseră tot, o supă bună de linte cu bucăți de jambon afumat și multe legume, pâine *naan* și un aperitiv de *carpaccio* de somon. Masa era așezată, cu un buchet mare de trandafiri roșii în mijloc. Erlend a scos un oftat de mulțumire când și-a turnat un pahar de vin roșu.

— În fine! Ce traversare de deșert... Noroc, dragul meu Krumme și dragi mame.

După seara aceea totul a fost altfel. Visa extrem de mult și aproape totdeauna despre copilăria lui. Figuri, voci, plimbarea pe aleea de arțari către fermă, pietrișul de sub tălpile uzate ale sandalelor, florile purpurii de digitalis, mirosul intens de iarbă și de pământ, soarele filtrat prin frunzișul arțarilor, mirosul de mâncare și de praf din bucătărie, era mereu vară când visa despre Neshov, muște moarte una lângă alta pe banda de prins muște care atârna din tavanul bucătăriei, găleata albă cu resturi de legume care stătea sub chiuvetă, își amintea până și faptul că îi plăcea să muște din marginea de cauciuc a chiuvetei când se făcuse destul de mare ca să ajungă acolo. Îl visa și pe bunicul Tallak în barca cu vâsle, cum își sprijinea coatele pe genunchi, și vâslele ridicate de pe care picura apă, care în reflexul unei clipe se contopeau cu restul fiordului, părul transpirat ce i se lipea de frunte, umerii lui lați și brațele lui arse de soare care aruncau somoni uriași peste marginea bărcii. *Tatăl* lui. Și când coborau la Gaulosen ducând nisip și pietriș pentru a face beton, sau la Øysand pentru a se bălăci prin apă din cauză că Erlend îl ruga să meargă acolo. Crabii fără casă pe care îi puneau în găleată, despre toate astea visa, se scula obosit, obosit și neliniștit. Din fericire, putea vorbi cu Krumme despre asta și Krumme înțelegea, spunea că era vorba despre faptul că el trebuia acum să fie un adult față de un copil, de aceea nu era deloc ciudat că visa despre propria lui copilărie. Nici măcar succesul formidabil al vitrinei cu tâlhari, căreia i s-a dedicat aproape o pagină *întreagă* în ziarul *BT*, cu un interviu cu el și cu proprietarul magazinului, nu a reușit să-i alunge gândurile de la ceea ce poate că se va întâmpla.

— Biata Torunn, spuse el ridicându-se. Ce bine ar fi să poată veni la ziua mea de pe zece, ar fi o schimbare binevenită de la situația deplorabilă de acolo. Apropo, am invitat un tip agreabil pe care nu-l cunoști. Hetero. Să-l mănânci din ochi. Îl cheamă Jorges.

— Se ocupă de vitrine?

— Nu, lucrează la un mic cafe-bar și, apropo, mai vrei cafea?

— Da, mulțumesc. Și m-am gândit la ceva, spuse Krumme.

— Nici nu facem altceva decât să ne gândim. Și bineînțeles să telefonăm acasă la Lizzi și Jytte pentru a afla dacă vreuna din ele a vărsat micul dejun sau i s-a făcut o poftă nebună de înghețată de vanilie cu castraveți murați.

— Asemenea reacții nu se produc atât de devreme. E totuși fantastic că poți face un test concludent deja după paisprezece zile.

— Hormonii se schimbă. În ceea ce privește femeile, totul se explică prin hormoni, Krumme, de aceea noi doi suntem nespus de fericiți împreună.

Erlend duse cănile la bucătărie și le puse sub ciocul automatului de cafea, apăsă, adăugă și atât zahăr cât știa că îi place lui Krumme.

— Apropo, ce ai vrut să spui? strigă el înspre camera de zi. La ce te-ai *gândit*?

— Aștept să vii să stai jos. Coniac?

— Bineînțeles.

Imediat ce Krumme îi propuse, Erlend răspunse:

— Nu vreau. E o nebunie.

— Nu reacționa doar instinctiv, Erlend. Hai să discutăm.

— De ce?

— Pentru că este genial. Jytte și Lizzi vor adora ideea și toți vor profita, chiar și Torunn, care acum se simte singură și împovărată.

— O să coste milion, spuse Erlend.

— În jur de două. Poate trei. Maximum patru. Pot primi moștenirea cu anticipație, am vorbit cu tata, nu e absolut nici o problemă, spuse Krumme.

— Ai vorbit cu tatăl tău? Despre asta? Dar, Krumme...

— Nu despre asta! Ci despre bani. Lui nu-i pasă la ce îi folosesc. Și sunt mai mulți bani acolo de unde vin ăștia. Nu avea nici un rost să discut cu tine înainte să știu că pot conta pe banii ăștia, nu-i așa? Cel puțin cu *asta* ești de acord, șoricelule.

— Da...

— Am putea merge acolo oricând dorim, Erlend. Vara. Gândește-te la copii, o fermă norvegiană, la fiord și la munte. Va fi și o investiție solidă, spuse Krumme, care îi luase mâna, ținându-l strâns. O bază.

— O bază? spuse Erlend.

— O bază în Norvegia.

— Dar eu detest Norvegia! spuse Erlend trăgându-și mâna.

Se ridică și se duse la ușile de la terasă, contemplând acoperișurile orașului, un covor de lumină în întunericul nopții.

— Nu o detești. Visezi despre Norvegia și Neshov în fiecare noapte, spuse Krumme cu voce joasă.

— Dar să renovăm ferma? Ce rost are *asta*? Să renovăm *Neshov*?

— Dacă vrea și Torunn. Chiar și tu spui că ea nu este sigură pe sentimentele ei. Așa cum e ferma la ora actuală, înțeleg asta foarte bine. Dar dacă noi propunem asta ea va putea alege. Dacă spune nu, o să fie vândută când Tor nu o să mai poată continua. Chiar dacă o cumpărăm noi doi, nu poți să fii proprietarul unei ferme și să locuiești în Danemarca. M-am interesat. În Norvegia asta se numește obligația de a exploata ferma, se poate evita dacă arendezi pământul și ești moștenitor, dar nu se poate evita obligația de a locui acolo. Nu în mijlocul unei zone agricole.

— Te-ai informat despre toate astea pe la spatele meu?

— Obținerea de informații este o parte foarte importantă a meseriei mele, Erlend. Mi-a luat mai puțin de o oră. Am vrut să obțin informații concrete înainte de a discuta toate astea cu tine.

— Informații peste informații, răspunse Erlend.

Se așeză din nou pe canapea și goli coniacul dintr-o singură înghițitură, începu să tușească, coniacul îi veni pe nas și-i dădură lacrimile

— Dar ce-ar fi să stăm un pic să raționăm? spuse Krumme și se duse la bucătărie să-i aducă un șervețel. Casa este enormă, cu o mulțime de camere nefolosite.

— Casa asta se cheamă *trønderlån*[31], spuse Erlend suflându-și nasul.

— Ciudat nume pentru o casă, dar oricum...

— E un cuvânt norvegian, de aceea e ciudat. Știi ce a spus Piet Hein[32] despre limba franceză, cuvântul pentru cal este *cheval* și așa va rămâne în continuare. În limba norvegiană, o astfel de casă se numește *trønderlån* și așa va rămâne în continuare.

— În orice caz, dacă aranjăm o parte a casei pentru noi, tot rămâne mult spațiu pentru Torunn, pentru Tor și pentru bătrân.

— Torunn trebuie să aibă locul ei, spuse Erlend.

— Hambarul e acolo oricum. Porcii sunt doar în partea de jos.

— Se numește crescătorie de porci, spuse Erlend.

— Nu te mai lega și tu de fiecare cuvânt, caraghiosule. Ești negru pe obraz, lasă-mă să te șterg. Vino aici.

Îl lăsă pe Krumme să scuipe pe degetul arătător și să-l șteargă pe obrazul drept.

— Așa, spuse Krumme. Sigur că Torunn trebuie să aibă locul ei.

— Cât timp trebuie să stăm acolo neîntrerupt?

— Exact atât cât avem chef. O săptămână. O lună. O zi. Jytte și Lizzi vor putea veni cu noi când doresc, știi că lor le place Norvegia, au fost

acolo la schi în vacanța de iarnă. Lor le place Norvegia.

— Te repeți. Da, știu că le place Norvegia. Se pare că numai mie nu-mi place.

— Ba îți place. Doar dacă ai reușit să lași în spate tot trecutul.

— Dar asta am și făcut! De aceea locuiesc *aici*!

— Înțelegi ce vreau să spun. Bynes e fantastic, ferma Neshov e fantastică dacă treci peste faptul că e degradată.

— Te-ai gândit să renovezi și crescătoria de porci?

— Despre toate astea va trebui să discutăm cu Torunn. Și cu Tor. Cred că el va fi nespus de ușurat. Atunci toată truda lui nu a fost în zadar. Atunci există un viitor. Și dacă Jytte rămâne însărcinată, atunci copilul este primul în linie la moștenire după Torunn.

— Doar nu crezi că eu am ejaculat într-un recipient însemnat cu carioca albastră pentru a contribui la conceperea unui FERMIER?!

— Erlend, Erlend... Te iubesc, dar uneori... Nu poți controla viața altora. Copilul tău va fi în cele din urmă o ființă umană independentă și tu nu știi ce va dori acest om să facă cu viața lui. Oamenii își doresc să aibă mai multe variante de care să se poată folosi. Tu n-ai cum să știi. Dacă ferma se va vinde, s-a terminat. Atunci acea ușă s-a închis pentru totdeauna.

— Dumnezeule, spuse el ascunzându-și fața în mâini.

— Asta-i realitatea, spuse Krumme, îl puse pe Erlend cu capul pe genunchii săi și-l mângâie pe păr.

Erlend închise ochii, încercând să-și imagineze Neshov ridicat la strălucirea sa de altădată, să poată veni în propriul său apartament de acolo, să umple dulapurile cu mâncare și băutură, să privească pe fereastră doi copii alergând pe afară cu flori de câmp în mâini, rufe fluturând pe frânghia de uscat, căpșune cu frișcă în curte. Înainte fusese o masă acolo, și bănci, ce s-o fi întâmplat cu masa aceea, poate era în hambar. O față de masă albă de dantelă, Jytte și Lizzi pe șezlonguri, Krumme în șort în fața aragazului, nu-i stătea bine în șort. Să te plimbi jos la malul mării, să faci băi la Øysand, să prinzi crabi eremiți și pui de crab, să găsești pietre albe șlefuite, poate un sejur toamna, să culegi fructe de cătină albă la Gaulosen, să le pui la macerat cu alcool și zahăr pentru a avea lichior acasă de Crăciun. Doi copii cu flori de câmp în mână și...

— Îți dorești o fetiță sau un băiat, Krumme? întrebă el deschizând ochii.

— Nu știu. Nu am vorbit încă despre asta. Nu prea îndrăznesc, nu înainte ca noi... nu înainte ca Lizzi și Jytte...

— Și tu care vrei neapărat să vorbim despre tot.

— Poate băiat...

— Și dacă amândouă vor avea gemeni?

— Erlend! O, Doamne! Nu spune asta! Nu m-am gândit *deloc* la asta!

Erlend izbucni în râs, nu se putea opri, trebui să se ridice ca să nu se înece, îl apucă râsul și mai tare când văzu expresia de pe fața lui Krumme.

— Doamne, două perechi de gemeni, spuse Krumme încet și luă paharul cu coniac.

— OK, spuse Erlend redevenind serios. Lansăm ideea.

— Ce?

— Lansăm ideea. Mai întâi pentru Torunn.

— Vorbești serios?

— Da. De fapt, nu ia mai mult de trei-patru ore să ajungi acolo, e ca și cum am avea o cabană în Iutlanda. Mai ales dacă asta o ajută pe Torunn să-și dea seama ce vrea să facă, spuse Erlend.

— Nu la telefon, spuse Krumme, trebuie să vorbim în persoană. Mai întâi să așteptăm rezultatele din strada Koreavej. Nu trebuia să-mi spui de gemeni, continuă el. Acum, precis n-am să mai dorm la noapte.

Se sculă în mijlocul unui vis cu un câmp de căpșuni, el mergea printre rândurile de plante uitându-se înspăimântat după viespi, nu era nimeni acolo să aibă grijă de el, plantele erau încărcate cu fructe coapte și cu căpșune verzi mai aproape de tulpină. Se trezi și rămase nemișcat, Krumme sforăia alături de el, el se gândea la aglomerarea de celule care poate creștea deja în pântecele lui Jytte fără ca nimeni să știe încă. O fetiță. Numai de-ar fi o fetiță. O să-i arate tot, o s-o ia cu el în barcă, o să-i cumpere o undiță mică, o să-i împletească părul în timp ce ea ar sta la masa din curte la umbra copacului cel mare, îi va povesti despre spiridușul fermei în timp ce-i împletea părul, iar ea va crede fiecare cuvânt.

El era la Neshov. În visul lui era la *Neshov* împreună cu ea. Nici la Tivoli, nici la Dyrehavsbakken[33], nici în Illums Bolighus[34], unde se vedea ultima vitrină superb decorată de el.

Se așeză în pat privind fix în întuneric. Ea era la Neshov, iar el era acolo și era tatăl ei, iar gândul acesta nu îl mai înspăimânta. El voia să-i arate toate casele, să-i povestească de vremurile când au construit silozul și el a căzut înăuntru, i-au pus acid formic pe picior și l-au dus la camera de gardă.

Silozul... Silozul!

— Krumme! Scoală-te!

— Ce...

— Ai zis că nu o să poți dormi! Ai uitat? Ai zis că nu o să poți dormi la gândul că o să avem patru copii. Poate tripleți! Amândoi! În total vor fi șase copii! Cu tine, cu mine, cu Jytte și cu Lizzi o să facem o întreagă echipă de fotbal. Ne lipsește doar portarul.

— Calmează-te, m-am sculat.

— Silozul, Krumme.

— La Neshov? Ce-i cu el?

— Putem să locuim în el. E gol. Nu mai e în folosință. Nu se folosește când ai crescătorie de porci. Ne putem aranja o casă în el, Krumme, sau, de fapt, în *ele*. De fapt, sunt două silozuri unite.

Krumme aprinse lumina, se ridică, când era proaspăt trezit din somn semăna cu un bondar ciufulit.

— Este posibil? întrebă el.

— Sunt din beton, așa că trebuie tăiate uși și ferestre la locurile potrivite și trebuie izolație, trebuie să te uiți la ele așa cum sunt acum și să vezi cum *vor fi*, dar gândește-te ce fantastic! Case rotunde. Vom putea face sigur trei etaje bune și nu uita că tu îl cunoști pe Kim Neufeldt, arhitectul acela *la modă*, el le va putea proiecta extraordinar de frumos! Dar o să coste nițel...

— Nu e o problemă. Dar, de fapt, cât sunt de mari? În diametru?

— Stai să mă gândesc, spuse Erlend trăgându-și plapuma până la bărbie, camera era rece ca gheața. Aș spune că șase-șapte metri în diametru fiecare, iar sala centrală pentru furaje este cam la fel de lungă. Care este formula pentru a calcula suprafața unui cerc, Krumme, dicționarul meu ambulant?

— $\pi r2$.

— Atunci calculează!

— Trebuie să mă duc la birou să aduc calculatorul.

— Du-te repede!

Erlend rămase în pat. Își imagina pereți rotunzi văruiți cu alb, o scară în spirală care unea etajele, mobile de vară în culori pastelate, flori de câmp în toate vazele, lavițe cu o grămadă de perne în camera de zi, o asociere frumoasă de antichități și *high-tech*, o lustră de cristal deasupra mesei de sufragerie făcută dintr-una din ușile vechi, cu o placă groasă de sticlă pusă deasupra.

— Aproape patruzeci de metri pătrați pentru fiecare siloz, spuse Krumme și se băgă la loc sub plapumă. În plus, vine și această... sală centrală de care spui.

— Pe asta o putem amenaja cu treceri de sticlă între camere la fiecare etaj! Și o putem și mobila. O canapea pentru privelițe, o verandă de sticlă, un bar?

— Nu se poate un bar într-o casă cu copii, șoricelule.

— OK, atunci un *milkshake-bar*. Deci fiecare etaj va avea în jur de... să spunem șaptezeci-optzeci de metri pătrați. Trei etaje înseamnă în total două sute de metri pătrați! Va fi ca și cum am locui într-o moară olandeză, Krumme. Îți amintești hotelul acela micuț care la origine fusese o moară, cu doar șapte camere, acolo unde am locuit când tu trebuia să faci reportajul acela despre folosirea hașișului pe post de calmant în căminele de bătrâni olandeze?

— Cum aș putea uita asta? I-ai ajutat pe bătrâni să-și aprindă pipele,

fotograful de-abia a reușit să te țină deoparte ca să poată face poze. E o idee genială, Erlend. Pur și simplu genială. Și acum m-am trezit de tot. *Mii* de mulțumiri.

Peste zece minute Krumme sforăia din nou ca de obicei, însă el rămase întins, gândindu-se ce nume ar putea avea o fetiță cu codițe și cu undiță.

31 Casă mare de fermă specifică regiunii Trøndelag (n. tr.).
32 Om de știință și scriitor danez (1905-1996) (n. tr.).
33 Supranumit și Bakken, cel mai vechi parc de distracții din lume (n. tr.).
34 Magazin danez de design interior (n. tr.).

După depunerea urnei se duse la Neshov. Nu putea ține cont că Tor nu voia să vorbească la telefon cu el, că nu era binevenit. Se simțea vinovat pentru că nu mai fusese acolo de mult timp. Însă, când Torunn venise acolo, el se relaxase și lăsase timpul să treacă. Cei doi nu mai erau singuri. Își amintea momentul când a întâlnit-o pe Torunn prima oară, la spitalul Sf. Olav, la patul mamei. Nu i-a plăcut că ea a venit, ar fi preferat să o vadă în autobuz spre aeroportul Værnes. Dar fata avea curaj. Nu se lăsa intimidată. Și faptul că ea considera că Neshov era mai important decât serviciul ei din Oslo era demn de tot respectul.

Era înnorat. Nori amenințători de ploaie de strângeau înspre Skaun. Schimbă viteza și urcă aleea. Pe scaunul pasagerului era o pungă cu prăjituri în semn de scuze pentru că lipsise. Totuși avusese mult de lucru când venise din Danemarca, doamna Marstad era în concediu medical cu o inflamație la cot, ca un cot de tenis, un diagnostic medical complet ridicol după părerea lui. Să faci o inflamație de cot ca la tenis, ridicând și îngrijind morții.

Tor era singur în bucătărie, soba de gătit cu lemne era aprinsă, el stătea jos și citea ziarul.

— Ai început să porți ochelari? Da, de fapt e de mirare că te-ai descurcat atât de multă vreme fără ochelari.

— Tu erai, spuse Tor.

— Doar ai văzut mașina mea. Dar unde-i...

— Se odihnește. Iar Torunn a plecat să cumpere un televizor nou. De ce-a trebuit să spui despre șobolani la jumătate din Norvegia?

— N-am spus la jumătate din Norvegia. I-am spus fetei tale. S-a stricat televizorul?

— Avea paisprezece ani.

— Atunci nu te puteai aștepta să țină mai mult, am impresia că a fost mult folosit. Cum merge cu piciorul?

— Groaznic. O să rămână înțepenit.

— Nu permanent, nu?

— Nu. Dar o să ia mult timp. O să am o serie nouă de purcei peste zece zile, nu ajung să mă ocup de ei.

— Dar ai un suplinitor?

— Da, am, spuse Tor și se adânci în ziarul din fața lui, prefăcându-se că îl citea atent.

— Ți-am adus prăjituri, pun de cafea.

— M-am săturat de prăjituri.

— Aha. Ești în toane proaste?

Tor nu răspunse, pufni pe nas și se cufundă din nou în ziar.

Clăti ibricul în chiuvetă și așteptă o nouă dojană pentru că aruncase zaț bun, dar Tor rămase tăcut în spatele ochelarilor săi.

— Mi-am construit o saună, spuse Margido și puse apă proaspătă în ibric.

— Ce?

— O saună.

— De ce?

— E bună.

— Ai înnebunit? spuse Tor.

Puse ibricul de cafea pe mașina de gătit, învârtind butonul la maxim.

— Mă duc sus să-l trezesc pe tata.

— S-a săturat și el de prăjituri. Ce naiba să facă oamenii cu o saună?

El dormea. Camera mirosea, fereastra era închisă. Noptiera lui și podeaua din jur erau pline de cărți și ziare vechi. Margido trase perdelele și deschise fereastra, bătrânul făcu o grimasă și se întoarse pufnind de la lumină.

— Stai și dormi în mijlocul zilei, spuse Margido. Facem o cafea.

— Aha.

— Vino jos.

— A venit Torunn înapoi?

— Nu.

— Aștept până se-ntoarce Torunn.

— De ce?

— Nu... eu... Tor e așa de supărat. E supărat tot timpul. Nu mai suport. E mai bine când Torunn e aici.

— Am auzit că s-a dus să cumpere un televizor nou.

— Cel vechi s-a stricat.

— Cu siguranță că se întoarce curând. Vino jos acum. Pune-ți dinții la loc. Am adus prăjituri. Tor zice că s-a săturat de ele, așa că o poți mânca și pe a lui.

Ea veni exact când cafeaua era gata. Margido ieși în curte și așteptă ca ea să parcheze. O cutie mare și maro era pe bancheta din spate a mașinii.

— Pot să o duc eu înăuntru, spuse el zâmbind.

— Bine, spuse ea fără să-i întâlnească privirea.

Era schimbată față de ultima oară când o văzuse. Palidă, cu cearcăne la ochi.

— Știu că a trecut mult timp de când n-am mai trecut pe aici, spuse el.

— N-ar fi fost de nici un ajutor. E supărat pe tine din cauza poveștii cu șobolanii.

— Am observat, spuse el și ridică cutia.

— E aproape la fel ca celălalt. Doar că are telecomandă. Erlend a trimis bani pentru televizor.

— Erlend?

— Da, eu am doar banii de concediu medical și trebuie să plătesc toate facturile din Oslo, deși nu sunt acolo.

— Poți să primești aceeași sumă pe care i-am plătit-o lui Marit.

— Nu, e în regulă. În orice caz, acum avem televizor. Dar nu înțeleg cum aranjează Tor lucrurile. Partea financiară și toate celelalte.

Bătrânul se apropie de ei în timp ce despachetau televizorul. Luă telecomanda, Torunn îi dădu bateriile.

— Ocupă-te tu. Trebuie să pui două. În spate, jos.

Tor stătea la bucătărie cu ziarul deschis la aceeași pagină, prăjiturile erau neatinse. Suportul vechiului televizor, pe care Torunn îl dăduse la deșeuri la magazinul de articole electrice, nu se potrivea la cel nou. Se duse să-l pună în magazia de lemne, în timp ce Margido scotea măsuța din lemn de tec și punea televizorul pe ea. Îl băgă la priză, îi puse antena și apăsă pe buton. Televizorul se aprinse imediat.

— Așa da, spuse bătrânul zâmbind.

Nu își mai lua ochii de la ecran. Era clar că se bărbierise singur, firele de păr din barbă erau tăiate inegal și avea un smoc sub bărbie, iar unul dintre favoriți era mai lung decât celălalt. Dar era tuns proaspăt.

— V-a tuns Torunn? întrebă Margido.

— Da. Ne-a cumpărat și ochelari. E drăguță. Dar e tristă.

Nu-și dezlipea privirea de la ecran în timp ce vorbea.

— Ce-ai spus? strigă Tor.

— Vrem să vedem dacă funcționează telecomanda, spuse Margido.

— Ce-ai spus? strigă Tor.

— Nimic! Instalăm televizorul! spuse Margido.

Duse cutia goală și ambalajul de polistiren expandat în spatele hambarului, unde ardeau deșeurile, nu-și luă cizme de cauciuc de la intrare și regretă lucrul acesta, zăpada veche mustind de apă îi intră în pantofi. În vestiar se simțea mirosul de closet chimic, mirosul lichidului albăstrui pe care el îl amestecase cu apă și îl pusese în closet în seara când îl instalase. Trebuia golit destul de des, probabil că Torunn se ocupa, cine altcineva o putea face. La asta nu se gândise, și-o închipuise doar ocupându-se de cratițele cu mâncare, de ibricul de cafea și de porci. Dar nu era doar atât. Tuns. Closetul chimic. Toanele lui Tor. Nu, trebuia să vină aici mai des, altfel ea nu va rezista. Îi datora asta.

Întors în bucătărie cu pantofii uzi, el spuse că trebuia să plece.

— Te întorci la sauna ta? îl întrebă Tor.

— Poate.

— Ai o saună? îl întrebă Torunn în timp ce acoperea cu folie de plastic platoul cu prăjiturile rămase. Ar fi bună după ce am lucrat la porci. Te conduc. Oricum, Kai Roger o să sosească dintr-un moment într-altul.

De ce o fi pomenit de saună de fapt, de ce a vorbit despre ceva care era în legătură cu ideea de a te simți bine? De ce o fi vorbit despre asta, așa cum stăteau lucrurile aici? Era mai rău decât crezuse el. Își scoase cheile când se apropie de mașină, Torunn îl urma la câțiva metri în spate.

— E o situație îngrozitoare, spuse ea, el e îngrozitor.

— Îmi dau seama. A fost totdeauna sub papucul mamei, acum răbufnește în permanență pentru că nu mai are control, spuse el. Pentru că nu se mai poate duce la porcii lui.

— Crezi că ăsta-i motivul?

El se întoarse spre ea, dar nu înainte de a deschide ușa mașinii, ținând-o bine, poate pentru a simți că pleca, departe de toate acestea.

— Eu fac tot ce îmi stă în putință, spuse ea.

Ridică pumnul și se frecă tare la ochi, era oribil, de ce nu se freca la ochi cu palma? El își aminti deodată cu un sentiment de déjà-vu că la fel făcea și mama lui, se freca cu pumnul la ochi când era obosită și *nu avea chef de discuții*, cum spunea ea.

— Nu prea știu ce să fac. În orice caz, am să vin aici mai des și am să stau mai mult data viitoare, am să încerc să vorbesc cu el. Și dacă e vorba de bani, Torunn...

— Bani? Da, chiar așa! Acum *pleacă.* Du-te acasă la sauna ta!

Ea se întoarse și se duse cu pași hotărâți spre crescătoria de porci, trase de ușă și o deschise, apoi o închise în spatele ei. El rămase în picioare ținând portiera mașinii, privi spre fereastra bucătăriei, Tor se uita la el peste marginea ochelarilor și peste perdea, proaspăt tuns, cu fața lipsită de expresie. Lăsă perdeaua care se îndreptă mișcându-se ușor, nu i se mai zărea decât ceafa, cu capul aplecat din nou către masă. Ce putea el face? Aici el nu putea ajuta pe nimeni cu nimic, decât să arunce o cutie de carton și un ambalaj de polistiren expandat în spatele hambarului, nu știa nici măcar unde era motorina cu care le putea da foc.

A doua zi cumpără un radio mic de voiaj de la City Sud, ceva de băut, un cartuș de țigări și câteva cărți. De fapt, era bine că tatăl ei nu reușea să suie scara. Când ea se ducea sus, se simțea, într-un fel, în siguranță.

Se duse la un doctor și își prelungi concediul medical, apoi îl sună pe Sigurd de la telefonul mobil în timp ce se întorcea la fermă și-i explică situația.

— De fapt, nu trebuie să pleci nicăieri când ești în concediu medical, dar doctorul o să aibă grijă de asta, el însuși a crescut la o fermă și știe cum e. Dar e o nebunie curată, Sigurd. Nu reușesc să mă desprind.

Sigurd îi aminti că ea reușise să se desprindă de Christer, așa că o să reușească și asta.

— Nu pot să plec. Pur și simplu nu pot. Și bunicul meu... Sau... De fapt, nu este... dar are optzeci de ani. Și mi-e tare milă de el. Sunt doi amărâți.

Sigurd înțelegea bine că nu era deloc ușor. Christer trecuse pe la clinică într-una din zile și întrebase de ea.

— Chiar așa? Și voi ce i-ați spus?

Din fericire, dăduse peste Sigurd, și nu peste altcineva care i-ar fi spus adevărul. Sigurd îi spusese că ea era în străinătate la un curs și că nu avea legătură la telefonul mobil, dar nu-i spusese unde era. Christer înțelesese că Sigurd era la curent, pentru că nu-i dezvăluise unde era ea, și-l rugase pe Sigurd să-i spună că nu mai era vorba de nici un copil, fata avortase spontan în luna a patra.

— Asta nu schimbă nimic. M-a dat la o parte când a aflat că ea era însărcinată. Asta mi-a spus totul.

Sigurd înțelegea asta, dar trebuia să îi spună ce a zis Christer.

— De altfel, am înțeles că el poate nu era exact genul meu de om, Sigurd. Avea niște păreri ciudate despre anumite lucruri. Dar acum intru cu mașina aici în curte, sunt chemată la datorie. De fapt, ar fi trebuit să schimb și cauciucurile, dar cauciucurile de vară sunt la Oslo. La naiba. Cauciucurile de iarnă sunt atât de uzate încât pot fi folosite drept cauciucuri de vară, dar nu e sigur că poliția rutieră este de aceeași părere.

Conducea cu cauciucuri cu ținte? Atunci putea să scoată cauciucurile și să scoată țintele cu o șurubelniță. Cauciucul era mai tare la anvelopa cu ținte decât la anvelopa de vară, dar era acceptabil ca soluție de compromis.

— Mulțumesc pentru sfat. Mi-ai luat o piatră de pe inimă. Sigur că pot face asta. Mă temeam că trebuie să parchez mașina în curând și să conduc Volvo-ul antic al tatălui meu, fără servo.

Era bine dispusă când coborî la bucătărie după ce despachetă radioul, cărțile, băutura și țigările. Crezuse că trebuia să cumpere jante și cauciucuri noi de vară și, de fapt, nu trebuia decât să scoată țintele cu o șurubelniță. Iar la Oslo, Christer rămăsese și fără ea, și fără viitoarea mamă, să-i fie învățătură de minte, fraierul. Dacă se gândea bine, ea se bucura mai mult de necazul lui decât de propria ei suferință în dragoste, îi ura din tot sufletul să rămână singur cu calculatoarele lui, cu ceasurile lui de perete, cu homofobia lui. Spre surprinderea ei, simți că bucuria răutăcioasă îi dădea un plus de energie.

Duse înăuntru pungile cu mâncare de la intrare. Tatăl ei stătea exact în același loc ca atunci când plecase ea, dar ea nu se putea supăra pentru asta, în fiecare seară stătea la birou și se străduia, bietul de el, și nu se putea ușura nicăieri decât ducându-se la closetul chimic. Atunci el stătea și striga continuu că era înăuntru, astfel ca nimeni să nu deschidă ușa și să dea cu ochii de el în spatele cadrului de mers, în văzul tuturor.

Bunicul stătea în camera de zi.

— La ce te uiți? îl întrebă ea.

— La *Norge rundt*[35] în reluare, spuse el.

— Găluști de pește pentru cină, sună bine?

— Cu curry în sos, așa cum le făcea mama, spuse tatăl ei.

— Bineînțeles. Cu curry și creveți, cu garnitură de cartofi și morcovi, spuse ea.

— Creveți? se miră el.

— Da. Creveți.

Ea se aștepta ca el să comenteze prețul *creveților*, dar el nu spuse nimic, își amintise probabil că ea era cea care plătea, dar el era cel care primea rabatul de pe cardul de fidelitate de la magazinul COOP, deoarece ea arăta cardul lui, neavând unul al ei. Ea nu se putu stăpâni și spuse:

— Cu cât mai mulți creveți, cu atât mai multe procente pe cardul tău de fidelitate.

— Ce vrei să spui?

— Nimic. Uite ce soare frumos e afară! Și plus șapte grade. Adevărată primăvară. Ai putea să stai un pic afară, aș putea aranja un scaun cu un pled. Lângă peretele unde bate soarele, în fața magaziei de lemne.

— Nu. Nu vreau să mă vadă lumea stând cu mâinile în sân ca un bătrân rentier.

— Nu te vede nimeni acolo.

— Nu vreau.

— Bine.

Ea spăla cartofii în chiuvetă când simți mirosul.

— Miroase ciudat aici, spuse ea.

Nimeni nu-i răspunse.

Ea își băgă nasul în chiuvetă și mirosi cu atenție.

— Aici miroase a urină! spuse ea și se uită la tatăl ei, el nu ridică privirea de pe ziar.

— Spune-mi, faci *pipi* în chiuvetă?

— Da, spuse bunicul din camera de zi.

— ȚINE-ȚI GURA! strigă tatăl ei.

— Dar, Doamne Dumnezeule, asta este *bucătăria*, exclamă ea. Doar nu stai și...

— În fiecare zi, spuse bunicul.

— Asta nu se *face*! exclamă ea și trânti cratița pe bufetul de bucătărie.

Tatăl ei își umezi buzele de mai multe ori, îi întâlni privirea.

— Una e că *miroși* urât, că nu te speli cum trebuie, dar să stai în bucătărie și să faci pipi în chiuvetă? De fapt, temporar, locuiesc și eu aici. Și nu pot accepta asta! Porcule!

— E mai puțin de golit pentru tine. Closetul chimic.

— Nu poți să ieși *afară* și să faci pipi? Poți foarte bine să te duci după casă cu cadrul de mers, nu mai e nici gheață, nici zăpadă!

— E casa mea. Chiuveta mea.

— Ah, e *a ta* acum? Nu cred că sunt multe zile de când ai spus că e și ferma mea! Pe care nu o vreau.

— Nu o *vrei*? întrebă el.

Ea spuse repede:

— Nu astăzi. Acum pregătesc masa și tu nu o să mai faci pipi în chiuvetă. Am încheiat discuția.

— Deci nu o vrei. Dar atunci... atunci este *în zadar*. Atunci nu are nici un rost. Atunci trimit toate animalele la abator, toate, fără excepție, lichidez afacerea. Sun imediat la Eidsmo.

El dădu să se ridice, căută sprijin în cadrul de mers.

— Lasă prostiile! Stai jos! spuse ea.

Începu să curețe cartofi, stătea cu spatele la el, dar cu colțul ochiului îl zărea pe bunic în camera de zi stând cu fața spre deschizătura ușii, ochelarii lui cei noi străluceau.

— Nu trebuie să fie *în zadar*. Și dacă tu nu vrei să preiei ferma, atunci...

— Dar eu nu pot *să iau o decizie* așa, pur și simplu, spuse ea.

— Ai treizeci și șapte de ani. Sunt copii de cinci ani aici la țară care își dau seama că au să preia ferma părinților.

— Dar, Doamne! Dar înainte? Când trăia mama ta și tu conduceai

ferma? Atunci eu stăteam la Oslo și habar n-aveam ce se întâmpla aci. Pentru ce era atunci? Pentru *cine* era? Să nu-mi spui că pentru mine.

— Atunci trăia mama. Ea era aici. Într-un fel, avea *un rost*.

— Era mama ta! Era bătrână!

— Mie nu mi se părea bătrână.

Ea se tăie cu cuțitul de curățat cartofi, dar nu se sinchisi, apa spălă sângele și ea a continuă să curețe cartofi.

— Dacă nu s-ar fi întâmplat povestea asta cu piciorul... atunci nici prin gând nu ți-ar fi trecut să-mi ceri ca eu să...

— Am crezut că tu vrei. De la Crăciun, când a murit mama.

— Dar îți spun că *nu știu*! În orice caz, nu acum. Poate mai târziu.

— Trebuie să știu că tu accepți, că *nu e* în zadar. Altfel, n-are nici un rost. Nu merge bine aici. Trebuie să te gândești la asta. Tu ești moștenitoarea.

— Moștenitoarea. Ah. Atunci eu ce-ar trebui să fac? Să-mi vând apartamentul din Oslo și să investesc aici, asta să fac? Acum?

— Da.

— Ai înnebunit de tot, spuse ea întorcându-se spre el. Tu stai aici, ești încontinuu prost dispus și faci pipi în chiuveta din bucătărie, iar eu să... În nici un caz.

— În nici un caz?

— Da, în nici un caz.

— Bine, în nici un caz.

Ea își lipi un plasture pe deget, puse cartofii la fiert și făcu sos alb, adăugă gălușteile de pește, creveții și mirodeniile, nimeni nu mai spuse nimic, ea ar fi vrut să se ducă în camera ei și să plângă. Era moștenitoarea, deodată devenise moștenitoarea. Nu peste zece ani, când tatăl ei se putea pensiona, ci acum, moștenitoarea unei ferme care mergea prost din cauză de conducere ineficientă și proastă întreținere.

Mâncară în tăcere. Tatăl ei nu mâncă mult și nu spuse dacă i-a plăcut. Bunicul mâncă cu poftă, era neplăcut să stea atât de aproape de ei fără să vorbească, să nu știe unde să se uite, la cuțit și la furculiță și afară pe fereastră la păsările care trăiau zile de prosperitate. Se pare că erau singurele aici la fermă, în afară de porci, care se bucurau de fiecare zi și credeau că lumea e ca de obicei.

Tatăl ei băgă ultima bucată de cartof în gură, lăsă tacâmurile pe farfurie și se ridică cu ajutorul cadrului de mers. Ea speră că nu se va duce la closetul din vestiar, i s-ar fi făcut greață. Însă el se duse în camera de zi și trânti ușa după el. Ea întâlni privirea bunicului.

— Da, da, spuse el.

După ce spălă vasele, se duse sus în camera ei. Bunicul se culcase deja în camera lui. Ea dădu drumul radioului, încet, deschise fereastra și își aprinse o țigară, își sprijini bărbia în mână, admirând frumoasa

privelișteː Copacii vor înverzi în curând, în curând va fi aprilie, câmpurile se vor umfla și vor crește, pietrele de la malul mării vor fi inundate de viață. Dacă nu ar fi venit atât de brusc, ea poate ar fi... Ori va renova crescătoria de porci, ori va începe ceva nou. Avea nevoie de timp pentru a urma cursuri de agronomie, sau ar putea să înceapă să se ocupe de câini. Școală de câini. Sau pensiune pentru câini în crescătoria de porci, se potrivea perfect pentru asta. Și terenuri mari unde să iasă câinii pe câmpul de lângă hambar, dacă l-ar fi acoperit mai întâi cu pietriș și nisip. Nu era de mers decât douăzeci de minute cu mașina până în centrul orașului Trondheim, ajungea și mai repede la Heimdal. Și era liberă ca pasărea cerului.

Era posibil.

Dar trebuia mai întâi ca tatăl ei să se facă bine. Să își revină. Dacă își va putea reveni vreodată. Așa cum stăteau lucrurile acum, nu era nimic de făcut.

Înainte de a se duce la porci, ea coborî la bucătărie să le facă lor cafea. Ușa de la camera de zi era tot închisă, bunicul stătea la masa din bucătărie și părea descumpănit.

— E cu siguranță ceva amuzant și la radio, spuse ea. Acum fac niște cafea.

— A încuiat, spuse el.

— A încuiat?

Ea se duse la ușă și încercă clanța.

— Deschide ușa! Sunt unii care vor să vadă buletinul de știri! Am făcut cafea.

După o vreme, el deschise, se duse șchiopătând la patul lui de campanie și se așeză. Bunicul se grăbi să se instaleze în fotoliul lui și luă telecomanda.

— Vrei să-ți bei cafeaua aici, tată?

El nu răspunse. Se întinsese pe o parte cu fața către perete. Ea puse două cești pe o tavă, castronelul cu zahăr cubic și o ciocolată cu lapte pe care o rupse în bucăți, apoi le duse pe toate înăuntru și le așeză pe masă.

— Atunci mă duc la porci, spuse ea.

Își luă cu ea cana de cafea și o ciocolată cu lapte și se așezase pe taburetul din spălătorie când veni Kai Roger.

— Aha. Iată, vin forțe proaspete.

— El vrea ca eu să preiau ferma. Vrea să aibă un răspuns astăzi.

— Exact ce ți-am spus eu, tu ești la rând.

— Dar de ce exact acum?

— El nu mai are tragere de inimă. Îi e groază să rămână singur aici. Poate că s-a și săturat. Sau poate e depășit de hârtii și de munca de birou, spuse Kai Roger.

— El care își iubește porcii...

— Nu ajunge să iubești porcii ca să poți conduce o fermă. Și nu și-a văzut porcii de mult timp. Și tu ce i-ai răspuns?

— I-am spus că în nici un caz.

— Deci nu vrei?

— Nu *știu*! Nu știu...

Începu să plângă și se enervă pe ea însăși că plânge. El veni imediat, se așeză pe vine și o îmbrățișă.

— Lasă să treacă câteva zile, spuse el.

— Câteva zile? La ce ajută asta? răspunse ea.

Își puse capul pe umărul lui, era atât de bine să te lipești de cineva, să-i simți brațele în jurul tău. Începu să plângă și mai tare, el nu mai spuse nimic, doar o ținu. În timp ce plângea, auzea sunetele de la porci, grohăiturile lor nerăbdătoare, simțea cum se bucura să-i vadă în ciuda a tot ce se întâmpla. Oare va reuși să se ocupe de porci, să învețe totul despre inseminare, alimentație, nașterea purceilor, bolile purceilor de lapte și dinții aceia negri care trebuiau îndepărtați? Și dacă scroafele se înrăiau, își luau puii și... Era oare țărancă? Avea asta în sânge? Mama ei venea și ea de la o fermă. Era oare interesul ei pentru animale mici și câini de la oraș rezultatul unei dorințe adânci de a lucra cu animale, de a trăi de pe urma lor?

— Nu e vorba de *asta*, spuse ea și înălță capul, că nu vreau să conduc ferma. Dar când tatăl meu se poartă așa și totul trebuie să se lămurească atât de repede...

— Te-ai gândit că de asta e el așa de supărat și furios? Pentru că i-e frică? Pentru că nu e lămurit? Că dacă tu i-ai fi spus că peste zece ani o să preiei...

— Nu cred că o să dureze aici încă zece ani. Cred că din punct de vedere economic el o s-o încurce mult mai înainte. Poate că deja a încurcat-o.

Ea se ridică, găsi un sul de hârtie igienică, își șterse ochii și își suflă nasul.

— Scuză-mă, spuse ea.

— Nu ești singura. Sunt mulți pe la fermele de aici care au îndoieli ca și tine, dacă merită efortul. Dar, în general, sunt mai tineri.

— De fapt, asta mi-a spus și tata. Mi-a spus că sunt copii de cinci ani.

— Unii sunt. Fratele meu mai mare a preluat ferma familiei, dar ezită, nu știe dacă să o dezvolte sau să o lichideze. Dacă el renunță, e rândul meu. În acest caz, eu aș dezvolta-o.

— De ce nu lucrați împreună?

— Nevasta lui nu vrea. Ea vrea să lichideze ferma, spuse el. Dar cred că damele de alături nu mai rezistă. Pune-ți salopeta. Și după aceea vii cu mine să mâncăm pizza la Heimdal, e vineri seara, nu se poate să stai în camera ta singură și să bei coniac. Fac cinste. O halbă

aburindă, te conduc eu acasă după aceea.

Când terminară, puțin înainte de nouă, ea trecu rapid prin camera de zi și le spuse la revedere. Tatăl ei stătea la fel ca înainte, cana de cafea era neatinsă pe tavă, dar bunicul mâncase toată ciocolata cu lapte și își scosese proteza de jos. Ea încercă să nu se gândească de ce.

— Ies în oraș cu Kai Roger, spuse ea. Vin sigur târziu, dar urc tiptil, n-o să deranjez pe nimeni. Noapte bună.

Bunicul dădu din cap:

— Noapte bună.

Se dădu cu rimel și fard de pleoape, își puse o pereche de blugi pe care nu-i mai purtase de o veșnicie și se simți ca o ființă umană normală. Kai Roger arăta și el complet diferit. Și el avea blugi și o jachetă de piele neagră, părul pieptănat pe spate, ea îl observă pe când el stătea în fața barului și comanda, arăta foarte bine.

— Cu usturoi? strigă el.

— Da, mulțumesc. Cu mult usturoi!

El își luă o bere fără alcool și o halbă pentru ea. Bucătarul tot învârtea un aluat în aer, sigur cel de la pizza lor, cu ardei și ananas.

— Mă bucur că am venit, mulțumesc.

— Era și vremea.

— Dar... n-am chef să vorbesc de moștenire, de ferme, de bani și așa mai departe, OK?

— În regulă. Nici eu n-am chef. Povestește mai bine ceva amuzant despre tipul ăla, Herriot, de care citeai. Nu era el un veterinar începător, fără experiență, care s-a trezit într-un sat cu țărani ursuzi?

— Vezi, iar vorbim despre asta.

El râse, ea bău din halbă, berea era rece ca gheața, între ei era doar o lumânare aprinsă într-un suport de alamă.

— Atunci, vorbește-mi despre Oslo, spuse el. Și spune-mi cum pot să educ un pui de labrador. Tocmai am cumpărat un cățel de la niște prieteni, puii s-au născut acum trei zile.

— Da, *despre asta* pot să vorbesc, spuse ea și zâmbi.

35 Emisiune de reportaje din Norvegia (n. tr.).

Când te gândești că a reușit să stea acolo astă-seară și mănânce. Când te gândești că a reușit! Să se îndoape când totul se terminase și ea nici măcar nu-și dădea seama. Creveți. Creveți în sos. Poate că era mai bine că nu voia să preia ferma, o asemenea ființă risipitoare. Fără îndoială că semăna cu Cissi. Pe vremuri, el n-a înțeles faptul că mama lui n-a mai vrut să știe de Cissi doar pentru că ea s-a servit cu o felie groasă de pateu de ficat pentru a o pune pe pâine. Era mai mult pateu decât pâine, dar el nu s-a gândit la asta, pentru mama îl pregătise. El a crezut că ea o să se bucure pentru că lui Cissi i-a plăcut, dar, în loc de asta, ea a spus că o astfel de lăcomie și un asemenea mod de viață vor ruina ferma. Ei obișnuiau să ia un pic de pateu de ficat cu vârful cuțitului și să ungă un strat subțire peste margarină. Totuși gustul se simțea și așa. Dar Torunn nu era așa, semăna cu maică-sa, cumpăra prăjituri în fiecare zi și punea creveți în sos, el trebuia să privească adevărul în ochi.

Stătea întins în pat și asculta televizorul în timp ce tatăl mesteca zgomotos ciocolată și sorbea cafeaua cu o satisfacție sonoră, înainte de a-și scoate proteza dentară pentru a linge ciocolata ce rămăsese pe partea interioară.

Tatăl. Care, de fapt, nu era. Dar el nu suporta ideea că mama lui îi ascunsese toate acestea, că se căsătorise cu moștenitorul, dar făcuse trei copii cu socrul. Minciuni. Dar, cu toate acestea, ea era mama lui, aceeași mamă, nu-i așa? Toate amintirile pe care le avea despre ea... Nu putea să schimbe mai bine de cincizeci de ani de istorie, așa, peste noapte. Și acum se terminase. Nu mai era furios. Auzea cuvintele de la televizor fără să le perceapă sensul. Moțăi puțin. Se trezi când Torunn veni și spuse că o să iasă în oraș cu suplinitorul. Nu mai făcuse asta până atunci. Probabil că se simțea ușurată pentru că anunțase în fine că nu va prelua ferma. Ușurată și avidă de compania bărbaților, voia să iasă în oraș, să danseze, să bea și să nu se mai gândească la fermă și la problemele ei.

Îl durea pe partea stângă din cauză că stătuse întins atât de mult timp, îl durea până la încheietura piciorului. Dar, dacă se întorcea, ar fi trebuit să-i facă un scandal monstru tatălui pentru că l-a pârât că făcuse pipi în chiuvetă și nu suporta asta, voia doar să-l facă să plece din camera de zi, era mai ușor să pretindă că dormea. În cele din urmă se făcu liniște când tatăl stinse televizorul. Era atât de liniște încât auzea ticăitul ceasului de la bucătărie. Tatăl răsuflă adânc și se ridică din fotoliu bâjbâind, târșâindu-și papucii pe podea. Nu spuse nici un

cuvânt când plecă, doar trase ușa de la bucătărie după el și urcă încet treptele. Imediat după aceea auzi cum trăgea apa la closet și uși deschizându-se și închizându-se.

Se ridică. Era amețit și îi era greață. Se ridică ajutându-se de cadrul de mers și se strădui să-l miște cu grijă când ieși din camera de zi, scoase cheia și închise ușa dinspre bucătărie punând-o în buzunarul de la jachetă, ei puteau crede că el încă stătea acolo întins. Luă cu el un pachet întreg de cârnați de oaie din frigider. Din birou luă sticla plină de akevitt, cealaltă era pe jumătate goală. Avea deja în buzunarul pantalonilor calmantele, cutia era aproape neatinsă. Ieși pe verandă cu greu, dar în liniște, începu să traverseze curtea cea mare, făcu o pauză la copacul din curte, dădu la o parte pâinea din tăvița cu mâncare pentru păsări și o curăță.

Spălătoria arăta diferit. Mirosea a săpun. Pereții fuseseră spălați și erau mai deschiși la culoare. Betonul din jurul scurgerii din podea era și el mai deschis la culoare, chiar și sifonul din podea era mai strălucitor. Lucrurile erau aranjate altfel. Ea schimbase totul, fără ca în același timp să vrea să își asume responsabilitatea, fără să accepte viitorul care decurgea din asta.

La porci era liniște, animalele se culcaseră. Se așeză pe taburetul de muls vaca.

Pentru nimic. Totul fusese în zadar. Fiecare zi fusese în zadar. El venise aici, aici la acest taburet, cu buzunarele pline. Siri avea pui în burtă, Røstad și Kai Roger se ocupaseră de tot, Mari și Mira trebuiau să nască în curând, totul mergea pe roate fără el. Creveți și pizza, televizor cu telecomandă, saună. Se ridică din nou. Nu avea nevoie nici de șorțul de măcelar, nici de impermeabil. Și dacă o mutaseră pe Siri, el nu putea aprinde lumina din tavan. Acum lumina roșie de la lămpile cu infraroșu era singura sursă de lumină aici. Căută deschizătorul de sticle de bere în sertar și-l găsit în același loc unde îl lăsase, în spatele unui burghiu de mână. Și sticlele stăteau în dulap unde îi spusese tatălui să le pună. El nu putea ca în același timp să miște cadrul de mers și să ducă sticlele de bere și de akevitt, puse două sticle de bere în buzunar, dar reuși să țină sticla de akevitt în mână.

Din fericire, Siri era la locul ei. Dormea, dar se trezi imediat ce veni el.

— Nu te scula, draga mea.

Totuși ea se ridică, proiectă o umbră colosală în lumina lămpii de infraroșii, veni spre el entuziastă, cu pasul greu, adulmecă zgomotos și grohăi, o să-i scoale pe ceilalți. El se sprijini cu cotul pe cadrul de mers și scoase pachetul de cârnați de oaie, îl desfăcu cu dinții și-i dădu jumătate din el. Ea fu atât de surprinsă încât se așeză pe o parte și mestecă pe îndelete. Între timp, el se ridică în mâini peste barele de

metal și se duse la ea, lăsând cadrul de mers pe aleea centrală. Se sprijini de bare, lăsându-se încet în jos pe podea. Nu se udă când ajunse la podea, era curat și uscat în țarcul ei, avea multe paie, aproape că avea prea multe paie, Torunn și suplinitorul își făceau prea mult de lucru dacă îi puneau așa de multe paie. El se așeză bine în fund. Când stătea așa, Siri era mult mai înaltă decât el.

— Culcă-te acum, mai am ceva bun, fata mea frumoasă, draga mea, da...

Ea îl adulmecă pe păr, pe față, pe umeri, în timp ce el o scărpina pe cap în spatele urechilor.

— Da, da, sunt aici, tu știi asta... Sunt aici.

O mângâie și vorbi cu ea până când ea se culcă, cu capul ei mare spre el, era liniște în țarcurile din jur, ei nu credeau că era el, cum ar fi putut crede asta după ce trecuse atât de mult timp. O mângâie pe rât, îi simți luciul umed, ea ridică rătul spre degetele lui.

— Unul câte unul, nu-ți mai dau jumătate de pachet, pentru că atunci se termină prea repede.

Desfăcu prima sticlă de bere și scoase cutia de tablete, luă un pumn de pastile și le înghiți cu primul gât de bere, apoi luă o dușcă de akevitt. Siri voia să miroasă tot. El se gândi că ar trebui poate să aștepte puțin înainte să ia mai multe pastile, ca să nu verse, dar îi trecu prin cap că atunci s-ar putea să adoarmă mai întâi. Să adoarmă și să se scoale din nou. Stătu nemișcat până când simți că nu va vărsa și repetă procedura, înghiți pastile cu bere, apoi akevitt. Când cutia cu tablete se goli, o aruncă pe aleea centrală. Nu băuse decât o singură sticlă de bere. O desfăcu pe a doua, simți că tremură, dar acum terminase, nu trebuia să mai facă altceva, nu va mai avea nevoie de a treia, o scoase din buzunarul de la piept și o puse cu greu în mijlocul aleii, astfel încât nici unul dintre porci să nu o apuce și să-și facă rău cu ea.

— Draga mea Siri.

Ea stătea cu capul pe podea, ochii ei străluceau, stătea întinsă și îl privea. Stătea prost sprijinit cu spatele de barele de metal, se lăsă pe cotul drept, cu trunchiul și cu fața aproape de capul ei. Ea mirosea tare, mirosea bine. El închise ochii, totul se învârtea în jurul lui, apoi deschise din nou ochii.

— Mama.

Închise ochii din nou. Fularul ei. El vedea baticul ei care îi strângea părul, înnodat la ceafă, era cel maro cu dungi roșii, ea stătea aplecată, el nu putea să-i vadă fața ce privea în altă direcție.

— Mama!

Ea era acolo, drept în fața lui, zâmbind, vorbea de copilăria ei, despre vremurile când vecinii se ajutau unii pe alții la strânsul fânului, apoi beau bere de casă din căni mari, ea vorbea despre război, despre

bieții prizonieri de război de la Øysand, despre plopii berlinezi care tot creșteau, cu rădăcini care plecau în toate direcțiile, care făceau mâțișori lungi în fiecare primăvară, stăteau la masa de bucătărie, el putea vedea plăcile de formica asemănătoare cu marmura, simțea gustul de biscuiți din fulgi de ovăz și de cafea în gură, era atât de bine. Ea îl mângâia pe obraz, el era copil, era moștenitorul, ea îl mângâia și-i băga o căpșună în gură, râdea tare de ceva, se auzea și vocea bunicului Tallak, adâncă și vibrantă, amândoi erau împreună cu el, râdeau împreună cu el, era vară, să nu fi fost niciodată iarnă? Nu, nu era niciodată iarnă, iarna a venit mai târziu cu crengi negre și câmpuri înghețate, cu mănuși de lână pline de zăpadă înghețată pe care el o lua cu dinții și o scuipa apoi pe jos.

Se întinse pe podea. Deci nu era deloc iarnă, aici era cald, căldură de la animale, aici ei erau împreună și totul era lumină roșie pe fond negru. Umbre lungi, negre pe fond roșu și Siri care respira. Era atât de bine să fie din nou aici. Atât de bine.

Erlend stătea nemișcat pe unul dintre fotoliile Empire de la intrare, cu mâinile pe genunchi. Asculta. După o lungă așteptare, auzi liftul, sări în picioare, deschise ușa de la intrare și era deja acolo când capul lui Krumme se ivi în fereastra îngustă a liftului care se ridica tot mai sus și se opri. El trase de ușă și o deschise brusc.

— De ce n-ai deschis telefonul mobil, Krumme?! E vineri seara și e trecut de nouă, am crezut că te-a lovit din nou vreo mașină!

— Am fost la o ședință cu poliția până acum, am uitat să-l deschid. Am fost reclamați, niște fotografii pe care nu le-am editat destul de bine, fotografii de la evenimentul cu ostatici la banca aceea din Rødovre, sigur îți amintești că...

— N-are importanță. Acum ești aici. Ele sunt ÎNSĂRCINATE!

— Ce?

— Amândouă!

— Dumnezeule.

— Nu, nu El este tatăl. Și le-am spus despre siloz! Au fost în al nouălea cer! Ele adoră Norvegia. Știai asta, Krumme? Că pur și simplu ele adoră Norvegia?!

— Trebuie să stau jos, spuse Krumme.

Se trânti pe unul dintre fotolii, Erlend se așeză pe celălalt. Rămase fără să spună nimic timp de câteva clipe.

— Cum te simți? întrebă Krumme.

— Sunt foarte speriat, șopti Erlend.

— Și eu. Deci, amândouă...

— Da, da, amândouă.

— De fapt, nu este asta o senzație în lumea medicală?

— Așa am spus și eu. Dar Jytte a susținut că e vorba de dragoste, răspunse Erlend.

— Încearcă să spui asta perechilor care încearcă de ani de zile.

— Ele vor ca noi să ne ducem acolo.

— Sigur că ne ducem. Sunt la fel de speriate ca noi? întrebă Krumme care încă avea mantoul Matrix pe el.

— Sunt foarte fericite. Și au spus că eu trebuie să beau șampanie pentru amândouă, au cumpărat șampanie veritabilă. Dar știi ceva, Krumme? În momentul ăsta, de fapt nu am poftă de șampanie...

— Ești bolnav?

— Am mai multă poftă de o cacao fierbinte cu frișcă.

— Ești bolnav. Hai să mergem.

În taxi stăteau mână în mână, Erlend încercă să se gândească intens

la șampania care îl aștepta. Luminile de pe strada Amagerbro defilau una după alta. Un copil. Doi copii. Al lui și al lui Krumme.

— N-am apucat să mergem pe Marele Zid Chinezesc, spuse el.

— Mai sunt nouă luni, avem timp, Erlend. Și, de altfel, am auzit zvonuri că și copiii au voie să meargă pe Zidul Chinezesc. Ți-e teamă că vine sfârșitul lumii?

— Absolut.

— Deci le-a plăcut ideea unui siloz cu trei etaje, spuse Krumme.

— Le-a cam surprins, dar știi că ele adoră Norvegia. Știai asta?

— Fără crize de isterie, și eu sunt la fel de emoționat ca tine.

— Ard de nerăbdare să-i spun lui Torunn. Și despre... da, despre fermă, dar în primul rând despre faptul că noi vom fi... că eu voi fi...

— Tată, spuse Krumme.

— Exact.

— Nu la telefon, spuse Krumme.

— Nu putem merge acolo? Mâine?

— Mâine? Cred că ești complet într-o dungă.

— Nu ia mai mult de două ore să ajungem acolo, spuse Erlend. Ne putem întoarce luni. Astfel demonstrăm cât de ușor e să faci un drum dus-întors la un siloz de la țară. Putem lua un taxi de la Værnes, probabil o să coste vreo șapte-opt sute, dar sigur Torunn ne duce luni înapoi cu mașina. Cumpărăm mâncare bună și băutură ca să-i distrăm un pic, ce spui?

— Tu nu te-ai gândit la asta chiar acum.

— Nu, spuse Erlend. Am plănuit asta pe când am stat și am sunat la mobilul tău timp de o oră, iar cei de la redacție mi-au spus că ești la poliție și, când am sunat la poliție, ei nu știau să fi fost cineva lovit de mașină. Atunci m-am gândit că noi am putea să mergem acolo, dacă tu mai erai în viață. M-am și văzut singur ca tată, dacă poți să-ți imaginezi asta.

Krumme îi strânse mâna, ajunseseră.

— Așa facem, spuse el. Dăm o fugă în Norvegia mâine. Și îi binedispunem.

— Mă întreb ce-o să spună Margido, spuse Erlend, scoțând câteva bancnote din portofel. Dacă standardul lui moral va suporta asta.

— Silozul sau copiii?

— Nu cred că e scris ceva despre silozuri în Biblie, Krumme.

— Eu cred că se va bucura. După ce mi-ai povestit despre conversația voastră. Căci până și *preotul* a fost de părere că suntem simpatici.

— Păstrează restul, îi spuse Erlend șoferului, deschizând ușa mașinii. Acum să mergem în vizită la mame. Poți fi sigur că am să beau șampanie. Cacaua fierbinte este pentru copii.

Își privea baia prin ușa de sticlă. Chiuveta era și ea nouă și își pusese gresie pe podea. În comparație cu baia de la Copenhaga, părea o debara. Dar era o debara proaspăt renovată și era a lui. Generatorul de aburi funcționa perfect. Aburii erau aburi peste tot, se gândi el, dacă închidea ochii, nu era nici o problemă să-și imagineze o sobă plină de cărbuni incandescenți. Înmormântarea pe care a trebuit să o organizeze astăzi îl apăsa ca un mantou de plumb, acum putea să transpire și să se pregătească pentru doliul pe care trebuia să îl poarte în mod profesional, din fericire, rareori se întâmpla să aibă o sarcină atât de grea. Un bărbat cu trei nepoți în mașină. Coliziune frontală în acea după-amiază, cei trei copii au murit, el a supraviețuit aproape fără nici o zgârietură. În fine... a supraviețuit. Ce viață îl aștepta? Mai mult ca sigur că nu va putea veni la biserică.

Trei sicrie de copil. Va fi o mare de flori. Hohote de plâns încontinuu, de la început până la sfârșit, de la prima până la ultima bancă. Și preotul care va încerca să consoleze: *Lăsați copiii să vină la Mine, și nu-i opriți... Eu le dau viața veșnică; în veac nu vor pieri, și nimeni nu îi va smulge din mâna Mea.* Va fi nevoit să împrumute încă un cărucior de la una dintre firmele mai mari. Se va duce acasă la părinți mâine dimineață, ei nu-l puteau primi în această seară, de altfel doctorul îi administrase un tranchilizant mamei. El trebuia să stea cu ei sâmbătă dimineață și să scrie necrologul, să aleagă sicriele și cântecele. O mamă și un tată cărora li se luase totul. Bunicul îi ducea de fapt pe copii la Burger King pentru a-i trata cu un hamburger pentru ca după aceea să-și petreacă noaptea la el acasă în timp ce mama și tatăl lor se duceau la restaurant pentru a sărbători zece ani de la căsătorie.

Se uită la ceas. Stătuse o oră. Opri generatorul și porni ventilatorul, ridică băncile de lemn și deschise dușul. Se simțea deja mai bine, aceasta era meseria lui, nu trebuia să lase sentimentele să-l afecteze prea tare, atunci pierdea clarviziunea și perspectiva de ansamblu. Mai degrabă voia să se gândească la ce sugerase doamna Gabrielsen pe când își luau cafeaua de dimineață, iar el, ca niciodată, a povestit puțin despre situația de la Neshov și despre faptul că nu îi putea ajuta cu bani fără ca Torunn să considere asta o insultă.

Își puse halatul și papucii și se duse la bucătărie să-și facă un sandviș cu șuncă și mult cașcaval. Unse cu unt partea jos a feliei de pâine și o puse în tigaia cu capac. Pentru o clipă, își revăzu imaginea din oglinda de la Copenhaga, dar alungă gândul de a renunța la unt de

acum înainte. Ar face mai bine să se miște ceva mai mult, nu putea să renunțe la rarele ocazii când își permitea mâncare bună și unt bun pe o felie de pâine prăjită, era o bunătate.

Cât plătești pe lună pentru depozitul de la Heimdal pe care îl închiriezi pentru sicrie și alte materiale, întrebase doamna Gabrielsen. Cinci mii de coroane pe lună. Inclusiv curentul, a răspuns el. Atunci n-ar fi mai bine să faci depozit la Neshov? În hambar? spusese doamna Gabrielsen.

Atât de simplu. Această posibilitate nici nu îi trecuse prin minte. Dacă renova puțin, nu va costa mult, hambarul era o clădire solidă. Bineînțeles că n-o să le plătească cinci mii de coroane, dar putea să achite asigurările, taxele comunale și lucruri de felul acesta, va ajuta enorm pentru că marjele de profit erau atât de mici acolo.

Deschise televizorul și găsi un film vechi american. Va merge acolo mâine după ce va trece pe la părinți și va duce necrologul la ziarul *Adresse*. Copiii erau la spitalul Sf. Olav, nu era necesar să-i pregătească decât luni. Va merge acolo și va propune asta, va asculta ce aveau ei de spus, va prezenta propunerea ca și cum ar fi fost în interesul *lui*, nu că ar fi fost pomană. Căci, de fapt, *va fi* profitabil. Pentru toți. Și de la birourile din centru era aceeași distanță până la Neshov ca și până la depozitul de la Heimdal. Bineînțeles că Tor va protesta, poate că va refuza categoric. Trebuia să fie pregătit pentru această eventualitate. S-ar putea să se și certe. Atunci poate era mai bine să îi lase ceva timp de gândire și să readucă ideea în discuție după ce Tor își va reveni și nu va mai avea nici o problemă cu piciorul.

Sandvișul cu cașcaval și unt era gata, cașcavalul topit se amesteca cu untul în tigaie. Îl luă împreună cu un pahar de lapte până la fotoliul său Stressless, își puse farfuria pe genunchi și paharul cu lapte pe masa de lângă el. Dădu televizorul mai tare de la telecomandă. Erau Cary Grant și o actriță al cărui nume nu și-l amintea, va căuta în programul TV după ce va termina de mâncat. Îi era cald, se simțea relaxat și îi era sete. Bău paharul cu lapte pe nerăsuflate.

Intră tiptil, era ora unu noaptea și ea trebuia să se scoale la șase și jumătate, nu trebuia să accepte ultima bere. Va fi mai ușor pentru Kai Roger să se trezească, ca șofer, el a băut numai bere fără alcool până la închidere. El a propus să se ocupe singur de porci a doua zi dimineață, dar ea nu a fost de acord. Bineînțeles că mă scol, spusese ea, asta ar mai lipsi, am să dorm mai mult în cursul zilei.

Sus, în baie, se spălă pe dinți, în casă era liniște, ei dormeau, bău apă de la robinet și se demachie la ochi, intră tiptil în dormitor și își puse pijamaua.

Rămase întinsă în pat mult timp, privind perdelele din fața ferestrei deschise. Plapuma se încălzi în sfârșit. Kai Roger nu flirtase cu ea, ceea ce ei îi plăcuse. Nici nu o întrebase dacă ea avea un iubit, vorbiseră despre câini, el era nerăbdător să-și vadă cățelul, își dorea un câine de ani de zile, o să-l cheme Sofus.

Fusese tare bine să stea acolo la masă, ca o ființă umană normală, luată în seamă și apreciată pentru că știa o grămadă de lucruri pe care el nu prea le știa. Pizza a fost gustoasă, la desert au mâncat plăcintă caldă cu mere și cu frișcă. Ea i-a vorbit despre contactul vizual și despre modul de a-l învăța pe cățel să învețe, despre exercițiul legat de mâncare și despre cel legat de joacă și a fost încântată când el a trebuit să admită logica și claritatea unui astfel de antrenament, la fel de uluit de cât de simplu suna ca și stăpânii de câini de la cursurile ei din Oslo.

Iar când Kai Roger a condus-o acasă și a luat curba în sus pe alee, ea a avut un sentiment puternic că el a condus-o *acasă*. Era ciudat. De fapt, ea *se trăgea* de aici. Și acum se afla aici. Era uimită cum o singură seară departe de fermă o făcuse să înceapă să caute soluții de viitor, și nu doar să se învârtă într-un cerc vicios.

Când ceasul deșteptător sună la șase și jumătate, abia reuși să deschidă ochii. Simțea că înnebunea doar la gândul că ar fi trebuit să se ocupe singură de porci acum. Dar Kai Roger urma să vină peste o jumătate de oră, se vor ocupa de porci împreună.

Camera era rece ca gheața, probabil că temperatura scăzuse sub zero grade în cursul nopții. Se grăbi să se scoale din pat, își luă hainele și se duse la baie. Se îmbrăcă, se dădu cu puțin rimel la ochi, ceea ce nu mai făcuse niciodată înainte să se ducă la porci, își zâmbi puțin în oglindă, în timp ce-și trecea încet periuța de rimel de-a lungul genelor, deasupra și dedesubtul ochilor.

Ușa de la camera de zi era închisă ca de obicei la acea oră, tatăl ei nu se scula niciodată înainte ca ea să se ducă la porci, iar bunicul nu se scula înainte ca ea să vină înapoi. Era mulțumită să poată sta singură la bucătărie, porni radioul și-l dădu foarte încet, făcu foc în soba cu lemne și puse ibricul de cafea să fiarbă. Poate că aceasta va fi o zi mai bună. Va încerca să vorbească azi cu el, fără să se certe, va încerca să examineze situația cu voce tare, să audă și părerea lui, cam câți ani credea el că va mai conduce ferma. Și latura economică, cum stăteau lucrurile de fapt din punct de vedere financiar. Ea trebuia să aibă date concrete în ceea ce privea latura economică. Mai trebuia și să-i explice că *avea nevoie* de el, dacă va prelua ferma în viitor. Și atunci el nu trebuia să mai fie acru și nervos, ci să o susțină. Să fie așa cum îl cunoștea ea, să reușească să treacă peste probleme.

La șapte fără zece ea își bea cafeaua în picioare lângă blatul din bucătărie, ascultând la radio emisiunea despre natură, despre hibernarea animalelor, despre funcțiile reduse ale corpului, despre uluitorul lor ceas biologic interior care le anunța venirea primăverii.

Puse cana goală de cafea pe blat și stinse radioul. Kai Roger trebuia să vină dintr-o clipă într-alta.

Pe când traversa curtea, observă că tăvița de mâncare pentru păsări era goală. Era ciudat, ea o umpluse cu o seară înainte, după ce se întunecase. Poate venise vreo veveriță. Ar fi fost amuzant să aibă veverițe în curte, erau drăguțe.

Atunci auzi porcii. Țipau. Nu făceau asta niciodată, nu înainte de a auzi că se deschide ușa de la crescătorie. O luă la fugă. Când ajunse la ușă, auzi că țipetele lor erau altfel, parcă erau pline de o panică întru totul nouă, porcii țipau ca nebunii, un cor întreg de voci porcine.

Trase cu putere ușa de la intrare, se repezi prin spălătorie fără să-și mai pună salopeta, deschise ușa de la animale și aprinse lumina.

Table of Contents

Crabii eremiți